Textbook of

DEMOCRATIC POLITICS-I

ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాలు - 1

Free distribution by Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh

9

Democratic Politics - I

Class IX

State Council of Educational Research & Training
Andhra Pradesh

www.apteachers.in

सत्यमेव जयते

CONSTITUTION OF INDIA

Preamble

WE, THE PEOPLE OF INDIA, having
solemnly resolved to constitute India into a
SOVEREIGN SOCIALIST SECULAR DEMOCRATIC REPUBLIC
and to secure to all its citizens:
JUSTICE
Social, economic and political;
LIBERTY
of thought, expression, belief, faith and worship;
EQUALITY
of status and of opportunity; and to
promote among them all
FRATERNITY
assuring the dignity of the individual and the unity and
integrity of the Nation;
IN OUR CONSTITUENT ASSEMBLY
this twenty-sixth day of November, 1949, do
HEREBY ADOPT, ENACT AND GIVE TO
OURSELVES THIS CONSTITUTION

భారత రాజ్యాంగం - పౌర విధులు

1. రాజ్యాంగమునకు బద్ధుడై వుండుట, దాని ఆదర్శాలను, సంస్థలను, జాతీయ పతాకమును,జాతీయ గీతమును గౌరవించుట;
2. జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటమునకు స్ఫూర్తినిచ్చిన ఉన్నతాదర్శములను మనస్సుయందు ఉంచుకొని వాటిని అనుసరించుట;
3. భారత సార్వభౌమత్వం, ఐక్యత, అఖండతను సమర్థించుట మరియు సంరక్షించుట.
4. దేశమును రక్షించుట మరియు కోరినపుడు జాతికి సేవ చేయుట;
5. భారత ప్రజల మధ్య మత, భాష, ప్రాంతీయ, వర్గ వైవిధ్యములను అధిగమించి, సామరస్యమును, సోదర భావమును పెంపొందించుట, స్త్రీల గౌరవం తగ్గించు ఆచారములను విడనాడుట;
6. మన ఉమ్మడి సంస్కృతినీ, సుసంపన్న సంప్రదాయాలను గౌరవించి రక్షించుట;
7. అడవులు, సరస్సులు, నదులు, అడవి జంతువులతో సహా ప్రాకృతిక పరిసరాలను కాపాడి అభివృద్ధి చేయుట మరియు సమస్త జీవుల యెడల కరుణార్ద్రత కలిగి వుండుట.
8. శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని, మానవతావాదాన్ని, జిజ్ఞాసను, సంస్కరణ తత్వాన్ని పెంపొందించుకొనటం;
9. ప్రజల ఆస్తిని సంరక్షించుట, హింసను విడనాడుట;
10. ప్రయత్నాలు, సాధనల ఉన్నతస్థాయిలను నిరంతరం అందుకొనునట్లుగా వైయక్తిక, సమిష్టి కార్య రంగాలన్నింటిలో శ్రేష్ఠత కోసం, కృషి చేయుట ప్రాథమిక కర్తవ్యమై వుండవలెను.
11. ఆరు నుండి పద్నాలుగు సంవత్సరముల వయస్సు కలిగిన బాలునికి లేదా బాలికకు తల్లి తండ్రి లేదా సంరక్షకునిగావున్న వ్యక్తి తనబిడ్డ లేదా సందర్భానుసారము తన సంరక్షితునికి విద్యార్జనకు అవకాశములు కల్పించవలెను.

(అధికరణం 51 A)

విద్యాహక్కు చట్టం

6 నుండి 14 సంవత్సరముల పిల్లలందరికి ఉచిత నిర్భంద ఎలిమెంటరీ విద్యనందించడానికి ఉద్దేశించబడినవి. ఇది ఏప్రిల్ 1, 2010 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది.

చట్టంలోని ముఖ్యాంశాలు:

- పిల్లలందరికి అందుబాటులో పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయాలి.
- పాఠశాలలకు మౌలిక వసతులను కల్పించాలి.
- పిల్లలందరిని వయస్సుకు తగిన తరగతిలో చేర్పించాలి.
- వయస్సుకు తగ్గ తరగతిలో చేర్చిన తర్వాత తోటి వారితో సమానంగా ఉండటానికి ప్రత్యేకశిక్షణ ఇప్పించాలి.
- ప్రత్యేక అవసరాలు కల్గిన పిల్లలకు సాధారణ పిల్లలతోపాటు విద్యకొనసాగించడానికి తగువసతులు ఏర్పాట్లు చేయాలి.
- బడిలో చేర్చుకోడానికి ఎలాంటి పరీక్షలు నిర్వహించరాదు. ఎటువంటి రుసుము, చార్జీలు వసూలు చేయరాదు.
- బడిలో చేరిన పిల్లల పేరు తీసివేయడం, అదే తరగతిలో కొనసాగించడం చేయరాదు.
- పిల్లల్ని శారీరకంగా, మానసికంగా హింసించరాదు.
- వయస్సు నిర్ధారణ పత్రం, ఇతర ధృవీకరణ పత్రాలు లేవనే కారణం చేత పిల్లలకు బడిలో ప్రవేశాన్ని నిరాకరించరాదు.
- తగిన అర్హతలున్న వారిని మాత్రమే ఉపాధ్యాయులుగా నియమించాలి.
- పిల్లలు నిర్దేశించిన సామర్థ్యాలు సాధించేలా బోధనాభ్యసనం, మూల్యాంకనం ఉండాలి.
- ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పిల్లలకు ఎలాంటి బోర్డు పరీక్షలు నిర్వహించరాదు.
- పద్నాలుగు సంవత్సరాలు పూర్తయినప్పటికినీ, ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పాఠశాలలో పిల్లలు కొనసాగవచ్చును.
- బలహీన వర్గాలకు, ప్రతికూల పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్న బృందాలకు చెందిన పిల్లలు ఏ విధమైన వివక్షతకు గురికాకుండా చూడాలి.
- రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన విలువలకు అనుగుణంగా, విద్యార్థులను భయం, ఆందోళనకు గురిచేయని రీతిలో వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడే పాఠ్యప్రణాళిక రూపొందించాలి.

www.apteachers.in

Democratic Politics - 1

Textbook for Class IX

Text Book Development Committee

Sri **Praveen Prakash** I.A.S
Principal Secretary to Government
Department of School Education, AP

Sri **S. Suresh Kumar** I.A.S
Commissioner of School Education &
State Project Director, Samagra Shiksha, AP

Ms. **Nidhi Meena** I.A.S
Special Officer English Medium Project
O/o the Commissioner of School Education, AP

Dr. **B. Pratap Reddy**
MA., B.Ed., Ph.D.
Director, SCERT, AP

Sri **K. Ravindranadh Reddy**
M.A., B.Ed.
Director, Govt. Text book Press, AP

Programme Co-ordinator

Dr. **G. Kesava Reddy**
MSc, MSc, MEd, MPhil, PhD
Prof. C&T, SCERT, AP

Subject Co-ordinators

Dr. **K. Saritha**
M.A, M.A, M.Sc, M.Ed, M.Phil, PhD
Prof. T.E, SCERT, AP

Dr. **Padmavathi Tulasi**
M.A., M.Sc.,M.A., M.Ed., Ph.D.
Lecturur, SCERT

Technical Co-ordinator

Dr. **Ch.V.S. Ramesh Kumar**
Faculty, SCERT-AP

Published by Government of Andhra Pradesh, Amaravati.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2023

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copyright holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

Free distribution by Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh

Printed in India
at the A.P. Govt. Text Book Press
Amaravati
Andhra Pradesh

www.apteachers.in

Translation Editors

Sri **K. Dasapathi Rao**
Lecturer (Rtd), STPM Govt IASE,
Nellore Dist,

Sri **Manyam Murali** (SA)
ZPHS, Billalavalasa, Bondapalli (M),
Vizianagaram Dist.

Sri **A.M. Srinivasarao**
Gtd.HM, KVVR ZPHS, Anathavaram,
Yeddanapudi(M), Bapatla Dist

Translators

Sri **SK. Karimulla** (SA)
ZPHS, Devarapalli, Thotlavalluru (M),
Krishna District

Sri **MVR. Narasimharao** (SA)
ZPHS, Polisettipadu, A Konduru (M),
NTR Dist.

Sri **M. Maheswar Rao** (SA)
ZPHS, Chittapur, Chatral (M),
Eluru Dist.

Dr. **V. Satish Reddy**
Lecturer in Educational Management,
SIEMAT, NTR dist.

Sri **Ch. Venkata Narayana** (SA)
ZPHS, Sugali Colony, Sattenapalli
Guntur Dist.

DTP & Layout Designing : Stockassortment, Bapatla.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

FOREWORD

The National Curriculum Framework (NCF), 2005, recommends that children's life at school must be linked to their life outside the school. This principle marks a departure from the legacy of bookish learning which continues to shape our system and causes a gap between the school, home and community. The syllabi and textbooks developed on the basis of NCF signify an attempt to implement this basic idea. They also attempt to discourage rote learning and the maintenance of sharp boundaries between different subject areas. We hope these measures will take us significantly further in the direction of a child-centred system of education outlined in the National Policy on Education (1986).

The success of this effort depends on the steps that school principals and teachers will take to encourage children to reflect on their own learning and to pursue imaginative activities and questions. We must recognise that given space, time and freedom, children generate new knowledge by engaging with the information passed on to them by adults. Treating the prescribed textbook as the sole basis of examination is one of the key reasons why other resources and sites of learning are ignored. Inculcating creativity and initiative is possible if we perceive and treat children as participants in learning, not as receivers of a fixed body of knowledge.

These aims imply considerable change in school routines and mode of functioning. Flexibility in the daily time-table is as necessary as rigour in implementing the annual calendar so that the required number of teaching days is actually devoted to teaching. The methods used for teaching and evaluation will also determine how effective this textbook proves for making children's life at school a happy experience, rather than a source of stress or boredom. Syllabus designers have tried to address the problem of curricular burden by restructuring and reorienting knowledge at different stages with greater consideration for child psychology and the time available for teaching. The textbook attempts to enhance this endeavour by giving higher priority and space to opportunities for contemplation and wondering, discussion in small groups, and activities requiring hands-on experience.

The National Council of Educational Research and Training (NCERT) appreciates the hard work done by the textbook development committee responsible for this book. We wish to thank the Chairperson of the advisory group in Social Sciences, Professor Hari Vasudevan and the Chief Advisors for this book, Professor Yogendra Yadav and Professor Suhas Palshikar for guiding the work of this committee. Several teachers contributed to the development of this textbook; we are grateful to their principals for making this possible. We are indebted to the institutions and organisations which have generously permitted us to draw upon their resources, material and personnel. We are especially grateful to the members of the National Monitoring Committee, appointed by the Department of Secondary and Higher Education, Ministry of Human Resource Development under the Chairmanship of Professor Mrinal Miri and Professor G.P. Deshpande, for their valuable time and contribution. As an organisation committed to systemic reform and continuous improvement in the quality of its products, NCERT welcomes comments and suggestions which will enable us to undertake further revision and refinement.

Director
National Council of Educational
Research and Training

New Delhi
20 December 2005

www.apteachers.in

Foreword

The Government of Andhra Pradesh has unleashed a new era in school education by introducing extensive curricular reforms from the academic year 2020-21. The Government has taken up curricular reforms intending to enhance the learning outcomes of the children with focus on building solid foundational learning and to build up an environment conducive for an effective teaching-learning process. To achieve this objective, The Government of A.P has adopted NCERT curriculum from Class 8th for academic year 2022 - 23 and for 9th &10th in a phased manner to reach the global standards.

This Textbook contains five chapters, which deals with different political and constitutional aspects . The first chapter explains the concept of democracy with its pros and cons.The second chapter focusses on the need of constitution for a country and the guiding values of Indian constitution. The third chapter narrates the election system in India. The fourth chapter discusses about the functioning of the three organs of the government in India.The fifth chapter deals with the fundamental rights guaranteed to the citizens of India and the need of expansion of scope of these rights . All these make a sense of awareness among the students about political and constitutional issues. QR codes are placed wherever possible to provide additional information to readers . Self-learning activities are given wherever possible, based on the principle of Learning by Doing. Colorful pictures, cartoons and graphs are provided to absorb the content quickly. And finally, questions are framed to generate comprehension, analysis, and critical Higher Order Thinking of the concepts. A special effort is put forth to relate every chapter with the contemporary developments that are taking place in that field.

We are grateful to our Honourable Chief Minister Sri Y.S. Jagan Mohan Reddy for being our source of inspiration to carry out this extensive reform in the Education Department. We extend our gratitude to our Honourable Minister of Education Sri Botcha Satyanarayana for striving towards qualitative education. Our special thanks to Sri Praveen Prakash, IAS, Principal Secretary, School Education Sri S. Suresh Kumar IAS, Commissioner of School Education & State Project Director, Samagra Shiksha A.P, for their constant motivation and guidance.

We convey our special thanks to the NCERT for their cooperation and assistance in adopting their curriculum. We also thank our editors and layout designers for their contribution in the development of this textbook. We invite constructive feedback from the teachers and the parents in further refinement of the textbook.

Dr. B. Pratap Reddy
Director
SCERT – Andhra Pradesh

www.apteachers.in

www.apteachers.in

www.apteachers.in

HOW TO USE THIS BOOK?

Overview comes at the beginning of each chapter. You can use it to understand the purpose of the chapter and how it links with the rest of the book. It also helps you explain the rationale behind the different sections of the chapter. If you are in doubt about what to teach, what to emphasise and what kind of questions to ask, please do refer back to the overview.

Sections and Sub-sections help you break the chapter into small bits that you can take up one by one. Each chapter is usually divided into four sections, each of which you can complete within about three periods. Section Heading(s) are numbered and announce the beginning of a fresh theme within the chapter. Sub-section heading(s) provide convenient breaks for you to sum up one point and move to the next. Boxes are very much part of the main text and are meant to be taught. They provide additional information or analysis that requires a little detour.

Each chapter begins with one or more real life stories or imagined dialogues. This is to create an interest and understanding of some central issues discussed in the chapter. Sometimes smaller stories or examples are used to lead the student into a section or sub-section. Please do tell this story in all its details. If you can, please add more details to those given here. You don't need to bother very much if the student does not grasp the full significance of the story at this stage. As the chapter develops, it draws upon from the initial story and moves from the concrete to the abstract. But please do not ask the students to memorise the facts and details of the story like the year, names of personalities or places, etc. The same applies to any other example used in this book. This would kill their interest and defeat the very purpose of using stories. If the story is good, some details will stay in their memory. Even if no details stay with them but they can draw the general point from any such instance, we have succeeded in our task.

Munni and Unni are two characters specially designed for this book by cartoonist Irfan Khan. The two of them keep appearing every now and then to ask all kinds of questions: impish, irrelevant, irreverent or even impossible. The questions are sparked off by the points made in the text. But in most cases you will not find the answer in the textbook itself. Munni and Unni are

there to assure the students that the kind of 'funny' thoughts that often come to their minds are not stupid and to give them the courage to ask such questions. They give you the space to take a detour and get into a side discussion that is often richer than the main one. Please do not use these questions for evaluation.

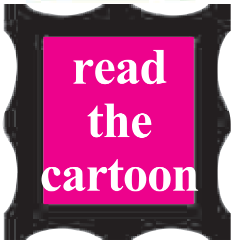

You would notice lots of cartoons and pictures in this book. This brings visual relief and some fun. But these images are meant to do more. These are parts of the teaching and learning process. The caption to each visual provides background information to help the student appreciate the message. It also asks them questions. Please do stop at each cartoon or visual and get the students involved in reading the message. If you can, please select some more cartoons from your regional languages and use them. Similarly there are several maps and many more references to countries unknown to the students. One of the aims of this book is to expand the student's imagination beyond our own country. Please keep and refer to a recent political map of the world while teaching this book.

Check your progress questions come usually at the end of every section. These questions give you an opportunity to ensure that the students comprehend the things discussed in that section. These questions also indicate to you the kind of learning you might wish to emphasise. May we urge you to please make more questions of this kind so that the student can move away from learning by rote.

www.apteachers.in

Activity may involve getting the students together within the classroom or doing things outside the classroom. You would need to guide them by assigning tasks to individuals or to groups. The activity and its location in the chapter is only suggestive. If you can think of an activity that relates better to students' own life, please feel free to replace our suggestion with yours.

Glossary of unfamiliar words or concepts comes at the end of a chapter. Such a word appears in pink when it is used for the first time. Please encourage the students to refer to the glossary and learn to use the word in a different context. But there is no need for them to memorise the definition given in the glossary.

exercises

Exercises come at the end of each chapter. You would notice that there are many more questions here than used to be the case. You would also notice that the questions are of a different kind. These questions do not test the student's ability to recall and reproduce what they have read in the Chapter. Keeping in with the approach of the new NCF, we have asked questions that require interpretation, application, analysis, and reasoning based on what they have learnt in the Chapter. You would need to spend some time with the students going over these exercises. Please feel free to come up with new and better questions than suggested here and use those for student evaluation.

www.apteachers.in

Let us read the newspaper is both an exercise and an activity. You can use it to ensure that the students can apply what they have learnt to a different context. You can also use it to encourage the habit of newspaper reading. Where most students have access to news channels on television, you may supplement or modify the projects suggested here to include watching of news and current affair programmes. Here again, if you think a different project will suit your students' context and resources, you must be right. Please go ahead.

ACCESSING ONLINE INFORMATION

We are living in an era of information and communication revolution. Printed books, textbooks and the mass media such as newspapers and periodicals have ceased to be the only sources of information. Now millions of websites (World Wide Web) provide easy and instant access to a vast and diverse amount of online information. The World Wide Web has enabled a sudden and extreme decentralisation of information. Since many schools do not possess the latest encyclopaedias and traditional libraries, students and teachers may rely on the Internet to access the needed information.

While using this textbook, the teachers and students may sometimes feel that information provided in the book is, 'insufficient' for learning or classroom teaching. You may want to know more about certain ideas, concepts and events in different countries. We would suggest some of the ways you can use the Internet for this purpose.

You may find some information in free encyclopaedias like www.en.wikipedia.org or www.britannica.com Search engines like Google and Yahoo can provide links to websites that are specifically dedicated to different topics that you may be interested in.

Similarly, several important newspapers and magazines are available online. Some of them allow you to access their archives without payments and registrations. Similarly a few TV channels also allow you to access information without registrations and payments.

Some other websites would be useful to know more about the various institutions discussed in the text. You could find the links to all the Indian government institutional websites from www.india.gov.in. Specifically http://india.gov.in/directories_gov.php will provide you the direct link to various institutions. Similarly various international organisations such as United Nations, International Monetary Fund (IMF),World Bank, human rights organisations such as National Human Rights Commission (NHRC) too have their own websites. Apart from Indian constitution you will also find constitutions of many countries also being available online. You can also look at parliaments around the world by following the link from Inter Parliamentary Union www.ipu.org/english/home.htm

Further you may want to use more images, pictures, or cartoons for discussions. You will find them in newspapers that are available online. Apart from it, you could also look at www.politicalcartoons.com for this purpose. Similarly, through searching "images" category of Google you could locate them.

You may find it useful to visit the websites like www.plato.standford.edu, www.opendemocracy.net, www.brainyencyclopeid.com especially when you wish to get more clarity on certain theoretical aspects or to learn more about politics.

www.apteachers.in

TEXTBOOK DEVELOPMENT COMMITTEE (NCERT)

Chairperson, Advisory Committee for Textbooks at the Secondary Level

Hari Vasudevan, *Professor,* Department of History, University of Calcutta, Kolkata.

Chief Advisors

Yogendra Yadav, *Senior Fellow,* Centre for the Study of Developing Societies, Delhi

Suhas Palshikar, *Professor,* Department of Politics and Public Administration, University of Pune, Maharashtra

Advisor

K.C. Suri, *Professor,* Nagarjuna University, Guntur, Andhra Pradesh

Members

Alex M. George, *Independent Researcher,* Eruvatty, District Kannur, Kerala

Amman Madan, *Assistant Professor,* Department of Humanities and Social Sciences, Indian Institute of Technology, Kanpur, Uttar Pradesh

Malini Ghose, Nirantar, Centre for Gender and Education, New Delhi

Manish Jain, *PGT,* currently doctoral student, Department of Education, University of Delhi, Delhi

Muzaffar Assadi, *Professor,* Department of Political Science, Mysore University, Manasgangothri, Karnataka

Niraja Gopal Jayal, *Professor,* Centre for the Study of Law and Governance, Jawaharlal Nehru University, New Delhi

Pankaj Pushkar, *Lecturer,* Directorate of Higher Education, Government of Uttaranchal, Dehradun

Sabyasachi Basu Roychowdhary, *Professor,* Rabindra Bharati University, Kolkata

Member-Coordinator

Sanjay Dubey, *Reader,* DESSH, NCERT, New Delhi

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Our National Anthem

Jana-gana-mana adhinayaka, jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Punjab-Sindh-Gujarat-Maratha
Dravida-Utkala-Banga
Vindhya-Himachala-Yamuna-Ganga
Uchchhala-jaladhi-taranga.
Tava shubha name jage,
Tava shubha asisa mage,
Gahe tava jaya gatha.
Jana-gana-mangala-dayaka jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Jaya he, jaya he, jaya he,
Jaya jaya jaya, jaya he!

Our National Anthem, composed originally in Bangla by Rabindranath Tagore, was adopted in its Hindi version by the Constituent Assembly as the national anthem of India on 24 January 1950.

www.apteachers.in

CONTENTS

CHAPTER 1
WHAT IS DEMOCRACY? WHY DEMOCRACY? — 2
ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఏమిటి? ప్రజాస్వామ్యం ఎందుకు?

CHAPTER 2
CONSTITUTIONAL DESIGN — 36
రాజ్యాంగ రూపకల్పన

CHAPTER 3
ELECTORAL POLITICS — 68
ఎన్నికల రాజకీయాలు

CHAPTER 4
WORKING OF INSTITUTIONS — 112
సంస్థల పనితీరు

CHAPTER 5
DEMOCRATIC RIGHTS — 148
ప్రజాస్వామ్య హక్కులు

N5Y3S5

Student Corner

H6V1A9

Teacher Corner

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHAPTER 1

WHAT IS DEMOCRACY? WHY DEMOCRACY?

www.apteachers.in

Overview

What is democracy? What are its features? This chapter builds on a simple definition of democracy. Step by step, we work out the meaning of the terms involved in this definition. The aim here is to understand clearly the bare minimum features of a democratic form of government. After going through this chapter we should be able to distinguish a democratic form of government from a non-democratic government. Towards the end of this chapter, we step beyond this minimal objective and introduce a broader idea of democracy.

Democracy is the most prevalent form of government in the world today and it is expanding to more countries. But why is it so? What makes it better than other forms of government? That is the second big question that we take up in this chapter.

E4U3K6

అధ్యాయం - 1

ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఏమిటి? ప్రజాస్వామ్యం ఎందుకు?

www.apteachers.in

అవలోకనం

ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఏమిటి? దాని యొక్క లక్షణాలు ఏవి? ఈ అధ్యాయం ప్రజాస్వామ్యం యొక్క సాధారణ నిర్వచనంపై రూపొందించబడింది. దశలవారీగా ఈ నిర్వచనంలో ఉన్న పదాల అర్థాన్ని తెలుసుకోవడానికి మనం ప్రయత్నిద్దాం. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం యొక్క కనీస లక్షణాలను స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవడం ఇక్కడ లక్ష్యం. ఈ అధ్యాయాన్ని చదివిన తర్వాత మేము ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాన్ని ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వం నుండి వేరు చేయగలగాలి. ఈ అధ్యాయం ముగింపులో మనం ఈ కనీస లక్ష్యాన్ని దాటి ప్రజాస్వామ్యం యొక్క విస్తృత భావనలను పరిచయం చేస్తాం.

ప్రజాస్వామ్యం అనేది నేడు ప్రపంచంలో అత్యంత ప్రబలమైన ప్రభుత్వ రూపం, ఇది మరిన్ని దేశాలకు విస్తరిస్తోంది. కానీ అలా ఎందుకు జరుగుతున్నది? ఇతర ప్రభుత్వ రూపాల కంటే మెరుగైనదిగా దీనిని ఏది చేస్తుంది? అనేదే ఈ అధ్యాయంలో మనం తీసుకునే రెండవ ప్రశ్న.

www.apteachers.in

1.1 What is Democracy?

You have already read about different forms of government. On the basis of your understanding of democracy so far, mentioning a few examples write down some common features of:

- Democratic governments
- Non-democratic governments

Why define democracy?

Before we proceed further, let us first take note of an objection by Merry. She does not like this way of defining democracy and wants to ask some basic questions. Her teacher Matilda Lyngdoh responds to her questions, as other classmates join the discussion:

Merry: Ma'am, I don't like this idea. First we spend time discussing democracy and then we want to find out the meaning of democracy. I mean logically shouldn't we have approached it the other way round? Shouldn't the meaning have come first and then the example?

Lyngdoh Madam: I can see your point. But that is not how we reason in everyday life. We use words like pen, rain or love. Do we wait to have a definition of these words before we use them? Come to think of it, do we have clear definition of these words? It is only by using a word that we understand its meaning.

Merry: But then why do we need definitions at all?

Lyngdoh Madam: We need a definition only when we come across a difficulty in the use of a word. We need a definition of rain only when we wish to distinguish it from, say, drizzle or cloudburst. The same is true for democracy. We need a clear definition only because people use it for different purposes, because very different kinds of governments call themselves democracy.

Ribiang: But why do we need to work on a definition? The other day you quoted Abraham Lincoln to us: "Democracy is government of the people, by the people and for the people". We in Meghalaya always ruled ourselves. That is accepted by everyone. Why do we need to change that?

Lyngdoh Madam: I am not saying we need to change it. I too find this definition very beautiful. But we don't know if this is the best way of defining unless we think about it ourselves. We must not accept something just because it is famous, just because everyone accepts it.

Yolanda: Ma'am, can I suggest something? We don't need to look for any definition. I read somewhere that the word democracy comes from a Greek word 'Demokratia'. In Greek 'demos' means people and 'kratia' means rule. So democracy is rule by the people. This is the correct meaning. Where is the need to debate?

Lyngdoh Madam: That is also a very helpful way of thinking about this matter. I would just say that this does not always work. A word does not remain tied to its origin. Just think of computers. Originally they were used for computing, that is to say calculating, very difficult mathematical sums. These were very powerful calculators. But nowadays very few people use computers for computing sums. They use it for writing, for designing, for listening to music and for watching films. Words remain the same but their meaning can change with time. In that case it is not very useful to look at the origins of a word.

Merry: Ma'am, so basically what you are saying is that there is no shortcut to our thinking about the matter ourselves. We have to think about its meaning and evolve a definition.

Lyngdoh Madam: You got me right. Let us get on with it now.

ACTIVITY

Let us take Lyngdoh Madam seriously and try to write down the exact definition of some of the simple words that we use all the time: pen, rain and love. For example, is there a way of defining a pen that distinguishes it clearly from a pencil, a brush, a chalk or crayon.

- What have you learnt from this attempt?
- What does it teach us about understanding the meaning of democracy?

I have heard a different version. Democracy is off the people, far (from) the people and (where they) buy the people. Why don't we accept that?

A simple definition

Let us get back to our discussion on similarities and differences among governments that are called

1.1 ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఏమిటి?

మీరు ఇప్పటికే వివిధ రకాల ప్రభుత్వాల గురించి చదివి ఉన్నారు. ప్రజాస్వామ్యం పై మీకు ఉన్న అవగాహన ఆధారంగా కొన్ని ఉదాహరణలను ప్రస్తావిస్తూ

- ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలు
- ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వాలు

యొక్క కొన్ని సాధారణ లక్షణాలను వ్రాయండి.

ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఎందుకు నిర్వచించాలి?

మనం మరింత ముందుకు వెళ్లే ముందు మొదటగా మెర్రి యొక్క అభ్యంతరాన్ని గమనించండి. ఈ విధంగా ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిర్వచించడం ఆమె ఇష్టపడదు, కొన్ని ప్రాథమిక ప్రశ్నలను అడగాలని అనుకుంటున్నారు. ఆమె ప్రశ్నలకు వాళ్ళ ఉపాధ్యాయురాలు మటిల్డా లింగ్డో ప్రతిస్పందించారు. సహ విద్యార్థులు ఈ చర్చలో చేరడంతో:

మెరి : మేడమ్ నాకు ఈ ఆలోచన నచ్చలేదు. ముందుగా మేము ప్రజాస్వామ్యం గురించి సమయం వెచ్చించి, చర్చించిన తరువాత ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఏమిటో తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నాము. నా ఉద్దేశ్యంలో దానిని వేరే పద్ధతిలో చెప్పుకోకూడదా? ముందు నిర్వచనం వచ్చి ఆ తరువాత ఉదాహరణ ఉండాలి కదా?

లింగ్డో మేడమ్ : నేను నీ అభిప్రాయాన్ని అర్థం చేసుకోగలను కానీ దైనందిన జీవితంలో మనం ఆలోచించే విధానం ఇది కాదు. మనం కలం, వర్షం, ప్రేమ వంటి పదాలను ఉపయోగిస్తాము. ఈ పదాలను ఉపయోగించే ముందు వాటి నిర్వచనం కోసం వేచి ఉంటామా? ఒకసారి ఆలోచించండి. ఈ పదాలకు స్పష్టమైన నిర్వచనం ఉందా? ఒక పదాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా మాత్రమే దాని అర్థాన్ని మనం అవగాహన చేసుకోగలం.

మెరి : మనకు నిర్వచనాలు ఎందుకు అవసరం?

లింగ్డో మేడమ్ : ఒక పదాన్ని ఉపయోగించడంలో ఇబ్బంది వచ్చినప్పుడు మాత్రమే మనకు నిర్వచనం అవసరం. తుంపర, మేఘవిస్ఫోటనం నుండి వర్షాన్ని వేరుచేయాలనుకున్నప్పుడు మాత్రమే మనకు వర్షం అనే పదానికి నిర్వచనం అవసరం. ప్రజాస్వామ్య విషయంలోనూ అదే నిజం. ఎందుకంటే ప్రజలు దానిని వివిధ రకాల ప్రయోజనాలకు ఉపయోగిస్తున్నందున, వివిధ రకాల ప్రభుత్వాలు తమను తాము ప్రజాస్వామ్యాలు అని చెప్పుకుంటున్నాయి కాబట్టి మనకి స్పష్టమైన నిర్వచనం అవసరం.

రిబియాంగ్ : కానీ మనం నిర్వచనంపై అంత దృష్టి సారించాల్సిన అవసరము ఉందా? మరో సందర్భంలో మీరు అబ్రహం లింకన్ గురించి ప్రస్తావిస్తూ : "ప్రజల యొక్క ప్రజల చేత, ప్రజల కొరకు ఏర్పడిన ప్రభుత్వమే ప్రజాస్వామ్యం" అని చెప్పారు. మేఘాలయలో ఎల్లప్పుడూ మనల్ని మనమే పరిపాలించుకుంటున్నాము. అది అందరూ అంగీకరించినదే. మనం దానిని ఎందుకు మార్చాలి?

లింగ్డో మేడమ్ : దానిని మార్చాలని నేను అనడం లేదు. ఈ నిర్వచనం చాలా బాగుందని నేను కూడా భావిస్తున్నాను. కానీ మనమే దానిని గురించి ఆలోచించకుండా ఇదే చాలా మంచి నిర్వచనమని చెప్పలేము. ఇది చాలా ప్రసిద్ధి చెందింది కాబట్టి, అందరూ దానిని ఆమోదిస్తున్నారు కాబట్టి మనం దానిని అంగీకరించవలసిన అవసరం లేదు.

యోలాండా : మేడం నేనొక సూచన చేయనా? మనం ఏ నిర్వచనం వెతకవలసిన అవసరం లేదు. ప్రజాస్వామ్యం అనే పదం డెమోక్రేషియా అనే గ్రీకు పదం నుంచి వచ్చిందని ఎక్కడో చదివాను. గ్రీకు భాషలో 'డెమోస్' అంటే ప్రజలు, 'క్రేషియా' అంటే పాలన. కాబట్టి ప్రజాస్వామ్యం అంటే ప్రజల చేత పాలన. ఇది సరైన అర్థం. ఇక చర్చ అవసరం ఎక్కడుంది?

లింగ్డో మేడమ్ : ఈ విషయం గురించి ఆలోచించడానికి ఇది చాలా సహాయకారిగా ఉంటుంది. ఇది ఎల్లప్పుడూ పనిచేయదని నేను అంటాను. ఒక పదం దాని మూలార్థానికే పరిమితమై ఉండదు. కంప్యూటర్లు గురించి ఆలోచించండి. మొదట్లో వాటిని గణన కోసమే ఉపయోగించారు. గణన అంటే లెక్కించడం, చాలా కష్టమైన గణిత సమస్యల సాధనకు, ఇవి చాలా శక్తివంతమైన కాలిక్యులేటర్లు. కానీ ఈరోజుల్లో చాలా తక్కువ మంది గణిత సమస్యలను లెక్కించడానికి కంప్యూటర్లు ఉపయోగిస్తున్నారు. వారు దీన్ని రాయడానికి, డిజైన్ చేయడానికి, సంగీతం వినడానికి, సినిమాలు చూడడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. పదాలు అలాగే ఉంటాయి, కానీ వాటి అర్థం కాలంతో పాటు మారవచ్చు. ఆ సందర్భంలో ఆ పదం యొక్క మూలార్థానికే పరిమితం కావడం సరైనది కాదు.

మెరి :మేడమ్, మనం పదాల విస్తృత అర్థాన్ని చూడవలసిన అవసరం ఉందని మీ ఉద్దేశ్యం కదా!

లింగ్డో మేడమ్ :మీరు నన్ను బాగా అర్థం చేసుకున్నారు. మనం ఈ అర్థంతో ముందుకు వెళ్దాం.

నేను వేరే వివరణను విన్నాను. ప్రజాస్వామ్యం ప్రజలకు సంబంధం లేకుండా, ప్రజల నుండి దూరంగా ఉంటూ ప్రజలను కొనుగోలు చేసేది అని మనం దీనిని ఎందుకు అంగీకరించం?

కృత్యము

మనం లింగ్డో మేడమ్ చెప్పిన విషయాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి నిత్యం ఉపయోగించే కలం, వర్షం, ప్రేమ వంటి సాధారణ పదాల యొక్క సరైన నిర్వచనాన్ని రాయడానికి ప్రయత్నిద్దాం. ఉదాహరణకు పెన్నును నిర్వచించడానికి పెన్సిల్, బ్రష్, సుద్ద లేదా క్రేయాన్ నుండి స్పష్టంగా వేరుచేసే మార్గం ఏదైనా ఉందా?

- ఈ ప్రయత్నం నుండి మీరు ఏమి నేర్చుకున్నారు?
- ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అర్థాన్ని అవగాహన చేసుకోవడానికి ఇది మనకు ఎలా ఉపకరిస్తుంది?

ఒక సాధారణ నిర్వచనం

ప్రజాస్వామ్యాలు అని పిలవబడే ప్రభుత్వాల మధ్య సారూప్యతలు, వ్యత్యాసాలపై

www.apteachers.in

democracies. One simple factor common to all democracies is: the government is chosen by the people. We could thus start with a simple definition: **democracy is a form of government in which the rulers are elected by the people**.

This is a useful starting point. This definition allows us to separate democracy from forms of government that are clearly not democratic. The army rulers of Myanmar were not elected by the people. Those who happened to be in control of the army became the rulers of the country. People had no say in this decision. Dictators like Pinochet (Chile) are not elected by the people. This also applies to monarchies. The kings of Saudi Arabia rule not because the people have chosen them to do so but because they happen to be born into the royal family.

This simple definition is not adequate. It reminds us that democracy is people's rule. But if we use this definition in an unthinking manner, we would end up calling almost every government that holds an election a democracy. That would be very misleading. As we shall find out in Chapter 3, every government in contemporary world wants to be called a democracy, even if it is not so. That is why we need to carefully distinguish between a government that is a democracy and one that pretends to be one. We can do so by understanding each word in this definition carefully and spelling out the features of a democratic government.

CHECK YOUR PROGRESS

Ribiang went back home and collected some more famous quotations on democracy. This time she did not mention the names of the people who said or wrote these. She wants you to read these and comment on how good or useful these thoughts are:

- Democracy gives every man the right to be his own oppressor.
- Democracy consists of choosing your dictators after they've told you what you think it is you want to hear.
- Man's capacity for justice makes democracy possible, but man's inclination to injustice makes democracy necessary
- Democracy is a device that insures we shall be governed no better than we deserve.
- All the ills of democracy can be cured by more democracy.

read the cartoon

©Stephane Peray, Thailand, Cagle Cartoons Inc.

This cartoon was drawn when elections were held in Iraq with the presence of US and other foreign powers. What do you think this cartoon is saying? Why is 'democracy' written the way it is?

www.apteachers.in

చర్చకు తిరిగివద్దాం. అన్ని ప్రజాస్వామ్యాలకు ఒక సాధారణ అంశం ఏమిటంటే : దీనిలో ప్రజలే ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నుకుంటారు. ఆ విధంగా **ప్రజాస్వామ్యం అనేది పాలకులు ప్రజలచే ఎన్నుకోబడు ప్రభుత్వ రూపం** అనే ఒక సాధారణ నిర్వచనంతో మనం ప్రారంభిద్దాం.

ఇది ఒక మంచి ప్రారంభం. ఈ నిర్వచనం మనకు ప్రజాస్వామ్యాన్ని, ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వాల నుండి వేరుచేయడానికి అవకాశం ఇస్తుంది. మయన్మార్ సైనిక పాలకులు ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన వారు కాదు. సైన్యాన్ని అదుపులో ఉంచుకున్న వీరు దేశానికి పాలకులు అయ్యారు. ఈ నిర్ణయంపై ప్రజలకు ఎలాంటి పాత్ర లేదు. పినోచెట్ (చిలీ) వంటి నియంతలు ప్రజలచే ఎన్నుకోబడలేదు. ఇది రాచరికాలకు కూడా వర్తిస్తుంది. ప్రజలు వారిని పరిపాలించడానికి ఎన్నుకున్నందున సౌదీ అరేబియా రాజులు పరిపాలన చేయడంలేదు, రాజవంశంలో పుట్టినందువలననే పాలన చేస్తున్నారు.

ఈ సాధారణ నిర్వచనం సరిపోదు. ప్రజాస్వామ్యం అంటే ప్రజలపాలన అని అది గుర్తుచేస్తుంది. కానీ మనం అనాలోచితంగా ఈనిర్వచనాన్ని ఉపయోగించినట్లయితే ఎన్నికలు నిర్వహించే దాదాపు ప్రతీ ప్రభుత్వాన్ని ప్రజాస్వామ్యమని పిలువవలసి వస్తుంది. అది చాలా తప్పుదారి పట్టించేదిగా ఉంటుంది. తాను ప్రజాస్వామ్యం కానప్పటికీ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంగా పిలవబడాలని ప్రతీ ప్రభుత్వం కోరుకుంటుందని 3వ ఆధ్యాయంలో మనం చదువుతాము. అందుకే ఒక ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వానికి, ప్రజాస్వామ్యంగా నటిస్తున్న ప్రభుత్వానికి మధ్యగల తేడాను మనం జాగ్రత్తగా గుర్తించాలి. ఈ నిర్వచనంలోని ప్రతి పదాన్ని జాగ్రత్తగా అర్థం చేసుకోవడం, ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వ లక్షణాలను వివరించడం ద్వారా మనం దీన్ని చేయవచ్చు.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

రిబియాంగ్ ఇంటికి తిరిగి వెళ్లి ప్రజాస్వామ్యంపై మరికొన్ని ప్రసిద్ధ నిర్వచనాలను సేకరించింది. ఈసారి వాటిని చెప్పిన వారి పేర్లను లేదా రాసిన వారి పేర్లను ఆమె ప్రస్తావించలేదు. మీరు వీటిని చదివి ఈ ఆలోచనలు ఎంత మంచివో లేదా ఉపయోగకరమైనవో తెలియజేయాలని ఆమె కోరుకుంటుంది.

- ప్రతి వ్యక్తి తన భవిష్యత్‌ను తానే నిర్మించుకునే హక్కును ప్రజాస్వామ్యం ఇస్తుంది.
- నియంతల ఆదేశం ప్రకారం వారిని ఎన్నుకోవడమే ప్రజాస్వామ్యం. నీ మనసులో ఉన్నదే ఇతరుల నుండి వినాలని కోరుకుంటావు.
- న్యాయం కోసం నిలబడగల వ్యక్తి యొక్క సామర్థ్యం ప్రజాస్వామ్యానికి అవకాశం ఇస్తుంది. కాని ఆ వ్యక్తి అన్యాయం వైపు మొగ్గితే అక్కడ ప్రజాస్వామ్యం తప్పనిసరి అవుతుంది.
- ప్రజాస్వామ్యంలో మన యోగ్యతకు తగిన ప్రభుత్వాన్నే మనం ఏర్పాటు చేసుకోగలం.
- ప్రజాస్వామ్యంలోని అన్ని లోపాలను ప్రజాస్వామ్యం ద్వారానే పూరించుకోగలం.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

ఇరాక్‌లో అమెరికా, ఇతర విదేశీ శక్తుల సమక్షంలో ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని గీశారు. ఈ వ్యంగ్య చిత్రం ఏమి తెలియజేస్తుందని మీరు అనుకుంటున్నారు? ప్రజాస్వామ్యం అలా ఎందుకు రాయబడింది?

©Stephane Peray, Thailand, Cagle Cartoons Inc.

www.apteachers.in

1.2 Features of democracy

We have started with a simple definition that **democracy is a form of government in which the rulers are elected by the people**. This raises many questions:

- Who are **the rulers** in this definition? Which officials must be elected for any government to be called a democracy? Which decisions may be taken by non-elected officials in a democracy?
- What kind of **election** constitutes a democratic election? What conditions must be fulfilled for an election to be considered democratic?
- Who are **the people** who can elect the rulers or get elected as rulers? Should this include every citizen on an equal basis? Can a democracy deny some citizens this right?
- Finally, what kind of a **form of government** is democracy? Can elected rulers do whatever they want in a democracy? Or must a democratic government function with some limits? Is it necessary for a democracy to respect some rights of the citizens?

Let us consider each of these questions with the help of some examples.

Major decisions by elected leaders

In Pakistan, General Pervez Musharraf led a military coup in October 1999. He overthrew a democratically elected government and declared himself the 'Chief Executive' of the country. Later he changed his designation to President and in 2002 held a referendum in the country that granted him a five-year extension. Pakistani media, human rights organisations and democracy activists said that the referendum was based on

©Emad Hajjaj, Jordan, Cagle Cartoons Inc. 7 June 2005

read the cartoon

Syria is a small west Asian country. The ruling Ba'ath Party and some of its small allies are the only parties allowed in that country. Do you think this cartoon could apply to China or Mexico? What does the crown of leaves on democracy signify?

www.apteachers.in

1.2 ప్రజాస్వామ్య లక్షణాలు

ప్రజాస్వామ్యం అనేది పాలకులు ప్రజలచే ఎన్నుకోబడు ప్రభుత్వ రూపం అనే సాధారణ నిర్వచనంతో మనం ప్రారంభించాము. ఇది అనేక ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతుంది.

- ఈ నిర్వచనంలో **పాలకులు** ఎవరు? ఏ ప్రభుత్వమైనా ప్రజాస్వామ్యంగా పిలవబడాలంటే ఏ అధికారులను ఎన్నుకోవాలి? ఎన్నుకోబడని అధికారులు ప్రజాస్వామ్యంలో ఏ నిర్ణయాలు తీసుకోవచ్చు?
- ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలలో ఎలాంటి **ఎన్నికలు** ఉంటాయి? ఒక ఎన్నిక ప్రజాస్వామ్య బద్ధమైందిగా పరిగణించబడాలంటే ఏయే నిబంధనలను అనుసరించాలి?
- పాలకులను ఎన్నుకోగల లేదా పాలకులుగా ఎన్నికకాగల **వ్యక్తులు** ఎవరు? ఇందులో ప్రతి పౌరుడిని సమాన హోదాలో చూడాలా? ప్రజాస్వామ్యం పౌరులకు ఈ హక్కును నిరాకరించగలదా?
- చివరగా ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఏ రకమైన **ప్రభుత్వరూపము**? ప్రజాస్వామ్యంలో ఎన్నికైన పాలకులు తమ ఇష్టానుసారం వ్యవహరించగలరా? నచ్చినట్లు చేయగలరా? లేక ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం కొన్ని పరిమితులతో పని చేయాలా? పౌరుల కొన్ని హక్కులను గౌరవించడం ప్రజాస్వామ్యానికి అవసరమా?

కొన్ని ఉదాహరణల సహాయంతో ఈ ప్రశ్నలలో ప్రతి ఒక్కదాన్ని పరిశీలిద్దాం.

ఎన్నిక కాబడిన నాయకుల చేత ప్రధాన నిర్ణయాలు

పాకిస్థాన్‌లో పర్వేజ్ ముషారఫ్ 1999 అక్టోబర్‌లో సైనిక తిరుగుబాటుకు నాయకత్వం వహించారు. ప్రజాస్వామ్యయుతంగా ఎన్నుకున్న ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టి, తనను తాను దేశానికి 'ముఖ్య పాలకునిగా' ప్రకటించుకున్నాడు. ఆ తరువాత అతను తన హోదాను అధ్యక్షునిగా మార్చుకున్నాడు. 2002లో దేశంలో ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ నిర్వహించాడు. అది అతనికి ఐదు సంవత్సరముల పొడిగింపును మంజూరు చేసింది. పాకిస్తాన్ ప్రసారమాధ్యమాలు, మానవ హక్కుల సంస్థలు, ప్రజాస్వామ్య కార్యకర్తలు ప్రజాభిప్రాయ సేకరణలో అక్రమాలు, మోసం జరిగాయని ఆరోపించాయి.

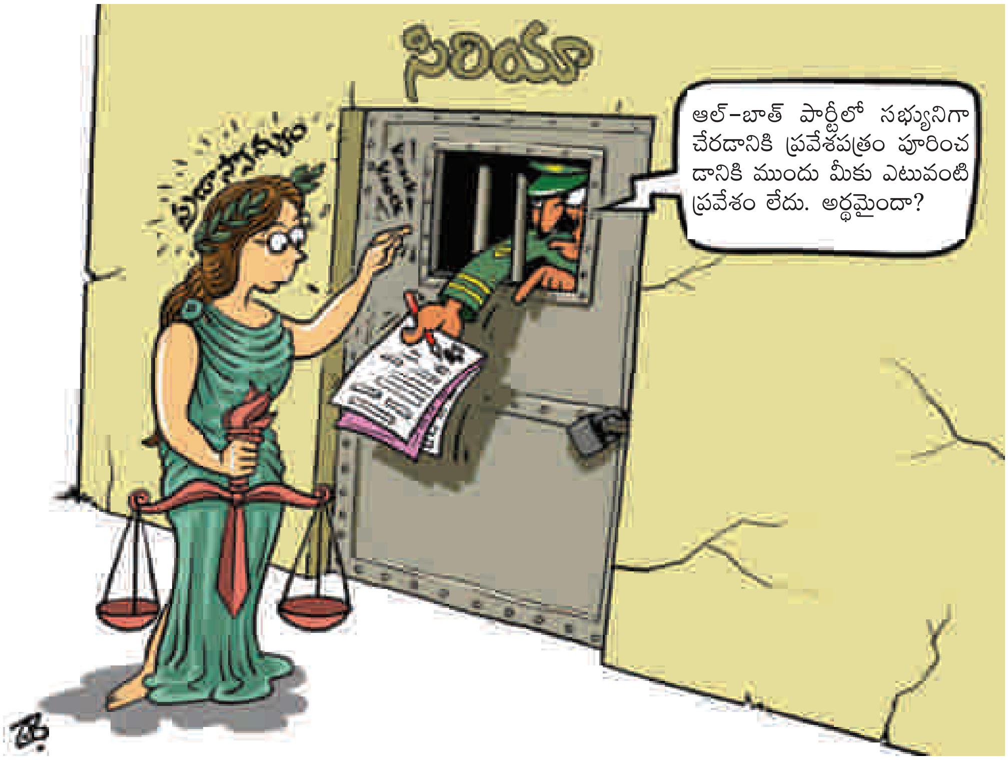

©Emad Hajjaj, Jordan, Cagle Cartoons Inc. 7 June 2005

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

సిరియా ఒక చిన్న పశ్చిమాసియా దేశం. ఆ దేశంలో పాలక బాత్ పార్టీ, దాని కొన్ని చిన్న మిత్రపక్షాలకు మాత్రమే ఎన్నికలలో పోటీకి ప్రవేశం ఉంది. ఈ వ్యంగ్య చిత్రం చైనా లేదా మెక్సికోకు వర్తిస్తుందని మీరు అనుకుంటున్నారా? ప్రజాస్వామ్యంపై ఆకుల కిరీటం దేనికి సంకేతం?

www.apteachers.in

read the cartoon

This cartoon was drawn in the context of Latin America. Do you think it applies to the Pakistani situation as well? Think of other countries where this could apply? Does this happen sometimes in our country as well?

©Ares, Caglecartoon.com, Cagle Cartoons Inc. 22 January 2005

All this is so remote for me. Is democracy all about rulers and governments? Can we talk about a democratic classroom? Or a democratic family?

malpractices and fraud. In August 2002 he issued a 'Legal Framework Order' that amended the Constitution of Pakistan. According to this Order, the President can dismiss the national and provincial assemblies. The work of the civilian cabinet is supervised by a National Security Council which is dominated by military officers. After passing this law, elections were held to the national and provincial assemblies. So Pakistan has had elections, elected representatives have some powers. But the final power rested with military officers and General Musharraf himself.

Clearly, there are many reasons why Pakistan under General Musharraf should not be called a democracy. But let us focus on one of these. Can we say that the rulers are elected by the people in Pakistan? Not quite. People may have elected their representatives to the national and provincial assemblies but those elected representatives were not really the rulers. They cannot take the final decisions. The power to take final decision rested with army officials and with General Musharraf, and none of them were elected by the people. This happens in many dictatorships and monarchies. They formally have an elected parliament and government but the real power is with those who are not elected. In a few countries, the real power was with some external powers and not with locally elected representatives. This cannot be called people's rule.

This gives us the first feature. **In a democracy the final decision-making power must rest with those elected by the people**.

Free and fair electoral competition

In China, elections are regularly held after every five years for electing the country's parliament, called Quanguo Renmin Daibiao Dahui (National People's Congress). The National People's Congress has the power to appoint the President of the country. It has nearly 3,000 members elected from all over China. Some members are elected by the army. Before contesting elections, a candidate needs the approval of the Chinese Communist Party. Only those who are members of the Chinese Communist Party or eight smaller parties allied to it were allowed to contest elections held in 2002-03. The government is always formed by the Communist Party.

Since its independence in 1930, Mexico holds elections after every six years to elect its President. The country has never been under a military or dictator's rule. But until 2000 every election was won by a

www.apteachers.in

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

©Ares, Caglecartoon.com, Cagle Cartoons Inc. 22 January 2005

ఈ వ్యంగ్య చిత్రం లాటిన్ అమెరికా నేపథ్యంలో గీయబడింది. ఇది పాకిస్తాన్ పరిస్థితికి కూడా వర్తిస్తుందని మీరు భావిస్తున్నారా? ఇది వర్తించే ఇతర దేశాల గురించి ఆలోచించండి. మన దేశంలో కూడా ఇలా కొన్నిసార్లు జరిగినదా?

www.apteachers.in

ఇది అంతా నాకు అగమ్యగోచరంగా ఉంది. ఈ ప్రజాస్వామ్యమంతా పాలకులు, ప్రభుత్వాల గురించేనా? మనం ఒక ప్రజాస్వామ్యయుత తరగతి గురించి లేదా ఒక ప్రజాస్వామ్యయుత కుటుంబం గురించి మాట్లాడవచ్చా?

అతను 2002 ఆగష్టులో సవరించబడిన పాకిస్తాన్ రాజ్యాంగం 'లీగల్ ఫ్రేమ్ వర్క్ ఆర్డర్‌ను' జారీ చేశాడు. ఈ ఉత్తర్వు ప్రకారం దేశ అధ్యక్షుడు జాతీయ, ప్రాంతీయ శాసనసభలను రద్దు చేయవచ్చు. పౌర మంత్రివర్గం యొక్క పనిని సైనిక అధికారుల నియంత్రణలో ఉన్న జాతీయ భద్రతా మండలి పర్యవేక్షిస్తుంది. ఈ చట్టాన్ని ఆమోదించిన తర్వాత జాతీయ, ప్రాంతీయ శాసనసభలకు ఎన్నికలు జరిగాయి. తరువాత పాకిస్తాన్‌లో ఎన్నికల ద్వారా ఎన్నికైన ప్రతినిధులకు కొన్ని అధికారాలు ఇవ్వబడ్డాయి. కానీ అంతిమ అధికారం సైనిక అధికారులు మరియు జనరల్ ముషారఫ్‌కే ఉంటుంది.

జనరల్ ముషారఫ్ నేతృత్వంలోని పాకిస్తాన్‌ను ప్రజాస్వామ్యం అని పిలవకపోవడానికి చాలా కారణాలు ఉన్నాయని స్పష్టమవుతుంది. అయితే వీటిలో ఒకదానిపై దృష్టి పెడదాం. పాకిస్తాన్‌లో పాలకులు ప్రజలచే ఎన్నుకోబడ్డారని మనం చెప్పగలమా? దాదాపుగా చెప్పలేము. ప్రజలు జాతీయ, ప్రాంతీయ శాసనసభలకు ప్రజా ప్రతినిధులను ఎన్నుకొని ఉండవచ్చు. కాని అలా ఎన్నికైన ప్రతినిధులు నిజమైన పరిపాలకులు కారు. వారు అంతిమ నిర్ణయం తీసుకోలేరు. అంతిమ అధికారం ప్రజలచే ఎన్నుకోబడని సైనిక అధికారులు, జనరల్ ముషారఫ్‌కే ఉన్నది. వారిలో ఎవరూ ప్రజలచే ఎన్నుకోబడలేదు. అనేక నియంతృత్వాలలోనూ, రాచరికాలలోనూ ఇదే జరుగుతుంది. అక్కడ ఎన్నికైన పార్లమెంటు, ప్రభుత్వము ఉంటుంది. కానీ నిజమైన అధికారం ఎన్నుకోబడని వారి వద్ద ఉంటుంది. కొన్ని దేశాలలో నిజమైన అధికారం స్థానికంగా ఎన్నికైన ప్రతినిధులకు కాకుండా కొన్ని బాహ్యశక్తుల చేతులలో ఉంటుంది. దీనిని ప్రజాపాలన అని అనలేము.

ప్రజాస్వామ్యంలో తుది నిర్ణయం 'తీసుకునే అధికారం' ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన వారికే ఉండాలి. ఇది మొదటి లక్షణం

స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా జరిగే ఎన్నికల పోటీ

చైనాలో క్వాంగువో రెన్మిన్ డైబియావో దహూయ్ (నేషనల్ పీపుల్స్ కాంగ్రెస్) అని పిలువబడే దేశ పార్లమెంటును ఎన్నుకోవడం కోసం ప్రతి ఐదు సంవత్సరాలకు ఎన్నికలు జరుగుతాయి. దేశ అధ్యక్షుడిని నియమించే అధికారం నేషనల్ పీపుల్స్ కాంగ్రెస్‌కు ఉంది. దీనిలో చైనా నలుమూలల నుండి ఎన్నికైన దాదాపు 3,000 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. కొంతమంది సభ్యులు సైన్యంచే ఎన్నుకోబడతారు. ఎన్నికల్లో పోటీ చేసే ముందు అభ్యర్థికి చైనా కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆమోదం అవసరం. చైనీస్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ లేదా దానితో అనుబంధంగా ఉన్న ఎనిమిది చిన్న పార్టీలలో సభ్యులుగా ఉన్నవారు మాత్రమే 2002-03లో జరిగిన ఎన్నికలలో పోటీ చేసేందుకు అనుమతించబడ్డారు. ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ కమ్యూనిస్టు పార్టీ ద్వారానే ఏర్పడుతుంది.

1930లో స్వాతంత్రం పొందినప్పటి నుండి మెక్సికో తన అధ్యక్షుడిని ఎన్నుకోవడానికి ప్రతి ఆరు సంవత్సరాల తరువాత ఎన్నికలు నిర్వహిస్తుంది. దేశం ఎప్పుడూ సైనిక లేదా నియంత పాలనలో లేదు. కానీ 2000వ సంవత్సరం వరకు ప్రతి ఎన్నికలలోనూ పి.ఆర్.ఐ (ఇనిస్టిట్యూషనల్ రివల్యూషనరీ పార్టీ) గెలుపొందింది. ప్రతిపక్ష పార్టీలు

party called PRI (Institutional Revolutionary Party). Opposition parties did contest elections, but never managed to win. The PRI was known to use many dirty tricks to win elections. All those who were employed in government offices had to attend its party meetings. Teachers of government schools used to force parents to vote for the PRI. Media largely ignored the activities of opposition political parties except to criticise them. Sometimes the polling booths were shifted from one place to another in the last minute, which made it difficult for people to cast their votes. The PRI spent a large sum of money in the campaign for its candidates.

Should we consider the elections described above as examples of people electing their rulers? Reading these examples we get a sense that we cannot. There are many problems here. In China the elections do not offer the people any serious choice. They have to choose the ruling party and the candidates approved by it. Can we call this a choice? In the Mexican example, people seemed to really have a choice but in practice they had no choice. There was no way the ruling party could be defeated, even if people were against it. These are not fair elections.

We can thus add a second feature to our understanding of democracy. Holding elections of any kind is not sufficient. The elections must offer a real choice between political alternatives. And it should be possible for people to use this choice to remove the existing rulers, if they wish so. So, **a democracy must be based on a free and fair election where those currently in power have a fair chance of losing**. We shall find out more about a democratic election in Chapter 3.

©Nerilicon, *El Economista*, Mexico, Cagle Cartoons Inc. 17 May 2005

read the cartoon

This cartoon was titled 'Building Democracy' and was first published in a Latin American publication. What do moneybags signify here? Could this cartoon be applied to India?

One person, one vote, one value

Earlier, we read about how the struggle for democracy was linked to the demand for universal adult franchise. This principle has now come to be accepted almost all over the world. Yet there are many instances of denial of equal right to vote.

- Until 2015, in Saudi Arabia women did not have the right to vote.
- Estonia has made its citizenship rules in such a way that people belonging to Russian minority find it difficult to get the right to vote.
- In Fiji, the electoral system is such that the vote of an indigenous Fiji has more value than that of an Indian-Fijian.

Democracy is based on a fundamental principle of political equality. That gives us the third feature of democracy: **in a democracy, each adult citizen must have one vote and each vote must have one value**. We shall read more about it in Chapter 3.

www.apteachers.in

ఎన్నికలలో పోటీ చేశాయి. కానీ ఎప్పుడూ విజయం సాధించలేదు. పి.ఆర్.ఐ ఎన్నికలలో గెలు పొందేందుకు అనేక చవకబారు జిమ్మిక్కులను ఉపయోగిస్తుందని ప్రతీతి. ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో పనిచేస్తున్న వారంతా పార్టీ సమావేశాలకు హాజరు కావాల్సిందే. ప్రభుత్వ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులు పి.ఆర్.ఐ.కి ఓట్లు వేయమని తల్లిదండ్రులను బలవంతం చేసేవారు. ప్రతిపక్ష రాజకీయ పార్టీలను విమర్శించడం తప్ప వాటి కార్యకలాపాలను ప్రసార మాధ్యమాలు పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. కొన్నిసార్లు పోలింగ్ కేంద్రాలను చివరి నిమిషంలో ఒక చోట నుండి మరొక చోటికి మార్చడం ప్రజలు ఓట్లు వేయడాన్ని కష్టతరం చేసింది. పి.ఆర్.ఐ తన అభ్యర్థుల కోసం ప్రచారంలో పెద్ద మొత్తంలో డబ్బు ఖర్చు చేసింది.

పైన వివరించిన ఎన్నికలను ప్రజలు తమ పాలకులను ఎన్నుకునే ఉదాహరణలుగా పరిగణించాలా? ఈ ఉదాహరణలను చదివితే మనం పరిగణించలేము అనే భావన కలుగుతుంది. ఇక్కడ చాలా సమస్యలు ఉన్నాయి. చైనాలో ఎన్నికలు ప్రజలకు ఎటువంటి ఎంపికకు అవకాశం కల్పించవు. అధికార పార్టీని, అది ఆమోదించిన అభ్యర్థులను మాత్రమే ప్రజలు ఎంపిక చేసుకోవాలి. మనం దీనిని ఎంపిక అని పిలవవచ్చా? మెక్సికన్ ఉదాహరణలో వాస్తవంగా ప్రజలకు ఎంపిక ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. కానీ వాస్తవానికి వారికి ఎంపికకు అవకాశం లేదు. ప్రజలు వ్యతిరేకంగా ఉన్నప్పటికీ అధికార పార్టీని ఓడించే అవకాశమే లేదు. ఇవి న్యాయమైన ఎన్నికలు కావు.

ప్రజాస్వామ్యంపై మన అవగాహనకు మనం రెండవ లక్షణంగా జోడించవచ్చు. ఏదో ఒకరకంగా ఎన్నికల నిర్వహించడం సరిపోదు. విభిన్న రాజకీయ పార్టీల మధ్య ఎంపికకు ఎన్నికలు అవకాశం కల్పించాలి. ప్రజలు కోరుకుంటే ఈ ఎంపిక ద్వారా ప్రస్తుత పాలకులను తొలగించడానికి అవకాశం ఉండాలి. **ప్రస్తుతం అధికారంలో ఉన్నవారు కూడా ఓడిపోవడానికి అవకాశం ఉండేలా జరిగే స్వేచ్ఛా, నిష్పక్షపాతమైన ఎన్నికలే ప్రజాస్వామ్యానికి పునాది.** ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికల గురించి మనం 3వ అధ్యాయంలో ఎక్కువగా తెలుసుకుంటాము.

©Nerilicon, *El Economista*, Mexico, Cagle Cartoons Inc. 17 May 2005

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రం 'ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిర్మించడం' పేరుతో ఉంది. ఇది మొదట లాటిన్ అమెరికన్ ప్రచురణలలో ప్రచురించబడింది. డబ్బు సంచులు ఇక్కడ దేనిని సూచిస్తాయి? ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని భారతదేశానికి వర్తింప చేయవచ్చా?

ఒక వ్యక్తి, ఒక ఓటు, ఒకే విలువ

ప్రజాస్వామ్యం కోసం పోరాడటం సార్వత్రిక వయోజన ఓటు హక్కు డిమాండుతో ఏ విధంగా ముడిపడి ఉందో ఇంతకుముందు మనం చదివాము. ఈ సూత్రం ఇప్పుడు దాదాపు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆమోదించబడింది. అయినప్పటికీ ఓటు హక్కును నిరాకరించిన సందర్భాలు చాలానే ఉన్నాయి.

- 2015 వరకు సౌదీ అరేబియాలో మహిళలకు ఓటు హక్కు ఉండేది కాదు.
- రష్యన్ మైనారిటీకి చెందిన వ్యక్తులు ఓటు హక్కును పొందడం కష్టంగా ఉండే విధంగా ఎస్తోనియా పౌరసత్వ నియమాలు రూపొందించింది.
- ఫిజీలో భారతీయ ఫిజియన్ ఓటు కంటే స్థానిక ఫిజీ పౌరుని ఓటుకు ఎక్కువ విలువ ఉండేలా ఎన్నికల వ్యవస్థ ఉన్నది.

ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయ సమానత్వం అనే ప్రాథమిక సూత్రంపై ఆధారపడి ఉంది. **ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతీ వయోజన పౌరుడికి ఒక ఓటు ఉండాలి, ప్రతీ ఓటుకు ఒకే విలువ ఉండాలి,** అనే ప్రజాస్వామ్యం యొక్క 3వ లక్షణాన్ని ఇస్తుంది. దీనిని గూర్చి మనం 3వ అధ్యాయంలో మరింత చదువుతాము.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

read the cartoon

This cartoon is about the Iraqi election held after Saddam Hussein's regime was overthrown. He is shown behind the bars. What is the cartoonist saying here? Compare the message of this cartoon with the first cartoon in this chapter.

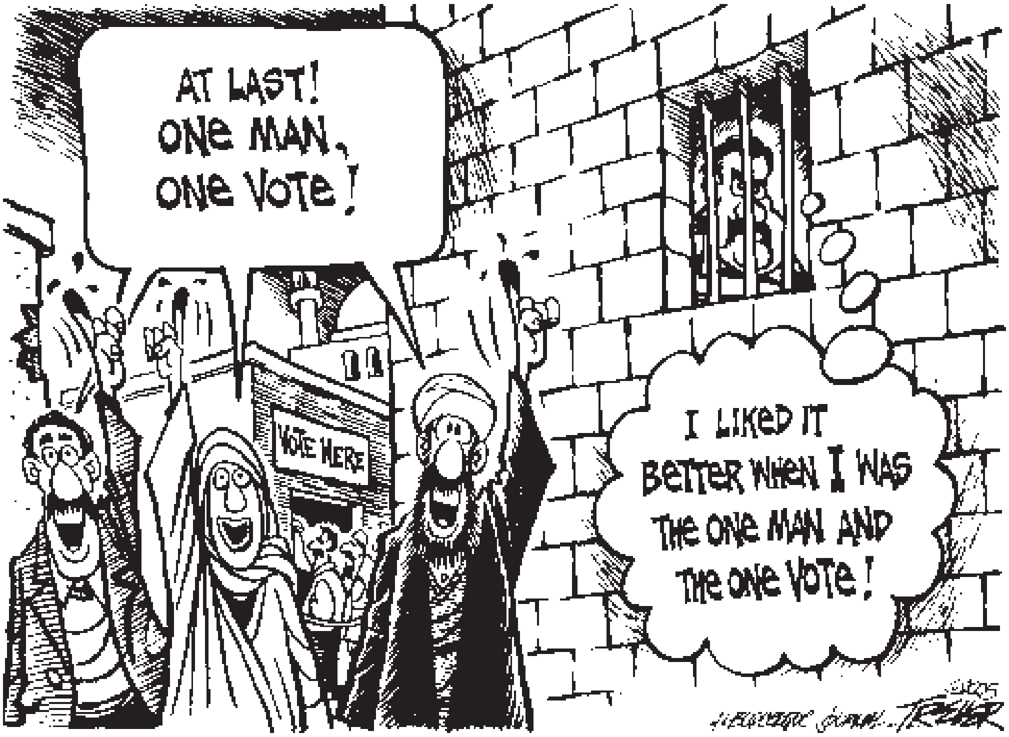

©John Trever, *Albuquerque Journal*, US, Cagle Cartoons Inc.

Rule of law and respect for rights

Zimbabwe attained independence from White minority rule in 1980. Since then the country has been ruled by ZANU-PF, the party that led the freedom struggle. Its leader, Robert Mugabe, ruled the country since independence. Elections were held regularly and always won by ZANU-PF. President Mugabe was popular but also used unfair practices in elections. Over the years his government changed the constitution several times to increase the powers of the President and make him less accountable. Opposition party workers were harassed and their meeting disrupted. Public protests and demonstrations against the government were declared illegal. There was a law that limited the right to criticise the President. Television and radio were controlled by the government and gave only the ruling party's version. There were independent newspapers but the government harassed those journalists who went against it. The government ignored some court judgments that went against it and pressurised judges. He was forced out of office in 2017.

The example of Zimbabwe shows that popular approval of the rulers is necessary in a democracy, but it is not sufficient. Popular governments can be undemocratic. Popular leaders can be autocratic. If we wish to assess a democracy, it is important to look at the elections. But it is equally important to look before and after the elections. There should be sufficient room for normal political activity, including political opposition, in the period before elections. This requires that the state should respect some basic rights of the citizen. They should be free to think, to have opinions, to express these in public, to form associations, to protest and take other political actions. Everyone should be equal in the eyes of law. These rights must be protected by an independent

Why talk about Zimbabwe? I read similar reports from many parts of our own country. Why don't we discuss that?

www.apteachers.in

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

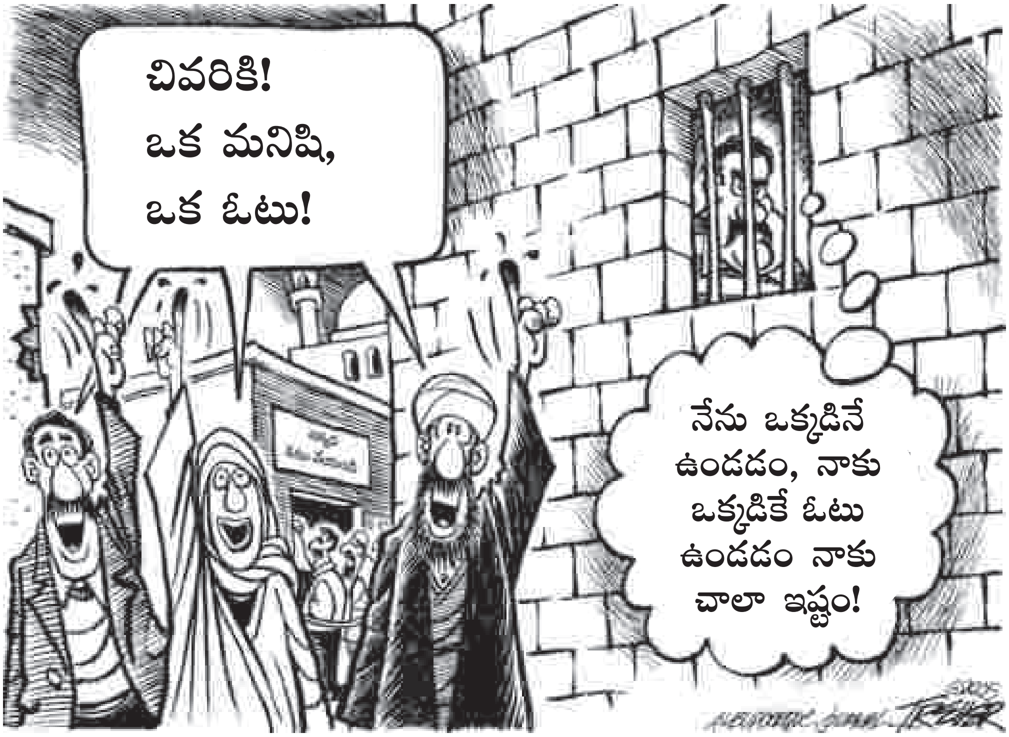

©John Trever, *Albuquerque Journal*, US, Cagle Cartoons Inc.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రం సద్దాం హుస్సేన్ పాలనను తొలగించిన తరువాత జరిగిన ఇరాక్ ఎన్నికల గురించినది. అతను కటకటాల వెనుక చూపించబడ్డాడు. వ్యంగ్య చిత్రకారుడు ఇక్కడ ఏమి చెబుతున్నాడు? ఈ వ్యంగ్య చిత్ర సందేశాన్ని ఈ అధ్యాయంలోని మొదటి కార్టూన్‌తో సరిపోల్చండి.

సమన్యాయ పాలన, హక్కులను గౌరవించడం

జింబాబ్వే 1980లో శ్వేత జాతి మైనారిటీ పాలన నుండి స్వాతంత్ర్యం పొందింది. అప్పటినుండి దేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన ZANU-PF పార్టీ చేత పరిపాలించబడింది. దాని నాయకుడు రాబర్ట్ ముగాబే స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి దేశాన్ని పాలించాడు. ఎన్నికలు క్రమం తప్పకుండా జరిగేవి, ZANU-PF పార్టీయే ఎల్లప్పుడూ గెలుపొందేది. అధ్యక్షుడు రాబర్ట్ ముగాబే ప్రజాదరణ పొందాడు. కానీ ఎన్నికలలో అక్రమ పద్ధతులను కూడా అవలంబించాడు. సంవత్సరాలు గడిచే కొద్దీ అధ్యక్షుని అధికారాలను పెంచడానికి, అతని జవాబుదారీతనాన్ని తగ్గించడానికి అతని ప్రభుత్వం అనేకసార్లు రాజ్యాంగాన్ని మార్చింది. ప్రతిపక్ష పార్టీ కార్యకర్తలను వేధించడంతోపాటు వారి సభలకు అంతరాయం కలిగించేవారు. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా జరిగే ప్రజా నిరసనలు, ప్రదర్శనలు చట్టవిరుద్ధంగా ప్రకటించబడ్డాయి. అధ్యక్షుడిని విమర్శించే హక్కును పరిమితం చేసే చట్టం ఉండేది. టెలివిజన్, రేడియోలు ప్రభుత్వంచే నియంత్రించబడ్డాయి, అధికార పార్టీ వాదనలను మాత్రమే తెలియజేసేవి. స్వతంత్ర వార్తాపత్రికలు ఉన్నాయి. కానీ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న పత్రికా విలేఖరులను ప్రభుత్వం వేధించేది. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా వచ్చిన కొన్ని కోర్టు తీర్పులను ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు, న్యాయమూర్తులపై ఒత్తిడి తెచ్చింది. అతడు 2017లో పదవి నుండి బలవంతంగా తొలగించబడ్డాడు.

ప్రజాస్వామ్యంలో పాలకులకు ప్రజామోదం అవసరం అని జింబాబ్వే ఉదాహరణ తెలియజేస్తుంది. అయితే అది సరిపోదు. జనాదరణ పొందిన ప్రభుత్వాలు ప్రజాస్వామికమైనవి కాకపోవచ్చు. జనాదరణ పొందిన నాయకులు నియంతలు కావచ్చు. మనం ప్రజాస్వామ్యాన్ని అంచనా వేయాలనుకుంటే వాటి ఎన్నికలను గమనించడం ముఖ్యం. ఎన్నికలకు ముందు ఆ తర్వాత చూడటం కూడా అంతే ముఖ్యం. ఎన్నికల ముందు రాజకీయంగా వ్యతిరేకించగలగడంతో సహా సాధారణ రాజకీయ కార్యకలాపాలకు తగినంత అవకాశం ఉండాలి. దీనికి పౌరుని యొక్క ప్రాథమిక హక్కులను రాజ్యం గౌరవించడం అవసరం. వారు ఆలోచించడానికి, అభిప్రాయాలను కలిగి ఉండడానికి, వీటిని బహిరంగంగా వ్యక్తీకరించడానికి, సంఘాలను ఏర్పాటు చేయడానికి, నిరసనలు, ఇతర రాజకీయ చర్యలు చేపట్టడానికి స్వేచ్ఛ ఉండాలి. చట్టం దృష్టిలో అందరూ సమానమే. ప్రతి ఒక్కరూ ఆమోదించి,

జింబాబ్వే గురించి ఎందుకు మాట్లాడాలి? మన దేశంలోని అనేక ప్రాంతాల నుండి ఇలాంటి నివేదికలను నేను చదివాను. మనం దాని గురించి ఎందుకు చర్చించం?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

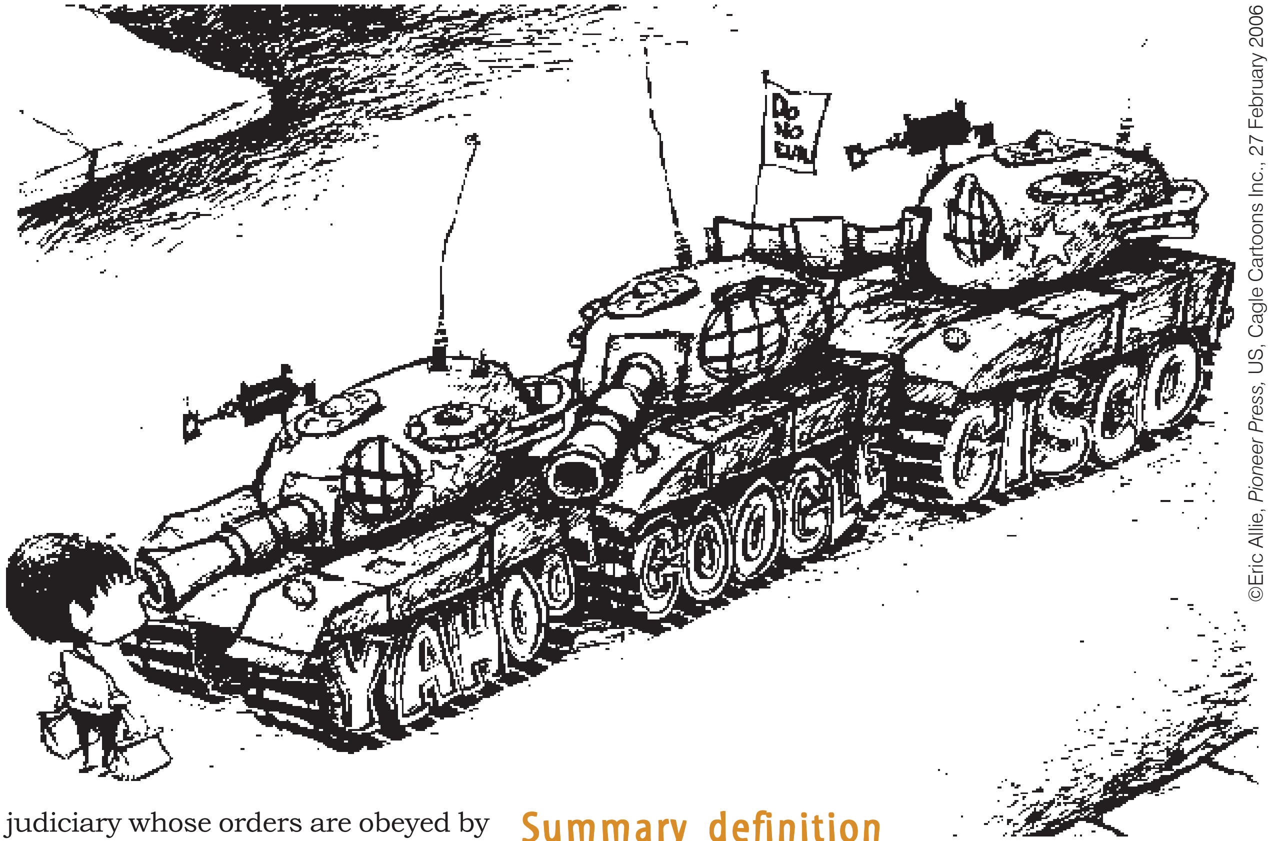

©Eric Allie, *Pioneer Press*, US, Cagle Cartoons Inc., 27 February 2006

judiciary whose orders are obeyed by everyone. We shall read more about these rights in Chapter 5.

Similarly, there are some conditions that apply to the way a government is run after the elections. A democratic government cannot do whatever it likes, simply because it has won an election. It has to respect some basic rules. In particular it has to respect some guarantees to the minorities. Every major decision has to go through a series of consultations. Every office bearer has certain rights and responsibilities assigned by the constitution and the law. Each of these is accountable not only to the people but also to other independent officials. We shall read more about this in Chapter 4.

Both these aspects give us the fourth and final feature of democracy: **a democratic government rules within limits set by constitutional law and citizens' rights**.

Summary definition

Let us sum up the discussion so far. We started with a simple definition that **democracy is a form of government in which the rulers are elected by the people**. We found that this definition was not adequate unless we explained some of the key words used in it. Through a series of examples we worked out four features of democracy as a form of government. Accordingly, democracy is a form of government in which:

- Rulers elected by the people take all the major decisions;
- Elections offer a choice and fair opportunity to the people to change the current rulers;
- This choice and opportunity is available to all the people on an equal basis; and
- The exercise of this choice leads to a government limited by basic rules of the constitution and citizens' rights.

read the cartoon

Chinese government blocked free flow of information on the internet by placing restrictions on popular websites like 'Google' and 'Yahoo'. The image of tanks and an unarmed student reminds the reader of another major event in recent Chinese history. Find out about that event.

www.apteachers.in

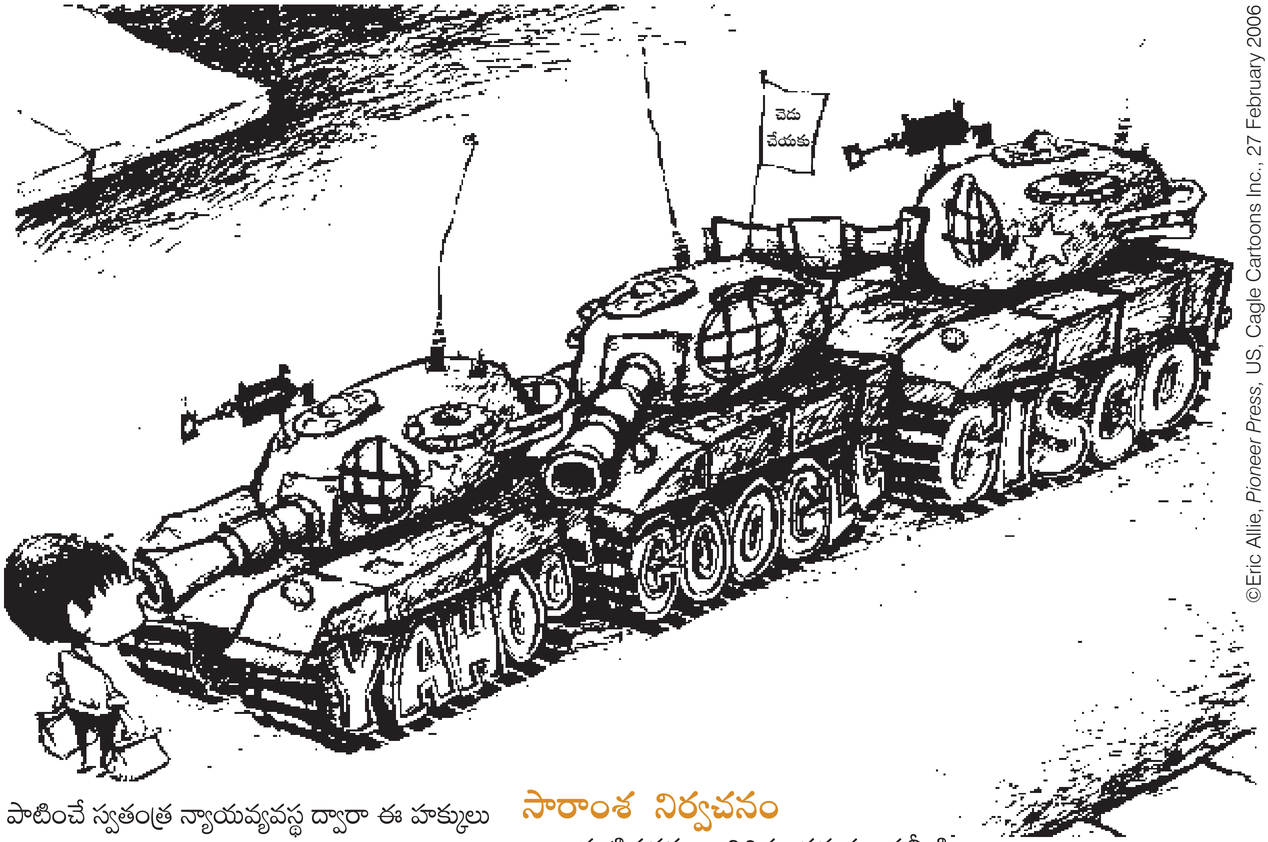

©Eric Allie, *Pioneer Press*, US, Cagle Cartoons Inc., 27 February 2006

పాటించే స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ ద్వారా ఈ హక్కులు రక్షించబడాలి. ఈ హక్కులను గూర్చి 5వ అధ్యాయంలో మరింత చదువుతాము.

అలాగే ఎన్నికల తర్వాత కొన్ని విధి విధానాలకు అనుగుణంగానే ప్రభుత్వాన్ని నడపాలి. ఎన్నికలలో గెలిచినంత మాత్రాన ఒక ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం తన ఇష్టానుసారం పనిచేయలేదు. అది కొన్ని ప్రాథమిక నియమాలను పాటించాలి. ముఖ్యంగా అల్ప సంఖ్యాకులకు కల్పించబడిన కొన్ని హామీలను గౌరవించాలి. ప్రతి ప్రధాన నిర్ణయం సంప్రదింపుల పరంపర ద్వారా జరగాలి. ప్రతి ఆఫీస్ బేరర్‌కు రాజ్యాంగం, చట్టం నిర్దేశించిన కొన్ని హక్కులు మరియు బాధ్యతలు ఉంటాయి. వీరిలో ప్రతి ఒక్కరూ ప్రజలకే కాక ఇతర స్వతంత్ర అధికారులకు కూడా జవాబుదారీగా ఉంటారు. దీని గురించి మనం నాలుగవ అధ్యాయంలో మరింత చదువుతాము.

ఈ రెండు అంశాలు మనకు ప్రజాస్వామ్యం యొక్క నాలుగవ, చివరి లక్షణాన్ని అందిస్తాయి. అది: **రాజ్యాంగ చట్టము, పౌరుల హక్కులు నిర్దేశించిన పరిమితుల్లోనే ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం పరిపాలన కొనసాగిస్తుంది.**

సారాంశ నిర్వచనం

ఇప్పటివరకు జరిగిన చర్చను సమీక్షిద్దాం. **ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రజలచే పాలకులు ఎన్నుకోబడే ప్రభుత్వ రూపం** అనే సాధారణ నిర్వచనంతో ప్రారంభించాము. ఇందులో ఉపయోగించిన కొన్ని ముఖ్యమైన పదాలను వివరించకపోతే ఈ నిర్వచనం సంపూర్ణం కాదని మనం గమనించాము. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క నాలుగు లక్షణాలను మనం అనేక ఉదాహరణల ద్వారా తెలిపాము. తదనుగుణంగా ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రభుత్వ రూపము. దీనిలో

- ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన పాలకులు అన్ని ప్రధాన నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు;
- ఎన్నికలు ప్రస్తుత పాలకులను మార్చడానికి ప్రజలకు ఒక ఎంపికను, న్యాయమైన అవకాశాన్ని అందిస్తాయి;
- ఈ ఎంపిక, అవకాశం ప్రజలందరికీ సమాన ప్రాతిపదికన అందుబాటులో ఉంటుంది;
- ఈ ఎంపిక యొక్క కార్యాచరణ రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక నియమాల ద్వారా, పౌరుల హక్కుల ద్వారా పరిమితం చేయబడిన ప్రభుత్వానికి దారి తీస్తుంది.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

'గూగుల్', 'యాహూ' వంటి ప్రసిద్ధ వెబ్‌సైట్‌ల పై పరిమితులు విధించడం ద్వారా చైనా ప్రభుత్వం ఇంటర్నెట్‌లో ఉచిత సమాచార ప్రవాహాన్ని నిరోధించింది. ట్యాంకుల, నిరాయుధ విద్యార్థి చిత్రం ఇటీవలి చైనీయుల చరిత్రలో మరొక ప్రధాన సంఘటనను పాఠకులకు గుర్తు చేస్తుంది. ఆ సంఘటనను గూర్చి తెలుసుకోండి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHECK YOUR PROGRESS

Read these five examples of working or denial of democracy. Match each of these with the relevant feature of democracy discussed above.

Example	Feature
King of Bhutan has declared that in future he will be guided by the advice given to him by elected representatives.	Rule of law
Many Tamil workers who migrated from India were not given a right to vote in Sri Lanka.	Respect for Rights
The king imposed a ban on political gatherings, demonstrations and rallies.	One person one vote one value
The Indian Supreme Court held that the dissolution of Bihar assembly was unconstitutional.	Free and fair electoral competition
Political parties in Bangladesh have agreed that a neutral government should rule the country at the time of elections.	Major decisions by elected leaders

1.3 Why democracy?

An argument broke out in Madam Lyngdoh's class. She had finished teaching the previous section on what is democracy and asked the students if they thought democracy was the best form of government. Everyone had something to say.

Debating merits of democracy

Yolanda: We live in a democratic country. All over the world people want democracy. Countries that were not democratic earlier are becoming democratic now. All great people have said nice things about democracy. Isn't it obvious that democracy is the best? Do we need to debate this?

Tangkini: But Lyngdoh Madam had said we should not accept something just because it is famous, just because everyone else accepts it. Isn't it possible that everyone is following a wrong path?

Jeni: Yes, it actually is a wrong path. What has democracy brought to our country? Seven decades of democracy and there is so much poverty in the country.

Ribiang: But what has democracy got to do with it? Do we have poverty because we are democratic or do we have poverty despite being a democracy?

Jeni: Whatever, how does it make a difference? The point is that this can't be the best form of government. Democracy is all about chaos, instability, corruption and hypocrisy. Politicians fight among themselves. Who cares for the country?

Poimon: So, what should we have instead? Go back to the British rule? Invite some kings to rule this country?

Rose: I don't know. I think what this country needs is a strong leader, someone who does not have to bother about elections and parliament. One leader should have all the powers. He should be able to do whatever is needed in country's interest. That alone can remove corruption and poverty from this country.

Someone shouted: That is called dictatorship!

Hoi: What if that person starts using all these powers for himself and his family? What if he is corrupt himself?

Rose: I am speaking only of the honest, sincere and strong leader.

Hoi: But that is not fair. You are comparing a real democracy with an ideal dictatorship. We should compare an ideal with an ideal, the real with the real. Go and check the record of dictators in real life. They are most corrupt, selfish and brutal. It is just that we don't get to know about this. And what is worse, you can't even get rid of them.

I want to be in Lyngdoh Madam's class! That sounds like a democratic classroom. Doesn't it?

www.apteachers.in

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

ప్రజాస్వామ్యం మనుగడలో ఉందా లేదా అని తెలుసుకోవడానికి క్రింది ఐదు ఉదాహరణలను చదవండి. పైన చర్చించిన ప్రజాస్వామ్య లక్షణాల ఆధారంగా వీటిని జతపరచండి.

ఉదాహరణ	లక్షణం
భవిష్యత్తులో తాను ఎన్నికైన ప్రతినిధుల సలహా మేరకు తన బాధ్యతలను నిర్వహిస్తానని భూటాన్ రాజు ప్రకటించారు.	సమన్యాయం
భారతదేశం నుండి వలస వెళ్ళిన అనేక మంది కార్మికులకు శ్రీలంకలో ఓటు హక్కు ఇవ్వలేదు.	హక్కులకు గౌరవం
రాజకీయ సమావేశాలు, ప్రదర్శనలు, ర్యాలీలపై రాజు నిషేధం విధించాడు.	ఒక వ్యక్తి ఒక ఓటు ఒకే విలువ
బీహార్ అసెంబ్లీని రద్దు చేయడం రాజ్యాంగ విరుద్ధమని భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం పేర్కొన్నది.	స్వేచ్ఛాయుత ఎన్నికల పోటీ
ఎన్నికల సమయంలో తటస్థ ప్రభుత్వాలు పరిపాలించాలని బంగ్లాదేశ్‌లోని రాజకీయ పార్టీలు అంగీకరించాయి.	ఎన్నికైన నాయకుల ప్రధాన నిర్ణయాలు

1.3 ప్రజాస్వామ్యం ఎందుకు?

మేడమ్‌లింగ్డో తరగతిలో ఒక వాదన చెలరేగింది. ప్రజాస్వామ్యం అంటే ఏమిటి, ప్రజాస్వామ్యమే ఉత్తమ ప్రభుత్వరూపమని మీరు భావిస్తున్నారా? అని తన విద్యార్థులను అడగడం ద్వారా మునుపటి సెక్షన్‌లో ఆమె తన బోధనను ముగించింది. అందరికీ ఏదో చెప్పాలనిపించింది.

ప్రజాస్వామ్య ప్రయోజనాలపై చర్చ

యోలాండా: మనం ప్రజాస్వామ్య దేశంలో జీవిస్తున్నాం. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజలు ప్రజాస్వామ్యాన్ని కోరుకుంటున్నారు. గతంలో ప్రజాస్వామ్యం లేని దేశాలు ఇప్పుడు ప్రజాస్వామ్యయుత దేశాలుగా మారుతున్నాయి. గొప్ప వ్యక్తులందరూ ప్రజాస్వామ్యం గురించి గొప్పగా చెప్పారు. ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఉత్తమమైనదని స్పష్టం కాలేదా? దీని గురించి మనం చర్చించాల్సిన అవసరం ఉందా?

టాంగ్కిని: అది ప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి, ప్రతిఒక్కరు ఆమోదించారు కాబట్టి మనం దానిని అంగీకరించవలసిన అవసరం లేదని లింగ్డో మేడం చెప్పారు. అందరూ తప్పుడు మార్గాన్ని అనుసరిస్తూ ఉండిఉండవచ్చు కదా?

జెని: అవును, వాస్తవానికి ఇది తప్పుడు మార్గమే. ప్రజాస్వామ్యం మన దేశానికి ఏమి తెచ్చింది? ఏడు దశాబ్దాల ప్రజాస్వామ్యపాలన తర్వాత కూడా దేశంలో చాలా పేదరికం ఉంది.

రిబియాంగ్: అయితే ప్రజాస్వామ్యానికి, దానికి సంబంధం ఏమిటి? మనం ప్రజాస్వామ్యంలో ఉన్నాం కాబట్టి మనకు పేదరికం ఉందా? లేదా ప్రజాస్వామ్యంగా ఉన్నప్పటికీ మనకు పేదరికం ఉందా?

జెని: ఏది ఏమైనా అది తేడా ఎలా అవుతుంది? నా ఉద్దేశం ఏమిటంటే ఇది ఉత్తమ ప్రభుత్వ రూపం కాదు. ప్రజాస్వామ్యం మొత్తం గందర గోళం, అస్థిరత్వం, అవినీతి, కపటత్వం. రాజకీయ నాయకులు తమలో తాము పోట్లాడుకుంటారు. దేశం గురించి ఎవరు పట్టించుకుంటారు?

పొయిమాన్: దీనికి బదులుగా మనకు ఏమి ఉండాలి? తిరిగి బ్రిటీషు పరిపాలనకు వెళ్ళాలా? ఈ దేశాన్ని పరిపాలించమని ఏ రాజునైనా ఆహ్వానించాలా?

రోజ్: నాకు తెలియదు, ఈ దేశానికి కావలసినది బలమైన నాయకుడు. ఎన్నికలు, పార్లమెంటుతో అవసరం లేని వ్యక్తి. ఒక నాయకుడికి అన్ని అధికారాలు ఉండాలి. దేశ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా అతను ఏమైనా చేయగలగాలి. అతడు మాత్రమే దేశం నుండి అవినీతిని, పేదరికాన్ని దూరం చేయగలడు.

ఎవరో అరిచారు. దాన్నే నియంతృత్వం అంటారు!

హోయ్: ఆ వ్యక్తి ఈ అధికారాలన్నీ తన స్వంతానికి, తన కుటుంబం కోసం వాడుకోవడం ప్రారంభిస్తే ఏమవుతుంది? అతడే లంచగొండి అయితే?

రోజ్: నేను నిజాయితీ, చిత్తశుద్ధి గల బలమైన నాయకుడిని గురించి మాత్రమే మాట్లాడుతున్నాను.

హోయ్: అయితే అది సరైంది కాదు. నీవు వాస్తవమైన ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఊహాజనితమైన నియంతృత్వంతో పోల్చుతున్నావు. కాని మనం ఆదర్శాన్ని ఆదర్శంతో, వాస్తవాన్ని వాస్తవికతతో పోల్చాలి. వెళ్లి నిజ జీవితంలో నియంతల రికార్డులను చూడు. వారు అత్యంత అవినీతి పరులు, స్వార్థపరులు, క్రూరమైన వారు. వీళ్ళ గురించి తెలుసుకోవడానికి మనకు అది మాత్రమే చాలదు. ఇంకా ఘోరమైన విషయం ఏమిటంటే మీరు వారిని వదిలించుకోలేరు కూడా.

నేను లింగ్డోమేడం క్లాస్‌లో ఉండాలనుకుంటున్నాను! అది ప్రజాస్వామ్య తరగతిలా అనిపిస్తుంది. కాదా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Madam Lyngdoh was listening to this discussion with interest. Now she stepped in: “I was delighted to see you all arguing so passionately. I don’t know who is right and who is wrong. That is for you to settle. But I did feel that you all wanted to speak your mind. You may have felt very bad if someone tried to stop you or if someone punished you for saying what you felt. Would you be able to do that in a country that is not democratic? Is that a good argument for democracy?”

Arguments against democracy

This conversation has most of the arguments that we routinely hear against democracy. Let us go over some of these arguments:

- Leaders keep changing in a democracy. This leads to instability.
- Democracy is all about political competition and power play. There is no scope for morality.
- So many people have to be consulted in a democracy that it leads to delays.
- Elected leaders do not know the best interest of the people. It leads to bad decisions.
- Democracy leads to corruption for it is based on electoral competition.
- Ordinary people don’t know what is good for them; they should not decide anything.

Are there some other arguments against democracy that you can think of? Which of these arguments applies mainly to democracy? Which of these can apply to misuse of any form of government? Which of these do you agree with?

Clearly, democracy is not a magical solution for all the problems. It has not ended poverty in our country and in other parts of the world. Democracy as a form of government only ensures that people take their own decisions. This does not guarantee that their decisions will be good. People can make mistakes. Involving the people in these decisions does lead to delays in decision making. It is also true that democracy leads to frequent changes in leadership. Sometimes this can set back big decisions and affect the government’s efficiency.

These arguments show that democracy of the kind we see may not be the ideal form of government. But that is not a question we face in real life. The real question we face is different: is democracy better than other forms of government that are there for us to choose from?

Arguments for democracy

China’s famine of 1958-1961 was the worst recorded famine in world history. Nearly three crore people died in this famine. During those days, India’s economic condition was not much better than China. Yet India did not have a famine of the

This cartoon is from Brazil, a country that has long experience of dictatorship. It is entitled “The Hidden Side of Dictatorship”. Which hidden sides does this cartoon depict? Is it necessary for every dictatorship to have a hidden side? If possible, find this out about the dictators including Pinochet in Chile, Jaruzelski in Poland, Sani Abacha in Nigeria and Ferdinand Marcos in the Philippines.

read the cartoon

©Osmani Simanca, Brazil, Cagle Cartoons Inc. 6 December 2004

www.apteachers.in

మేడమ్ లింగ్డో ఈ చర్చను ఆసక్తితో వింటున్నారు. ఇప్పుడు ఆమె స్పందించారు : "మీరందరూ చాలా ఉద్రేకంతో వాదించుకోవడం చూసి నేను చాలా సంతోషించాను. ఎవరు ఒప్పో, ఎవరు తప్పో అనేది నాకు తెలియదు, అది మీరే తేల్చుకోండి. కానీ మీరందరూ మీ మనసులో మాట చెప్పాలను కుంటున్నారని నాకనిపిస్తుంది. ఎవరైనా మిమ్మల్ని ఆపడానికి ప్రయత్నిస్తే లేదా మీరు అనుకున్నది చెప్పినందుకు మిమ్మల్ని శిక్షిస్తే మీకు చాలా బాధగా అనిపించి ఉండవచ్చు. ప్రజాస్వామ్యం లేని దేశంలో మీరు అలా చేయగలరా? ప్రజాస్వామ్యానికి అది మంచి వాదనా?"

ప్రజాస్వామ్యానికి వ్యతిరేక వాదనలు

ఈ సంభాషణలో మనం నిత్యం వినే ప్రజాస్వామ్యానికి వ్యతిరేక వాదనలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

ఈ వాదనలలో కొన్నింటిని చదువుదాం :

- ప్రజాస్వామ్యంలో నాయకులు మారుతూనే ఉంటారు. ఇది అస్థిరతకు దారితీస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయ పోటీ, అధికారం కోసం జరిగే ఆట. నైతికతకు ఆస్కారం లేదు.
- ప్రజాస్వామ్యంలో చాలా మందిని సంప్రదించాలి. ఇది ఆలస్యానికి దారితీస్తుంది.
- ఎన్నికైన నాయకులకు ప్రజల శ్రేయస్సు తెలియదు. ఇది చెడు నిర్ణయాలకు దారి తీస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్యం అవినీతికి దారి తీస్తుంది. ఎందుకంటే అది ఎన్నికల పోటీపై ఆధారపడి ఉంటుంది.
- సామాన్యులకు ఏది మంచిదో తెలియదు. ఏ నిర్ణయాన్ని వారికి వదిలివేయరాదు.

ప్రజాస్వామ్య వ్యతిరేకంగా మీరు ఆలోచించగలిగే వాదనలు మరిన్ని ఉన్నాయా? వీటిలో ఏ వాదన ప్రధానంగా ప్రజాస్వామ్యానికి వర్తిస్తుంది? ఏ విధమైన ప్రభుత్వమైనా దుర్వినియోగం చేయడానికి వీటిలో వర్తించేవి ఏవి? వీటిలో దేనితో మీరు అంగీకరిస్తారు?

ప్రజాస్వామ్యం అన్ని సమస్యలకు ఇంద్రజాల పరిష్కారం కాదు. ఇది మన దేశంలో, ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో పేదరికాన్ని అంతం చేయలేదు. ఒక తరహా ప్రభుత్వ రూపంగా ప్రజాస్వామ్యం ప్రజలు తమ నిర్ణయాలు తామే తీసుకునే విధంగా చేస్తుంది. ఇది వారి నిర్ణయాలు మంచివని హామీ ఇవ్వదు. ప్రజలు తప్పులు చేయవచ్చు. ఈ నిర్ణయాలలో ప్రజలను భాగస్వాములను చేయడం నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో ఆలస్యానికి దారితీస్తుంది. ప్రజాస్వామ్యం నాయకత్వంలో తరచుగా మార్పులకు దారితీస్తుందనేది కూడా నిజం. కొన్నిసార్లు ఇది పెద్ద నిర్ణయాలపై వెనక్కి తగ్గవచ్చు. ప్రభుత్వ సమర్థతను ప్రభావితం చేయవచ్చు.

ఈ వాదనలు మనం చూసే ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం యొక్క ఆదర్శ రూపం కాకపోవచ్చు. కానీ నిజ జీవితంలో మనం ఎదుర్కొనే ప్రశ్న ఇది కాదు. మనకు ఎదురయ్యే అసలు ప్రశ్న వేరు: మనం ఎంచుకోవడానికి ఉన్న ఇతర ప్రభుత్వాల కంటే ప్రజాస్వామ్యం మెరుగైనదా?

ప్రజాస్వామ్య అనుకూల వాదనలు

1958-1961 నాటి చైనా కరువు ప్రపంచ చరిత్రలో నమోదైన అత్యంత దారుణమైన కరువు. ఈ కరువులో దాదాపు మూడు కోట్ల మంది చనిపోయారు. ఆ రోజుల్లో భారతదేశ ఆర్థిక పరిస్థితి చైనా కంటే మెరుగ్గా ఏమీ లేదు. అయితే చైనాకి ఉన్నంత కరువు భారతదేశంలో లేదు.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రం సుదీర్ఘ నియంతృత్వ అనుభవం ఉన్న బ్రెజిల్ దేశానికి చెందినది. దీనికి "ది హిడెన్ సైడ్ ఆఫ్ డిక్టేటర్షిప్" అని పేరు పెట్టారు. ఈ వ్యంగ్య చిత్రం నియంతృత్వపు ఏ దాచిన పార్శ్వాన్ని వివరిస్తుంది? ప్రతి నియంతృత్వానికి దాగి ఉన్న పార్శ్వం ఉంటుందా? వీలైతే, చిలీలోని పినోచెట్, పోలాండ్లోని జరుజెల్స్కి, నైజీరియాలోని సాని అబాచా మరియు ఫిలిప్పీన్స్ని ఫెర్డినాండ్ మర్కస్ తో సహా నియంతల గురించి తెలుసుకోండి.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

©Osmani Simanca, Brazil, Cagle Cartoons Inc. 6 December 2004

www.apteachers.in

www.apteachers.in

kind China had. Economists think that this was a result of different government policies in the two countries. The existence of democracy in India made the Indian government respond to food scarcity in a way that the Chinese government did not. They point out that no large-scale famine has ever taken place in an independent and democratic country. If China too had multiparty elections, an opposition party and a press free to criticise the government, then so many people may not have died in the famine.

This example brings out one of the reasons why democracy is considered the best form of government. Democracy is better than any other form of government in responding to the needs of the people. A non-democratic government may and can respond to the people's needs, but it all depends on the wishes of the people who rule. If the rulers don't want to, they don't have to act according to the wishes of the people. A democracy requires that the rulers have to attend to the needs of the people. **A democratic government is a better government because it is a more accountable form of government**.

There is another reason why democracy should lead to better decisions than any non-democratic government. Democracy is based on consultation and discussion. A democratic decision always involves many persons, discussions and meetings. When a number of people put their heads together, they are able to point out possible mistakes in any decision. This takes time. But there is a big advantage in taking time over important decisions. This reduces the chances of rash or irresponsible decisions. **Thus democracy improves the quality of decision-making.**

This is related to the third argument. **Democracy provides a method to deal with differences and conflicts**. In any society people are bound to have differences of opinions and interests. These differences are particularly sharp in a country like ours which has an amazing social diversity. People belong to different regions, speak different languages, practise different religions and have different castes. They look at the world very differently and have different preferences. The preferences of one group can clash with those of other groups. How do we resolve such a conflict? The conflict can be solved by brutal power. Whichever group is more powerful will dictate its terms and others will have to accept that. But that would lead to resentment and unhappiness. Different groups may not be able to live together for long in such a way. Democracy provides the only peaceful solution to this problem. In democracy, no one is a permanent winner. No one is a permanent loser. Different groups can live with one another peacefully. In a diverse country like India, democracy keeps our country together.

These three arguments were about the effects of democracy on the quality of government and social life. But the strongest argument for democracy is not about what democracy does to the government. It is about what democracy does to the citizens. Even if democracy does not bring about better decisions and accountable government, it is still better than other forms of government. **Democracy enhances the dignity of citizens**. As we discussed above, democracy is

What would have happened if India was not a democracy? Could we have stayed together as a single nation?

www.apteachers.in

రెండు దేశాల్లోని వివిధ ప్రభుత్వ విధానాల ఫలితంగా ఇది జరిగిందని ఆర్థిక వేత్తలు భావిస్తున్నారు. భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్యం ఉండటం వల్ల ఆహార కొరతపై చైనా ప్రభుత్వం స్పందించని విధంగా భారత ప్రభుత్వం స్పందించేలా చేసింది. ఏ స్వతంత్ర, ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ఇంతవరకు ఇంత పెద్ద ఎత్తున కరువు రాలేదని వారు అభిప్రాయపడుతున్నారు. చైనాలో కూడా బహుముఖ ఎన్నికలు, ప్రతిపక్ష పార్టీ, ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే పత్రికాస్వేచ్ఛ ఉండి ఉంటే, అప్పుడు చాలా మంది ప్రజలు కరువులో మరణించి ఉండకపోవచ్చు.

ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఎందుకు ఉత్తమ ప్రభుత్వం రూపంగా భావిస్తారో ఈ ఉదాహరణ మనకు తెలుపుతుంది. ప్రజల అవసరాలకు ప్రతిస్పందించడంలో ప్రజాస్వామ్యం ఇతర ప్రభుత్వ రూపాల కంటే మెరుగైనది. ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వం ప్రజల అవసరాలకు ప్రతిస్పందించవచ్చు, ప్రతిస్పందించకపోవచ్చు. అది పాలకుల ఇష్టా ఇష్టాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పాలకులకు ఇష్టం లేకపోతే వారు ప్రజల కోరికలకు ప్రతి స్పందించరు. పాలకులు ప్రజల అవసరాలను తీర్చాలని ప్రజాస్వామ్యం చెబుతుంది. **ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం మెరుగైన ప్రభుత్వం. ఎందుకంటే ఇది మరింత జవాబుదారి ప్రభుత్వం.**

ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వం కంటే ప్రజాస్వామ్యం మెరుగైన నిర్ణయాలు తీసుకోగలుగుతుంది అనేది మరొక కారణం. ప్రజాస్వామ్యం సంప్రదింపులు చర్చలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఒక ప్రజాస్వామ్య నిర్ణయంలో ఎల్లప్పుడూ అనేక మంది వ్యక్తులు, చర్చలు, సమావేశాలు ఉంటాయి. అనేక మంది వ్యక్తులు తమ ఆలోచనలను పంచుకున్నప్పుడు వారు ఏ నిర్ణయంలోనైనా తలెత్తగల తప్పులను ఎత్తి చూపగలరు. దీనికి సమయం పడుతుంది. కానీ ముఖ్యమైన నిర్ణయాలకు సమయం తీసుకోవడం వల్ల ఎక్కువ ప్రయోజనం ఉంటుంది. ఇది ఆకస్మిక లేదా బాధ్యతారహిత నిర్ణయాల అవకాశాలను తగ్గిస్తుంది. **తద్వారా ప్రజాస్వామ్యం నిర్ణయాల గుణాత్మకతను మెరుగుపరుస్తుంది.**

భారతదేశం ప్రజాస్వామ్యం కానట్లయితే ఏం జరిగి ఉండేది? ఒకే దేశంగా కలిసి ఉండేవాళ్ళమా?

ప్రజాస్వామ్యం విభేదాలు, సంఘర్షణలను ఎదుర్కోవటానికి అవకాశాన్ని కల్పిస్తుంది అన్నది మూడవ వాదన. ఏ సమాజంలోనైనా ప్రజలకు అభిప్రాయ భేదాలు, ఇష్టాఇష్టాలు ఉంటాయి. అద్భుతమైన సామాజిక వైవిధ్యం ఉన్న మనవంటి దేశంలో ఈ వ్యత్యాసాలు మరింత తీవ్రంగా ఉంటాయి. ప్రజలు వివిధ ప్రాంతాలకు చెందినవారు, వివిధ భాషలు మాట్లాడతారు, వివిధ మతాలను ఆచరిస్తారు, వివిధ కులాలకు చెందినవారు. వారు ప్రపంచాన్ని చాలా భిన్నంగా చూస్తారు, విభిన్న ప్రాధాన్యతలను కలిగి ఉంటారు. ఒక సమూహం యొక్క ప్రాధాన్యతలు ఇతర సమూహాలతో విభేదించవచ్చు. అటువంటి సంఘర్షణను ఎలా పరిష్కరిస్తాము. క్రూరమైన అధికారం ద్వారా ఈ సంఘర్షణను పరిష్కరించవచ్చు. అధిక శక్తివంతమైన సమూహం తన ఆదేశాలను ఇతరులు అనుసరించేలా చేస్తుంది, ఇతరులు దానిని అంగీకరించవలసి వస్తుంది. కానీ అది ఆగ్రహానికి, అసంతృప్తికి దారి తీస్తుంది. ఈ పద్ధతిలో విభిన్న సమూహాలు దీర్ఘ కాలంలో కలిసి జీవించలేవు. ప్రజాస్వామ్యమే ఈ సమస్యకు ఏకైక శాంతియుత పరిష్కారాన్ని సూచించగలదు. ప్రజాస్వామ్యంలో ఎవరూ శాశ్వత విజేతలు కారు. ఎవరూ శాశ్వత పరాజితులు కారు. వివిధ సమూహాలు ఒకరితో ఒకరు శాంతియుతంగా జీవించవచ్చు. భారత్ వంటి వైవిధ్యత దేశంలో ప్రజాస్వామ్యమే మన దేశాన్ని కలిపి ఉంచుతుంది.

ఈ మూడు వాదనలు ప్రభుత్వ, సమాజ జీవిత నాణ్యతపై ప్రజాస్వామ్య ప్రభావానికి సంబంధించినవి. అయితే ప్రజాస్వామ్యం ప్రభుత్వానికి ఏమి చేస్తుంది అనే దానికంటే పౌరులకు ఏమి చేస్తుంది అనేది ప్రజాస్వామ్యానికి అనుకూలంగా చేసే బలమైన వాదన. ప్రజాస్వామ్యం మెరుగైన నిర్ణయాలు, జవాబుదారీ ప్రభుత్వాన్ని తీసుకురాకపోయినా ఇతర ప్రభుత్వాల కంటే మెరుగైనది. **ప్రజాస్వామ్యం పౌరుల గౌరవాన్ని పెంచుతుంది.** మనం పైన చర్చించినట్లుగా ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయ సమానత్వం అనే సూత్రంపై ఆధారపడి ఉంది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

based on the principle of political equality, on recognising that the poorest and the least educated has the same status as the rich and the educated. People are not subjects of a ruler, they are the rulers themselves. Even when they make mistakes, they are responsible for their conduct.

Finally, democracy **is better than other forms of government because it allows us to correct its own mistakes**. As we saw above, there is no guarantee that mistakes cannot be made in democracy. No form of government can guarantee that. The advantage in a democracy is that such mistakes cannot be hidden for long. There is a space for public discussion on these mistakes. And there is a room for correction. Either the rulers have to change their decisions, or the rulers can be changed. This cannot happen in a non-democratic government.

Let us sum it up. Democracy cannot get us everything and is not the solution to all problems. But it is clearly better than any other alternative that we know. It offers better chances of a good decision, it is likely to respect people's own wishes and allows different kinds of people to live together. Even when it fails to do some of these things, it allows a way of correcting its mistakes and offers more dignity to all citizens. That is why democracy is considered the best form of government.

This cartoon was published in Canada just before its parliamentary elections of 2004. Everyone, including the cartoonist, expected the Liberal party to win once again. When the results came, the Liberal Party lost the elections. Is this cartoon an argument against democracy or for democracy?

read the cartoon

©Cam Cardow, *The Ottawa Citizen*, Canada, Cagle Cartoons Inc. 30 May 2004.

CHECK YOUR PROGRESS

Rajesh and Muzaffar read an article. It showed that no democracy has ever gone to war with another democracy. Wars take place only when one of the two governments is non-democratic. The article said that this was a great merit of democracy. After reading the essay, Rajesh and Muzaffar had different reactions. Rajesh said that this was not a good argument for democracy. It was just a matter of chance. It is possible that in future democracies may have wars. Muzaffar said that it could not be a matter of chance. Democracies take decisions in such a way that it reduces the chances of war. **Which of the two positions do you agree with and why?**

www.apteachers.in

అత్యంత పేద, అత్యల్ప విద్యావంతులు, ధనవంతులు, విద్యావంతులు సమాన హోదాను కలిగి ఉంటారని ఇది గుర్తిస్తుంది. ప్రజలు పాలకులకు విధేయులు కారు, వారికి వారే పాలకులు. వారు తప్పులు చేసినప్పటికీ వారి చర్యలకు వారే బాధ్యత వహిస్తారు.

చివరగా, ప్రజాస్వామ్యం ఇతర ప్రభుత్వ రూపాల కంటే మెరుగైనది ఎందుకంటే ఇది తన స్వంత తప్పులను సరిదిద్దుకోవడానికి అవకాశ మిస్తుంది. మనం పైన చూసినట్లుగా ప్రజా స్వామ్యంలో తప్పులు జరగవని గ్యారెంటీ లేదు. ఏ ప్రభుత్వ రూపమైనా దానికి హామీ ఇవ్వదు. ప్రజాస్వామ్యంలో ఉన్న ప్రయోజనం ఏమిటంటే ఇలాంటి తప్పులు ఎక్కువ కాలం దాగవు. ఈ తప్పులపై బహిరంగ చర్చకు అవకాశం ఉంది. తప్పులను సరిదిద్దుకునే అవకాశం ఉంది. పాలకులు తమ నిర్ణయాన్నైనా మార్చుకోవాలి లేదా వారే మార్చబడతారు. ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వంలో ఇలా జరగదు.

మనం దానిని సమీక్షిద్దాం. ప్రజాస్వామ్యంతో మనం అన్నింటినీ పొందలేము, అన్ని సమస్యలకు ఇది పరిష్కారం కాదు. కానీ మనకు తెలిసిన ఇతర ప్రత్యామ్నాయాల కంటే ఇది ఉత్తమమైంది. ఇది మంచి నిర్ణయాలకు అవకాశమిస్తుంది, ప్రజల ఆకాంక్షలను గౌరవిస్తుంది, వివిధ రకాల ప్రజలు కలిసి జీవించడానికి అనుమతిస్తుంది. వీటిలో కొన్నింటిని సాధించడంలో విఫలమైనప్పటికీ తన తప్పులను సవరించుకోవడానికి అవకాశమిస్తుంది, పౌరులందరికీ మరింత గౌరవాన్ని అందిస్తుంది. అందుకే ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఉత్తమ ప్రభుత్వ రూపంగా పరిగణిస్తారు.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రం కెనడాలో 2004 పార్లమెంటరీ ఎన్నికలకు ముందు ప్రచురించబడింది. లిబరల్ పార్టీ మరోసారి గెలుస్తుందని వ్యంగ్య చిత్రకారునితో సహా అందరూ ఊహించారు. ఫలితాలు వచ్చినపుడు లిబరల్ పార్టీ ఓడిపోయింది. ఈ వ్యంగ్య చిత్రంలోని వాదము ప్రజాస్వామ్యానికి అనుకూలమా? లేదా వ్యతిరేకమా?

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

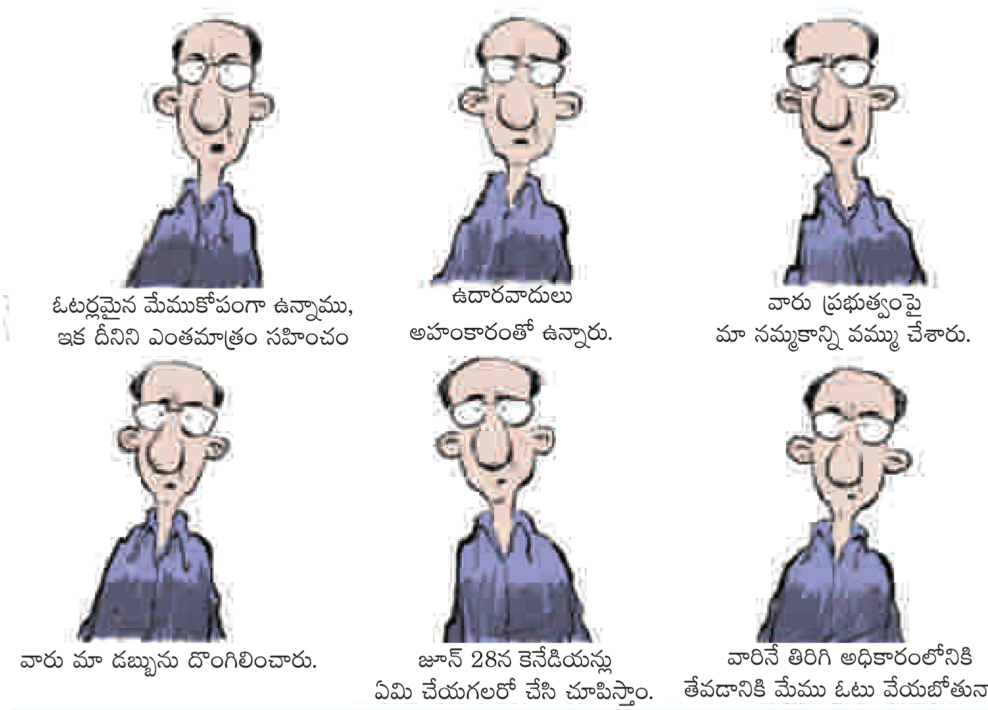

© Cam Cardow, *The Ottawa Citizen*, Cagle Cartoons Inc. 30 May 2004.

రాజేష్, ముజఫర్ ఒక కథనాన్ని చదివారు. ఏ ప్రజాస్వామ్యం మరొక ప్రజాస్వామ్యంతో యుద్ధం చేయదని ఇది తెలియజేసింది. రెండు ప్రభుత్వాలలో ఒకటి ప్రజాస్వామ్యేతరమైనది అయినప్పుడు మాత్రమే యుద్ధాలు జరుగుతాయి. ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి గొప్ప ప్రయోజనమని ఈ వ్యాసం చెబుతుంది. వ్యాసం చదివిన తరువాత రాజేష్, ముజఫర్‌ల స్పందనలు భిన్నంగా ఉన్నాయి. ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి మంచి వాదన కాదని రాజేష్ అన్నాడు. ఇది యాదృచ్ఛికంగా జరిగింది. భవిష్యత్తులో ప్రజాస్వామ్యాల మధ్య యుద్ధాలు జరగవచ్చు. కానీ ఇది ఎంతమాత్రం యాదృచ్ఛికంగా జరిగింది కాదని ముజఫర్ అన్నాడు. యుద్ధం జరిగే అవకాశాలను తగ్గించే విధంగా ప్రజాస్వామ్యాలు నిర్ణయాలు తీసుకుంటాయి. **ఈ రెండింటిలో ఏ వాదనను మీరు సమర్థిస్తారు. ఎందుకు?**

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

www.apteachers.in

www.apteachers.in

This famous cartoon by R K Laxman comments on the celebrations of the fifty years of independence. How many images on the wall do you recognize? Do many common people feel the way the common man in this cartoon does?

read the cartoon

1.4 Broader meanings of democracy

In this chapter we have considered the meaning of democracy in a limited and descriptive sense. We have understood democracy as a form of government. This way of defining democracy helps us to identify a clear set of minimal features that a democracy must have. The most common form that democracy takes in our times is that of a representative democracy. You have already read about this in the previous classes. In the countries we call democracy, all the people do not rule. A majority is allowed to take decisions on behalf of all the people. Even the majority does not rule directly. The majority of people rule through their elected representatives. This become necessary because:

- Modern democracies involve such a large number of people that it is physically impossible for them to sit together and take a collective decision.
- Even if they could, the citizen does not have the time, the desire or the skills to take part in all the decisions.

This gives us a clear but minimal understanding of democracy. This clarity helps us to distinguish democracies from non-democracies. But it does not allow us to

©R.K. Laxman, *The Times of India*

www.apteachers.in

యాభై సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్య వేడుకలపై వ్యాఖ్యానిస్తూ ఆర్.కె లక్ష్మణ్ ఈ ప్రసిద్ధ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని గీసారు. గోడమీద ఎన్ని చిత్రాలను మీరు గుర్తించారు? ఈ వ్యంగ్య చిత్రంలో ఉన్న సామాన్య వ్యక్తిలాగే సమాజంలోని సామాన్య ప్రజలంతా ఉంటారా?

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

1.4 ప్రజాస్వామ్య విస్తృత అర్థం

ఈ అధ్యాయంలో మనము ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అర్థాన్ని పరిమిత, వివరణాత్మక భావనతో చూశాము. ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఒక ప్రభుత్వ రూపంగా మనము అవగాహన చేసుకున్నాము. ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిర్వచించే ఈ విధానం ప్రజాస్వామ్యానికి ఉండవలసిన కనీస లక్షణాలను గుర్తించడానికి మనకు సహాయపడుతుంది. మన కాలంలో ప్రజాస్వామ్యం యొక్క సాధారణ రూపం ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యం. మీరు ఇప్పటికే దీని గురించి మునుపటి తరగతులలో చదివారు. మనం ప్రజాస్వామ్యం అని పిలుచుకునే దేశాల్లో ప్రజలందరూ పరిపాలించరు. అధిక సంఖ్యాకులు ప్రజలందరి తరఫున నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. ఈ అధిక సంఖ్యాకులు కూడా ప్రత్యక్షంగా పరిపాలించరు. ఈ అధిక సంఖ్యాకులు తాము ఎన్నుకున్న ప్రతినిధుల ద్వారా పరిపాలిస్తారు. ఇది అవసరం. ఎందుకనగా.....

- ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలలో జనాభా ఎక్కువగా ఉండుటవలన భౌతికంగా ఒకేచోట కలిసి కూర్చొని సమిష్టి నిర్ణయం తీసుకోవడం అసాధ్యం.
- వారు చేయగలిగినప్పటికీ, పౌరులకు అన్ని నిర్ణయాలలో పాల్గొనడానికి సమయం, కోరిక లేదా నైపుణ్యాలు లేవు.

ఇది మనకు ప్రజాస్వామ్యం గురించి స్పష్టమైన కనీస అవగాహనను ఇస్తుంది. ప్రజాస్వామ్యాలను ప్రజాస్వామ్యేతర దేశాల నుండి వేరు చేయడానికి ఈ స్పష్టత మనకు సహాయపడుతుంది. కానీ ప్రజాస్వామ్యానికి, ఒక మంచి ప్రజాస్వామ్యానికి మధ్య తేడాను తెలుసుకోవడానికి అవకాశం ఇవ్వదు. ప్రభుత్వం యొక్క పనితీరును బట్టే ప్రజాస్వామ్యాన్ని

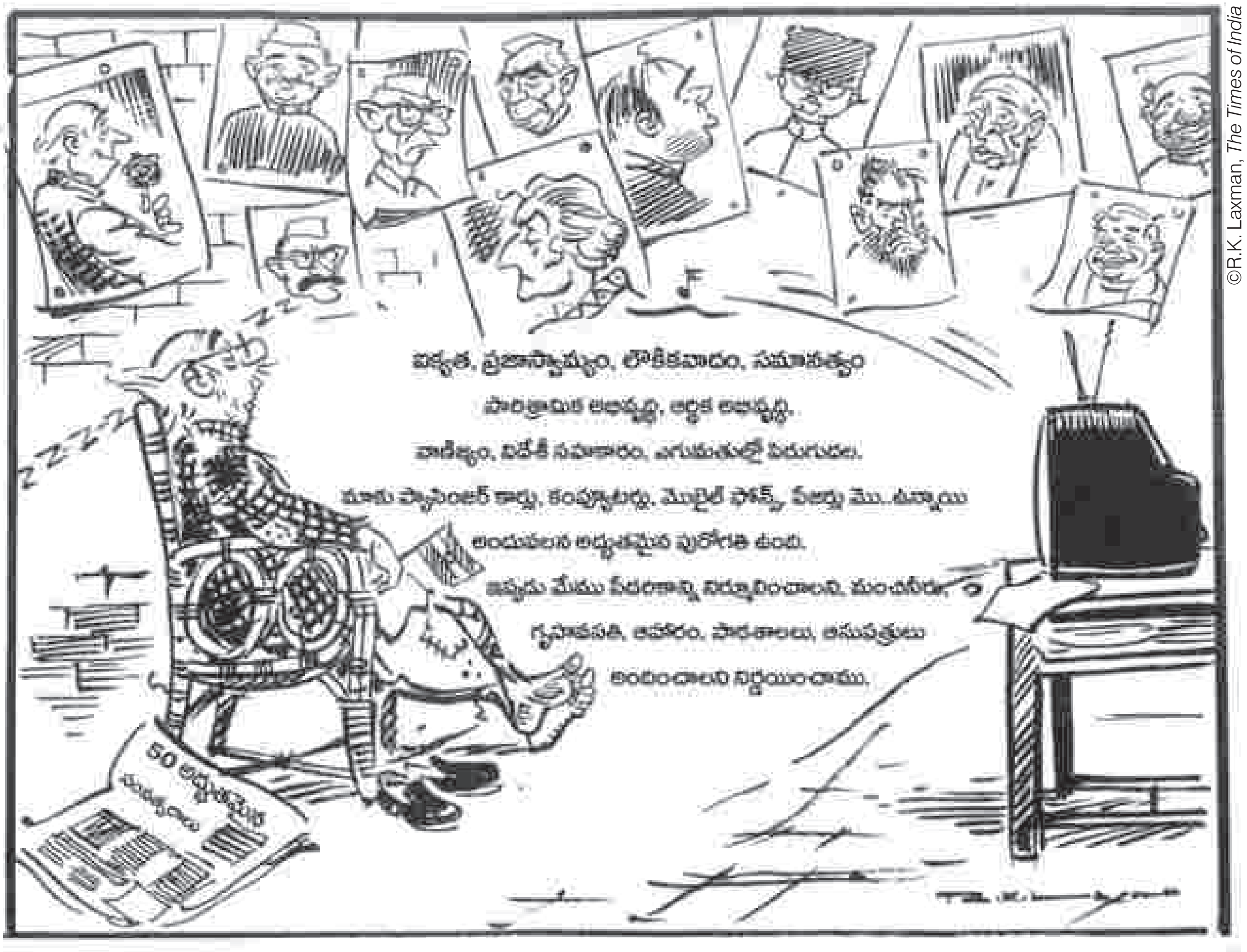

©R.K. Laxman, *The Times of India*

www.apteachers.in

www.apteachers.in

distinguish between a democracy and a good democracy. It does not allow us to see the operation of democracy beyond government. For this we need to turn to broader meanings of democracy.

Sometimes we use democracy for organisations other than the government. Just read these statements:

- *"We are a very democratic family. Whenever a decision has to be taken, we all sit down and arrive at a consensus. My opinion matters as much as my father's."*
- *"I don't like teachers who do not allow students to speak and ask questions in the class. I would like to have teachers with democratic temperament."*
- *"One leader and his family members decide everything in this party. How can they talk of democracy?"*

These ways of using the word democracy go back to its basic sense of a method of taking decisions. A democratic decision involves consultation with and consent of all those who are affected by that decision. Those who are not powerful have the same say in taking the decision as those who are powerful. This can apply to a government or a family or any other organisation. Thus democracy is also a principle that can be applied to any sphere of life.

Sometimes we use the word democracy not to describe any existing government but to set up an ideal standard that all democracies must aim to become:

- *"True democracy will come to this country only when no one goes hungry to bed."*
- *"In a democracy every citizen must be able to play equal role in decision making. For this you don't need just an equal right to vote. Every citizen needs to have equal information, basic education, equal resources and a lot of commitment."*

If we take these ideals seriously, then no country in the world is a democracy. Yet an understanding of democracy as an ideal reminds us of why we value democracy. It enables us to judge an existing democracy and identify its weaknesses. It helps us to distinguish between a minimal democracy and a good democracy.

In this book we do not deal much with this expanded notion of democracy. Our focus here is with some core institutional features of democracy as a form of government. Next year you will read more about a democratic society and ways of evaluating our democracy. At this stage we just need to note that democracy can apply to many spheres of life and that democracy can take many forms. There can be various ways of taking decisions in a democratic manner, as long as the basic principle of consultation on an equal basis is accepted. The most common form of democracy in today's world is rule through people's elected representatives. We shall read more about that in Chapter 3. But if the community is small, there can be other ways of taking democratic decisions. All the people can sit together and take decisions directly. This is how Gram Sabha should work in a village. Can you think of some other democratic ways of decision making?

In my village the Gram Sabha never meets. Is that democratic?

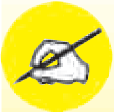

ACTIVITY

Find out the total number of eligible voters in your assembly constituency and your parliamentary constituency. Find out how many people can fit into the largest stadium in your area. Is it possible for all the voters in your parliamentary or assembly constituency to sit together and have a meaningful discussion?

www.apteachers.in

అర్థం చేసుకోడానికి ఇది అవకాశం కల్పిస్తుంది. అంతకు మించి చెప్పదు. దీనికోసం మనం ప్రజాస్వామ్యం యొక్క విస్తృత అర్థాన్ని తెలుసుకోవాలి.

కొన్నిసార్లు ప్రభుత్వానికే కాకుండా సంస్థలకు సంబంధించి కూడా ప్రజాస్వామ్యం అనే పదాన్ని ఉపయోగిస్తాం. ఈ వివరణలను చదవండి :

- *"మాది చాలా ప్రజాస్వామిక కుటుంబం. నిర్ణయం తీసుకోవాల్సినప్పుడల్లా మేమంతా కూర్చుని ఏకాభిప్రాయానికి వస్తాం. మా నాన్న గారి అభిప్రాయానికి ఉన్న గౌరవమే నా అభిప్రాయానికి ఉంటుంది".*
- *"తరగతి గదిలో విద్యార్థులను మాట్లాడనివ్వని, ప్రశ్నలు అడగనివ్వని టీచర్లను నేను ఇష్టపడను. ప్రజాస్వామ్య స్వభావం గల టీచర్లను నేను ఇష్టపడతాను".*
- *"ఒక నాయకుడు, అతని కుటుంబ సభ్యులే ఈ పార్టీలో ప్రతి విషయాన్ని నిర్ణయిస్తారు. వారు ప్రజాస్వామ్యం గురించి ఎలా మాట్లాడగలరు?"*

ప్రజాస్వామ్యం అనే పదం ప్రధానంగా నిర్ణయాలు తీసుకునే విధానానికి సంబంధించింది. ఈ విషయాన్ని పరిశీలిద్దాం. ఒక ప్రజాస్వామ్య నిర్ణయంలో ఆ నిర్ణయం వలన ప్రభావితులైన వారందరితో సంప్రదించడం, వారి అంగీకారాన్ని తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఈ నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ఎక్కువ శక్తి వంతులకు, తక్కువ శక్తివంతులకు ఒకే విధమైన ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. ఇది ఒక ప్రభుత్వానికి, ఒక కుటుంబానికి, లేదా ఏదైనా ఇతర సంస్థకు కూడా వర్తిస్తుంది. అందువల్ల ప్రజాస్వామ్యం అనేది జీవితంలో ఏ రంగానికైనా వర్తించే సూత్రం.

కొన్నిసార్లు ప్రజాస్వామ్యం అనే పదాన్ని ప్రస్తుతం ఉన్న ఏ ప్రభుత్వాన్ని వివరించడానికి కాకుండా అన్ని ప్రజాస్వామ్య దేశాలు లక్ష్యంగా పెట్టుకొని మార్పుచెందాల్సిన ఒక ఆదర్శ ప్రమాణాన్ని ఏర్పరచడానికి మనం వాడతాం.

- "ఏ ఒక్కరూ ఆకలితో పస్తులుండనప్పుడు మాత్రమే ఈ దేశంలో నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం ఉన్నట్లు."
- "ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతి పౌరుడు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో సమాన పాత్ర పోషించగలగాలి. దీనికోసం మీకు కావలసింది కేవలం ఓటు హక్కు మాత్రమే కాదు. ప్రతీ పౌరుడికి సమాన సమాచార అందుబాటు, ప్రాథమిక విద్య, వనరులు సమాన అందుబాటు, అత్యంత నిబద్ధత అవసరం."

మనం ఈ ఆదర్శాలనే ముఖ్యంగా తీసుకుంటే ప్రపంచంలో ఏ దేశం కూడా ప్రజాస్వామ్యం కాదు. అయితే ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఒక ఆదర్శంగా అవగాహన చేసుకుంటే మనం ప్రజాస్వామ్యానికి ఎందుకు అంత విలువనిస్తామో అర్థమవుతుంది. ఇది ప్రస్తుత ప్రజాస్వామ్యపు పనితీరును నిర్ధారించడానికి, దాని బలహీనతలను గుర్తించడానికి మనకు సహాయ పడుతుంది. ఇది కనీస ప్రజాస్వామ్యం, మంచి ప్రజాస్వామ్యం మధ్య తేడాను గుర్తించడంలో మనకు సహాయపడుతుంది.

ఈ పుస్తకంలో ప్రజాస్వామ్యం గురించిన ఈ విస్తృత భావనతో మనం ముందుకు వెళ్ళడం లేదు. ఒక ప్రభుత్వ రూపంగా ప్రజాస్వామ్యపు కొన్ని మౌలిక సంస్థాగత లక్షణాలపై ఇక్కడ దృష్టి సారించడం జరిగింది. రాబోయే సంవత్సరం మీరు ప్రజాస్వామ్య సమాజం గురించి, ప్రజాస్వామ్యాన్ని మూల్యాంకనం చేసే పద్ధతులను గురించి మరింత చదువుతారు.

ఈ దశలో ప్రజాస్వామ్యం జీవితంలోని అనేక రంగాలకు వర్తిస్తుందని, ప్రజాస్వామ్యం అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చని మనం గమనించాలి. సమాన ప్రాతిపదికన సంప్రదింపులు అనే ప్రాథమిక సూత్రాన్ని ఆమోదించినంత కాలం ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి వివిధ మార్గాలు ఉండవచ్చు. నేటి ప్రపంచంలో ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అత్యంత సాధారణ రూపం ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల ద్వారా పాలన. మీరు దాని గురించి మూడవ అధ్యాయంలో మరింత చదువుతారు. కానీ సమూహం చిన్నదైతే ప్రజాస్వామ్య సమూహం నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ఇతర పద్ధతులు ఉండవచ్చు. ప్రజలందరూ కలిసి కూర్చొని నేరుగా నిర్ణయాలు తీసుకోవచ్చు. గ్రామంలో గ్రామ సభ ఇలానే జరగాలి. నిర్ణయాలు తీసుకునే ఇతర ప్రజాస్వామ్య మార్గాల గురించి మీరు ఆలోచించగలరా?

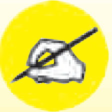

కృత్యము

మీ అసెంబ్లీ నియోజకవర్గం, పార్లమెంటరీ నియోజకవర్గంలో అర్హత కలిగిన మొత్తం ఓటర్ల సంఖ్యను కనుగొనండి. మీ ప్రాంతంలో అతిపెద్ద స్టేడియంలో ఎంతమంది వ్యక్తులు సరిపోతారో తెలుసుకోండి. మీ పార్లమెంటరీ లేదా అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలోని ఓటర్లందరూ ఒకచోట కూర్చుని అర్థవంతమైన చర్చలు జరపడం సాధ్యమేనా?

మా గ్రామంలో గ్రామ సభ ఎప్పుడూ సమావేశం కాదు. అది ప్రజాస్వామ్యమా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

This also means that no country is a perfect democracy. The features of democracy that we discussed in this chapter provide only the minimum conditions of a democracy. That does not make it an ideal democracy. Every democracy has to try to realise the ideals of a democratic decision-making. This cannot be achieved once and for all. This requires a constant effort to save and strengthen democratic forms of decision-making. What we do as citizens can make a difference to making our country more or less democratic. This is the strength and the weakness of democracy: the fate of the country depends not just on what the rulers do, but mainly on what we, as citizens, do.

This is what distinguished democracy from other governments. Other forms of government like monarchy, dictatorship or one-party rule do not require all citizens to take part in politics. In fact most non-democratic governments would like citizens not to take part in politics. But democracy depends on active political participation by all the citizens. That is why a study of democracy must focus on democratic politics.

exercises

1 Here is some information about four countries. Based on this information, how would you classify each of these countries. Write 'democratic', 'undemocratic' or 'not sure' against each of these.

- **a** Country A: People who do not accept the country's official religion do not have a right to vote.
- **b** Country B: The same party has been winning elections for the last twenty years.
- **c** Country C: Ruling party has lost in the last three elections.
- **d** Country D: There is no independent election commission.

2 Here is some information about four countries. Based on this information, how would you classify each of these countries. Write 'democratic', 'undemocratic' or 'not sure' against each of these.

- **a** Country P: The parliament cannot pass a law about the army without the consent of the Chief of Army.
- **b** Country Q: The parliament cannot pass a law reducing the powers of the judiciary.
- **c** Country R: The country's leaders cannot sign any treaty with another country without taking permission from its neighbouring country.
- **d** Country S: All the major economic decisions about the country are taken by officials of the central bank which the ministers cannot change.

3 Which of these is **not** a good argument in favour of democracy? Why?

- **a** People feel free and equal in a democracy.
- **b** Democracies resolve conflict in a better way than others.
- **c** Democratic government is more accountable to the people.
- **d** Democracies are more prosperous than others.

www.apteachers.in

ఏ దేశమూ పరిపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యం కాదు అని దీని అర్థం. ఈ అధ్యాయంలో మనం చర్చించిన ప్రజాస్వామ్యం యొక్క లక్షణాలు ప్రజాస్వామ్యం యొక్క కనీస పరిస్థితులను మాత్రమే అందిస్తాయి. అది ఒక ఆదర్శ ప్రజాస్వామ్యమని భావించవలసిన అవసరం లేదు. ప్రతి ప్రజాస్వామ్యం ప్రజాస్వామిక నిర్ణయాధికారం యొక్క ఆదర్శాలను గ్రహించడానికి ప్రయత్నించాలి. ఇది ఒక్కసారిగా సాధించబడదు. ప్రజాస్వామ్యయుత నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియను కాపాడుకుని బలోపేతం చేసుకోవడానికి నిరంతర ప్రయత్నం అవసరం. పౌరులుగా మన భాధ్యతలను నిర్వర్తించే విధానాన్ని బట్టి మన దేశం ఉన్నతమైన ప్రజాస్వామ్యమా? అధమమైన ప్రజాస్వామ్యమా అనేది నిర్ణయమవుతుంది. ఇదే ప్రజాస్వామ్యం యొక్క బలం, బలహీనత. ఒక దేశం యొక్క భవిష్యత్తు కేవలం పాలకుల పనితీరు బట్టే కాక పౌరులుగా మనం ఏమి చేస్తున్నామనే దానిపై ప్రధానంగా ఆధారపడి ఉంటుంది.

ఇదే ప్రజాస్వామ్యానికి, ఇతర ప్రభుత్వాలకు మధ్యగల తేడాను తెలియజేస్తుంది. రాచరికము, నియంతృత్వము, ఏకపక్ష పరిపాలన లాంటి ఇతర ప్రభుత్వ రూపాలలో పౌరులందరూ రాజకీయాలలో పాల్గొనవలసిన అవసరం లేదు. వాస్తవానికి చాలా ప్రజాస్వామ్యేతర ప్రభుత్వాలు తమ పౌరులు రాజకీయాలలో పాల్గొనకూడదని భావిస్తాయి. పౌరులందరూ రాజకీయాలలో చురుకుగా పాల్గొనడంపై ప్రజాస్వామ్యం యొక్క విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది. అందుకే ప్రజాస్వామ్య అధ్యయనం ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాలపై దృష్టి కేంద్రీకరించాలి.

అభ్యాసాలు

1. ఇక్కడ నాలుగు దేశాల గురించి కొంత సమాచారం ఉంది. ఈ సమాచారం ఆధారంగా, మీరు ఈ ప్రతీ దేశాన్ని ఎలా వర్గీకరిస్తారు. వీటిలో ప్రతిదానికి ఎదురుగా 'ప్రజాస్వామ్య," అప్రజాస్వామ్య' లేదా 'చెప్పలేము' అని వ్రాయండి.
   - ఎ దేశం A: దేశం యొక్క అధికారిక మతాన్ని అంగీకరించని వ్యక్తులకు ఓటు హక్కు ఉండదు.
   - బి దేశం B: గత 20 సంవత్సరాలుగా ఒకే పార్టీ ఎన్నికల్లో గెలుస్తూ వచ్చింది.
   - సి దేశం C: గత మూడు ఎన్నికల్లో అధికార పార్టీ ఓడిపోయింది.
   - డి దేశం D: స్వతంత్ర ఎన్నికల సంఘం లేదు.
2. ఇక్కడ నాలుగు దేశాల గురించి కొంత సమాచారం ఉంది. ఈ సమాచారం ఆధారంగా మీరు ప్రతీ దేశాన్ని ఎలా వర్గీకరిస్తారు. వీటిలో ప్రతిదానికి ఎదురుగా 'ప్రజాస్వామ్య', 'అప్రజాస్వామ్య' లేదా 'చెప్పలేము' అని వ్రాయండి.
   - ఎ దేశం P: ఆర్మీ చీఫ్ అనుమతి లేకుండా పార్లమెంటు సైన్యం గురించి చట్టాన్ని చేయలేదు.
   - బి దేశం Q: న్యాయవ్యవస్థ అధికారాలను తగ్గించే చట్టాన్ని పార్లమెంటు ఆమోదించదు.
   - సి దేశం R: దేశ నాయకులు దాని పొరుగు దేశం నుండి అనుమతి తీసుకోకుండా మరొక దేశంతో ఎటువంటి ఒప్పందంపై సంతకం చేయలేరు.
   - డి దేశం S: దేశం గురించిన అన్ని ప్రధాన ఆర్థిక నిర్ణయాలను సెంట్రల్ బ్యాంక్ అధికారులు తీసుకుంటారు. వీటిని మంత్రులు కూడా మార్చలేరు.
3. వీటిలో ఏది ప్రజాస్వామ్యానికి అనుకూలమైన వాదన **కాదు**? ఎందుకు?
   - ఎ ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలు స్వేచ్ఛగా, సమానంగా ఉంటారు.
   - బి ప్రజాస్వామ్యాలు ఇతరులకన్నా మెరుగైన పద్ధతిలో సంఘర్షణను పరిష్కరిస్తాయి.
   - సి ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం ప్రజలకు మరింత జవాబుదారీగా ఉంటుంది.
   - డి ప్రజాస్వామ్యాలు ఇతరులకన్నా ఎక్కువ సంపన్నమైనవి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

4 Each of these statements contains a democratic and an undemocratic element. Write out the two separately for each statement.

a A minister said that some laws have to be passed by the parliament in order to conform to the regulations decided by the World Trade Organisation (WTO).

b The Election Commission ordered re-polling in a constituency where large-scale rigging was reported.

c Women's representation in the parliament has barely reached 10 per cent. This led women's organisations to demand one-third seats for women.

5 Which of these is **not** a valid reason for arguing that there is a lesser possibility of famine in a democratic country?

a Opposition parties can draw attention to hunger and starvation.

b Free press can report suffering from famine in different parts of the country.

c Government fears its defeat in the next elections.

d People are free to believe in and practise any religion.

6 There are 40 villages in a district where the government has made no provision for drinking water. These villagers met and considered many methods of forcing the government to respond to their need. Which of these is **not** a democratic method?

a Filing a case in the courts claiming that water is part of right to life.

b Boycotting the next elections to give a message to all parties.

c Organising public meetings against government's policies.

d Paying money to government officials to get water.

7 Write a response to the following arguments against democracy:

a Army is the most disciplined and corruption-free organisation in the country. Therefore army should rule the country.

b Rule of the majority means the rule of ignorant people. What we need is the rule of the wise, even if they are in small numbers.

c If we want religious leaders to guide us in spiritual matters, why not invite them to guide us in politics as well. The country should be ruled by religious leaders.

8 Are the following statements in keeping with democracy as a value? Why?

a Father to daughter: I don't want to hear your opinion about your marriage. In our family children marry where the parents tell them to.

b Teacher to student: Don't disturb my concentration by asking me questions in the classroom.

c Employee to the officer: Our working hours must be reduced according to the law.

exercises

www.apteachers.in

4. ఈ వివరణలలో ప్రతి ఒక్క అంశం ప్రజాస్వామ్య, అప్రజాస్వామ్య అంశాన్ని కలిగి ఉంది. ప్రతి స్టేట్‌మెంట్‌కు రెండింటిని విడివిడిగా రాయండి.

ఎ ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ (WTO) నిర్ణయించిన నిబంధనలకు అనుగుణంగా కొన్ని చట్టాలను పార్లమెంటు ఆమోదించాల్సి ఉంటుందని ఒక మంత్రి చెప్పారు.

బి పెద్ద ఎత్తున రిగ్గింగ్ జరిగిన నియోజకవర్గంలో రీపోలింగ్ నిర్వహించాలని ఎన్నికల సంఘం ఆదేశించింది.

సి పార్లమెంటులో మహిళా ప్రాతినిధ్యం కేవలం 10 శాతానికి చేరుకుంది. దీంతో మహిళా సంఘాలు మహిళలకు మూడింట ఒక వంతు సీట్లు కావాలని డిమాండ్ చేశాయి.

5. ప్రజాస్వామ్య దేశంలో కరువు వచ్చే అవకాశం తక్కువ ఉంది అని వాదించడానికి వీటిల్లో సరైన కారణం కానిది ఏది?

ఎ ప్రతిపక్ష పార్టీలు ఆకలి, ఆకలి చావులపై దృష్టిని పెట్టేలా చేయగలవు.

బి స్వేచ్ఛా సమాచార వ్యవస్థ దేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో కరువుతో బాధపడుతున్న వారి వివరాలను వెల్లడిస్తాయి.

సి ప్రభుత్వం వచ్చే ఎన్నికల్లో ఓటమి భయంతో ఉంది.

డి ప్రజలు ఏ మతాన్నైనా విశ్వసించడానికి, ఆచరించడానికి స్వేచ్ఛ కలిగి ఉన్నారు.

6. జిల్లాలో 40 గ్రామాలకు తాగునీరందించేందుకు ప్రభుత్వం ఏర్పాట్లు చేయలేదు. ఈ గ్రామస్తులు సమావేశమయ్యారు. వారి అవసరాన్ని తీర్చేలా ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తేవడానికి అనేక పద్ధతులను ఆలోచించారు. వీటిలో ఏది ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి కాదు?

ఎ నీరు జీవించే హక్కులో భాగమని న్యాయస్థానంలో కేసు దాఖలు చేయడం

బి అన్ని పార్టీలకు సందేశం ఇవ్వడానికి వచ్చే ఎన్నికలను బహిష్కరించడం.

సి ప్రభుత్వ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా బహిరంగ సభలు నిర్వహించడం.

డి నీరు తెచ్చుకోవడానికి ప్రభుత్వ అధికారులకు డబ్బులు చెల్లించడం.

7. ప్రజాస్వామ్యానికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న క్రింది వాదనలకు ప్రతిస్పందనను వ్రాయండి:

ఎ దేశంలో సైన్యం అత్యంత క్రమశిక్షణ, అవినీతి రహిత సంస్థ. కాబట్టి సైన్యం దేశాన్ని పాలించాలి.

బి అధిక సంఖ్యాకుల పాలన అంటే అమాయకుల పాలన. వారు తక్కువ సంఖ్యలో ఉన్నప్పటికీ మనకు విజ్ఞుల పాలన అవసరం.

సి ఆధ్యాత్మిక విషయాలలో మత పెద్దలు మనకు మార్గనిర్దేశం చేయాలని మనం కోరుకుంటే, రాజకీయాల్లో కూడా మనకు మార్గనిర్దేశం చేయడానికి వారిని ఎందుకు ఆహ్వానించకూడదు?. దేశాన్ని మత పెద్దలు పాలించాలి.

8. ప్రజాస్వామ్యం ఒక విలువ అని తెలిపే విధంగా ఈ క్రింది వివరణలు ఉన్నాయా? ఎందుకు?

ఎ తండ్రి తన కుమార్తెతో : నీ వివాహం గురించి నీ అభిప్రాయాన్ని నేను వినాలనుకోవడం లేదు. మన కుటుంబంలో తల్లిదండ్రులు చెప్పే మాట ప్రకారమే పిల్లలు పెళ్లి చేసుకుంటారు.

బి ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థితో: తరగతి గదిలో నన్ను ప్రశ్నలు అడిగి నా ఏకాగ్రతకు భంగం కలిగించవద్దు.

సి ఉద్యోగి అధికారితో : చట్టం ప్రకారం మా పని గంటలు తగ్గించాలి.

www.apteachers.in

అభ్యాసాలు

www.apteachers.in

exercises

9 Consider the following facts about a country and decide if you would call it a democracy. Give reasons to support your decision.

a All the citizens of the country have right to vote. Elections are held regularly.

b The country took loan from international agencies. One of the conditions for giving loan was that the government would reduce its expenses on education and health.

c People speak more than seven languages but education is available only in one language, the language spoken by 52 percent people of that country.

d Several organisations have given a call for peaceful demonstrations and nation wide strikes in the country to oppose these policies. Government has arrested these leaders.

e The government owns the radio and television in the country. All the newspapers have to get permission from the government to publish any news about government's policies and protests.

10 In 2004 a report published in USA pointed to the increasing inequalities in that country. Inequalities in income reflected in the participation of people in democracy. It also shaped their abilities to influence the decisions taken by the government. The report highlighted that:

- If an average Black family earns $ 100 then the income of average White family is $ 162. A White family has twelve times more wealth than the average Black family.
- In a President's election 'nearly 9 out of 10 individuals in families with income over $ 75,000 have voted. These people are the top 20% of the population in terms of their income. On the other hand only 5 people out of 10 from families with income less than $ 15,000 have voted. They are the bottom 20% of the population in terms of their income.
- About 95% contribution to the political parties comes from the rich. This gives them opportunity to express their opinions and concerns, which is not available to most citizens.
- As poor sections participate less in politics, the government does not listen to their concerns – coming out of poverty, getting job, education, health care and housing for them. Politicians hear most regularly about the concerns of business persons and the rich.

Write an essay on 'Democracy and Poverty' using the information given in this report but using examples from India.

www.apteachers.in

Most newspapers have an editorial page. On that page the newspaper publishes its own opinions about current affairs. The paper also publishes the views of other writers and intellectuals and letters written by the readers. Follow any one newspaper for one month and collect editorials, articles and letters on that page that have anything to do with democracy. Classify these into the following categories:

- Constitutional and legal aspects of democracy
- Citizens' rights
- Electoral and party politics
- Criticism of democracy

అభ్యాసాలు

9. దేశం గురించిన ఈ క్రింది వాస్తవాలను పరిగణించండి. మీరు దానిని ప్రజాస్వామ్యంగా పిలుస్తారో లేదో నిర్ణయించండి. మీ నిర్ణయానికి మద్దతు ఇవ్వడానికి కారణాలను తెలియజేయండి.
   - ఎ దేశంలోని పౌరులందరికీ ఓటు హక్కు ఉంది. ఎన్నికలు క్రమం తప్పకుండా నిర్వహిస్తారు.
   - బి దేశం అంతర్జాతీయ సంస్థల నుండి రుణం తీసుకుంది. రుణం ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం విద్య, ఆరోగ్యంపై దాని ఖర్చులు తగ్గించాలి అనేది షరతుల్లో ఒకటి
   - సి ప్రజలు ఏడు కంటే ఎక్కువ భాషలు మాట్లాడతారు. కానీ విద్య ఒక భాషలో మాత్రమే అందుబాటులో ఉంది. అది ఆ దేశంలోని 52 శాతం మంది ప్రజలు మాట్లాడే భాష.
   - డి ఈ విధానాలను వ్యతిరేకిస్తూ దేశంలో శాంతియుత ప్రదర్శనలు, దేశవ్యాప్త సమ్మెలకు అనేక సంస్థలు పిలుపునిచ్చాయి. ఈ నాయకులను ప్రభుత్వం అరెస్టు చేసింది.
   - ఇ దేశంలో రేడియో, టెలివిజన్లు ప్రభుత్వం ఆధీనంలో ఉన్నాయి. అన్ని వార్తాపత్రికలు ప్రభుత్వ విధానాలు, నిరసనల గురించి ఏవైనా వార్తలను ప్రచురించడానికి ప్రభుత్వం నుండి అనుమతి పొందాలి.

10. 2004లో USAలో ప్రచురించబడిన ఒక నివేదిక ఆ దేశంలో పెరుగుతున్న అసమానతలను సూచించింది. ఆదాయంలో అసమానతల ప్రభావం ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల భాగస్వామ్యంలో ప్రతిబింబించాయి. అది ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలను ప్రభావితం చేసేలా వారి సామర్థ్యాలను కూడా రూపొందించింది. నివేదిక నొక్కి వక్కాణించినది:
   - నల్లజాతి కుటుంబ ఆదాయం $ 100 ఉండాలి, శ్వేతజాతి కుటుంబ ఆదాయం $ 162. తెల్లజాతి కుటుంబానికి సగటు నల్లజాతి కుటుంబం ఆదాయం కంటే పన్నెండు రెట్లు ఎక్కువ సంపద ఉంటుంది.
   - అధ్యక్ష ఎన్నికలలో '$ 75,000 కంటే ఎక్కువ ఆదాయం ఉన్న కుటుంబాలలోని 10 మంది వ్యక్తులలో దాదాపు 9 మంది ఓటు వేశారు. ఈ వ్యక్తులు వారి ఆదాయం పరంగా జనాభాలో పై 20%లో ఉన్నారు. మరోవైపు $ 15,000 కంటే తక్కువ ఆదాయం ఉన్న కుటుంబాల నుండి 10 మందిలో 5 మంది మాత్రమే ఓటు వేశారు. ఆదాయపరంగా వారు జనాభాలో దిగువ 20%లో ఉన్నారు.
   - రాజకీయ పార్టీలకు దాదాపు 95% సహకారం ధనికుల నుండి వస్తుంది. ఇది వారి అభిప్రాయాలు, సమస్యలను వ్యక్తం చేయడానికి వారికి అవకాశం కల్పిస్తుంది. చాలా మంది పౌరులకు ఈ అవకాశం అందుబాటులో లేదు.
   - పేద వర్గాలు రాజకీయాల్లో తక్కువగా పాల్గొంటున్నందున పేదరికం నుండి బయటపడటం, ఉద్యోగం పొందడం, విద్య, వైద్యం, గృహాలు వంటి వారి సమస్యలను ప్రభుత్వం వినడం లేదు. వ్యాపారవేత్తలు, ధనవంతుల సమస్యలను గురించి రాజకీయ నాయకులు చాలా తరచుగా వింటారు.

   ఈ నివేదికలో ఇవ్వబడిన సమాచారాన్ని ఉపయోగించి 'ప్రజాస్వామ్యం, పేదరికం 'పై ఒక వ్యాసం రాయండి. కానీ భారతదేశం నుండి ఉదాహరణలు ఉపయోగించాలి.

చాలా వార్తాపత్రికలలో సంపాదకీయాలకు ఒక పేజీ ఉంటుంది. ఆ పేజీలో వార్తాపత్రిక సమకాలీన అంశాల గురించి తన స్వంత అభిప్రాయాలను ప్రచురిస్తుంది. వార్తాపత్రిక ఇతర రచయితల, మేధావుల అభిప్రాయాలను, పాఠకులు వ్రాసిన లేఖలను కూడా ప్రచురిస్తుంది. ఏదైనా ఒక వార్తాపత్రికను ఒక నెల పాటు అనుసరించండి. ఆ పేజీలో ప్రజాస్వామ్యంతో సంబంధం ఉన్న సంపాదకీయాలు, వ్యాసాలు, లేఖలను సేకరించండి. వీటిని క్రింది వర్గాలుగా వర్గీకరించండి:

- ప్రజాస్వామ్యం యొక్క రాజ్యాంగ, చట్టపరమైన అంశాలు
- పౌరుల హక్కులు
- ఎన్నికల, పార్టీ రాజకీయాలు
- ప్రజాస్వామ్యంపై విమర్శలు

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHAPTER 2

CONSTITUTIONAL DESIGN

www.apteachers.in

Overview

We noted in the previous chapter that in a democracy the rulers are not free to do what they like. There are certain basic rules that the citizens and the government have to follow. All such rules together are called constitution. As the supreme law of the country, the constitution determines the rights of citizens, the powers of the government and how the government should function.

In this chapter we ask some basic questions about the constitutional design of a democracy. Why do we need a constitution? How are the constitutions drawn up? Who designs them and in what way? What are the values that shape the constitutions in democratic states? Once a constitution is accepted, can we make changes later as required by the changing conditions?

One recent instance of designing constitution for a democratic state is that of South Africa. We begin this chapter by looking at what happened there and how the South Africans went about this task of designing their constitution. Then we turn to how the Indian Constitution was made, what its foundational values are, and how it provides a good framework for the conduct of citizens' life and that of the government.

అధ్యాయం - 2

రాజ్యాంగ రూపకల్పన

www.apteachers.in

అవలోకనం

ప్రజాస్వామ్యంలో పాలకులు తమ ఇష్టానుసారం పాలించడానికి అవకాశం లేదని గత అధ్యాయంలో మనం గమనించాము. ఇక్కడ పౌరులు, ప్రభుత్వము అనుసరించాల్సిన కొన్ని ప్రాథమిక నియమాలు ఉన్నాయి. ఇటువంటి నియమాలన్నింటి సముదాయాన్నే రాజ్యాంగం అంటారు. దేశ అత్యున్నత చట్టంగా రాజ్యాంగం పౌరులకు గల హక్కులు, ప్రభుత్వానికి గల అధికారాలు, ప్రభుత్వం ఎలా పనిచేయాలో నిర్ణయిస్తుంది.

ఈ అధ్యాయములో మనము ప్రజాస్వామ్యంలో రాజ్యాంగ నిర్మాణాన్ని గూర్చి కొన్ని ప్రాథమిక ప్రశ్నలు అడుగుతాము. మనకు రాజ్యాంగం ఎందుకు అవసరం? రాజ్యాంగాలు ఎలా రూపొందించబడ్డాయి? వాటిని ఎవరు, ఏవిధంగా రూపకల్పన చేస్తారు? ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో రాజ్యాంగానికి రూపునిచ్చే విలువలు ఏవి? ఒకసారి రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించిన తరువాత మారుతున్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా తర్వాతి కాలంలో మనం మార్పులు చేయగలమా?

ఇటీవలి కాలంలో ప్రజాస్వామ్య దేశానికి రాజ్యాంగాన్ని తయారుచేసుకున్న దేశంగా దక్షిణాఫ్రికాను ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు. దక్షిణాఫ్రికాలో ఏమి జరిగిందో, అక్కడి ప్రజలు రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించుకొనే పనిని ఎలా కొనసాగించారో గమనించడం ద్వారా మనము ఈ అధ్యాయాన్ని ప్రారంభిద్దాము. దీని తరువాత భారత రాజ్యాంగము ఎలా రూపొందించబడింది, దాని ప్రాథమిక విలువలు ఏమిటి, పౌరుల జీవన విధానానికి, ఉత్తమ ప్రభుత్వ నిర్వహణకు రాజ్యాంగ నిర్మాణ ప్రక్రియ ఎలా దోహదపడిందో తెలుసుకుంటాము.

www.apteachers.in

Nelson Mandela

2.1 Democratic constitution in South Africa

"I have fought against white domination and I have fought against black domination. I have cherished the ideal of a democratic and free society in which all persons live together in harmony and with equal opportunities. It is an ideal which I hope to live for and to achieve. But if needs be, it is an ideal for which I am prepared to die."

This was Nelson Mandela, being tried for treason by the white South African government. He and seven other leaders were sentenced to life imprisonment in 1964 for daring to oppose the apartheid regime in his country. He spent the next 28 years in South Africa's most dreaded prison, Robben Island.

1
A signboard emblematic of the tense relations of the apartheid era, 1953.

South Africa History Online

Struggle against apartheid

Apartheid was the name of a system of racial discrimination unique to South Africa. The white Europeans imposed this system on South Africa. During the seventeenth and eighteenth centuries, the trading companies from Europe occupied it with arms and force, in the way they occupied India. But unlike India, a large number of 'whites' had settled in South Africa and became the local rulers. The system of apartheid divided the people and labelled them on the basis of their skin colour. The native people of South Africa are black in colour. They made up about three-fourth of the population and were called 'blacks'. Besides these two groups, there were people of mixed races who were called 'coloured' and people who migrated from India. The white rulers treated all non-whites as inferiors. The non-whites did not have voting rights.

The apartheid system was particularly oppressive for the blacks. They were forbidden from living in white areas. They could work in white areas only if they had a permit. Trains, buses, taxis, hotels, hospitals, schools and colleges, libraries, cinema halls, theatres, beaches, swimming pools, public

John Mullen, *Wikipedia*, GNU Free Documentation License

2
Sign on Durban beach in English, Afrikaans and Zulu
In English it reads: 'CITY OF DURBAN Under section 37 of the Durban beach by-laws, this bathing area is reserved for the sole use of members of the white race group'.

Constitutional Design

నెల్సన్ మండేలా

2.1 దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగం

“నేను శ్వేతజాతీయుల ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా, నల్లజాతీయుల ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా కూడా పోరాడాను. ప్రజలంతా సామరస్యంగా, సమాన అవకాశాలతో కలిసి జీవించే ప్రజాసామ్య, స్వేచ్ఛా సమాజాన్ని నేను ఆశిస్తున్నాను. ఈ ఆదర్శాల కోసం జీవించాలని, వాటిని సాధించాలని నేను కోరుకుంటున్నాను. ఇందుకు అవసరమైతే మరణించడానికి కూడా సిద్ధంగా ఉన్నాను.”

ఈ మాటలు నెల్సన్ మండేలావి. దక్షిణాఫ్రికాలోని శ్వేతజాతి ప్రభుత్వం రాజద్రోహ నేరం క్రింద ఇతనిని శిక్షించడానికి ప్రయత్నించింది. అతను దేశంలో గల జాతి వివక్ష (అపార్థీడ్) పాలనను ఎదిరించినందుకు గానూ అతనికి, మరో ఏడుగురు రాజకీయ నాయకులకు 1964లో జీవితఖైదు శిక్ష విధించింది. నాటి నుండి 28సంవత్సరాల పాటు దక్షిణాఫ్రికాలోని రాబెన్ ద్వీపంలో గల భయంకరమైన జైలులో శిక్షను అనుభవించాడు.

1 వర్ణ వివక్ష కాలం (1953) నాటి ఉద్రిక్త పరిస్థితి తీవ్రతను తెలియజేసే ఒక సైన్‌బోర్డ్

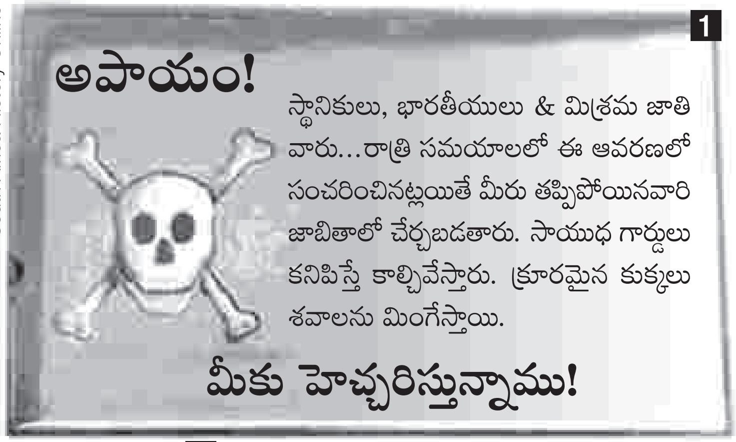

South Africa History Online

2 దర్బన్ బీచ్‌లో ఇంగ్లీషు, ఆఫ్రికా, జులు భాషలలో వ్రాయబడ్డ బోర్డు. ఇంగ్లీషులో దీని అర్థం : **దర్బన్ నగరం దర్బన్ బీచ్** ఉప చట్టంలోని 37వ సెక్షన్ ప్రకారం బీచ్‌లో ఈ స్నానపు ప్రాంతం శ్వేతజాతి సమూహ సభ్యుల ఉపయోగార్థం కేటాయించబడింది.

వర్ణ వివక్షకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం

ప్రత్యేకంగా దక్షిణాఫ్రికాలో గల జాతివివక్ష విధానానికి అపార్థీడ్ అని పేరు. ఈ విధానాన్ని ఐరోపాకు చెందిన శ్వేతజాతి వారు దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రవేశపెట్టారు. 17,18 శతాబ్దాలలో ఐరోపా ఖండం నుండి వచ్చిన వర్తక కంపెనీలు తమ బలం, ఆయుధాలతో భారతదేశాన్ని ఆక్రమించిన విధంగా ఈ ప్రాంతాన్ని కూడా ఆక్రమించారు. కానీ భారత్ వలే కాకుండా అధిక మొత్తంలో శ్వేతజాతి వారు దక్షిణాఫ్రికాలో స్థిరపడి స్థానిక పాలకులుగా మారారు. జాతి వివక్ష విధానం (అపార్థీడ్) ద్వారా ప్రజలను విభజించి, వారి చర్మం రంగు ఆధారంగా వారు గుర్తింపు పొందేటట్లు చేసారు. స్థానిక దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలు నల్లని రంగు కలవారు. మొత్తం జనాభాలో మూడింట నాలుగువంతులు ఉన్న వీరిని ‘నల్లని వారు’ (Blacks) అని పిలిచారు. ఈ రెండు జాతులే కాకుండా ‘మిశ్రమ వర్ణం’ (Coloured) అని పిలవబడే ప్రజలు, భారతదేశం నుండి వలస వచ్చిన ప్రజలు ఉన్నారు. శ్వేతజాతి ప్రజలు శ్వేతేతరులను హీనంగా చూసేవారు. ఈ శ్వేతేతరులకు ఓటు వేసే హక్కు లేదు.

ఈ జాతి వివక్ష (అపార్థీడ్) విధానము నల్లజాతీయులను ప్రధానంగా అణచివేసింది. వీరు శ్వేత జాతీయుల ప్రాంతాల నుండి వెలివేయబడ్డారు. అనుమతి ఉంటేనే శ్వేతజాతీయుల ప్రాంతాలలో పనిచేయగలరు. రైళ్ళు, బస్సులు, టాక్సీలు, హోటళ్ళు, స్కూళ్ళు, కళాశాలలు, గ్రంథాలయాలు, సినిమా హాళ్ళు, కళాక్షేత్రాలు, ఈతకొలనులు, ప్రభుత్వ మరుగుదొడ్లు వంటివన్నీ శ్వేత, నల్లజాతివారికి వేరు వేరుగా ఉండేవి.

John Mullen, *Wikipedia*, GNU Free Documentation License

www.apteachers.in

www.apteachers.in

toilets, were all separate for the whites and blacks. This was called segregation. They could not even visit the churches where the whites worshipped. Blacks could not form associations or protest against the terrible treatment.

Since 1950, the blacks, coloured and Indians fought against the apartheid system. They launched protest marches and strikes. The African National Congress (ANC) was the umbrella organisation that led the struggle against the policies of segregation. This included many workers' unions and the Communist Party. Many sensitive whites also joined the ANC to oppose apartheid and played a leading role in this struggle. Several countries denounced apartheid as unjust and racist. But the white racist government continued to rule by detaining, torturing and killing thousands of black and coloured people.

ACTIVITY

- Make a poster on the life and struggle of Nelson Mandela.
- If available, read some portions of his autobiography, *The Long Walk to Freedom*, in the classroom.

Towards a new constitution

As protests and struggles against apartheid had increased, the government realised that they could no longer keep the blacks under their rule through repression. The white regime changed its policies. Discriminatory laws were repealed. Ban on political parties and restrictions on the media were lifted. After 28 years of imprisonment, Nelson Mandela walked out of the jail as a free man. Finally, at the midnight of 26 April 1994, the new national flag of the Republic of South Africa was unfurled marking the newly born democracy in the world. The apartheid government came to an end, paving way for the formation of a multi-racial government.

How did this come about? Let us hear Mandela, the first president of this new South Africa, on this extra-ordinary transition:

"*Historical enemies succeeded in negotiating a peaceful transition from apartheid to democracy exactly because we were prepared to accept the inherent capacity for goodness in the other. My wish is that South Africans never give up on the belief in goodness, that they cherish that faith in human beings is the cornerstone of our democracy.*"

After the emergence of the new democratic South Africa, black leaders appealed to fellow blacks to forgive the whites for the atrocities they had committed while in power. They said let us build a new South Africa based on equality of all races and men and women, on democratic values, social justice and human rights. The party that ruled through oppression and brutal killings and the party that led the freedom struggle sat together to draw up a common constitution.

After two years of discussion and debate they came out with one of the finest constitutions the world has ever had. This constitution gave to its citizens the most extensive rights available in any country. Together, they decided that in the search for a solution to the problems, nobody should be excluded, no one should be treated as a demon. They agreed that everybody should become part of the solution, whatever they might have done or represented in the past. The preamble to the South African Constitution (see page 28)

What would have happened in South Africa if the black majority had decided to take revenge on the whites for all their oppression and exploitation?

దీనినే వేరుచేయుట (అపార్థీడ్) అంటారు. శ్వేతజాతి వారు ఆరాధించే చర్చిల సందర్శనకు కూడా వీరు అనుమతించబడేవారు కాదు. నల్లజాతివారు సంఘాలను ఏర్పాటుచేయరాదు. లేదా ఈ భయంకర వివక్షకు వ్యతిరేకంగా నిరసన వ్యక్తం చేయరాదు.

1950 నుండి నల్లజాతీయులు, మిశ్రమ వర్ణం వారు, భారతీయులు జాతి వివక్ష వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా పోరాడారు. వీరు నిరసన ప్రదర్శనలు, సమ్మెలు ఆరంభించారు. ఆఫ్రికన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్ (ANC) అనేది వేర్పాటు విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేసిన అనేక సంస్థలను ఒకే గొడుగు క్రిందకు తీసుకొనివచ్చి నాయకత్వం వహించిన సంస్థ. ఇందులో కమ్యూనిస్టు పార్టీ, అనేక కార్మిక సంఘాలు ఉన్నాయి. అనేక మంది సున్నిత మనస్కులైన శ్వేత జాతీయులు కూడా జాతి వివక్షను వ్యతిరేకించడానికి ANCలో చేరి ఈ పోరాటంలో ప్రముఖ పాత్ర పోషించారు. అనేక దేశాలు జాతి వివక్షను అన్యాయంగా, జాత్యహంకారంగా ప్రకటించాయి. కానీ శ్వేత జాతీయుల ప్రభుత్వం వేలాది మంది నల్ల జాతీయులను, మిశ్రమ వర్ణాల వారిని నిర్బంధించి, చిత్ర హింసలకు గురిచేసి చంపడం ద్వారా పాలన కొనసాగించినది.

కృత్యము

- నెల్సన్ మండేలా జీవితము, పోరాటం పై ఒక పోస్టరును రూపొందించండి.
- అవకాశముంటే అతని ఆత్మకథ The long walk to freedom లో కొన్ని భాగాలను తరగతి గదిలో చదవండి.

నూతన రాజ్యాంగం వైపుగా

జాతి వివక్షకు వ్యతిరేకంగా నిరసనలు, పోరాటాలు పెరిగినందున అణచివేత విధానాల ద్వారా నల్లజాతీయులను ఇక ఎంతోకాలం తమ పాలన క్రింద కొనసాగించలేమని శ్వేతజాతి ప్రభుత్వం గ్రహించింది. ఫలితంగా తన విధానాలను మార్చుకుంది. వివక్షాపూరిత చట్టాలను రద్దు చేసారు, రాజకీయ పార్టీలపై నిషేధాన్ని, ప్రచార మాధ్యమాలపై ఆంక్షలను ఎత్తివేసారు. 28 సంవత్సరాల జైలు జీవితం అనంతరం స్వేచ్ఛాజీవిగా నెల్సన్ మండేలా బయటకు వచ్చారు. చివరికి 1994, ఏప్రిల్ 26 అర్ధరాత్రి ప్రపంచంలో నూతన ప్రజాస్వామ్య దేశంగా దక్షిణాఫ్రికా ఆవిర్భవించింది. దీనికి సంకేతంగా దక్షిణాఫ్రికా రిపబ్లిక్ నూతనజెండాను ఆవిష్కరించింది. జాతి వివక్షను అనుసరించిన ప్రభుత్వ శకం ముగిసి, బహుళజాతి ప్రభుత్వ ఏర్పాటుకు మార్గం సుగమం అయింది.

ఇది ఎలా సాధ్యమయింది? ఈ అసాధారణ పరివర్తనపై దక్షిణాఫ్రికా మొదటి అధ్యక్షుడు మండేలా మాటలను విందాం.

"జాతి వివక్ష (అపార్థీడ్) నుండి ప్రజాస్వామ్యానికి శాంతియుత పరివర్తన చెందడానికి చర్చలు జరపడంలో చారిత్రక శత్రువులు విజయం సాధించాయి. ఎందుకంటే ఇతరులలో దాగిఉన్న సహజసిద్ధ మంచితనాన్ని అంగీకరించడానికి మేము సిద్ధ పడ్డాము. దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలు మంచితనంపై తమ నమ్మకాన్ని ఎప్పటికీ వదిలిపెట్టరు. మానవులపై వారికి గల ఈ విశ్వాసం మన ప్రజాస్వామ్యానికి మూల స్థంభము".

నూతన ప్రజాసామ్య దేశంగా దక్షిణాఫ్రికా ఆవిర్భవించిన తరువాత అధికారంలో ఉన్నపుడు శ్వేతజాతీయులు చేసిన అకృత్యాలను క్షమించాలని నల్లజాతి నాయకులు తోటి నల్లజాతీయులకు విజ్ఞప్తి చేసారు. మానవ హక్కులు, సాంఘిక న్యాయము, ప్రజాస్వామ్య విలువలు, అన్ని జాతులు, పురుషులు, స్త్రీల సమానత్వం మీద ఆధారపడిన ఒక నూతన దక్షిణాఫ్రికాను మనం నిర్మిద్దామని వారు తెలిపారు. అణచివేత, క్రూరమైన హత్యల ద్వారా పాలించిన వారు, స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి నాయకత్వం వహించినవారు ఉమ్మడి రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడానికి కలిసి కూర్చున్నారు.

రెండు సంవత్సరాల పాటు చర్చలు, వాదోపవాదాలు జరిపిన పిమ్మట వారు ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమ రాజ్యాంగాలలో ఒకటిగా పేర్కొనదగిన రాజ్యాంగాన్ని తయారుచేసారు. ఏ దేశంలోనూ లేని విస్తృతమైన హక్కులను ఈ రాజ్యంగము తమ దేశ పౌరులకు కల్పించింది. సమస్యల పరిష్కారం కోసం జరిపే అన్వేషణలో ఎవరినీ మినహాయించకూడదని, ఏ సమూహాన్ని విరోధులుగా చూడరాదని వారిరువురూ కలిసి నిర్ణయించుకున్నారు. గతంలో వారు ఏమి చేసినా, ఏ అంశానికి ప్రాతినిధ్యం వహించినా కూడా ప్రతి ఒక్కరూ పరిష్కారంలో భాగం కావాలని వారు అంగీకరించారు. దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగ పీఠిక (పేజీ 28 చూడండి) ఈ స్ఫూర్తిని వెల్లడిచేస్తుంది.

అధిక సంఖ్యాకులైన నల్లజాతి వారు శ్వేతజాతీయుల అణచివేత, దోపిడీకి ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలని నిర్ణయిస్తే దక్షిణాఫ్రికాలో ఏమి జరిగి ఉండేది?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Wikipedia, GNU Free Documentation License

sums up this spirit.

The South African constitution inspires democrats all over the world. A state denounced by the entire world till 1994 as the most undemocratic one is now seen as a model of democracy. What made this change possible was the determination of the people of South Africa to work together, to transform bitter experiences into the binding glue of a rainbow nation. Speaking on the South African Constitution, Mandela said:

"The Constitution of South Africa speaks of both the past and the future. On the one hand, it is a solemn pact in which we, as South Africans, declare to one another that we shall never permit a repetition of our racist, brutal and repressive past. But it is more than that. It is also a charter for the transformation of our country into one which is truly shared by all its people — a country which in the fullest sense belongs to all of us, black and white, women and men."

This image captures the spirit of South Africa today. South Africans call themselves a 'rainbow nation'. Can you guess why?

For more details about South Africa, visit https://www.gov.za

CHECK YOUR PROGRESS

Does the story of South African struggle for freedom remind you of the Indian national movement? Make a list of similarities and dissimilarities between the two on the following points:

- Nature of colonialism
- Relationship between different communities
- Leadership: Gandhi/ Mandela
- Party that led the struggle: African National Congress/ Indian National Congress
- Method of struggle

2.2 Why do we need a constitution?

The South African example is a good way to understand why we need a constitution and what do constitutions do. The oppressor and the oppressed in this new democracy were planning to live together as equals. It was not going to be easy for them to trust each other. They had their fears. They wanted to safeguard their interests. The black majority was keen to ensure that the democratic principle of majority rule was not compromised. They wanted substantial social and economic rights. The white minority was keen to protect its privileges and property.

www.apteachers.in

Wikipedia, GNU Free Documentation License

దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగం ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రజాస్వామ్యవాదులకు ప్రేరణనిచ్చింది. 1994 వరకు అత్యంత అప్రజాస్వామిక దేశమని యావత్ ప్రపంచం ఖండించిన దేశం నేడు ప్రజాస్వామ్యానికి నమూనాగా కనిపిస్తున్నది. కలిసి పనిచేయాలనే దక్షిణాఫ్రికా ప్రజల దృఢ సంకల్పము, తమ చేదు అనుభవాలను రంగుల హరివిల్లుగా మార్చుకోవాలనే సద్భావనే దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలకు ఈ మార్పును సాధ్యమయ్యేలా చేసింది. దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగాన్ని గూర్చి మాట్లాడుతూ మండేలా ఇలా అన్నారు:

"దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగం గతం, భవిష్యత్ రెండింటి గురించి తెలియజేస్తుంది. ఒకవైపు దక్షిణాఫ్రికా వాసులుగా జాత్యహంకారం, క్రూరత్వం, అణచివేత ధోరణి గల గతాన్ని ఎప్పటికీ పునరావృతం కాకుండా గంభీరమైన ఒప్పందం చేసుకోవడం, మరోవైపు అంతకన్నా ముఖ్యమైనది రూపాంతరం చెందిన మనదేశం వాస్తవంగా పూర్తిభావాలతో ప్రజలందరూ అనగా నల్లజాతీయులు, శ్వేతజాతీయులు, స్త్రీలు, పురుషులు భాగస్వాములు కావడం."

ఈ చిత్రం నేటి దక్షిణాఫ్రికా స్ఫూర్తిని ప్రతిఫలిస్తుంది. దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలు తమను తాము ఇంద్రధనస్సు జాతిగా పిలుచుకుంటారు. ఎందుకో మీరు ఊహించగలరా?

దక్షిణాఫ్రికాను గూర్చి మరిన్ని వివరాల కోసం చూడండి. https://www.gov.za

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

స్వాతంత్ర్యం కోసం దక్షిణాఫ్రికా పోరాట కథ మీకు భారత జాతీయ ఉద్యమాన్ని గుర్తుచేస్తుందా? క్రింది అంశాలలో రెండింటి మధ్య సారూప్యతలు, అసమానతల జాబితాను తయారుచేయండి

- వలసవాద స్వభావం
- వివిధ సమూహాల మధ్య సంబంధం
- నాయకత్వం : గాంధీ / మండేలా,
- పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన పార్టీ : ఆఫ్రికన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్ / ఇండియన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్
- పోరాట పద్ధతి

2.2 మనకు రాజ్యాంగం ఎందుకు అవసరం?

మనకు రాజ్యాంగం ఎందుకు అవసరం, అది ఏమి చేస్తుంది అన్న విషయాలను అర్థం చేసుకోవడానికి దక్షిణాఫ్రికా దేశం ఒక మంచి ఉదాహరణ. ఈ నూతన ప్రజాస్వామ్యంలో అణచివేతకు పాల్పడిన వారు, అణచివేతకు గురైనవారు కలిసి జీవించాలని యోచిస్తున్నారు. ఒకరినొకరు విశ్వసించడం అంత సులభం కాదు. ఎవరి భయాలు వారికున్నాయి. వారు తమ ప్రయోజనాలను కాపాడుకోవాలని కోరుకున్నారు. అధిక సంఖ్యాకులైన నల్ల జాతివారు ప్రజాస్వామ్య సూత్రమైన మెజారిటీ పాలన విషయంలో రాజీపడరాదని కోరుకున్నారు. వారు గణనీయమైన స్థాయిలో సామాజిక, ఆర్థిక హక్కులను కోరుకున్నారు. శ్వేతజాతి మైనారిటీ వారు తమ విశేషాధికారాలను, ఆస్తిని కాపాడుకోడానికి ఆసక్తి చూపించారు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

After long negotiations both parties agreed to a compromise. The whites agreed to the principle of majority rule and that of one person one vote. They also agreed to accept some basic rights for the poor and the workers. The blacks agreed that majority rule would not be absolute. They agreed that the majority would not take away the property of the white minority. This compromise was not easy. How was this compromise going to be implemented? Even if they managed to trust each other, what was the guarantee that this trust will not be broken in future?

The only way to build and maintain trust in such a situation is to write down some rules of the game that everyone would abide by. These rules lay down how the rulers are to be chosen in future. These rules also determine what the elected governments are empowered to do and what they cannot do. Finally these rules decide the rights of the citizen. These rules will work only if the winner cannot change them very easily. This is what the South Africans did. They agreed on some basic rules. They also agreed that these rules will be supreme, that no government will be able to ignore these. This set of basic rules is called a constitution.

Constitution making is not unique to South Africa. Every country has diverse groups of people. Their relationship may not have been as bad as that between the whites and the blacks in South Africa. But all over the world people have differences of opinion and interests. Whether democratic or not, most countries in the world need to have these basic rules. This applies not just to governments. Any association needs to have its constitution. It could be a club in your area, a cooperative society or a political party, they all need a constitution.

ACTIVITY

Approach a club or cooperative society or union or political party in your locality. Get a copy of their rule book (it is often called Rules of Association) and read it. Are these rules in accordance with principles of democracy? Do they give membership to any person without discrimination?

Thus, the constitution of a country is a set of written rules that are accepted by all people living together in a country. Constitution is the supreme law that determines the relationship among people living in a territory (called citizens) and also the relationship between the people and government. A constitution does many things:

- First, it generates a degree of trust and coordination that is necessary for different kind of people to live together;
- Second, it specifies how the government will be constituted, who will have power to take which decisions;
- Third, it lays down limits on the powers of the government and tells us what the rights of the citizens are; and
- Fourth, it expresses the aspirations of the people about creating a good society.

All countries that have constitutions are not necessarily democratic. But all countries that are democratic will have constitutions. After the War of Independence against Great Britain, the Americans gave themselves a constitution. After the Revolution, the French people approved a democratic constitution. Since then it has become a practice in all democracies to have a written constitution.

This is not fair! What was the point in having a Constituent Assembly in India if all the basics were already decided?

సుదీర్ఘ చర్చల అనంతరం ఇరువర్గాలు ఒక రాజీకి అంగీకరించాయి. మెజారిటీ పాలన, ఒక వ్యక్తి – ఒక ఓటు అనే సూత్రానికి శ్వేత జాతీయులు అంగీకరించారు. పేదలు, కార్మికులకు కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులను ఇవ్వడానికి కూడా వారు అంగీకరించారు. అధిక సంఖ్యాకుల పాలన నిరంకుశ పాలనగా ఉండరాదని నల్లజాతీయులు అంగీకరించారు. అల్ప సంఖ్యాకులైన శ్వేతజాతీయుల ఆస్తిని అధిక సంఖ్యాకులైన నల్లజాతీయులు స్వాధీనం చేసుకోబోరని మాట ఇచ్చారు. అయితే ఈ రాజీ అంత సులభతరం కాదు. దీనిని ఎలా అమలుచేయ బోతున్నారు? వారు ఒకరినొకరు విశ్వసించ గలిగినప్పటికీ భవిష్యత్‌లో వీరి మధ్య గల నమ్మకం విచ్ఛిన్నం కాదనే హామీ ఏమిటి?

అటువంటి పరిస్థితిలో ఇరువర్గాల మధ్య నమ్మకాన్ని పెంపొందించడానికి, కొనసాగించడానికి ఇరువురూ కట్టుబడి ఉండే విధంగా కొన్ని నియమాలను నిర్దేశించారు. భవిష్యత్‌లో పాలకులను ఎలా ఎన్నుకోవాలో ఈ నియమాలు తెలియజేస్తాయి. ఇవి ఎన్నికైన ప్రభుత్వాలు ఏమి చేయాలో, ఏమి చేయకూడదో కూడా నిర్ణయిస్తాయి. అంతిమంగా ఈ నియమాలు పౌరుల హక్కులను నిర్ణయిస్తాయి. గెలిచినవారు వీటిని సులభంగా మార్చలేనప్పుడు మాత్రమే ఈ నియమాలు పని చేస్తాయి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలు చేసింది ఇదే. వారు కొన్ని ప్రాథమిక నియమాలపై అంగీకారానికి వచ్చారు. ఈ నియమాలే అత్యున్నతమైనవనీ, ఏ ప్రభుత్వమూ వీటిని విస్మరించ జాలదని కూడా అంగీకరించారు. ఇటువంటి ప్రాథమిక నియమాల కూర్పునే రాజ్యాంగం అంటారు.

రాజ్యాంగాన్ని తయారుచేయుట దక్షిణాఫ్రికాకు మాత్రమే ప్రత్యేకం కాదు. ప్రతి దేశంలోనూ విభిన్న సమూహాల ప్రజలు జీవిస్తుంటారు. వారి మధ్య గల సంబంధం దక్షిణాఫ్రికాలోని శ్వేత, నల్ల జాతీయుల మధ్య గల సంబంధాలంత చెడ్డవి కాకపోవచ్చు. కానీ ప్రపంచమంతటా ప్రజలకు విభిన్న అభిప్రాయాలు, అభిరుచులు ఉంటాయి. ప్రజాస్వామ్య దేశమైనా, కాకపోయినా ప్రపంచంలో చాలా దేశాలకు ఈ మౌలిక నియమాలు ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. ఇది కేవలం ప్రభుత్వాలకే వర్తించేది కాదు. ఏ సంఘానికైనా రాజ్యాంగం అవసరం. అది మీ ప్రాంతంలో గల క్లబ్ కావొచ్చు, సహకార సంఘం, లేదా రాజకీయ పార్టీ కావొచ్చు. వీటన్నింటికీ రాజ్యాంగం అవసరం.

కృత్యము

మీ ప్రాంతంలో గల క్లబ్ లేదా సహకార సంఘం లేదా యూనియన్ లేదా రాజకీయ పార్టీని సంప్రదించండి. వారి నిబంధనల పుస్తక కాపీని తీసుకోండి. (వీటిని సాధారణంగా సంఘ నియమాలు అంటారు). దానిని చదవండి. ఈ నియమాలు ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు అనుగుణంగా ఉన్నాయా? ఎటువంటి వివక్షత చూపకుండా అవి ఏ వ్యక్తికైనా సభ్యత్వం ఇస్తాయా?

ఈ విధంగా ఒక దేశ రాజ్యాంగం అనేది ఆ దేశంలో కలిసి జీవించే ప్రజలందరూ అంగీకరించి రాసుకున్న నియమాల కూర్పు. రాజ్యాంగం ఒక భూభాగంలో నివసించే వ్యక్తుల (పౌరుల) మధ్య సంబంధాన్ని ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి మధ్య సంబంధాన్ని నిర్ణయించే అత్యున్నత చట్టం. రాజ్యాంగం చాలా చేస్తుంది:

- మొదటిది: వివిధ రకాల వ్యక్తులు కలిసి జీవించడానికి అవసరమైన విశ్వాసాన్ని, సమన్వయ స్థాయిని కల్పిస్తుంది.
- రెండవది: ప్రభుత్వం ఏవిధంగా ఏర్పాటు చేయ బడుతుందో నిర్దేశిస్తుంది. ఏ నిర్ణయాన్ని ఎవరు తీసుకునే అధికారం ఉందో నిర్దేశిస్తుంది.
- మూడవది: ఇది ప్రభుత్వ అధికారాలపై పరిమితులను విధిస్తుంది, పౌరులకుగల హక్కులు ఏమిటో మనకు తెలియజేస్తుంది.
- నాలుగవది: ఇది ఉత్తమ సమాజాన్ని సృష్టించడం గురించిన ప్రజల ఆకాంక్షలను వ్యక్తపరుస్తుంది.

రాజ్యాంగాలున్న అన్ని దేశాలూ ప్రజాస్వామ్య దేశాలే కానవసరం లేదు. అయితే ప్రజాస్వామ్య దేశాలన్నింటికి రాజ్యాంగాలు ఉంటాయి. గ్రేట్ బ్రిటన్‌కు వ్యతిరేకంగా జరిగిన పోరాటం అనంతరం అమెరికన్లు తమకు తాము రాజ్యాంగాన్ని రూపొం దించుకున్నారు. విప్లవం తరువాత ఫ్రాన్స్ ప్రజలు ఒక ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించారు. నాటి నుండి అన్ని ప్రజాస్వామ్య దేశాలకు లిఖిత రాజ్యాంగం ఉండడం ఒక ఆచారంగా మారింది.

ఇది న్యాయం కాదు! అన్ని ప్రాథమిక అంశాలూ అప్పటికే నిర్ణయించబడితే భారతదేశంలో రాజ్యాంగ సభను ఏర్పాటుచేయడంలో ప్రయోజనం ఏమిటి?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

2.3 Making of the Indian Constitution

Vallabhbhai Jhaverbhai Patel
(1875-1950) born: Gujarat. Minister of Home, Information and Broadcasting in the Interim Government. Lawyer and leader of Bardoli peasant satyagraha. Played a decisive role in the integration of the Indian princely states. Later: Deputy Prime Minister.

All sketches by Rajeev Kumar

Abul Kalam Azad
(1888-1958)
born: Saudi Arabia. Educationist, author and theologian; scholar of Arabic. Congress leader, active in the national movement. Opposed Muslim separatist politics. Later: Education Minister in the first union cabinet.

T.T.Krishnamachari
(1899-1974)
born: Tamil Nadu. Member, Drafting Committee. Entrepreneur and Congress leader. Later: Finance Minister in the Union Cabinet.

www.apteachers.in

Like South Africa, India's Constitution was also drawn up under very difficult circumstances. The making of the constitution for a huge and diverse country like India was not an easy affair. At that time the people of India were emerging from the status of subjects to that of citizens. The country was born through a partition on the basis of religious differences. This was a traumatic experience for the people of India and Pakistan.

Atleast ten lakh people were killed on both sides of the border in partition related violence. There was another problem. The British had left it to the rulers of the princely states to decide whether they wanted to merge with India or with Pakistan or remain independent. The merger of these princely states was a difficult and uncertain task. When the constitution was being written, the future of the country did not look as secure as it does today. The makers of the constitution had anxieties about the present and the future of the country.

ACTIVITY

Speak to your grandparents or some other elders in your locality. Ask them if they have any memory of partition or independence or the making of the constitution. What were their fears and hopes about the country at that time? Discuss these in the class-room.

The path to Constitution

Despite all these difficulties, there was one big advantage for the makers of the Indian Constitution. Unlike South Africa, they did not have to create a consensus about what a democratic India should look like. Much of this consensus had evolved during the freedom struggle. Our national movement was not merely a struggle against a foreign rule. It was also a struggle to rejuvenate our country and to transform our society and politics. There were sharp differences of opinion within the freedom struggle about the path India should take after Independence. Such differences exist even today. Yet some basic ideas had come to be accepted by almost everyone.

As far back as in 1928, Motilal Nehru and eight other Congress leaders drafted a constitution for India. In 1931, the resolution at the Karachi session of the Indian National Congress dwelt on how independent India's constitution should look like. Both these documents were committed to the inclusion of universal adult franchise, right to freedom and equality and to protecting the rights of minorities in the constitution of independent India. Thus some basic values were accepted by all leaders much before the Constituent Assembly met to deliberate on the Constitution.

The familiarity with political institutions of colonial rule also helped develop an agreement over the institutional design. The British rule had given voting rights only to a few. On that basis the British had introduced very weak legislatures. Elections were held in 1937 to Provincial Legislatures and Ministries all over British India. These were not fully democratic governments. But the experience gained by Indians in the working of the legislative institutions proved to be very useful for the country in setting up its own institutions and

2.3 భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడం

సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్
(1875–1950)
జననం : గుజరాత్.
హోం శాఖామంత్రి.
మధ్యంతర ప్రభుత్వంలో సమాచార, ప్రసార శాఖా మంత్రి. న్యాయవాది. బర్డోలీ రైతు సత్యాగ్రహ నాయకుడు. స్వదేశీ సంస్థానాల విలీనంలో నిర్ణయాత్మక పాత్ర పోషించి తదుపరి ఉపప్రధానిగా చేసారు.

అబుల్ కలాం అజాద్
(1888–1958)
జననం: సౌదీ అరేబియా
విద్యావేత్త. రచయిత. వేదాంత వేత్త, అరబిక్ భాషా పండితుడు. జాతీయోద్యమంలో క్రియాశీలకంగా పనిచేసిన కాంగ్రెస్ నాయకుడు. ముస్లిం వేర్పాటువాద రాజకీయాలను వ్యతిరేకించారు. మొదటి కేంద్ర మంత్రివర్గంలో విద్యాశాఖ మంత్రి.

టి.టి.కృష్ణమాచారి
(1899–1974)
జననం: తమిళనాడు
రాజ్యాంగ రచనా సంస్థ సభ్యుడు, వ్యాపారవేత్త, కాంగ్రెస్ నాయకుడు. తరువాత కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఆర్థికమంత్రిగా పనిచేసారు.

All sketches by Rajeev Kumar

దక్షిణాఫ్రికాలో వలే భారతదేశంలో కూడా అత్యంత సంక్లిష్ట పరిస్థితుల మధ్య రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించారు. భారత్ వంటి అతిపెద్ద, వైవిధ్యపూరిత దేశానికి రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడం అంత సులువైన అంశం కాదు. ఆ సమయంలో భారతదేశ ప్రజలు పాలితుల స్థితి నుండి పౌరుల స్థాయికి చేరుకుంటున్నారు. మతపరమైన విభేదాల ప్రాతిపదికన జరిగిన విభజన నుండి దేశం ఆవిర్భవించింది. ఇది భారత్, పాకిస్థాన్ ప్రజలకు బాధాకరమైన అనుభవం.

విభజన సంబంధిత హింసలో సరిహద్దుకిరువైపులా కనీసం పది లక్షల మంది మరణించారు. అదే సమయంలో మరొక సమస్య వచ్చింది. స్వదేశీ సంస్థానాలు భారత్‌లో విలీనం కావాలా లేదా పాకిస్థాన్‌తో విలీనం కావాలా లేదా స్వతంత్రంగా కొనసాగాలా అన్న విషయాన్ని బ్రిటిష్ వారు స్వదేశీ సంస్థానాల పాలకులకు విడిచి పెట్టారు. ఈ స్వదేశీ సంస్థానాల విలీనం చాలా కష్టమైన, అనిశ్చితితో కూడుకున్న విషయం. రాజ్యాంగాన్ని రచిస్తున్నప్పుడు దేశభవిష్యత్తు ఇప్పటిలా సురక్షితంగా కనబడలేదు. రాజ్యాంగ నిర్మాతలకు దేశం యొక్క అప్పటి పరిస్థితిని గూర్చి, భవిష్యత్‌ను గూర్చి ఆందోళన ఉండేది.

కృత్యము

మీ నాన్నమ్మ, తాతలతో లేదా మీ ప్రాంతంలోని ఇతర పెద్దలతో మాట్లాడండి. దేశవిభజన లేదా స్వాతంత్ర్యం లేదా రాజ్యాంగం గురించి వారికేమైనా జ్ఞాపకం ఉందా అని అడగండి. ఆ సమయంలో దేశం గురించి వారి భయాలు, ఆశలు ఏమిటి? తరగతి గదిలో వీటిని చర్చించండి.

రాజ్యాంగానికి మార్గం

ఇన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ, భారత రాజ్యాంగ నిర్మాతలకు ఒక పెద్ద అవకాశం ఉన్నది. దక్షిణాఫ్రికా వలే కాకుండా ప్రజాస్వామ్య భారతదేశం ఎలా ఉండాలనేదానిపై వారు ఏకాభిప్రాయాన్ని తీసుకురావలసిన అవసరం లేకుండా పోయింది. ఈ ఏకాభిప్రాయం చాలా వరకు స్వాతంత్ర్య పోరాట సమయంలోనే రూపుదిద్దుకుంది. మన జాతీయ ఉద్యమం కేవలం పరాయి పాలనకు వ్యతిరేకంగా మాత్రమే జరిగిన పోరాటం కాదు. ఇది మన దేశాన్ని పునరుజ్జీవింప చేయడానికి, సమాజాన్ని, రాజకీయాలను మార్చడానికి కూడా జరిపిన పోరాటం. స్వాతంత్ర్యం అనంతరం భారతదేశం అనుసరించవలసిన మార్గాల గురించి జాతీయ నాయకుల మధ్య తీవ్రమైన అభిప్రాయ భేదాలు ఉండేవి. అలాంటి విభేదాలు ఈనాడూ ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ కొన్ని ప్రాథమిక భావనలను దాదాపు అందరు అంగీకరించారు.

1928 నాటికే మోతిలాల్ నెహ్రూ, మరో ఎనిమిది మంది కాంగ్రెస్ నాయకులు దేశానికి ఒక రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించారు. 1931లో భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ కరాచీ సమావేశంలో స్వాతంత్ర్య భారతరాజ్యాంగం ఎలా ఉండాలనే దానిపై ఒక తీర్మానాన్ని చేసింది. ఈ రెండు పత్రాలూ సార్వత్రిక వయోజన ఓటు హక్కును, స్వేచ్ఛ, సమానత్వపు హక్కును, మైనారిటీల హక్కులను పరిరక్షించడాన్ని చేర్చాయి. ఈ విధంగా రాజ్యాంగం పై చర్చించడానికి రాజ్యాంగ సభ సమావేశం కాకముందే కొన్ని ప్రాథమిక విలువలను నాయకులందరూ అంగీకరించారు.

వలస పాలన యొక్క రాజకీయ సంస్థలతో ఉన్న పరిచయం కూడా సంస్థాగత రూపకల్పనపై ఒక ఒప్పందానికి రావడానికి సహాయపడింది. బ్రిటీష్ పాలన జనాభాలో కొందరికి మాత్రమే ఓటు హక్కు కల్పించింది. దాని ఆధారంగా బ్రిటీష్ వారు బలహీనమైన చట్ట సభలను ప్రవేశపెట్టారు. 1937లో బ్రిటీష్ ఇండియా అంతటా ప్రాంతీయ శాసనసభలు, మంత్రిత్వ శాఖలకు ఎన్నికలు జరిగాయి. ఇవి పూర్తిగా ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలు కావు. కానీ శాసనసభలలో పనిచేయడం ద్వారా భారతీయులు పొందిన అనుభవం తమ సొంత సంస్థలను స్థాపించడానికి, వాటిలో పనిచేయడానికి చాలా

www.apteachers.in

www.apteachers.in

working in them. That is why the Indian constitution adopted many institutional details and procedures from colonial laws like the Government of India Act, 1935.

Years of thinking and deliberation on the framework of the constitution had another benefit. Our leaders gained confidence to learn from other countries, but on our own terms. Many of our leaders were inspired by the ideals of French Revolution, the practice of parliamentary democracy in Britain and the Bill of Rights in the US. The socialist revolution in Russia had inspired many Indians to think of shaping a system based on social and economic equality. Yet they were not simply imitating what others had done. At each step they were questioning whether these things suited our country. All these factors contributed to the making of our Constitution.

The Constituent Assembly

Who, then, were the makers of the Indian Constitution? You will find here very brief sketch of some of the leaders who played an important role in making the Constitution.

A C T I V I T Y

Find out more about any member of the Constituent Assembly from your state or region who is not mentioned here. Collect a photograph or make a sketch of that leader. Write a short note on him or her, following the same style as used here: Name (year of birth-year of death), place of birth (by current political boundaries), brief description of political activities; role played after the Constituent Assembly.

The drafting of the document called the constitution was done by an assembly of elected representatives called the Constituent Assembly. Elections to the Constituent Assembly were held in July 1946. Its first meeting was held in December 1946. Soon after, the country was divided into India and Pakistan. The Constituent Assembly was also divided into the Constituent Assembly of India and that of Pakistan. The Constituent Assembly that wrote the Indian constitution had 299 members. The Assembly adopted the Constitution on 26 November 1949 but it came into effect on 26 January 1950. To mark this day we celebrate January 26 as Republic Day every year.

Why should we accept the Constitution made by this Assembly more than six decades ago? We have already noted one reason above. The Constitution does not reflect the views of its members alone. It expresses a broad consensus of its time. Many countries of the world have had to rewrite their Constitution afresh because the basic rules were not acceptable to all major social groups or political parties. In some other countries, the Constitution exists as a mere piece of paper. No one actually follows it. The experience of our Constitution is different. Over the last half a century, several groups have questioned some provisions of the Constitution. But no large social group or political party has ever questioned the legitimacy of the Constitution itself. This is an unusual achievement for any constitution.

The second reason for accepting the Constitution is that the Constituent Assembly represented the people of India. There was no universal adult franchise at that time. So the Constituent Assembly could not have been chosen directly by all the people of India. It was

Rajendra Prasad
(1884-1963) born: Bihar. President of the Constituent Assembly. Lawyer, known for his role in the Champaran satyagraha. Three times the president of Congress. Later: the first President of India.

Jaipal Singh
(1903-1970) born: Jharkhand A sportsman and educationist. Captain of the first national Hockey team. Founder President of Adivasi Maha Sabha. Later: founder of Jharkhand Party.

H. C. Mookherjee
(1887-1956) born: Bengal. Vice-Chairman of the Constituent Assembly. Reputed author and educationist. Congress leader. Member of All India Christian Council and Bengal Legislative Assembly. Later: Governor of West Bengal.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

ఉపయోగపడింది. అందుకే భారత రాజ్యాంగం భారత ప్రభుత్వ చట్టం-1935 వంటి వలస చట్టాల నుండి అనేక సంస్థాగత వివరాలు, విధానాలను స్వీకరించడం జరిగింది.

రాజ్యాంగ చట్రంపై సంవత్సరాల తరబడి చేసిన ఆలోచనలు, చర్చలు మరొక ప్రయోజనాన్ని కలిగించాయి. మనకు అవసరమైనంతమేరకు మాత్రమే మన నాయకులు ఇతర దేశాల నుండి నేర్చుకోవడానికి తగిన ఆత్మవిశ్వాసాన్ని సాధించారు. వారిలో అనేకమంది ఫ్రెంచి విప్లవ ఆదర్శాలు, బ్రిటన్‌లోని పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యం, అమెరికాలోని హక్కుల బిల్లుల నుండి ప్రేరణ పొందారు. రష్యాలోని సామ్యవాద విప్లవం అనేకమంది భారతీయులలో సామాజిక, ఆర్థిక సమానత్వం ఆధారంగా ఒక వ్యవస్థను రూపొందించాలనే ఆలోచనను రేకెత్తించింది. అయినప్పటికీ వారు ఇతరులు చేసిన వాటిని కేవలం అనుకరించలేదు, ఈ అంశాలు మన దేశానికి సరిపడతాయా? అని అడుగడుగునా ప్రశ్నించేవారు. ఈ అంశాలన్నీ మన రాజ్యాంగ రూపకల్పనకు దోహదపడ్డాయి.

రాజ్యాంగం సభ

అలా అయితే రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఎవరు? రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడంలో ముఖ్యపాత్ర పోషించిన కొందరు నాయకులను గూర్చి సంక్షిప్తంగా ఇక్కడ మీరు తెలుసుకుంటారు.

కృత్యము

ఇక్కడ పేర్కొనబడని మీ రాష్ట్ర లేదా ప్రాంతానికి చెందిన రాజ్యాంగ సభ సభ్యులను గూర్చి మరింత తెలుసుకోండి. అతని ఫోటోను సేకరించండి లేదా అతని నమూనా చిత్రాన్ని గీయండి. ఇక్కడ ఉపయోగించిన శైలిని అనుసరించి అతను లేదా ఆమెపై ఒక చిన్న కథనం రాయండి. పేరు (జనన, మరణ సంవత్సరాలు), పుట్టిన ప్రదేశం (ప్రస్తుత రాజకీయ సరిహద్దులను అనుసరించి), రాజకీయ కార్యకలాపాల సంక్షిప్త వివరణ, రాజ్యాంగ సభ తరువాత పోషించిన పాత్ర.

రాజ్యాంగం అనే పత్రాన్ని రాయడం రాజ్యాంగ పరిషత్ అని పిలువబడే ఎన్నికైన ప్రతినిధుల సభ ద్వారా జరిగింది. రాజ్యాంగ పరిషత్‌కు 1946 జూలైలో ఎన్నికలు జరిగాయి. దీని మొదటి సమావేశం 1946 డిశంబర్‌లో జరిగింది. వెనువెంటనే దేశం భారత్, పాకిస్థాన్‌లుగా విడిపోయింది. రాజ్యాంగ సభ కూడా భారత రాజ్యాంగ సభ, పాకిస్థాన్ రాజ్యాంగ సభగా విభజించబడింది. భారత రాజ్యాంగాన్ని 299 మంది సభ్యులు కలిగిన రాజ్యాంగ పరిషత్ రచించింది. రాజ్యాంగ సభ రాజ్యాంగాన్ని 1949 నవంబరు 26న ఆమోదించింది. అయితే ఇది 1950 జనవరి 26 నుండి అమలులోకి వచ్చింది. దీనికి గుర్తుగా మనం ప్రతీ సంవత్సరం జనవరి 26వ తారీఖును గణతంత్ర దినోత్సవంగా జరుపుకుంటాం.

ఆరు దశాబ్దాల కంటే ముందు రాజ్యాంగసభ రూపొందించిన రాజ్యాంగాన్ని మనం ఎందుకు అంగీకరించాలి? మేము ఇప్పటికే పైన ఒక కారణాన్ని చెప్పాము. రాజ్యాంగం అందులోని సభ్యుల అభిప్రాయాలను మాత్రమే ప్రతిబింబించదు. అది నాటి కాలపు విస్తృత ఏకాభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరుస్తుంది. ప్రపంచంలోని అనేక దేశాలు తమ రాజ్యాంగాలను పునఃలిఖించుకోవలసివచ్చింది. ఎందుకంటే అందలి ప్రాథమిక నియమాలు అన్ని ప్రధాన సామాజిక సమూహాలు లేదా రాజకీయ పార్టీలకు ఆమోదయోగ్యం కాలేదు. మరికొన్ని దేశాలలో రాజ్యాంగం కేవలం కాగితం ముక్కగానే మిగిలింది. ఎవరూ దీనిని ఖచ్చితంగా అనుసరించరు. మన రాజ్యాంగ అనుభవం దీనికి భిన్నం. గత అర్ధశతాబ్ద కాలంలో అనేక సమూహాలు రాజ్యాంగంలోని కొన్ని నిబంధనలను ప్రశ్నించాయి. కాని ఏ పెద్ద సామాజిక వర్గం లేదా రాజకీయ పార్టీ కూడా రాజ్యాంగం యొక్క చట్టబద్ధతను ప్రశ్నించలేదు. ఇది ఏ రాజ్యాంగానికైనా అసాధారణ విజయం.

రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించడానికి గల రెండవ కారణం రాజ్యాంగసభ భారతదేశ ప్రజలకు ప్రాతినిథ్యం వహించుటయే. నాటి కాలంలో సార్వజనీన వయోజన ఓటుహక్కు లేదు. కాబట్టి రాజ్యాంగ పరిషత్ ప్రత్యక్షంగా భారత ప్రజలచే ఎంపిక కాబడలేదు.

రాజేంద్రప్రసాద్
(1884-1963)
జననం: బీహార్
రాజ్యాంగ సభ అధ్యక్షుడు. న్యాయవాది. చంపారన్ సత్యాగ్రహంలో తన పాత్రను పోషించారు. జాతీయ కాంగ్రెస్‌కు మూడు సార్లు అధ్యక్షత వహించారు. మొదటి భారత రాష్ట్రపతి.

జైపాల్ సింగ్
(1903-1970)
జననం : జార్ఖండ్
క్రీడాకారుడు, విద్యావేత్త, మొదటి జాతీయ హాకీ జట్టుకు నాయకుడు, ఆదివాసి మహాసభకు వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు, జార్ఖండ్ పార్టీ స్థాపకుడు.

హెచ్.సి. ముఖర్జీ
(1887-1956)
జననం: బెంగాల్
రాజ్యాంగ సభ వైస్‌చైర్మన్. ప్రముఖ రచయిత. నాయకుడు. ఆల్ ఇండియా క్రిస్టియన్ కౌన్సిల్ సభ్యుడు. బెంగాల్ శాసనసభ సభ్యుడు. పశ్చిమ బెంగాల్ గవర్నర్.

www.apteachers.in

G. Durgabai Deshmukh
(1909-1981)
born: Andhra Pradesh. Advocate and public activist for women's emancipation. Founder of Andhra Mahila Sabha. Congress leader. Later: Founder Chairperson of Central Social Welfare Board.

elected mainly by the members of the existing Provincial Legislatures that we mentioned above. This ensured a fair geographical share of members from all the regions of the country. The Assembly was dominated by the Indian National Congress, the party that led India's freedom struggle. But the Congress itself included a variety of political groups and opinions. The Assembly had many members who did not agree with the Congress. In social terms too, the Assembly represented members from different language groups, castes, classes, religions and occupations. Even if the Constituent Assembly was elected by universal adult franchise, its composition would not have been very different.

Finally, the manner in which the Constituent Assembly worked gives sanctity to the Constitution. The Constituent Assembly worked in a systematic, open and consensual manner. First some basic principles were decided and agreed upon. Then a Drafting Committee chaired by Dr. B.R. Ambedkar prepared a draft constitution for discussion. Several rounds of thorough discussion took place on the Draft Constitution, clause by clause. More than two thousand amendments were considered. The members deliberated for 114 days spread over three years. Every document presented and every word spoken in the Constituent Assembly has been recorded and preserved. These are called 'Constituent Assembly Debates'. When printed, these debates are 12 bulky volumes! These debates provide the rationale behind every provision of the Constitution. These are used to interpret the meaning of the Constitution.

CHECK YOUR PROGRESS

Read the information about all the makers of the Indian Constitution given in the side columns here. You don't need to memorise this information. Just give examples from these to support the following statements:

1. The Assembly had many members who were not with the Congress
2. The Assembly represented members from different social groups
3. Members of the Assembly believed in different ideologies

2.4 Guiding values of the Indian Constitution

Baldev Singh
(1901-1961)
born: Haryana. A successful entrepreneur and leader of the Panthic Akali Party in the Punjab Assembly. A nominee of the Congress in the Constituent Assembly. Later: Defence Minister in the Union Cabinet.

In this book we shall study the exact provisions of the Constitution on different subjects. At this stage let us begin by understanding the overall philosophy of what our Constitution is all about. We can do this in two ways. We can understand it by reading the views of some of our major leaders on our Constitution. But it is equally important to read what the Constitution says about its own philosophy. This is what the preamble to the Constitution does. Let us turn to these, one by one.

The Dream and the Promise

Some of you may have noticed a name missing from the sketches of the makers of the constitution: Mahatma Gandhi. He was not a member of the Constituent Assembly. Yet there were many members who followed his vision. Years ago, writing in his magazine *Young India* in 1931, he had spelt out what he wanted the Constitution to do:

www.apteachers.in

www.apteachers.in

జి. దుర్గాబాయి దేశ్‌ముఖ్
(1909–1981)
జననం: ఆంధ్రప్రదేశ్ న్యాయవాది. మహిళల విముక్తి కోసం పోరాడిన సామాజిక కార్యకర్త. ఆంధ్రమహిళా సభ వ్యవస్థాపకురాలు. కాంగ్రెస్ నాయకురాలు. తరువాత కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు వ్యవస్థాపక ఛైర్‌పర్సన్.

పైన చెప్పిన విధంగా అప్పటికి ఉన్న ప్రాంతీయ అసెంబ్లీ సభ్యులచే ఇది ప్రధానంగా ఎన్నుకోబడింది. ఇది దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాల న్యాయమైన నైసర్గిక భాగస్వామ్యాన్ని నిర్ధారించింది. భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన పార్టీ అయిన ఇండియన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్ రాజ్యాంగంపై ఆధిపత్యం చెలాయించింది. కాని కాంగ్రెస్ పార్టీ వివిధ తరగతుల రాజకీయ సమూహాలు, అభిప్రాయాలను ప్రతిబింబిస్తుంది. కాంగ్రెస్‌తో ఏకీభవించని పలువురు సభ్యులు రాజ్యాంగ సభలో ఉన్నారు. సామాజిక పరంగా కూడా వివిధ భాషాసమూహాలు, కులాలు, తరగతులు, మతాలు, వృత్తుల సభ్యులకు రాజ్యాంగ సభ ప్రాతినిధ్యం వహించింది. ఒకవేళ సార్వజనీన వయోజన ఓటుహక్కు ద్వారా రాజ్యాంగ సభ ఎన్నికైన పుటికీ దాని కూర్పు దీనికి భిన్నంగా ఏమీ ఉండకపోవచ్చు.

చివరిగా రాజ్యాంగ పరిషత్ పనిచేసిన తీరు రాజ్యాంగానికి పవిత్రతను చేకూర్చింది. రాజ్యాంగసభ క్రమపద్ధతిలో, పారదర్శకంగా, ఏకాభిప్రాయంతో పనిచేసింది. మొదట కొన్ని ప్రాథమిక సూత్రాలు నిర్ణయించబడి అంగీకరించబడ్డాయి. అప్పుడు డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్ అధ్యక్షతన ఒక ముసాయిదా కమిటీ ముసాయిదా రాజ్యాంగాన్ని చర్చకు సిద్ధం చేసింది. ముసాయిదా రాజ్యాంగంలోని ప్రతీ నిబంధనపై కూలంకషంగా పలు దఫాలుగా చర్చలు జరిగాయి. రెండు వేలకు పైగా సవరణలు పరిగణన లోకి తీసుకోబడ్డాయి. సభ్యులు మూడు సంవత్సరాల నిడివిలో 114 రోజులపాటు చర్చించారు. రాజ్యాంగ సభలో సమర్పించబడిన ప్రతీ పత్రం, మాట్లాడిన ప్రతీపదం రికార్డ్ చేయబడింది, భద్రపరచబడింది. వీటిని 'రాజ్యాంగ సభ చర్చలు' అంటారు. దీనిని ముద్రించినప్పుడు ఈ చర్చలు 12 పెద్ద సంపుటా లుగా వెలువడ్డాయి. ఇవి నిబంధనల వెనుక గల హేతుబద్ధతను తెలియజేస్తాయి. రాజ్యాంగం యొక్క మూలతత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవటానికి ఉపయోగ పడతాయి.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

ఇక్కడి ప్రక్క నిలువు వరుసలో ఇవ్వబడిన భారత రాజ్యాంగ నిర్మాతలందరి గురించిన సమాచారాన్ని చదవండి.
ఈ సమాచారాన్ని మీరు బట్టీపట్టవలసిన అవసరంలేదు.
కింది ప్రకటనలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి వీటి నుండి కొన్ని ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.

1. ఈ సభలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన సభ్యులు చాలా మంది ఉన్నారు.
2. ఈ సభ విభిన్న సామాజిక వర్గాలను ప్రతిబింబిస్తుంది.
3. ఈ సభ సభ్యులు భిన్న భావజాలాలను విశ్వసించారు.

బల్దేవ్ సింగ్
(1901–1961)
జననం: హర్యానా. ఒక విజయవంతమైన వ్యాపారవేత్త. పంజాబ్ అసెంబ్లీలో పాంథిక్ అకాలీపార్టీ నాయకుడు. రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రతిపాదించిన అభ్యర్థి. కేంద్ర కేబినెట్‌లో రక్షణ శాఖా మంత్రి.

2.4 భారతం రాజ్యాంగం యొక్క మార్గదర్శక విలువలు

ఈ పుస్తకంలో మనం వివిధ విషయాలపై రాజ్యాంగంలో గల ఖచ్చితమైన నిబంధనలను అధ్యయనం చేస్తాము. ఈ దశలో రాజ్యాంగపు సమగ్ర తత్వాన్ని అర్థం చేసుసుకుంటూ ముందుకు వెళదాము. దీనిని మనం రెండు విధాలుగా చేయవచ్చు. రాజ్యాంగంపై ప్రముఖ నాయకుల అభిప్రాయాలను చదవడం ద్వారా దీనిని అర్థం చేసుకోవడం ఒక పద్ధతి. రాజ్యాంగం తన తత్వాన్ని గురించి తానే ఏమి వివరిస్తుంది అనేది అధ్యయనం చేయడం కూడా అంతే ప్రధానమైనది. రాజ్యాంగ పీఠిక చెప్పేది ఇదే. వీటిని ఒక్కొక్కటిగా పరిశీలిద్దాం.

కల, వాగ్దానం

మీలో కొందరు రాజ్యాంగ నిర్మాతలలో ఒక పేరు లేకపోవడాన్ని గమనించి ఉండవచ్చు. ఆయనే మహాత్మా గాంధీ. అతను రాజ్యాంగ పరిషత్ సభ్యుడు కాదు. అయినప్పటికీ అతని ఆశయాలను అనుసరించే అనేక మంది సభ్యులు రాజ్యాంగసభలో ఉన్నారు. రాజ్యాంగం ఏ లక్ష్యాలను సాధించాలని తాను ఆశిస్తున్నాను అనే విషయాన్ని 1931లో తన యంగ్ ఇండియా పత్రికలో పేర్కొన్నారు.

www.apteachers.in

I shall strive for a constitution which will release India from all thralldom and patronage ... I shall work for an India in which the poorest shall feel that it is their country in whose making they have an effective voice; an India in which there shall be no high class and low class of people; an India in which all communities shall live in perfect harmony. There can be no room in such an India for the curse of untouchability or the curse of the intoxicating drinks and drugs. Women will enjoy the same rights as men ... I shall be satisfied with nothing else.

Kanhaiyalal Maniklal Munshi
(1887-1971) born:Gujarat. Advocate, historian and linguist. Congress leader and Gandhian. Later: Minister in the Union Cabinet. Founder of the Swatantra Party.

Bhimrao Ramji Ambedkar
(1891-1956) born: Madhya Pradesh. Chairman of the Drafting Committee. Social revolutionary thinker and agitator against caste divisions and caste based inequalities. Later: Law minister in the first cabinet of post-independence India. Founder of Republican Party of India.

Shyama Prasad Mukherjee
(1901-1953) born: West Bengal. Minister for Industry and Supply in the Interim Government. Educationist and lawyer. Active in Hindu Mahasabha. Later: Founder President of Bharatiya Jansangh.

www.apteachers.in

This dream of an India that has eliminated inequality was shared by Dr. Ambedkar, who played a key role in the making of the Constitution but he had a different understanding of how inequalities could be removed. He often bitterly criticised Mahatma Gandhi and his vision. In his concluding speech to the Constituent Assembly he stated his anxiety very clearly:

On the 26th of January 1950 we are going to enter a life of contradictions. In politics we will have equality and in social and economic life we will have inequality. In politics we will be recognising the principle of one man one vote and one vote one value. In our social and economic life, we shall, by reason of our social and economic structure, continue to deny the principle of one man one value. How long shall we continue to live this life of contradictions? How long shall we continue to deny equality in our social and economic life? If we continue to deny it for long, we will do so only by putting our political democracy in peril.

Finally let us turn to Jawaharlal Nehru giving his famous speech to the Constituent Assembly at the stroke of midnight on 15 August 1947:

"భారతదేశాన్ని బానిసతత్వం నుండి, కొంత మంది వ్యక్తుల ఆధిపత్యం నుండి విముక్తిని కల్పించేదిగా రాజ్యాంగం ఉండేలా నేను శ్రమిస్తాను. నిరుపేదలు కూడా ఈ దేశం తమదని, ఈ దేశ నిర్మాణంలో తమ అభిప్రాయాలకు కూడా విలువ ఉందని భావించే విధంగా నేను కృషిచేస్తాను. ఉన్నత వర్గాలు, నిమ్న వర్గాలు లేని దేశం కోసం, సమాజంలోని అన్ని వర్గాలు సంపూర్ణ సామరస్యంతో ఉండే భారతదేశం కోసం కృషిచేస్తాను. ఆ దేశంలో అస్పృశ్యతకు, మత్తు పానీయాలు, మత్తు పదార్థాలకు చోటు ఉండదు. పురుషులకు ఉండే అన్ని హక్కులు స్త్రీలకు కూడా ఉంటాయి... పై అంశాలలో ఏది లోపించినా నేను సంతృప్తి చెందను.

రాజ్యాంగ నిర్మాణంలో ప్రముఖపాత్ర పోషించిన డా. అంబేద్కర్ అసమానతలు లేని భారతదేశం కోసం కూడా కలగన్నారు. కాని ఈ అసమానతలను నిర్మూలించే విషయంలో ఆయన ఆలోచనలు భిన్నంగా ఉన్నాయి. మహాత్మా గాంధీని, అతని దృష్టి కోణాన్ని ఈయన తీవ్రంగా విమర్శించారు. రాజ్యాంగ సభనుద్దేశించిన తన ముగింపు ఉపన్యాసంలో తన ఆందోళనను స్పష్టంగా వ్యక్తంచేశారు.

"1950 జనవరి 26న మనం వైరుధ్యాలతో కూడిన జీవితంలోకి అడుగుపెట్టబోతున్నాం. రాజకీయాల్లో మనకు సమానత్వం ఉంటుంది, సామాజిక, ఆర్థిక జీవితంలో మనకు అసమానతలు ఉంటాయి. రాజకీయాల్లో ఒక మనిషికి ఒక ఓటు, ప్రతీ ఓటుకు ఒకే విలువ అనే సూత్రాన్ని గుర్తిస్తాం. మన సామాజిక, ఆర్థిక నిర్మాణం కారణంగా మన సామాజిక, ఆర్థిక జీవితంలో ఒక మనిషి - ఒకే విలువ అనే సూత్రాన్ని తిరస్కరించడం కొనసాగిస్తాము. ఈ వైరుధ్యాల జీవితాన్ని మనం ఎంతకాలం కొనసాగిస్తాము? మనం మన సామాజిక, ఆర్థిక జీవితకాలంలో సమానత్వాన్ని ఎంతకాలం నిరాకరిస్తాము? ఈ అసమానతలను ఎక్కువ కాలం కొనసాగిస్తే మన రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యమే ప్రమాదంలో పడుతుంది."

చివరిగా 1947 ఆగస్టు 15 అర్ధరాత్రి రాజ్యాంగ సభను ఉద్దేశించి జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ చేసిన ప్రసిద్ధ ప్రసంగాన్ని చూద్దాం.

కన్హయ్యలాల్ మాణిక్‌లాల్ మున్షీ
(1877–1971)
జననం : గుజరాత్
న్యాయవాది, చరిత్రకారుడు. భాషావేత్త. కాంగ్రెస్ నాయకుడు. గాంధేయవాది, కేంద్ర మంత్రివర్గంలో మంత్రి. స్వతంత్ర పార్టీ వ్యవస్థాపకుడు .

భీం రావ్ రాంజీ అంబేద్కర్
(1891–1956)
జననం : మధ్యప్రదేశ్
రాజ్యాంగ ముసాయిదా కమిటీ అధ్యక్షుడు. సామాజిక సంస్కరణవాది. గొప్ప మేధావి. కుల విభజనకు, కుల అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించిన వాడు. స్వాతంత్ర భారతదేశపు మొదటి న్యాయ శాఖా మంత్రి. రిపబ్లికన్ పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా వ్యవస్థాపకుడు.

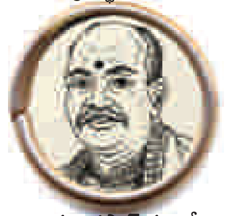

శ్యామా ప్రసాద్ ముఖర్జీ
(1901–1953)
జననం : పశ్చిమ బెంగాల్
మధ్యంతర ప్రభుత్వంలో పరిశ్రమ, సరఫరాల శాఖా మంత్రి. విద్యావేత్త. న్యాయవాది. హిందూ మహాసభలో క్రియాశీలకంగా వ్యవహరించారు. భారతీయ జన సంఘ్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Jawaharlal Nehru
(1889-1964) born: Uttar Pradesh. Prime Minister of the interim government. Lawyer and Congress leader. Advocate of socialism, democracy and anti-imperialism. Later: First Prime Minister of India.

Sarojini Naidu
(1879-1949) born: Andhra Pradesh. Poet, writer and political activist. Among the foremost women leaders in the Congress. Later: Governor of Uttar Pradesh.

Somnath Lahiri
(1901-1984) born: West Bengal. Writer and editor. Leader of the Communist Party of India. Later: Member of West Bengal Legislative Assembly.

www.apteachers.in

Long years ago we made a **tryst with destiny**, and now the time comes when we shall redeem our pledge, not wholly or in full measure, but very substantially. At the stroke of the midnight hour, when the world sleeps, India will awake to life and freedom. A moment comes, which comes but rarely in history, when we step out from the old to the new, when an age ends, and when the soul of a nation, long suppressed, finds utterance. It is fitting that at this solemn moment we take the pledge of dedication to the service of India and her people and to the still larger cause of humanity ...

Freedom and power bring responsibility. The responsibility rests upon this Assembly, a sovereign body representing the sovereign people of India. Before the birth of freedom we have endured all the pains of labour and our hearts are heavy with the memory of this sorrow. Some of those pains continue even now. Nevertheless, the past is over and it is the future that beckons to us now.

That future is not one of ease or resting but of incessant striving so that we may fulfil the pledges we have so often taken and the one we shall take today. The service of India means the service of the millions who suffer. It means the ending of poverty and ignorance and disease and inequality of opportunity. The ambition of the greatest man of our generation has been to wipe every tear from every eye. That may be beyond us, but as long as there are tears and suffering, so long our work will not be over.

CHECK YOUR PROGRESS

Read the three quotations above carefully.

- Can you identify one idea that is common to all these three?
- What are the differences in their ways of expressing that common idea?

జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
(1889–1964)
జననం: ఉత్తరప్రదేశ్
మధ్యంతర ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి. న్యాయవాది. కాంగ్రెస్ నాయకుడు. సామ్యవాద ప్రజాస్వామ్యాలకు సమర్థకుడు. సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకి. భారతదేశ మొదటి ప్రధాని.

సరోజినీ నాయుడు
(1879–1949)
జననం: ఆంధ్ర ప్రదేశ్
కవి. రచయిత. రాజకీయ కార్యకర్త. కాంగ్రెస్‌లోని అగ్రశ్రేణి మహిళా నాయకురాలు. తర్వాత ఉత్తర ప్రదేశ్ గవర్నర్

సోమనాథ్ లాహిరి
(1901–1984)
జననం: పశ్చిమ బెంగాల్
రచయిత, సంపాదకుడు. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకుడు. పశ్చిమ బెంగాల్ శాసనసభ సభ్యుడు.

"అనేక సంవత్సరాల క్రితమే ఈ గమ్యం కోసం మనం కలగన్నాము. ఇప్పుడు మనం మన సంకల్పాన్ని పునరాలోచించుకోవలసిన సమయం ఆసన్నమైంది. అది పూర్తిగాను, సంపూర్ణంగాను కాదు. చాలా విస్తృత స్థాయిలో ప్రపంచమంతా నిద్రిస్తున్నప్పుడు భారతదేశం జీవితం కొరకు, స్వేచ్ఛ కొరకు మేల్కొంటుంది. ఇటువంటి క్షణం చరిత్రలో చాలా అరుదుగా వస్తుంది. మనం గతం నుండి నూతన జీవితంలోకి అడుగుపెట్టినప్పుడు, ఒక యుగం ముగిసినప్పుడు, అనేక శతాబ్దాలుగా ఒక జాతి ఆత్మ అణచివేయబడినప్పుడు అది వ్యక్తీకరించబడుతుంది. ఈ పవిత్రమైన సమయంలో భారతదేశానికి, దేశ ప్రజలకు సేవచేయడానికి, మానవాళికి విస్తృత సేవలందించడానికి మనం సంకల్పిద్దాం...

స్వేచ్ఛ, అధికారం తమతోపాటు బాధ్యతలను తీసుకువస్తాయి. భారత ప్రజల సార్వభౌమాధికారానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే సార్వభౌమాధికార సంస్థ అయిన ఈ సభపై ఆ బాధ్యత ఉంది. స్వాతంత్ర్యానికి మునుపే మేము ఈ పురిటినొప్పులను భరించాము. ఈ దుఃఖ జ్ఞాపకాలతో మా హృదయాలు బరువెక్కాయి. ఆ బాధల్లో కొన్ని ఇప్పటికీ కూడా కొనసాగుతున్నాయి. ఏదేమైనా గతం ముగిసింది. ఇప్పుడు మనల్ని భవిష్యత్ పిలుస్తోంది.

ఆ భవిష్యత్ సుఖంగా గడపడానికో లేదా విశ్రాంతి తీసుకోవడానికో కాదు. నిరంతర శ్రమతో కూడుకుని ఉన్నది. తద్వారా మాత్రమే మనం తీసుకున్న, ఈ రోజు తీసుకోబోయే ప్రతిజ్ఞలను నెరవేర్చగలము. భారతదేశ సేవ అంటే కష్టాలను అనుభవిస్తున్న లక్షలాదిమందికి చేసే సేవ. పేదరికం, అజ్ఞానం, అసమానతలను అంతం చేయడమే దీని పరమార్థం. ప్రతీ కన్నునుండి జాలువారే ప్రతీ కన్నీటిబొట్టును తుడవడం మా తరం గొప్ప వ్యక్తి యొక్క ఆశయం. అది శక్తికి మించిన పనే కావచ్చు. కానీ కన్నీళ్ళు, బాధలు ఉన్నంతకాలం మన పని మిగిలే ఉంటుంది.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

పై మూడు వివరణలను జాగ్రత్తగా చదవండి.
- ఈ మూడింటిలోను ఉమ్మడిగా కనిపించే ఆలోచనను గుర్తించగలరా?
- ఆ ఉమ్మడి ఆలోచనను వారు వ్యక్తీకరించే మార్గాలలో తేడాలు ఏమిటి?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Philosophy of the Constitution

Values that inspired and guided the freedom struggle and were in turn nurtured by it, formed the foundation for India's democracy. These values are embedded in the Preamble of the Indian Constitution. They guide all the articles of the Indian Constitution. The Constitution begins with a short statement of its basic values. This is called the Preamble to the constitution. Taking inspiration from American model, most countries in the contemporary world have chosen to begin their constitutions with a preamble.

We the People of the United States

in order to form a more perfect union, establish justice, insure domestic tranquility, provide for the common defense, promote the general welfare, and secure the blessings of liberty to ourselves and our posterity, do ordain and establish this Constitution for the United States of America.

We, the people of South Africa,
Recognise the injustices of our past;
Honour those who suffered for justice and freedom in our land;
Respect those who have worked to build and develop our country; and
Believe that South Africa belongs to all who live in it, united in our diversity.
We therefore, through our freely elected representatives, adopt this Constitution as the supreme law of the Republic so as to —
Heal the divisions of the past and establish a society based on democratic values, social justice and fundamental human rights;
Lay the foundations for a democratic and open society in which government is based on the will of the people and every citizen is equally protected by law;
Improve the quality of life of all citizens and free the potential of each person; and
Build a united and democratic South Africa able to take its rightful place as a sovereign state in the family of nations.
May God protect our people.
Nkosi Sikelel' iAfrika. Morena boloka setjhaba sa heso.
God seën Suid-Afrika. God bless South Africa.
Mudzimu fhatutshedza Afurika. Hosi katekisa Afrika.

www.apteachers.in

రాజ్యాంగ తత్వం

స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి స్ఫూర్తినిచ్చి, మార్గనిర్దేశం చేసిన విలువలు ఆ పోరాటం ద్వారా మరింత పెంపొందించబడ్డాయి. ఆ విలువలే భారతదేశ ప్రజా స్వామ్యానికి పునాదులుగా ఉన్నాయి. ఆ విలువలే భారత రాజ్యాంగ పీఠికలో పొందుపరచబడ్డాయి. అవే భారత రాజ్యాంగంలోని అన్ని అధికరణాలకు మార్గనిర్దేశం చేస్తాయి. రాజ్యాంగం దాని మౌలిక విలువల సంక్షిప్త వివరణతో ప్రారంభమవుతుంది. దీనినే రాజ్యాంగ పీఠిక అంటారు. అమెరికన్ రాజ్యాంగం నుండి ప్రేరణ పొందిన సమకాలీన ప్రపంచంలోని చాలా దేశాలు తమ రాజ్యాంగాలను పీఠికతో ప్రారంభించాలని నిశ్చయించాయి.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల ప్రజలమైన మేము

మరింత పరిపూర్ణమైన కేంద్రాన్ని ఏర్పరచడానికి, న్యాయాన్ని స్థాపించడానికి, దేశీయ ప్రశాంతతకు భరోసా ఇవ్వడానికి, ఉమ్మడి రక్షణను అందించడానికి, ప్రజలందరి సంక్షేమాన్ని పెంపొందించడానికి మనకు, మన భావితరాలకు స్వేచ్ఛ యొక్క ఆశీర్వాదాలను అందజేసే ఈ రాజ్యాంగం అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలకోసం నిర్ణయించబడి స్థాపించబడింది.

దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలమైన మేము

గతంలో జరిగిన అన్యాయాలను గుర్తిస్తున్నాము;

మా నేలపై న్యాయం, స్వేచ్ఛ కొరకు బాధలను అనుభవించిన వారిని గౌరవిస్తాము;

మా దేశ నిర్మాణము, అభివృద్ధికి కృషి చేసిన వారికి మర్యాదనిస్తాము;

ఈ దక్షిణాఫ్రికా ఇక్కడ నివశిస్తున్న వారికి, వైవిధ్యతలోను సమైక్యంగా నిలిచిన వారందరికీ చెందుతుందని విశ్వసిస్తున్నాము.

స్వేచ్ఛగా ఎన్నుకున్న ప్రజా ప్రతినిధులచే ఏర్పడిన గణతంత్ర దేశం యొక్క అత్యున్నత చట్టంగా ఈ రాజ్యాంగాన్ని మేము స్వీకరిస్తున్నాము. కాని -

గతంలోని విభజనలను అధిగమించి ప్రజాస్వామ్య విలువలు, సామాజిక న్యాయం, ప్రాథమిక మానవ హక్కుల ఆధారంగా సమాజాన్ని నిర్మిస్తాము.

ప్రజల అభీష్టంపై ఆధారపడే, ప్రతీ పౌరుడు చట్టం ద్వారా సమానంగా రక్షింపబడే ప్రభుత్వంతో ప్రజాస్వామిక, పారదర్శక సమాజానికి పునాది వేస్తాము.

పౌరులందరి జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరుస్తూ ప్రతీ వ్యక్తిని సామర్థ్యం మేర అభివృద్ధి చెందనిస్తాము.

దేశాలతో కూడిన వసుధైక కుటుంబంలో ఒక సార్వభౌమ రాజ్యంగా ఉన్నత స్థానాన్ని పొందే విధంగా ఏకత్వంతో కూడిన ప్రజాస్వామ్య దక్షిణాఫ్రికాను నిర్మిస్తాము.

దేవుడు మన ప్రజలను రక్షించుగాక.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Let us read the Preamble of our Constitution very carefully and understand the meaning of each of its key words.

The Preamble of the Constitution reads like a poem on democracy. It contains the philosophy on which the entire Constitution has been built. It provides a standard to examine and evaluate any law and action of government, to find out whether it is good or bad. It is the soul of the Indian Constitution.

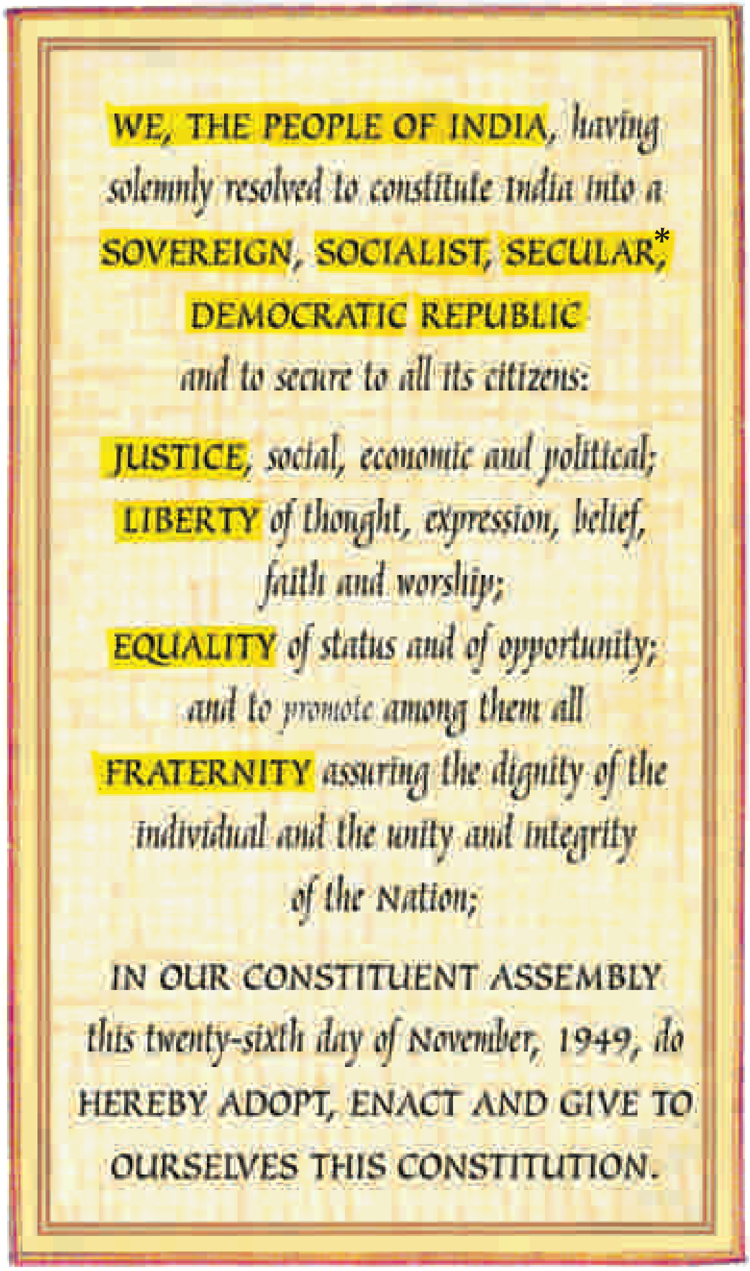

WE, THE PEOPLE OF INDIA, having solemnly resolved to constitute India into a SOVEREIGN, SOCIALIST, SECULAR,* DEMOCRATIC REPUBLIC and to secure to all its citizens:

JUSTICE, social, economic and political;

LIBERTY of thought, expression, belief, faith and worship;

EQUALITY of status and of opportunity;

and to promote among them all

FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the unity and integrity of the Nation;

IN OUR CONSTITUENT ASSEMBLY this twenty-sixth day of November, 1949, do HEREBY ADOPT, ENACT AND GIVE TO OURSELVES THIS CONSTITUTION.

Note: *The terms 'Socialist' and 'Secular' were added in Preamble through the 42nd Constitutional Amendment in 1976.

WE, THE PEOPLE OF INDIA

The constitution has been drawn up and enacted by the people through their representatives, and not handed down to them by a king or any outside powers.

SOVEREIGN

People have supreme right to make decisions on internal as well as external matters. No external power can dictate the government of India.

SOCIALIST

Wealth is generated socially and should be shared equally by society. Government should regulate the ownership of land and industry to reduce socio-economic inequalities.

SECULAR

Citizens have complete freedom to follow any religion. But there is no official religion. Government treats all religious beliefs and practices with equal respect.

DEMOCRATIC

A form of government where people enjoy equal political rights, elect their rulers and hold them accountable. The government is run according to some basic rules.

REPUBLIC

The head of the state is an elected person and not a hereditary position.

JUSTICE

Citizens cannot be discriminated on the grounds of caste, religion and gender. Social inequalities have to be reduced. Government should work for the welfare of all, especially of the disadvantaged groups.

LIBERTY

There are no unreasonable restrictions on the citizens in what they think, how they wish to express their thoughts and the way they wish to follow up their thoughts in action.

EQUALITY

All are equal before the law. The traditional social inequalities have to be ended. The government should ensure equal opportunity for all.

FRATERNITY

All of us should behave as if we are members of the same family. No one should treat a fellow citizen as inferior.

www.apteachers.in

మన రాజ్యాంగం యొక్క పీఠికను జాగ్రత్తగా చదువుదాం. అందలి ప్రతీ కీలక పదాల అర్థాలను అవగాహన చేసుకుందాం.

ప్రజాస్వామ్యంపై పద్యం వలె రాజ్యాంగ పీఠికను చదువుతాము. ఇది రాజ్యాంగ నిర్మాణం ఏ తాత్విక చింతనల ఆధారంగా రూపొందింపబడిందో వాటన్నింటిని కలిగి ఉంది. ఏదైనా చట్టాన్ని లేదా ప్రభుత్వ చర్యను పరిశీలించడానికి, అంచనా వేయడానికి, అది మంచిదా లేక చెడ్డదా అనేది తెలుసుకోవడానికి ఇది ఒక ప్రామాణికతను అందిస్తుంది. ఇది భారత రాజ్యాంగానికి ఆత్మ వంటిది.

భారతదేశ ప్రజలమైన మేము భారతదేశాన్ని
సర్వసత్తాక, సామ్యవాద, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య, గణతంత్ర
రాజ్యంగా నిర్మించుకోవడానికి పౌరులందరికీ
సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ **న్యాయాన్ని**
ఆలోచన, భావప్రకటన, విశ్వాసము
ధర్మము, ఆరాధనలలో **స్వేచ్ఛను**
అంతస్థులోను, అవకాశాలలోను **సమానత్వాన్ని**
చేకూర్చుటకు వారందరిలో
వ్యక్తి గౌరవమును, జాతి ఐక్యతను,
సమగ్రతను తప్పక సంరక్షిస్తూ **సౌభ్రాతృత్వాన్ని**
పెంపొందించుటకు సత్యనిష్ఠాపూర్వకంగా తీర్మానించుకొని
26 నవంబరు 1949 న
మన **రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో** పరిగ్రహించి
శాసనంగా రూపొందించుకొన్న
రాజ్యాంగాన్ని మాకు మేము సమర్పించుకుంటున్నాము.

గమనిక: * 1976లో 42వ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా 'సామ్యవాద', 'లౌకిక' పదాలు ప్రవేశికలో చేర్చబడ్డాయి.

భారతదేశప్రజలమైన మేము

తమ ప్రతినిధుల ద్వారా ప్రజలు రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించుకున్నారు. ఎవరైనా రాజు లేదా విదేశీ శక్తులద్వారా అది అందించబడలేదు.

సార్వభౌమత్వం

అంతర్గత, బాహ్య విషయాల్లో నిర్ణయం తీసుకునే పూర్తి అధికారం ప్రజలకు ఉంది. భారత ప్రభుత్వాన్ని ఏ బాహ్య శక్తి నియంత్రించదు.

సామ్యవాద

సమాజంచేత సంపద సృష్టించబడి, సమాజంలో ప్రజలకు సమానంగా పంచాలి. సామాజిక, ఆర్థిక అసమానతలు తలెత్తకుండా ప్రభుత్వం భూమి, పరిశ్రమల యాజమాన్యాన్ని నియంత్రిస్తుంది.

లౌకిక

పౌరులు తమకు నచ్చిన మతాన్ని అనుసరించే పూర్తి స్వేచ్ఛ ఉంది. ప్రభుత్వానికి అధికారిక మతమంటూ ఏదీ లేదు. ప్రభుత్వం అన్ని మత విశ్వాసాలను,ఆచారాలను సమానంగా గౌరవిస్తుంది.

ప్రజాస్వామ్య

ప్రజలు సమాన రాజకీయ హక్కులను కలిగి, వారి పాలకులను ఎన్నుకొనే, వారు జవాబుదారీగా ఉండేటట్లు చూసే ప్రభుత్వరూపము. కొన్ని ప్రాథమిక సూత్రాలను అనుసరించి ప్రభుత్వం నడుస్తుంది.

గణతంత్ర

వారసత్వంగా వచ్చిన వ్యక్తి కాకుండా ఎన్నికైన వ్యక్తి దేశ నాయకుడుగా ఉంటాడు.

న్యాయం

కుల, మత, లింగాల ఆధారంగా పౌరులు వివక్షకు గురికారు. సామాజిక అసమానతలు తగ్గించబడతాయి. ప్రభుత్వం అందరి సంక్షేమం, ప్రత్యేకించి వెనుకబడిన వారి సంక్షేమం కోసం పాటుపడుతుంది.

స్వేచ్ఛ

పౌరుల ఆలోచనలపైన వాటిని వ్యక్త పరచటంలోను, అమలు చేయటంలోను సహేతుక కారణం లేకుండా ఎటువంటి పరిమితులు విధించబడవు.

సమానత్వం

చట్టం ముందు అందరూ సమానమే. సాంప్రదాయ అసమానతలు తొలగి పోవాలి. ప్రభుత్వం అందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించాలి.

సౌభ్రాతృత్వం

దేశ ప్రజలందరూ ఒకే కుటుంబ సభ్యులుగా ప్రవర్తించాలి,ఏ ఒక్కరూ తోటి వారిని తక్కువగా చూడరాదు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHECK YOUR PROGRESS

Compare the Preambles to the constitutions of the United States of America, India and South Africa.
- Make a list of ideas that are common to all these three.
- Note down at least one of the major differences among these.
- Which of the three makes a reference to the past?
- Which of these does not invoke God?

Institutional design

A constitution is not merely a statement of values and philosophy. As we noted above, a constitution is mainly about embodying these values into institutional arrangements. Much of the document called Constitution of India is about these arrangements. It is a very long and detailed document. Therefore it needs to be amended quite regularly to keep it updated. Those who crafted the Indian Constitution felt that it has to be in accordance with people's aspirations and changes in society. They did not see it as a sacred, static and unalterable law. So, they made provisions to incorporate changes from time to time. These changes are called constitutional amendments.

The Constitution describes the institutional arrangements in a very legal language. If you read the Constitution for the first time, it can be quite difficult to understand. Yet the basic institutional design is not very difficult to understand. Like any Constitution, the Indian Constitution lays down a procedure for choosing persons to govern the country. It defines who will have how much power to take which decisions. And it puts limits to what the government can do by providing some rights to the citizen that cannot be violated. The remaining three chapters in this book are about these three aspects of the working of Indian constitution. We shall look at some key constitutional provisions in each chapter and understand how they work in democratic politics. But this textbook will not cover all the salient features of the institutional design in the Indian Constitution. Some other aspects will be covered in your textbook next year.

www.apteachers.in

GLOSSARY

Apartheid: The official policy of racial separation and ill treatment of blacks followed by the government of South Africa between 1948 and 1989.
Clause: A distinct section of a document.
Constituent Assembly: An assembly of people's representatives that writes a constitution for a country.
Constitution: Supreme law of a country, containing fundamental rules governing the politics and society in a country.
Constitutional amendment: A change in the constitution made by the supreme legislative body in a country.
Draft: A preliminary version of a legal document.
Philosophy: The most fundamental principles underlying one's thoughts and actions.
Preamble: An introductory statement in a constitution which states the reasons and guiding values of the constitution.
Treason: The offence of attempting to overthrow the government of the

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలు, భారతదేశం, దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగ పీఠికలను ఒకదానితో మరొకటి పోల్చండి.

- ఈ మూడింటిలోను ఉమ్మడిగా ఉన్న ఆలోచనల జాబితాను రూపొందించండి.
- వీటి మధ్య గల వ్యత్యాసాలలో కనీసం ఒక ప్రధాన వ్యత్యాసాన్ని రాయండి.
- ఈ మూడింటిలో గతాన్ని ప్రస్తావించింది ఎవరు?
- వీటిలో తమకు సహాయం చేయమని దేవునికి మనవి చేయని వారు ఎవరు?

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

సంస్థాగత రూపకల్పన

రాజ్యాంగం అంటే కేవలం విలువలు, తాత్విక ప్రకటన మాత్రమే కాదు. మనం పైన గుర్తించినట్లు రాజ్యాంగం ఈ విలువలను సంస్థాగత ఏర్పాట్లలో ప్రతిఫలించేలా చేస్తుంది. భారత రాజ్యాంగం అని పిలవబడే ఈ నివేదికలో ఎక్కువ భాగం ఈ ఏర్పాట్లకు సంబంధించినదే. ఇది చాలా సుదీర్ఘమైన, వివరణాత్మక పత్రం. కాబట్టి దీనిని ఎప్పటికప్పుడు నవీకరణ చేయడానికి క్రమం తప్పకుండా సవరిస్తూ ఉండాలి. భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించిన వారు దీనిని ప్రజల ఆకాంక్షలు, సమాజంలోని మార్పులకు అనుగుణంగా ఉంచాలని భావించారు. అందువలన దీనిని ఒక పవిత్రమైన, స్థిరమైన, మార్పులకు లోనుకాని చట్టంగా చూడలేదు. కాబట్టి వారు కాలానుగుణంగా మార్పులను పొందు పరచడానికి నిబంధనలను చేర్చారు. రాజ్యాంగానికి చేసే ఈ మార్పులనే రాజ్యాంగ సవరణలు అంటారు.

రాజ్యాంగం సంస్థాగత ఏర్పాట్లను న్యాయ పరిభాషలో వివరిస్తుంది. మీరు మొదటిసారి రాజ్యాంగాన్ని చదివితే దీనిని అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. కానీ ప్రాథమిక సంస్థాగత రూపకల్పనను అర్థం చేసుకోవడం సులభమే. ఇతర రాజ్యాంగాల వలె భారత రాజ్యాంగం దేశాన్ని పరిపాలించే వ్యక్తులను ఎన్నుకునే విధానాన్ని నిర్దేశించింది. ఏ నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ఎవరికి ఎంత అధికారం ఉంటుందో కూడా ఇది నిర్ణయిస్తుంది. రాజ్యాంగం కొన్ని హక్కులను పౌరులకు అందించింది. వాటిని ప్రభుత్వం అతిక్రమించలేదు. ఈ చర్య ద్వారా ఇది ప్రభుత్వ అధికారాలపై పరిమితులు విధించింది. ఈ పుస్తకంలోని మిగిలిన మూడు అధ్యాయాలు భారత రాజ్యాంగ పనితీరును తెలిపే మూడు అంశాల గురించి వివరిస్తాయి. ప్రతి అధ్యాయంలోను కొన్ని కీలకమైన రాజ్యాంగ నిబంధనలను మనం పరిశీలిస్తాము, అవి ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాల్లో ఎలా పని చేస్తాయో అర్థం చేసుకుంటాము. కానీ ఈ పాఠ్యపుస్తకం భారత రాజ్యాంగంలోని సంస్థాగత రూపకల్పనల ముఖ్యమైన లక్షణాలన్నింటినీ తెలియజెప్పదు. రానున్న సంవత్సరంలో మీ పాఠ్యపుస్తకంలో మరికొన్ని అంశాలు జత చేయబడతాయి.

జాతి వివక్ష (అపార్థీడ్): 1948 – 1989 మధ్య జాతి విభజన, నల్లజాతీయుల పట్ల వివక్షత చూపుతూ దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వం అనుసరించిన అధికారిక విధానం.

విభాగం: ఒక విధానపత్రంలో గల ప్రత్యేక భాగం.

రాజ్యాంగ సభ: ఒక దేశానికి రాజ్యాంగాన్ని వ్రాసే ప్రజాప్రతినిధుల సభ

రాజ్యాంగం: ఒక దేశం యొక్క అత్యున్నతమైన చట్టం. ఒక దేశంలో రాజకీయాలను, సమాజాన్ని నియంత్రించే ప్రాథమిక నియమాలు ఇందులో ఉంటాయి.

రాజ్యాంగ సవరణ: ఒక దేశ రాజ్యాంగంలో అత్యున్నత శాసన వ్యవస్థ ద్వారా చేయబడే సవరణ.

ముసాయిదా ప్రతి : ఒక న్యాయ సంబంధ పత్రం యొక్క ప్రాథమిక రూపము.

తత్వము: ఒకరి ఆలోచనలు, చర్యలకు సంబంధించిన మూలాధార ప్రాథమిక సూత్రము.

పీఠిక: రాజ్యాంగం యొక్క పరిచయ ప్రకటన. ఇది రాజ్యాంగం యొక్క మార్గదర్శక విలువలను, హేతుబద్ధతను తెలియజేస్తుంది.

దేశద్రోహం: ఒక దేశపౌరుడైన వ్యక్తి అక్కడి ప్రభుత్వాన్ని కూలదోయడానికి చేసే ప్రయత్నం.

గమ్యం: అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన ఒక సమావేశం లేదా సమావేశ స్థలం.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

exercises

1 Here are some false statements. Identify the mistake in each case and rewrite these correctly based on what you have read in this chapter.

a Leaders of the freedom movement had an open mind about whether the country should be democratic or not after independence.
b Members of the Constituent Assembly of India held the same views on all provisions of the Constitution.
c A country that has a constitution must be a democracy.
d Constitution cannot be amended because it is the supreme law of a country.

2 Which of these was the most salient underlying conflict in the making of a democratic constitution in South Africa?

a Between South Africa and its neighbours
b Between men and women
c Between the white majority and the black minority
d Between the coloured minority and the black majority

3 Which of these is a provision that a democratic constitution does not have?

a Powers of the head of the state
b Name of the head of the state
c Powers of the legislature
d Name of the country

4 Match the following leaders with their roles in the making of the Constitution:

a	Motilal Nehru	**i**	President of the Constituent Assembly
b	B.R. Ambedkar	**ii**	Member of the Constituent Assembly
c	Rajendra Prasad	**iii**	Chairman of the Drafting Committee
d	Sarojini Naidu	**iv**	Prepared a Constitution for India in 1928

5 Read again the extracts from Nehru's speech 'Tryst with Destiny' and answer the following:

a Why did Nehru use the expression "not wholly or in full measure" in the first sentence?
b What pledge did he want the makers of the Indian Constitution to take?
c "*The ambition of the greatest man of our generation has been to wipe every tear from every eye*". Who was he referring to?

6 Here are some of the guiding values of the Constitution and their meaning. Rewrite them by matching them correctly.

a	Sovereign	**i**	Government will not favour any religion.
b	Republic	**ii**	People have the supreme right to make decisions.
c	Fraternity	**iii**	Head of the state is an elected person.
d	Secular	**iv**	People should live like brothers and sisters.

www.apteachers.in

1. ఇక్కడ కొన్ని తప్పుడు ప్రకటనలు ఇవ్వబడ్డాయి. ప్రతిచోట తప్పును గుర్తించి ఈ అధ్యాయంలో మీరు చదివిన అంశాల ఆధారంగా వాటిని తిరిగి సరిచేసి రాయండి.

ఎ స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత దేశం ప్రజాస్వామ్యంగా ఉండాలా? వద్దా! అనేదానిపై స్వాతంత్ర్య ఉద్యమనాయకులు స్వేచ్ఛాయుతంగా ఉన్నారు.

బి రాజ్యాంగంలో గల నిబంధనలన్నింటిపైన భారతరాజ్యాంగసభ సభ్యులు ఒకే విధమైన అభిప్రాయాలను కలిగిఉన్నారు.

సి రాజ్యాంగాన్ని కలిగి ఉన్న దేశం ప్రజాస్వామ్య దేశంగానే ఉండాలి.

డి రాజ్యాంగం దేశ అత్యున్నత చట్టం. కాబట్టి దీనిని సవరించడం సాధ్యంకాదు.

2. కింది వానిలో దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగాన్ని తయారు చేసినప్పుడు సంఘర్షణకు దారి తీసిన ముఖ్యమైన అంశం ఏది?

ఎ దక్షిణాఫ్రికా, దాని పొరుగు దేశాల మధ్య

బి స్త్రీ - పురుషుల మధ్య

సి అధిక సంఖ్యాకులైన తెల్లజాతీయులు - అల్పసంఖ్యాకులైన నల్లజాతీయుల మధ్య

డి అల్పసంఖ్యాకులైన మిశ్రమజాతి వారు - అధిక సంఖ్యాకులైన నల్లజాతీయుల మధ్య.

3. ఈ క్రింది వానిలో ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగంలో లేని సదుపాయం ఏది?

ఎ దేశ అధిపతి యొక్క అధికారాలు

బి దేశాధినేత పేరు

సి శాసనసభ అధికారాలు

డి దేశం పేరు

4. రాజ్యాంగ రూపకల్పనలో వారి పాత్రల ఆధారంగా క్రింది నాయకులను సరిపోల్చండి:

ఎ మోతిలాల్ నెహ్రూ	i రాజ్యాంగ సభ అధ్యక్షుడు
బి బి.ఆర్. అంబేద్కర్	ii రాజ్యాంగ సభ సభ్యుడు.
సి రాజేంద్రప్రసాద్	iii రచనాసంఘం అధ్యక్షుడు
డి సరోజినీ నాయుడు	iV 1928లో భారతదేశానికి ఒక రాజ్యాంగాన్ని తయారుచేశారు.

5. 'గమ్యం కోసం కలగన్నాము' అన్న నెహ్రూ ప్రసంగంలోని వాక్యాలను మళ్లీ చదవండి. క్రింది వాటికి సమాధానం ఇవ్వండి:

ఎ నెహ్రూ గారు మొదటి వాక్యంలో "పూర్తిగా లేదా సంపూర్ణంగానో కాదు" అనే వ్యక్తీకరణను ఎందుకు ఉపయోగించారు?

బి భారత రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఏ ప్రతిజ్ఞ తీసుకోవాలని ఆయన కోరుకున్నారు?

సి "ప్రతికన్ను నుండి ప్రతి కన్నీటిబొట్టుని తుడవడం మా తరం యొక్క గొప్పవ్యక్తి యొక్క ఆశయం." అని ఎవరిని ప్రస్తావించారు?

6. రాజ్యాంగంలోని కొన్ని మార్గదర్శక విలువలు, వాటి అర్థం ఇక్కడ ఇచ్చారు. వాటిని సరిగ్గా సరిపోల్చడం ద్వారా తిరిగి వ్రాయండి.

ఎ సార్వభౌమాధికారం	i ప్రభుత్వం ఏమతానికీ అనుకూలంగా ఉండదు.
బి గణతంత్రం	ii నిర్ణయాలు తీసుకునే అత్యున్నత అధికారం ప్రజలకు ఉంది.
సి సోదర భావం	iii దేశాధిపతి ప్రజలచే ఎన్నిక అవుతాడు.
డి లౌకికవాదం	iv ప్రజలంతా అన్నదమ్ములు - అక్క చెల్లెళ్ల వలే జీవించాలి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

exercises

7 How did your school celebrate the Constitution Day on November 26th? Prepare a brief report.

8 Here are different opinions about what made India a democracy. How much importance would you give to each of these factors?

a Democracy in India is a gift of the British rulers. We received training to work with representative legislative institutions under the British rule.

b Freedom Struggle challenged the colonial exploitation and denial of different freedoms to Indians. Free India could not be anything but democratic.

c We were lucky to have leaders who had democratic convictions. The denial of democracy in several other newly independent countries shows the important role of these leaders.

9 Read the following extract from a conduct book for 'married women', published in 1912. '*God has made the female species delicate and fragile both physically and emotionally, pitiably incapable of self-defence. They are destined thus by God to remain in male protection – of father, husband and son – all their lives. Women should, therefore, not despair, but feel obliged that they can dedicate themselves to the service of men*'. Do you think the values expressed in this para reflected the values underlying our constitution? Or does this go against the constitutional values?

10 Read the following statements about a constitution. Give reasons why each of these is true or not true.

a The authority of the rules of the constitution is the same as that of any other law.

b Constitution lays down how different organs of the government will be formed.

c Rights of citizens and limits on the power of the government are laid down in the constitution.

d A constitution is about institutions, not about values

Follow the newspapers for any report on a discussion on any constitutional amendment or demand for any constitutional amendment. You could, for example, focus on the demand for constitutional amendment for reservation for women in legislatures. Was there a public debate? What reasons were put forward in favour of the amendment? How did different parties react to the constitutional amendment? Did the amendment take place?

www.apteachers.in

7. నవంబర్ 26న మీ పాఠశాలలో రాజ్యాంగ దినోత్సవం ఎలా జరిగింది? సంక్షిప్తంగా నివేదికను తయారు చేయండి.

8. భారతదేశాన్ని ప్రజాస్వామ్య దేశంగా మార్చిన అంశాలను గురించి ఇక్కడ భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఈ అంశాలలో ఒక్కొక్క దానికి మీరు ఎంత ప్రాధాన్యత ఇస్తారు?
   - ఎ భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్యం బ్రిటీష్ పాలకులు అందించిన బహుమతి. బ్రిటీష్ పాలనలో మనము ప్రాతినిధ్య శాసన సభలతో కలిసి పనిచేయడానికి శిక్షణ పొందాము.
   - బి స్వాతంత్ర్య పోరాటం వలసవాద దోపిడీని సవాలు చేసింది. భారతీయులకు వివిధ రకాల స్వేచ్ఛలు నిరాకరించబడ్డాయి. స్వాతంత్ర్య భారతదేశం ప్రజాస్వామ్యయుతంగా ఉండాలే తప్ప మరేరకంగాను ఉండరాదు.
   - సి ప్రజాస్వామ్య విశ్వాసాలు కలిగిన నాయకులను కలిగి ఉండటం మన అదృష్టం. నూతనంగా స్వాతంత్ర్యం పొందిన అనేక ఇతర దేశాలలో ప్రజాస్వామ్యం తిరస్కరణకు గురికావడం ఈ నాయకులు పోషించిన ముఖ్యపాత్రను తెలుపుతుంది.

9. 1912లో ప్రచురితమైన 'వివాహిత మహిళల' నియమావళి అనే పుస్తకం నుండి తీసుకోబడిన క్రింది అంశాన్ని చదవండి. 'భగవంతుడు స్త్రీ జాతిని శారీరకంగా, మానసికంగా సున్నితంగా, బలహీనంగా మలిచాడు. ఆత్మరక్షణ పరంగా సహాయం కోసం ఎదురుచూసే అసమర్థులుగా చూశాడు. ఆ విధంగా వారు తమ జీవితమంతా తండ్రి, భర్త, కొడుకుల రక్షణలో జీవించేలా భగవంతునిచే ఏర్పరచబడ్డారు. కాబట్టి స్త్రీలు నిరాశచెందకుండా పురుషుల సేవకు బద్దులుగా తమను తాము అంకితం చేసుకోవాలి'. ఈ పేరాలో వ్యక్తీకరించబడిన విలువలు మన రాజ్యాంగంలోని విలువలను ప్రతిబింబిస్తున్నాయని మీరు భావిస్తున్నారా? లేదా ఇది రాజ్యాంగ విలువలకు విరుద్ధంగా ఉన్నదా?

10. రాజ్యాంగం గురించిన కింది ప్రకటనలను చదవండి. వీటిలో ప్రతి ఒక్కటి ఎందుకు నిజమో ఎందుకు కాదో కారణాలను తెలియజేయండి.
   - ఎ. రాజ్యాంగంలో గల నియమాల సాధికారత, ఇతర చట్టాలలో గల నియమాల సాధికారత ఒకే రకంగా ఉంటాయి.
   - బి. ప్రభుత్వంలోని వివిధ అంగాలు ఎలా ఉండాలో రాజ్యాంగం నిర్దేశిస్తుంది.
   - సి. పౌరుల హక్కులు, ప్రభుత్వ అధికారంపై పరిమితులు రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడ్డాయి.
   - డి. రాజ్యాంగం అనేది సంస్థల గురించే కాని విలువల గురించి కాదు.

ఏదైనా రాజ్యాంగ సవరణ లేదా రాజ్యాంగ సవరణ డిమాండ్‌లపై, చర్చపై ప్రచురితమైన సమాచారం కొరకు వార్తా పత్రికలను చదవండి. ఉదాహరణకు చట్టసభల్లో మహిళలకు రిజర్వేషన్ కోసం రాజ్యాంగ సవరణ డిమాండ్‌పై మీరు దృష్టి సారించవచ్చు. దీనిపై బహిరంగ చర్చ జరిగిందా? అనుకూలంగా ప్రతిపాదించబడిన కారణాలు ఏవి? ఈ రాజ్యాంగ సవరణ గురించి వివిధ పార్టీలు ఏవిధంగా స్పందించాయి? సవరణ జరిగిందా?

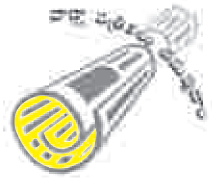

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Nehru Memorial Museum and Library, New Delhi

www.apteachers.in

Nehru Memorial Museum and Library, New Delhi

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHAPTER 3

ELECTORAL POLITICS

www.apteachers.in

Overview

In Chapter 1 we have seen that in a democracy it is neither possible nor necessary for people to govern directly. The most common form of democracy in our times is for the people to govern through their representatives. In this chapter we will look at how these representatives are elected. We begin by understanding why elections are necessary and useful in a democracy. We try to understand how electoral competition among parties serves the people. We then go on to ask what makes an election democratic. The basic idea here is to distinguish democratic elections from non-democratic elections.

The rest of the chapter tries to assess elections in India in the light of this yardstick. We take a look at each stage of elections, from the drawing of boundaries of different constituencies to the declaration of results. At each stage we ask what should happen and what does happen in elections. Towards the end of the chapter, we turn to an assessment of whether elections in India are free and fair. Here we also examine the role of the Election Commission in ensuring free and fair elections.

G9Z4V3

అధ్యాయం – 3

ఎన్నికల రాజకీయాలు

www.apteachers.in

పర్యావలోకనం

ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ప్రజలు ప్రత్యక్షంగా పరిపాలించడం అసాధ్యం కాదని, అవసరం కూడా లేదని మనం మొదటి అధ్యాయంలో తెలుసుకున్నాం. ప్రస్తుత కాలంలో ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల ద్వారా పరిపాలించడం ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అతి సాధారణ రూపంగా ఉంది. ఈ అధ్యాయంలో ప్రజా ప్రతినిధులు ఎలా ఎన్నిక అవుతారనే విషయాన్ని పరిశీలిస్తాం. ప్రజాస్వామ్యంలో ఎన్నికలు ఎందుకు అవసరమో, ఉపయోగకరమో అవగాహన చేసుకుందాం. పార్టీల మధ్య ఎన్నికల పోటీ ప్రజలకు ఎలా మేలు చేస్తుందనే విషయాన్ని మనం అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిద్దాం. ఒక ఎన్నికను ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేసేది ఏది అని మనం అప్పుడు అడుగుదాం. అప్రజాస్వామ్య ఎన్నికల నుంచి ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలను వేరుచేసి చూపడమే ఇక్కడ దీని ప్రాథమిక ఉద్దేశ్యం.

దీని ఆధారంగా భారతదేశంలో ఎన్నికలను మదింపు చేయడానికి ఈ అధ్యాయంలోని మిగిలిన భాగం ప్రయత్నిస్తుంది. వివిధ నియోజకవర్గాల మధ్య సరిహద్దు రేఖలను నిర్ణయించడం మొదలుకొని ఎన్నికల ఫలితాలను ప్రకటించే వరకు ఎన్నికలలోని ప్రతి దశను మనము గమనించవచ్చు. ప్రతి దశలోనూ ఏమి జరగాలని, ఏమి జరుగుతుందని మనం అడగవచ్చు. భారతదేశంలో ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా జరుగుతున్నాయా అనే అంశాన్ని అధ్యాయం చివరలో మనము మదింపు చేయవచ్చు. ఇక్కడ ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, న్యాయబద్ధంగా జరిగేలా చూడడంలో ఎన్నికల సంఘం యొక్క పాత్రను మనం పరిశీలిస్తాం.

www.apteachers.in

3.1 Why Elections?

Do most leaders fulfil their election promises?

Assembly Election in Haryana

The time is after midnight. An expectant crowd sitting for the past five hours in a chowk of the town is waiting for its leader to come. The organisers assure and reassure the crowd that he would be here any moment. The crowd stands up whenever a passing vehicle comes that way. It arouses hopes that he has come.

The leader is Mr. Devi Lal, chief of the Haryana Sangharsh Samiti, who was to address a meeting in Karnal on Thursday night. The 76-year-old leader, is a very busy man these days. His day starts at 8 a.m. and ends after 11 p.m. … he had already addressed nine election meetings since morning… been constantly addressing public meetings for the past 23 months and preparing for this election.

This newspaper report is about the State assembly election in Haryana in 1987. The State had been ruled by a Congress party led government since 1982. Chaudhary Devi Lal, then an opposition leader, led a movement called 'Nyaya Yudh' (Struggle for Justice) and formed a new party, Lok Dal. His party joined other opposition parties to form a front against the Congress in the elections. In the election campaign, Devi Lal said that if his party won the elections, his government would waive the loans of farmers and small businessmen. He promised that this would be the first action of his government.

The people were unhappy with the existing government. They were also attracted by Devi Lal's promise. So, when elections were held, they voted overwhelmingly in favour of Lok Dal and its allies. Lok Dal and its partners won 76 out of 90 seats in the State Assembly. Lok Dal alone won 60 seats and thus had a clear majority in the Assembly. The Congress could win only 5 seats.

Once the election results were announced, the sitting Chief Minister resigned. The newly elected Members of Legislative Assembly (MLAs) of Lok Dal chose Devi Lal as their leader. The Governor invited Devi Lal to be the new Chief Minister. Three days after the election results were declared, he became the Chief Minister. As soon as he became the Chief Minister, his Government issued a Government Order waiving the outstanding loans of small farmers, agricultural labourers and small businessmen. His party ruled the State for four years. The next elections were held in 1991. But this time his party did not win popular support. The Congress won the election and formed the government.

CHECK YOUR PROGRESS

Jagdeep and Navpreet read this story and drew the following conclusions. Can you say which of these are right or wrong (or if the information given in the story is inadequate to call them right or wrong):

- Elections can lead to changes in the policy of the government.
- The Governor invited Devi Lal to become the Chief Minister because he was impressed with his speeches.
- People are unhappy with every ruling party and vote against it in the next election.
- The party that wins the election forms the government.
- This election led to a lot of economic development in Haryana.
- The Congress Chief Minister need not have resigned after his party lost elections.

www.apteachers.in

3.1. ఎన్నికలు ఎందుకు?

ఎక్కువ మంది తమ ఎన్నికల వాగ్దానాలను నెరవేరుస్తున్నారా?

హర్యానాలో శాసనసభ ఎన్నికలు

అర్ధరాత్రి దాటిపోయింది. ఒక పట్టణ కేంద్రంలో ప్రజా సమూహము ఎంతో ఉత్సుకతతో తమ నాయకుని రాక కొరకు ఎదురు చూస్తున్నారు. నాయకుడు ఏ క్షణంలోనైనా వస్తాడని నిర్వాహకులు పదే పదే హామీ ఇస్తున్నారు. ఆ మార్గం గుండా పోయే ఒక వాహనాన్ని చూసి సమూహంలో ఉన్న ప్రజలందరూ లేచి నిలుచున్నారు. నాయకుడు అక్కడికి చేరుకున్నాడనే ఆశ వారిలో కలిగింది. ఆతడే హర్యానా సంఘర్ష సమితి నాయకుడు శ్రీ దేవిలాల్. ఆ గురువారం రాత్రి అతను కర్నాల్‌లో ఒక బహిరంగ సభను ఉద్దేశించి మాట్లాడవలసి ఉంది 76 సంవత్సరాల వయసున్న నాయకుడు ఆ రోజులలో చాలా తీరిక లేకుండా ఉన్నాడు. అతను రోజును ఉదయం 8 గంటలకు ప్రారంభించి రాత్రి 11 గంటలకు ముగిస్తాడు. ఆ రోజు ఉదయం నుంచి అప్పటికే 9 బహిరంగ సభలకు హాజరయ్యారు. ఈవిధంగా గడచిన 23 నెలల నుంచి బహిరంగ సభలకు హాజరవుతూ ఎన్నికలకు సిద్ధం అవుతున్నారు.

1987లో హర్యానాలో రాష్ట్ర శాసనసభ ఎన్నికలకు సంబంధించి ఒక వార్తాపత్రిక ఇచ్చిన నివేదిక ఇది. 1982 నుంచి కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం ఆ రాష్ట్రాన్ని పరిపాలిస్తున్నది. అప్పటి ప్రతిపక్ష నాయకుడు చౌదరీ దేవిలాల్ 'న్యాయ్ యుద్ధ్' (న్యాయం కోసం పోరాటం) అనే ఉద్యమాన్ని నడిపించి, 'లోక్ దళ్' అనే కొత్త పార్టీని స్థాపించారు. ఎన్నికలలో అతని పార్టీ కాంగ్రెస్ వ్యతిరేక కూటమిని ఏర్పాటు చేయడానికి ఇతర ప్రతిపక్ష పార్టీలతో కలిసింది. తన పార్టీ ఎన్నికలలో గెలిస్తే రైతులు, చిన్న వ్యాపారస్తుల రుణాలను రద్దు చేస్తామని ఎన్నికల ప్రచారంలో దేవిలాల్ ప్రకటించారు. తన ప్రభుత్వం యొక్క మొదట చేసేపని ఇదేనని అతను వాగ్దానం చేసారు.

ఉన్న ప్రభుత్వం పట్ల ప్రజలు సంతోషంగా లేరు. వారు దేవిలాల్ వాగ్దానంతో ఆకర్షితులైనారు. ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు ప్రజలు లోక్ దళ్ పార్టీ, దాని మిత్ర పక్షాలకు అనుకూలంగా పెద్ద ఎత్తున ఓటు వేశారు. లోక్ దళ్, దాని భాగస్వామ్య పార్టీలు రాష్ట్ర విధానసభలోని 90 స్థానాలలో 76 స్థానాలను గెలుచుకున్నాయి. లోక్ దళ్ స్వంతంగా 60స్థానాలు సాధించి శాసనసభలో స్పష్టమైన ఆధిక్యం సాధించింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ 5 స్థానాలను మాత్రమే గెలుచుకుంది.

ఎన్నికల ఫలితాలు ప్రకటించిన తర్వాత పదవిలో ఉన్న ముఖ్యమంత్రి రాజీనామా చేశారు. కొత్తగా ఎన్నికైన లోక్ దళ్ శాసనసభ్యులు దేవిలాల్‌ను తమ నాయకునిగా ఎన్నుకున్నారు. గవర్నర్ దేవిలాల్‌ను ముఖ్యమంత్రిగా ఆహ్వానించారు. ఎన్నికల ఫలితాలు ప్రకటించిన మూడు రోజుల తర్వాత అతను ముఖ్యమంత్రి అయ్యాడు. ముఖ్యమంత్రి అయిన వెంటనే అతని ప్రభుత్వం చిన్న రైతులు, వ్యవసాయం కూలీలు, చిన్న వ్యాపారస్తులు బకాయిపడ్డ రుణాలను రద్దు చేస్తూ ఆదేశాలు జారీ చేసింది. అతని పార్టీ నాలుగు సంవత్సరాలు రాష్ట్రాన్ని పరిపాలించింది. తదుపరి ఎన్నికలు 1991లో జరిగాయి. కానీ ఈసారి అతని పార్టీ ప్రజామద్దతును సాధించలేకపోయింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎన్నికలలో విజయం సాధించి ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

జగదీప్, నవప్రీత్ ఈ కథను చదివి క్రింది నిర్ధారణకు వచ్చారు. ఈ క్రింది వానిలో ఏది సరైనదో ఏది కాదో చెప్పగలవా? (లేదా పై కథలో ఇచ్చిన సమాచారం వాటిని సరైనదో కాదో చెప్పడానికి సరిపోదా?)

- ఎన్నికలు ప్రభుత్వ విధానాలలో మార్పులకు దారితీయగలవు.
- గవర్నర్ దేవిలాల్ ఉపన్యాసాలకు ముగ్ధుడై అతనిని ముఖ్యమంత్రిగా ఆహ్వానించారు.
- పరిపాలించే పార్టీ పట్ల ప్రజలు సంతోషంగా లేరు, తదుపరి ఎన్నికలలో ఆ పార్టీకి వ్యతిరేకంగా ఓటు వేసారు.
- ఎన్నికలలో గెలిచిన పార్టీ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది.
- హర్యానాలో ఈ ఎన్నికలు ఎంతో ఆర్థికాభివృద్ధికి దోహదం చేశాయి.
- ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ పార్టీ ఓడిపోయిన తర్వాత కూడా కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రి రాజీనామా చేయాల్సిన అవసరం లేదు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

ACTIVITY

Do you know when the last Assembly election was held in your state? Which other elections have taken place in your locality in the last five years? Write down the level of elections (National, Assembly, Panchayat, etc.), when were they held and the name and designation (MP, MLA, etc.) of the persons who got elected from your area.

Why do we need elections?

Elections take place regularly in any democracy. There are more than one hundred countries in the world in which elections take place to choose people's representatives. We also read that elections are held in many countries that are not democratic.

But why do we need elections? Let us try to imagine a democracy without elections. A rule of the people is possible without any elections if all the people can sit together everyday and take all the decisions. But as we have already seen in Chapter 1, this is not possible in any large community. Nor is it possible for everyone to have the time and knowledge to take decisions on all matters. Therefore in most democracies people rule through their representatives.

Is there a democratic way of selecting representatives without elections? Let us think of a place where representatives are selected on the basis of age and experience. Or a place where they are chosen on the basis of education or knowledge. There could be some difficulty in deciding on who is more experienced or knowledgable. But let us say the people can resolve these difficulties. Clearly, such a place does not require elections.

But can we call this place a democracy? How do we find out if the people like their representatives or not? How do we ensure that these representatives rule as per the wishes of the people? How to make sure that those who the people don't like do not remain their representatives? This requires a mechanism by which people can choose their representatives at regular intervals and change them if they wish to do so. This mechanism is called election. Therefore, elections are considered essential in our times for any representative democracy.

In an election the voters make many choices:

- They can choose who will make laws for them.
- They can choose who will form the government and take major decisions.
- They can choose the party whose policies will guide the government and law making.

We have seen why democracies need to have elections. But why do rulers in non-democratic countries need to hold elections?

What makes an election democratic?

Elections can be held in many ways. All democratic countries hold elections. But most non-democratic countries also hold some kind of elections. How do we distinguish democratic elections from any other election? We have discussed this question briefly in Chapter 1. We discussed many examples of countries where elections are held but they can't really be called democratic elections. Let us recall what we learnt there and start with a simple list of the minimum conditions of a democratic election:

- First, everyone should be able to choose. This means that everyone should have one vote and every vote should have equal value.

www.apteachers.in

కృత్యం

మీ రాష్ట్రంలో గత అసెంబ్లీ ఎన్నికలు ఎప్పుడు జరిగాయో మీకు తెలుసా? మీ ప్రాంతంలో గత 5 సంవత్సరాలలో జరిగిన ఇతర ఎన్నికలు ఏవి? ఎన్నికలు (జాతీయ, అసెంబ్లీ, పంచాయితీ మొదలగునవి) ఎప్పుడు జరిగాయి? మీ ప్రాంతం నుంచి ఎన్నికైన వ్యక్తిపేరు, అతని హోదాను రాయండి.(పార్లమెంట్ సభ్యులు / శాసనసభ్యులు)

మనకు ఎన్నికలు ఎందుకు అవసరం?

ఎన్నికలు ఏ ప్రజాస్వామ్యంలోనైనా క్రమబద్ధంగా నిర్ణీతకాలంలో జరుగుతాయి. ప్రపంచంలో వందకు పైగా దేశాలలో ప్రజలు తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకోవడానికి ఎన్నికలు జరుగుతాయి. ప్రజాస్వామ్య దేశాలు కాని దేశాలలో కూడా ఎన్నికలు జరుగుతాయని మనం చదువుకున్నాము.

అయితే మనకు ఎన్నికలు ఎందుకు అవసరము? ఎన్నికలు లేని ప్రజాస్వామ్యమును ఊహించడానికి ప్రయత్నిద్దాం. ప్రజలందరూ ప్రతిరోజూ ఒకచోట కూర్చొని నిర్ణయాలు తీసుకునే అవకాశం ఉంటే ఎన్నికలు లేకుండా ప్రజా పరిపాలన సాధ్యమవు తుంది. విశాలమైన సమాజంలో అది సాధ్యపడదని మనం మొదటి అధ్యాయంలో తెలుసుకున్నాం. ప్రతి ఒక్కరికీ అన్ని విషయాల మీద కూర్చొని నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి తగిన సమయం, పరిజ్ఞానం లేనందున సాధ్యపడదు. కావున అత్యధిక ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల ద్వారా పరిపాలన చేసుకుంటారు.

ఎన్నికలు లేకుండా ప్రజా ప్రతినిధులను ఎంపిక చేయడానికి ఏదైనా ప్రజాస్వామ్యయుతమైన విధానం ఉందా? అనుభవం, వయస్సు ప్రాతిపదికగా ప్రతినిధులను ఎంపిక చేయబడే ప్రదేశం ఒకటి ఉన్నదని ఊహిద్దాం లేదా వారు విద్య, జ్ఞానం ఆధారంగా ఎంపిక చేయబడే ప్రదేశాన్ని ఊహిద్దాం. ఎవరు ఎక్కువ జ్ఞానాన్ని, అనుభవాన్ని కలిగి ఉన్నారనే విషయాన్ని నిర్ణయించడం కష్టంగా ఉంటుంది. ప్రజలు ఈ సమస్యను పరిష్కరించు కొంటారని మనము అనుకుందాం. అలాంటి ప్రదేశం ఎక్కడైనా ఉంటే అక్కడ ఎన్నికలు అవసరం లేదు.

అయితే ఈ ప్రదేశాన్ని మనం ప్రజాస్వామ్యం అనవచ్చా? ప్రజలు తమ ప్రతినిధులను ఇష్టపడు తున్నారో లేదో ఎలా తెలుసుకోవచ్చు? ప్రజల అభీష్టం మేరకు ప్రజాప్రతినిధులు పరిపాలించేలా మనం ఎలా చేయగలం? ప్రజలు ఇష్టపడని వారిని తమ ప్రతి నిధులుగా కొనసాగకుండా మనం ఎలా చూడగలం? ప్రజలు తమ ప్రతినిధులను నిర్ణీతకాలంలో ఎన్నుకోవడానికి, వారు కోరుకుంటే మార్చుకోవ డానికి ఒక యంత్రాంగం అవసరం. ఈ యంత్రాం గాన్ని ఎన్నికలు అంటారు. కావున ప్రస్తుత కాలంలోని ఏ ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యంలోనైనా ఎన్నికలు తప్పనిసరి.

ఎన్నికల్లో ఓటర్లు అనేక ఎంపికలను చేసుకుంటారు.

- వారు తమకోసం చట్టాలు చేసేవారిని ఎంపిక చేసుకుంటారు.
- ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేసే వారిని, ముఖ్య నిర్ణయాలు తీసుకునే వారిని ఎంపిక చేసు కుంటారు.
- ఏ పార్టీ విధానాలు ప్రభుత్వాన్ని, శాసనాలు చేయడాన్ని నిర్ధారిస్తాయో ఆ పార్టీని ఎన్ను కుంటారు.

ప్రజాస్వామ్య దేశాలకు ఎన్నికలు ఎందుకు అవసరమో మనం చూశాము. కానీ ప్రజాస్వామ్యం లేని దేశాలలో పాలకులు ఎన్నికలను ఎందుకు నిర్వహిస్తారు?

ఒక ఎన్నికను ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేసేది ఏది?

ఎన్నికలు అనేక విధాలుగా జరుగుతాయి. ప్రజాస్వామ్య దేశాలన్నీ ఎన్నికలను నిర్వహిస్తాయి. అయితే ప్రజాస్వామ్యం కాని దేశాలలో కూడా కొన్ని రకాలైన ఎన్నికలు నిర్వహించుకుంటాయి. ప్రజాస్వామ్యంలోని ఎన్నికలకు, ఇతర ఎన్నికలకు బేధాన్ని ఎలా గుర్తించవచ్చు? మొదటి అధ్యాయం లోనే ఈ ప్రశ్న గురించి క్లుప్తంగా చర్చించాం. ఎన్నికలు జరిగే చాలా దేశాలను ఉదాహరణలుగా చర్చించాం. కానీ వాటి అన్నింటినీ ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలు అనలేము. మనం ఏమి నేర్చుకున్నామో ఒకసారి జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలకు అవసరమైన కనీస పరిస్థితులను గుర్తిద్దాం.

- మొదటిది: ప్రతి ఒక్కరూ ఎంపిక చేసుకోగలిగేలా ఉండాలి. దీని అర్థం ఏమంటే ప్రతి ఒక్కరికీ ఒక ఓటు ఉండాలి, ప్రతి ఓటుకు సమానమైన విలువ ఉండాలి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

- Second, there should be something to choose from. Parties and candidates should be free to contest elections and should offer some real choice to the voters.
- Third, the choice should be offered at regular intervals. Elections must be held regularly after every few years.
- Fourth, the candidate preferred by the people should get elected.
- Fifth, elections should be conducted in a free and fair manner where people can choose as they really wish.

These might look like very simple and easy conditions. But there are many countries where these are not fulfilled. In this chapter we will apply these conditions to the elections held in our own country to see if we can call these democratic elections.

Is it good to have political competition?

Elections are thus all about political competition. This competition takes various forms. The most obvious form is the competition among political parties. At the constituency level, it takes the form of competition among several candidates. If there is no competition, elections will become pointless.

But is it good to have political competition? Clearly, an electoral competition has many demerits. It creates a sense of disunity and 'factionalism' in every locality. You would have heard of people complaining of 'party-politics' in your locality. Different political parties and leaders often level allegations against one another. Parties and candidates often use dirty tricks to win elections. Some people say that this pressure to win electoral fights does not allow sensible long-term policies to be formulated. Some good people who may wish to serve the country do not enter this arena. They do not like the idea of being dragged into unhealthy competition.

Our Constitution makers were aware of these problems. Yet they opted for free competition in elections as the way to select our future leaders. They did so because this system works better in the long run. In an ideal world all political leaders know what is good for the people and are motivated only by a desire to serve them. Political competition is not necessary in such an ideal world. But that is not what happens in real life. Political leaders all over the world, like all other professionals, are motivated by a desire to advance their political careers. They want to remain in power or get power and positions for themselves.They may wish to serve the people as well, but it is risky to depend entirely on their sense of duty. Besides even when they wish to serve the people, they may not know what is required to do so, or their ideas may not match what the people really want.

How do we deal with this real life situation? One way is to try and improve the knowledge and character of political leaders. The other and more realistic way is to set up a system where political leaders are rewarded for serving the people and punished for not doing so. Who decides this reward orpunishment? The simple answer is: the people. This is what electoral competition does. Regular electoral competition provides incentives to political parties and leaders. They know that if they raise issues that people want to be raised, their popularity and chances of victory will increase in the next elections. But if they fail to satisfy the voters with their work they will not be able to win again.

Ah! So, elections are like exams where politicians and parties know if they have passed or failed. But who are the examiners?

www.apteachers.in

- రెండవది: దేని నుంచి ఎంపిక చేసుకోవాలో స్పష్టంగా ఉండాలి. పార్టీలు, అభ్యర్థులకు ఎన్నికలలో పోటీ చేయడానికి స్వేచ్ఛ ఉండాలి, ఓటర్లకు నిజమైన ఎంపిక కోసం స్వేచ్ఛ ఇవ్వాలి.
- మూడవది: ఎంపిక నిర్ణీత కాలవ్యవధులలో ఇవ్వాలి. ప్రతి నిర్ణీతకాలం తరువాత క్రమం తప్పకుండా ఎన్నికలు నిర్వహించాలి.
- నాలుగవది: ప్రజలు ఎంపిక చేసుకున్న వ్యక్తి తప్పనిసరిగా ఎన్నుకోబడాలి.
- ఐదవది: ప్రజలు వాస్తవంగా కోరుకున్న వారిని ఎంపిక చేసుకునేలా ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, న్యాయ బద్ధంగా జరగాలి.

ఇవన్నీ చాలా తేలికగా, సులభమైన పరిస్థితుల లాగా కనిపించవచ్చు. అయితే ఈ పరిస్థితులు కూడా లేని దేశాలు చాలా ఉన్నాయి. ఈ అధ్యాయంలో పై పరిస్థితులను మన దేశంలో జరుగుతున్న ఎన్నికలకు అన్వయించి వాటిని ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలు అనవచ్చా అనే విషయాన్ని పరిశీలిద్దాం.

రాజకీయ పరమైన పోటీ ఉండడం మంచిదేనా?

ఎన్నికలు పై విధంగా రాజకీయ పరమైన పోటీని తెలియజేస్తాయి. ఈ పోటీ పలు రూపాలలో ఉంటుంది. వాటిలో రాజకీయ పార్టీలకు మధ్య ఉండే పోటీ చాలా స్పష్టంగా ఉంటుంది. ఎన్నికలు నియోజకవర్గ స్థాయిలో చాలామంది అభ్యర్థుల మధ్య పోటీని తీసుకువస్తాయి. వారి మధ్య పోటీ లేకపోతే ఎన్నికలకు ఎటువంటి అర్థం ఉండదు.

అయితే రాజకీయ పరమైన పోటీ ఉండడం మంచి దేనా? ఎన్నికల పోటీ కొన్ని లోపాలను స్పష్టంగా కలిగిఉంది. ఇది ప్రతి ప్రాంతంలో వర్గ పోరును, అనైక్యతను సృష్టిస్తుంది. మీ ప్రాంతంలో పార్టీ రాజకీయాల గురించి ప్రజలు తరచుగా ఫిర్యాదు చేయడాన్ని వింటూ ఉంటారు. వివిధ రాజకీయ పార్టీలు, నాయకులు తరచుగా ఒకరిపై మరొకరు ఆరోపణలు చేసుకుంటారు. పార్టీలు, అభ్యర్థులు ఎన్నికలలో గెలవడానికి చవకబారు జిమ్మిక్కులను ఉపయోగిస్తుంటారు. ఎన్నికల పోటీలో ఈ విధమైన ఒత్తిడి దీర్ఘకాలిక విధానాలను తయారు చేయుటలో ఉపయోగపడదని కొంతమంది ప్రజల అభిప్రాయం. దేశానికి సేవ చేయాలనుకునే కొంతమంది మంచి వ్యక్తులు ఈ రంగంలోకి ప్రవేశించుటలేదు. అనారోగ్యకరమైన పోటీలోకి నెట్టబడతామనే ఆలోచనలతో చాలామంది దీనిని ఇష్టపడటం లేదు.

మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలకు ఈ సమస్యలు గురించి అవగాహన ఉంది. అయినప్పటికి వారు ఎన్నికలలో భవిష్యత్ నాయకులను ఎంపిక చేసుకోవడానికి స్వేచ్ఛాయుత పోటీనే కోరుకున్నారు. దీర్ఘకాలంలో ఈ వ్యవస్థ బాగా పని చేయడానికే వారు అలా చేశారు. ఆదర్శ ప్రపంచంలో రాజకీయ నాయకులు ప్రజలకు ఏది మంచో తెలుసుకుని, ప్రజలకు సేవ చేయాలనే తపనతో ప్రభావితులవుతూ ఉంటారు. రాజకీయ పరమైన పోటీ అలాంటి ఆదర్శ ప్రపంచంలో అవసరం లేదు. అయితే వాస్తవ జీవితంలో అలా జరగటం లేదు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న రాజకీయ నాయకులు మిగిలిన వృత్తి నిపుణుల వలె తమ రాజకీయ జీవితాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళాలనే తపనతోఉన్నారు. వారు అధికారాన్ని సంపాదించాలని లేదా అధికారంలోనే ఉండాలని, హోదాలను తామే అనుభవించాలని కోరుకుంటారు. ప్రజలకు సేవ చేయాలని కూడా వారు కోరుకోవచ్చు. అయితే ఇది వారియొక్క స్వభావంపై పూర్తిగా ఆధారపడిఉండుట ప్రమాదకరంగా ఉంటుంది. ప్రజలకు ఎప్పుడు సేవ చేయాలనిపిస్తే అప్పుడు వారికి ఏమి చేయాలో తెలియకపోవచ్చు లేదా ప్రజలు వాస్తవంగా ఏమి కోరుకుంటున్నారనే దానితో వారి ఆలోచనలు కలవకపోవచ్చు.

ఈ రకమైన వాస్తవ జీవన పరిస్థితిని ఎలా చక్కదిద్ద వచ్చు? రాజకీయ నాయకుల యొక్క జ్ఞానాన్ని, ప్రవర్తనను మెరుగుపరచడం అనేది ఒక మార్గం. ప్రజలకు సేవ చేసే రాజకీయ నాయకులను గౌరవించడం, చేయని వారిని శిక్షించేందుకు ఒక వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయడం మరొక ఆచరణాత్మక మార్గం. బహుమతులను, శిక్షలను ఎవరు నిర్ణయిస్తారు? దానికి సులువైన సమాధానం: ప్రజలు. ఎన్నికల పోటీ ఏమి చేస్తుందో అదే ఇది. నిర్ణీత కాలంలో జరిగే ఎన్నికల పోటీలు రాజకీయ పార్టీలకు, నాయకులకు ప్రోత్సాహకాలను అందిస్తాయి. ప్రజలు లేవనెత్తాలనుకున్న సమస్యలను తాము లేవనెత్తితే ప్రజాదరణ పొంది తరువాత ఎన్నికలలో వారు గెలిచే అవకాశాలు పెరుగుతాయని రాజకీయ నాయకులకు తెలుసు. అయితే తాము చేసే పనులతో ఓటర్లను తృప్తి పరుచుటలో విఫలమైతే వారు మరొకసారి గెలవలేరు.

ఆహా! ఎన్నికలు పరీక్షలు లాంటివి. అందులో రాజకీయ నాయకులు, పార్టీలు ఉత్తీర్ణులవుతారో లేదా ఫెయిలవుతారో తెలిసిపోతుంది. కానీ పరీక్షలు పెట్టేదెవరు?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

So if a political party is motivated only by desire to be in power, even then it will be forced to serve the people. This is a bit like the way market works. Even if a shopkeeper is interested only in his profit, he is forced to give good service to the customers. If he does not, the customer will go to some other shop. Similarly, political competition may cause divisions and some ugliness, but it finally helps to force political parties and leaders to serve the people.

read the cartoon

Irfan Khan

Read these two cartoons carefully. Write the message of each of them in your own words. Have a discussion in class on which of the two is closer to the reality in your own locality. Draw a cartoon to depict what elections do to the relationship between voters and political leaders.

3.2 What Is Our System of Elections?

Can we say that Indian elections are democratic? To answer this question, let us take a look at how elections are held in India. Lok Sabha and Vidhan Sabha (Assembly) elections are held regularly after every five years. After five years the term of all the elected representatives comes to an end. The Lok Sabha or Vidhan Sabha stands 'dissolved'. Elections are held in all constituencies at the same time, either on the same day or within a few days. This is called a general election. Sometimes election is held only for one constituency to fill the vacancy caused by death or resignation of a member. This is called a by-election. In this chapter we will focus on general elections.

Electoral constituencies

You read about the people of Haryana electing 90 MLAs. You may have wondered how they did that. Did every person in Haryana vote for all the 90 MLAs? You perhaps know that this is not the case. In our country we follow an area based system of representation. The country is divided into different areas for purposes of elections. These areas are called electoral constitutencies. The voters who live

www.apteachers.in

ఒక రాజకీయ పార్టీ కేవలం అధికారంలో ఉండాలనే బలమైన కోరికతో ఉంటే అది తప్పనిసరిగా ప్రజలకు సేవ చేయాల్సి ఉంటుంది. మార్కెట్ ఎలా పనిచేస్తుందో ఇది కూడా అంతే. ఒక షాపు యజమానికి తన లాభంపైనే ఆసక్తి ఉంటే వినియోగదారులకు మంచి సేవలు అందించాల్సి ఉంటుంది. అలా అతను చేయకపోతే వినియోగదారుడు వేరే దుకాణానికి వెళ్ళిపోతాడు. అదే విధంగా రాజకీయ పోటీ కొన్ని విభజనలను సృష్టించడానికి, కొంత వికృత తత్వానికి కారణమవ్వచ్చు. అయితే ఇది రాజకీయ పార్టీలను, నాయకులను ప్రజలకు అంతిమంగా సేవ చేసేలా చేస్తుంది.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

Irfan Khan

పై రెండు వ్యంగ్య చిత్రాలను జాగ్రత్తగా చదవండి. ప్రతిదానిలో ఉన్న సందేశాన్ని మీ సొంతమాటల్లో వ్రాయండి. మీ ప్రాంతంలో ఈ రెండు సందేశాలలో ఏది వాస్తవానికి దగ్గరగా ఉంది అనే దానిపై తరగతి గదిలో చర్చించండి. ఓటర్లకు రాజకీయ నాయకులకు మధ్య సంబంధాన్ని ఎన్నికలు ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయో తెలియజేసే వ్యంగ్య చిత్రాన్ని గీయండి.

3.2 మన ఎన్నికల విధానం ఏమిటి?

భారతదేశంలో ఎన్నికలు ప్రజాస్వామ్య బద్ధమైనవని మనం చెప్పగలమా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానంగా భారతదేశంలో ఎన్నికలు ఎలా జరుగుతాయో పరిశీలిద్దాం. ప్రతీ ఐదు సంవత్సరాల తరువాత లోక్‌సభ, విధానసభ(అసెంబ్లీ)లకు ఎన్నికలు క్రమబద్ధంగా నిర్వహిస్తారు. 5 సంవత్సరాల తరువాత ఎన్నికైన ప్రజా ప్రతినిధులందరి పదవీకాలం ముగుస్తుంది. లోక్‌సభ లేదా విధాన సభ రద్దు చేయబడుతుంది. అన్ని నియోజకవర్గాల్లో ఎన్నికలు ఒకే రోజున గానీ కొద్ది రోజుల వ్యవధిలో గానీ జరుగుతాయి. వీటిని సాధారణ ఎన్నికలు అంటారు. కొన్ని సందర్భాలలో సభ్యుడు మరణించుట వలన లేదా రాజీనామా చేయుట వలన ఖాళీ అయిన స్థానాన్ని భర్తీ చేయుటకు ఒక నియోజకవర్గంలో ఎన్నిక జరుగుతుంది. దీనినే ఉప ఎన్నిక అంటారు. ఈ అధ్యాయంలో మనము సాధారణ ఎన్నికలు గురించి తెలుసుకుందాం.

ఎన్నికల నియోజకవర్గాలు

హర్యానాలో ప్రజలు 90 మంది శాసనసభ్యులను ఎన్నుకొన్న విషయాన్ని నీవు చదివావు. అది ఎలా జరిగిందా అని నీవు ఆశ్చర్యపోవచ్చు. హర్యానాలో ఉన్న ప్రతీ వ్యక్తి 90 మంది శాసనసభ్యులకు ఓటు వేశారా? బహుశా అలా జరగదని నీకు తెలిసే ఉంటుంది. మనదేశంలో ఒక ప్రాంత ఆధారిత ప్రాతినిధ్య వ్యవస్థను మనం అనుసరిస్తున్నాం. ఎన్నికల కొరకు దేశాన్ని అనేక ప్రాంతాలుగా విభజిస్తారు. వీటినే ఎన్నికల నియోజకవర్గాలుగా పిలుస్తారు. ఆ ప్రాంతంలో ఉండే వ్యక్తులు ఒక ప్రతినిధిని ఎన్నుకుంటారు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

in an area elect one representative. For Lok Sabha elections, the country is divided into 543 constituencies. The representative elected from each constituency is called a Member of Parliament or an MP. One of the features of a democratic election is that every vote should have equal value. That is why our Constitution requires that each constituency should have a roughly equal population living within it.

Similarly, each state is divided into a specific number of Assembly constituencies. In this case, the elected representative is called the Member of Legislative Assembly or an MLA. Each Parliamentary constituency has within it several assembly constituencies. The same principle applies for Panchayat and Municipal elections. Each village or town is divided into several 'wards' that are like constituencies. Each ward elects one member of the village or the urban local body. Sometimes these constituencies are counted as 'seats', for each constituency represents one seat in the assembly. When we say that 'Lok Dal won 60 seats' in Haryana, it means that candidates of Lok Dal won in 60 assembly constituencies in the state and thus Lok Dal had 60 MLAs in the state assembly.

GULBARGA LOK SABHA CONSTITUENCY

GULBARGA (KALABURAGI) DISTRICT IN KARNATAKA

- Why is the boundary of the Gulbarga Lok Sabha constituency not the same as the district boundary of Gulbarga (Kalaburagi)? Draw a similar map for your own Lok Sabha constituency.
- How many Assembly constituencies are there in the Gulbarga Lok Sabha constituency? Is it the same in your own Lok Sabha constituency?

www.apteachers.in

లోక్ సభ ఎన్నికల కొరకు దేశాన్ని 543 నియోజక వర్గాలుగా విభజించారు. ప్రతి నియోజకవర్గం నుంచి ఎన్నికైన ప్రతినిధిని పార్లమెంట్ సభ్యుడు లేదా ఎం.పి. గా పిలుస్తారు. ప్రతి ఓటు సమానమైన విలువ కలిగి ఉండటం ప్రజాస్వామ్య లక్షణాలలో ఒకటి. అందువలనే భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం ప్రతి నియోజకవర్గంలో ఇంచుమించుగా సమానమైన జనాభా నివసిస్తూ ఉంటారు.

అదేవిధంగా ప్రతి రాష్ట్రం కొన్ని నిర్దిష్టమైన సంఖ్యలో శాసనసభ నియోజకవర్గాలుగా విభజించ బడి ఉంటుంది. ఇక్కడ ఎన్నికైన ప్రతినిధిని శాసన సభ్యుడు లేదా ఎమ్.ఎల్.ఏ గా పిలుస్తారు. ప్రతి పార్లమెంటు నియోజకవర్గంలో చాలా శాసనసభ నియోజకవర్గాలు ఉంటాయి. పంచాయితీ,పురపాలక ఎన్నికలకు కూడా ఇదే సూత్రం వర్తిస్తుంది. ప్రతి గ్రామాన్ని, పట్టణాన్ని నియోజకవర్గాల మాదిరిగా అనేక 'వార్డులు'గా విభజిస్తారు. గ్రామంలోనైనా, పట్టణములోనైనా ప్రతి వార్డు ఒక సభ్యుణ్ణి ఎన్ను కుంటుంది. ఒక్కోసారి ఈ నియోజకవర్గాలనే 'స్థానాలు'గా పరిగణిస్తారు. ఎందుకంటే ప్రతి నియోజక వర్గం శాసనసభకు ఒక స్థానాన్ని కలిగి ఉంటుంది. హర్యానాలో లోక్‌దళ్ 60 స్థానాలు గెలిచింది అని చెప్పినప్పుడు హర్యానాలో రాష్ట్ర శాసనసభలో లోక్‌దళ్ అభ్యర్థులు 60 శాసనసభ నియోజవర్గాలలో గెలిచారని అర్థం. ఈ విధంగా రాష్ట్ర శాసనసభలో లోక్‌దళ్ 60 మంది శాసనసభ్యులను కలిగి ఉన్నది.

గుల్బర్గా లోక్ సభ నియోజకవర్గం

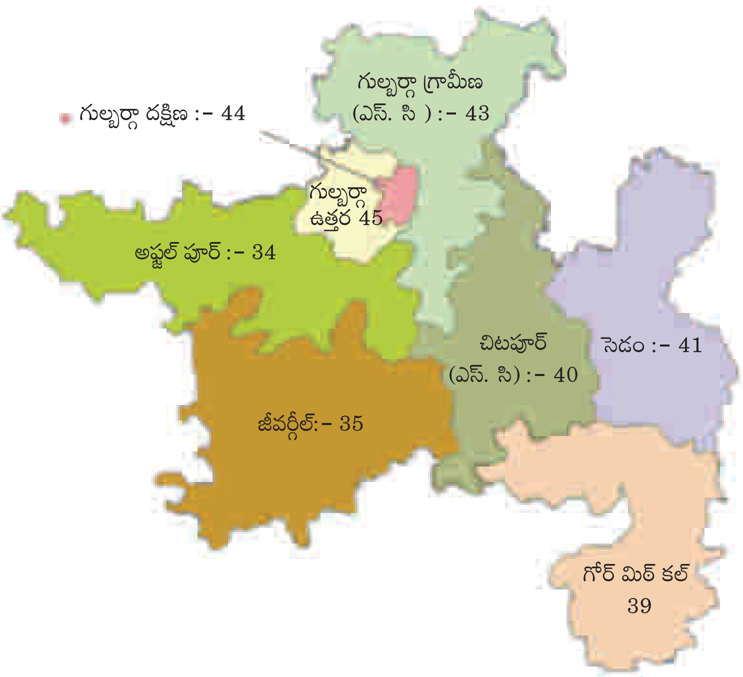

కర్నాటక లోని గుల్బర్గా (కలబురగి) జిల్లా

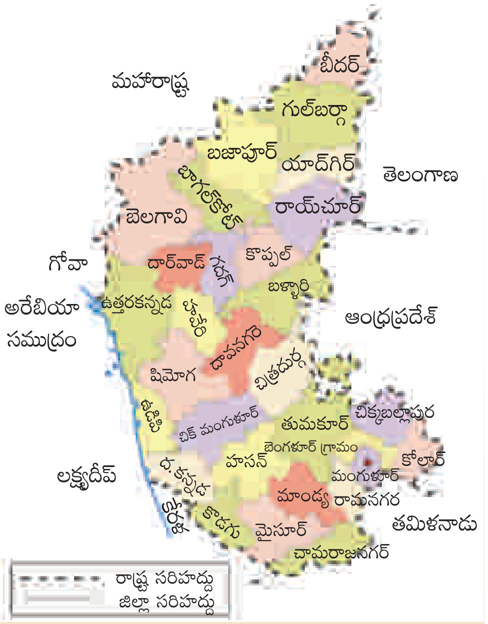

- గుల్బర్గా లోక్‌సభ నియోజకవర్గ సరిహద్దులు మరియు గుల్బర్గా (కలబురగి) జిల్లా సరిహద్దులు ఒకే రకంగా ఎందుకు లేవు? మీ లోక్‌సభ నియోజక వర్గానికి సంబంధించిన ఇలాంటి మాన చిత్రాన్ని గీయుము.
- గుల్బర్గా లోక్‌సభ నియోజకవర్గంలో ఎన్ని అసెంబ్లీ స్థానాలు కలవు? మీ నియోజకవర్గంలో కూడా అన్నే స్థానాలు ఉన్నాయా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Reserved Constituencies

Our Constitution entitles every citizen to elect her/his representative and to be elected as a representative. The Constitution makers, however, were worried that in an open electoral competition, certain weaker sections may not stand a good chance to get elected to the Lok Sabha and the state Legislative Assemblies. They may not have the required resources, education and contacts to contest and win elections against others. Those who are influential and resourceful may prevent them from winning elections. If that happens, our Parliament and Assemblies would be deprived of the voice of a significant section of our population. That would make our democracy less representative and less democratic.

So, the makers of our Constitution thought of a special system of reserved constituencies for the weaker sections. Some constituencies are reserved for people who belong to the Scheduled Castes [SC] and Scheduled Tribes [ST]. In a SC reserved constituency only some one who belongs to the Scheduled Castes can stand for election. Similarly only those belonging to the Scheduled Tribes can contest an election from a constituency reserved for ST. Currently, in the Lok Sabha, 84 seats are reserved for the Scheduled Castes and 47 for the Scheduled Tribes (as on 26 January 2019). This number is in proportion to their share in the total population. Thus the reserved seats for SC and ST do not take away the legitimate share of any other social group.

This system of reservation was extended later to other weaker sections at the district and local level. In many states, seats in rural (panchayat) and urban (municipalities and corporations) local bodies are now reserved for Other Backward Classes (OBC) as well. However, the proportion of seats reserved varies from state to state. Similarly, one-third of the seats are reserved in rural and urban local bodies for women candidates.

Voters' list

Once the constituencies are decided, the next step is to decide who can and who cannot vote. This decision cannot be left to anyone till the last day. In a democratic election, the list of those who are eligible to vote is prepared much before the election and given to everyone. This list is officially called the Electoral Roll and is commonly known as the Voters' List.

This is an important step for it is linked to the first condition of a democratic election: everyone should get an equal opportunity to choose representatives. Earlier, we read about the principle of universal adult franchise. In practice it means that everyone should have one vote and each vote should have equal value. No one should be denied the right to vote without a good reason. Different citizens differ from one another in many ways: some are rich, some are poor; some are highly educated, some are not so educated or not educated at all; some are kind, others are not so kind. But all of them are human beings with their own needs and views. That is why all of them deserve to have an equal say in decisions that affect them.

In our country, all the citizens aged 18 years and above can vote in an election. Every citizen has the right to vote, regardless of his or her caste, religion or gender. Some criminals and persons with unsound mind can

Like in Panchayats, should we not have at least one-third seats in the parliament and assemblies reserved for women?

www.apteachers.in

రిజర్వ్ నియోజకవర్గాలు

మన రాజ్యాంగం ప్రతి పౌరునకు అతను/ఆమె యొక్క ప్రతినిధిని ఎన్నుకోవడానికి లేదా తామే ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకోబడడానికి హక్కును కల్పిస్తుంది. అయితే అందరితో పాటు బహిరంగ ఎన్నికల పోటీలో కొన్ని బలహీన వర్గాలకు లోక్ సభలో కానీ, రాష్ట్ర శాసనసభలో కానీ సరైన అవకాశం రాకపోవచ్చని రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఆందోళన చెందారు. వారికి ఎన్నికలలో పోటీ చేసి ఇతరులపై గెలవడానికి అవసరమైన వనరులు, విద్య, పరిచయాలు లేకపోవచ్చు. బాగా పలుకుబడి, వనరులు ఉన్నవారు అలాంటి వారిని గెలవనీయకుండా అడ్డుకోవచ్చు. అదేగనుక జరిగితే మన పార్లమెంట్, విధాన సభలలో మన జనాభాలో ప్రముఖ వర్గపు వాణిని వినిపించడానికి స్థానం లేకుండా పోతుంది. అది మన ప్రజాస్వామ్యాన్ని తక్కువ ప్రాతినిధ్యం వహించేదిగానూ మరియు బలహీన ప్రజాస్వామ్యయుతంగానూ చేస్తుంది.

కావున మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు బలహీన వర్గాలకు రిజర్వ్ నియోజకవర్గాలను కేటాయించే ప్రత్యేక విధానము గురించి ఆలోచన చేశారు. కొన్ని నియోజకవర్గాలను షెడ్యూల్డ్ కులాల(SC) వారికి, షెడ్యూల్డ్ తెగల (ST) వారికి ప్రత్యేకంగా కేటాయించారు. షెడ్యూల్డ్ కులాలకు కేటాయించిన నియోజకవర్గంలో షెడ్యూల్డ్ కులాలకు చెందిన వారే అభ్యర్థిగా నిలబడాలి. అదేవిధంగా షెడ్యూల్డ్ తెగలకు రిజర్వ్ చేసిన నియోజకవర్గంలో షెడ్యూల్డ్ తెగలకు చెందినవారే పోటీ చేయాలి. ప్రస్తుత లోక్ సభలో 84 నియోజకవర్గాలు షెడ్యూల్డ్ కులాలు వారికి 47 స్థానాలు షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి (జనవరి 26, 2019 నాటికి) కేటాయించారు. ఈ సంఖ్య మొత్తం జనాభాలో వారికి కేటాయించిన వాటా నిష్పత్తికి అనుగుణంగా ఉన్నది. ఈ విధంగా షెడ్యూల్డ్ కులాల, షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి న్యాయబద్ధంగా కేటాయించిన స్థానాలను ఏ ఇతర సామాజికవర్గం వారు పొందలేరు.

ఈ రిజర్వేషన్ విధానమును తరువాత కాలంలో జిల్లా, స్థానిక స్థాయిలలో ఇతర బలహీన వర్గాలకు కూడా విస్తరించారు. చాలా రాష్ట్రాలలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో (పంచాయతీలు), పట్టణ ప్రాంతాలు (పురపాలక సంఘాలు, నగరపాలక సంస్థలు)లోని స్థానిక సంస్థలలో ఇతర బలహీన వర్గాల (ఓ.బి.సి.) వారికి స్థానాలను ప్రత్యేకంగా కేటాయించారు. అయినప్పటికీ ప్రత్యేకంగా కేటాయించిన స్థానాల సంఖ్య ఒక రాష్ట్రానికి మరో రాష్ట్రానికి తేడా ఉంటుంది. అదేవిధంగా గ్రామీణ, పట్టణ స్థానిక సంస్థలలో 3 వంతులలో 1 వంతు స్థానాలు స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా కేటాయించడం జరిగింది.

ఓటర్ల జాబితా

నియోజకవర్గాలు ఒకసారి నిర్ణయించబడిన తరువాత ఎవరు ఓటు వేయాలి, ఎవరు ఓటు వేయకూడదు అని నిర్ణయించడం తదుపరి చర్య అవుతుంది. ఈ నిర్ణయాన్ని చివరిరోజు వరకు ఎవరికీ వదిలి వేయరాదు. ప్రజాస్వామ్యంలోని ఎన్నికలలో అర్హులైన ఓటర్ల జాబితాను ఎన్నికలకు ముందే తయారు చేసి ప్రతి ఒక్కరికీ ఇవ్వాలి. ఈ జాబితానే అధికారికంగా ఎన్నికల జాబితా అంటారు. సాధారణంగా దీనిని ఓటర్ల జాబితాగా పిలుస్తాం.

ప్రజాస్వామ్యంలో ఎన్నికలకు ఓటర్ల జాబితాను అనుసంధానించడం ముఖ్యమైన చర్యగా ఉంటుంది. ప్రతి ఒక్కరూ తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకోవడానికి సమాన అవకాశం కలిగి ఉండాలి. సార్వత్రిక వయోజన ఓటుహక్కు గురించి మనము ముందే చదువుకున్నాం. ఆచరణలో దీని అర్థం ప్రతి ఒక్కరూ ఒక ఓటు కలిగి ఉండడం, అదేవిధంగా ప్రతి ఓటుకు ఒకే విలువ ఉండడం. సరైన కారణం లేకుండా ఎవరి ఓటుహక్కు నిరాకరించరాదు. పౌరులు వేర్వేరు విధాలుగా ఉండవచ్చు. కొందరు ధనవంతులుగా ఉంటారు. కొందరు పేదవారుగా ఉంటారు. కొందరు ఉన్నత విద్యావంతులుగా ఉంటారు. కొందరు అంత విద్యావంతులు కాక పోవచ్చు లేదా కొందరికి అసలు విద్య ఉండక పోవచ్చు. కొందరు సాధు స్వభావం కలవారుగా ఉంటారు. ఇతరులు అదేవిధంగా ఉండకపోవచ్చు. అయితే అందరూ సొంత అభిప్రాయాలు, అవసరాలు కలిగి ఉన్న వ్యక్తులే. అందువలన వారిపై ప్రభావాన్ని చూపే నిర్ణయాలపై తమ అభిప్రాయాన్ని సమానంగా చెప్పేందుకు వారంతా అర్హత కలిగి ఉన్నారు.

మన దేశంలో 18 సంవత్సరాలు, ఆపైన వయసు గల వ్యక్తులందరూ ఓటు వేయడానికి అర్హులే. ప్రతి పౌరునికి కులం, మతం, లింగంతో సంబంధం లేకుండా ఓటు హక్కు ఉంది. నేరస్థులు, మానసిక ఆరోగ్యం సరిగా లేని వారికి అరుదైన

పంచాయతీల మాదిరిగా మనం పార్లమెంటులో, శాసనసభలలో 1/3 వంతు స్థానాలు స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా ఎందుకు కేటాయించలేము?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

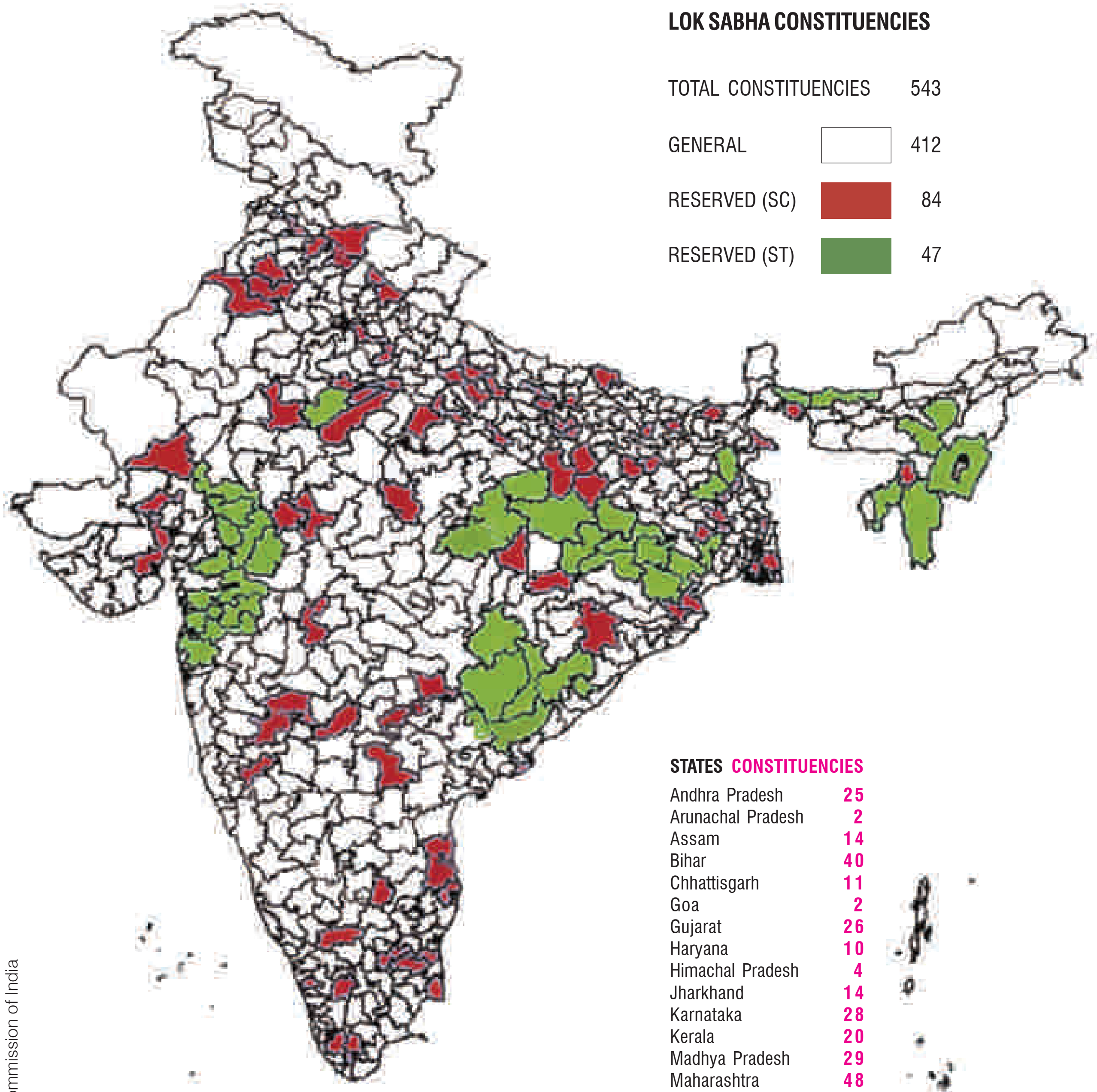

Election Commission of India

STATES	CONSTITUENCIES
Andhra Pradesh	25
Arunachal Pradesh	2
Assam	14
Bihar	40
Chhattisgarh	11
Goa	2
Gujarat	26
Haryana	10
Himachal Pradesh	4
Jharkhand	14
Karnataka	28
Kerala	20
Madhya Pradesh	29
Maharashtra	48
Manipur	2
Meghalaya	2
Mizoram	1
Nagaland	1
Odisha	21
Punjab	13
Rajasthan	25
Sikkim	1
Tamil Nadu	39
Telangana	17
Tripura	2
Uttar Pradesh	80
Uttarakhand	5
West Bengal	42

UNION TERRITORIES	
Andaman & Nicobar Islands	1
Chandigarh	1
Dadra & Nagar Haveli	
Daman & Diu	1+1=2
Delhi	7
Jammu and Kashmir	5
Ladakh	1
Lakshadweep	1
Puducherry	1

See the map above and answer the following questions.

- What is the number of Lok Sabha constituencies in your state and the neighbouring two states?
- Which states have more than 30 Lok Sabha constituencies?
- Why do some states have such a large number of constituencies?
- Why are some constituencies small in area while others are very big?
- Are the constituencies reserved for the SCs and STs evenly spread all over the entire country or are there more in some areas?

www.apteachers.in

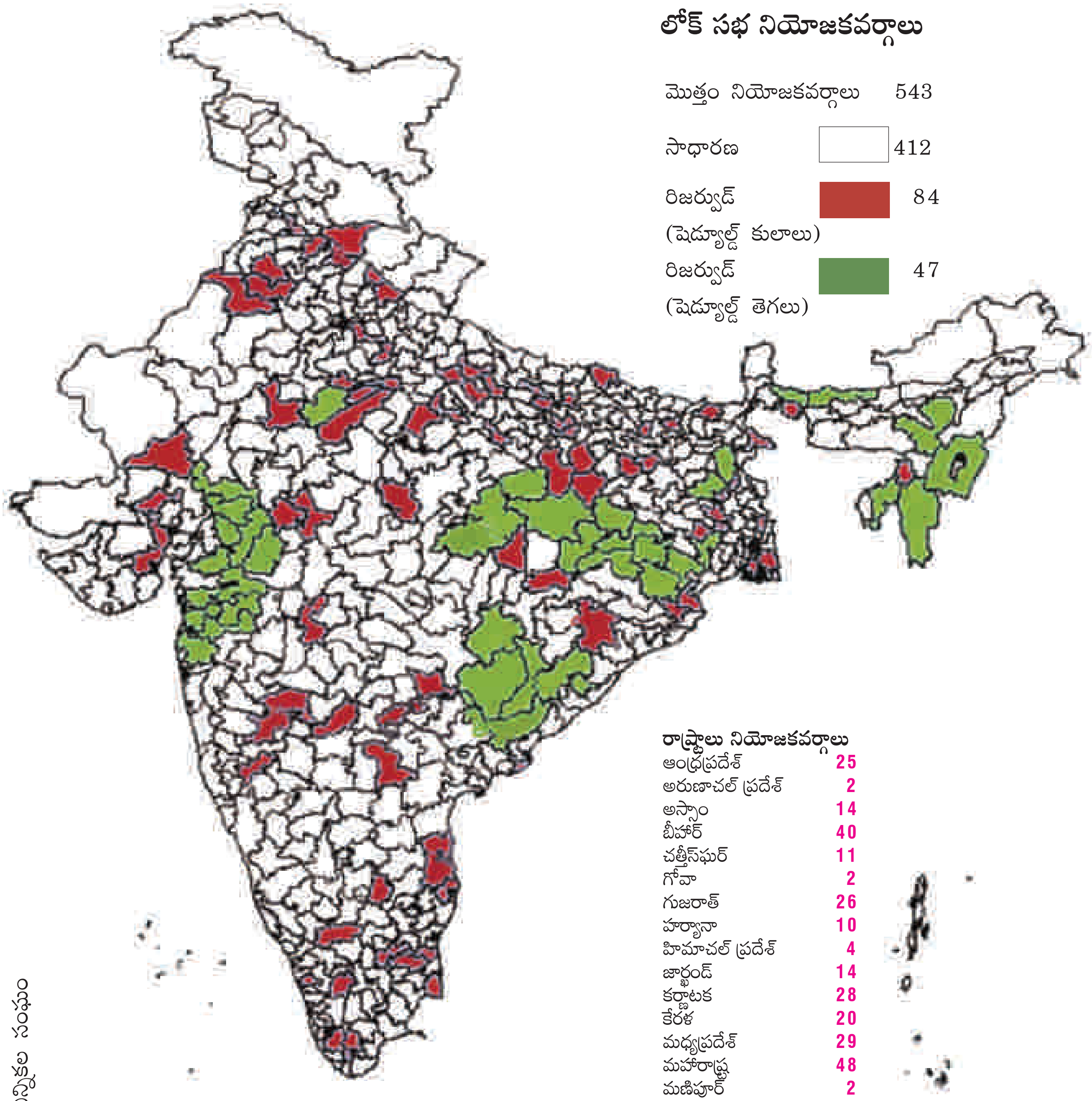

లోక్ సభ నియోజకవర్గాలు

మొత్తం నియోజకవర్గాలు		543
సాధారణ	(తెలుపు)	412
రిజర్వుడ్ (షెడ్యూల్డ్ కులాలు)	(ఎరుపు)	84
రిజర్వుడ్ (షెడ్యూల్డ్ తెగలు)	(ఆకుపచ్చ)	47

భారత ఎన్నికల సంఘం

రాష్ట్రాలు నియోజకవర్గాలు	
ఆంధ్రప్రదేశ్	25
అరుణాచల్ ప్రదేశ్	2
అస్సాం	14
బీహార్	40
చత్తీస్ఘర్	11
గోవా	2
గుజరాత్	26
హర్యానా	10
హిమాచల్ ప్రదేశ్	4
జార్ఖండ్	14
కర్ణాటక	28
కేరళ	20
మధ్యప్రదేశ్	29
మహారాష్ట్ర	48
మణిపూర్	2
మేఘాలయ	2
మిజోరం	1
నాగాలాండ్	1
ఒడిస్సా	21
పంజాబ్	13
రాజస్థాన్	25
సిక్కిం	1
తమిళనాడు	39
తెలంగాణ	17
త్రిపుర	2
ఉత్తరప్రదేశ్	80
ఉత్తరాఖండ్	5
పశ్చిమ బెంగాల్	42

కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు	
అండమాన్, నికోబార్ దీవులు	1
ఛండీగర్	1
దాద్రా, నగర్ హవేలి	1
డామన్, డయు	1+1=2
ఢిల్లీ	7
జమ్ము & కాశ్మీర్	5
లడక్	1
లక్షద్వీప్	1
పుదుచ్చేరి	1

భారతదేశ పటాన్ని చూసి, ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాయుము.

- మీ రాష్ట్రంలో, మీ సమీపంలోని రెండు పొరుగు రాష్ట్రాలలోని లోక్ సభ నియోజకవర్గాల సంఖ్య ఎంత?
- ఏ రాష్ట్రాలు ముప్పై కన్నా ఎక్కువ లోక్ సభ స్థానాలు కలిగి ఉన్నాయి?
- కొన్ని రాష్ట్రాలలో ఎక్కువ సంఖ్యలో లోక్ సభ నియోజకవర్గాలు ఎందుకు ఉన్నాయి?
- కొన్ని నియోజకవర్గాలు వైశాల్యంలో ఎందుకు పెద్దవి, మరికొన్ని ఎందుకు చిన్నవి?
- షెడ్యూల్డ్ కులాలు, షెడ్యూల్డ్ తెగలకు కేటాయించిన నియోజకవర్గాలు దేశమంతటా విస్తరించి ఉన్నాయా లేదా కొన్ని ప్రాంతాలలోనే ఎక్కువగా ఉన్నాయా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

be denied the right to vote, but only in rare situations. It is the responsibility of the government to get the names of all the eligible voters put on the voters' list. As new persons attain voting age names are added to the voters' list. Names of those who move out of a place or those who are dead are deleted. A complete revision of the list takes place every five years. This is done to ensure that it remains up to date. In the last few years a new system of Election Photo Identity Card [EPIC] has been introduced. The government has tried to give this card to every person on the voters list. The voters are required to carry this card when they go out to vote, so that no one can vote for someone else. But the card is not yet compulsory for voting. For voting, the voters can show many other proofs of identity like the ration card or the driving licence.

Nomination of candidates

We noted above that in a democratic election people should have a real choice. This happens only when there are almost no restrictions on anyone to contest an election. This is what our system provides. Anyone who can be a voter can also become a candidate in elections. The only difference is that in order to be a candidate the minimum age is 25 years, while it is only 18 years for being a voter. There are some other restrictions on criminals etc. but these apply in very extreme cases. Political parties nominate their candidates who get the party symbol and support. Party's nomination is often called party 'ticket'.

Every person who wishes to contest an election has to fill a 'nomination form' and give some money as 'security deposit'. Recently, a new system of declaration has been introduced on direction from the Supreme Court. Every candidate has to make a legal declaration, giving full details of :

- Serious criminal cases pending against the candidate;
- Details of the assets and liabilities of the candidate and his or her family; and
- Educational qualifications of the candidate.

This information has to be made public. This provides an opportunity to the voters to make their decision on the basis of the information provided by the candidates.

Educational qualifications for candidates

Why is there no educational qualification for holding such an important position when some kind of educational qualification is needed for any other job in the country?

- Educational qualifications are not relevant to all kinds of jobs. The relevant qualification for selection to the Indian cricket team, for example, is not the attainment of educational degrees but the ability to play cricket well. Similarly the relevant qualification for being an MLA or an MP is the ability to understand people's concerns, problems and to represent their interests. Whether they can do so or not is examined by lakhs of examiners — their voters — after every five years.
- Even if education was relevant, it should be left to the people to decide how much importance they give to educational qualifications.
- In our country putting an educational qualification would go against the spirit of democracy for yet another reason. It would mean depriving a majority of the country's citizens the right to contest elections. If, for example, a graduate degree like B.A., B.Com or B.Sc was made compulsory for candidates, more than 90 per cent of the citizens will become ineligible to contest elections.

Why are the candidates required to give a detailed statement of their property?

www.apteachers.in

సందర్భాలలో మాత్రమే ఓటు హక్కును నిరాకరించవచ్చు. అర్హతలు గల ఓటర్లు అందరినీ ఓటర్ల జాబితాలో ఉండేలా చూడటం ప్రభుత్వం యొక్క బాధ్యత. కొత్తగా నిర్ణీత వయసు వచ్చిన వారందరినీ ఓటర్ల జాబితాలో చేర్చాలి. వేరే ప్రాంతానికి వెళ్ళిన వారిని, చనిపోయిన వారందరినీ తొలగించాలి. ప్రతి ఐదు సంవత్సరాలకు ఒకసారి పూర్తిగా మార్పులు, చేర్పులతో సరికొత్త ఓటర్ల జాబితా ఉండేలా చూడాలి. గత కొద్ది సంవత్సరాలు నుంచి ఎన్నికల ఫోటో గుర్తింపుకార్డు (EPIC) విధానం ప్రవేశపెట్టబడినది. ఓటర్ల జాబితాలో ఓటు ఉన్న ప్రతి ఒక్కరికి ఈ కార్డును ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నించింది. ఓటు వేయడానికి వెళ్ళేటప్పుడు ఓటర్లు ఈ కార్డును తమతో పాటు తీసుకొని వెళ్ళాలి. తద్వారా ఒకరి ఓటును వేరొకరు వేయుట జరగదు. అయితే ఓటు వేయడానికి ఈ కార్డు తప్పనిసరి కాదు. ఓటు వేయడానికి రేషన్ కార్డు, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్‌తో పాటు గుర్తింపును నిరూపించే ఇతర పత్రాలను చూపించ వచ్చు.

అభ్యర్థులు నామినేషన్ వేయుట

ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలలో ప్రజలకు నిజంగా ఎంపిక చేసుకొనే అవకాశం ఉన్నదనే విషయాన్ని మనం పై అంశాల ద్వారా గమనించాం. ఎన్నికల్లో పోటీ చేయడానికి ఎవరికీ ఎటువంటి ఆంక్షలు లేనప్పుడే ఇది సాధ్యమవుతుంది. మన వ్యవస్థ మనకు ఈ అవకాశాన్ని కల్పించింది. ఎవరైతే ఓటరు అవుతారో వారు ఎన్నికలలో అభ్యర్థి కూడా కావచ్చు. తేడా ఏమిటంటే అభ్యర్థి కావాలంటే కనీస వయసు 25 సంవత్సరాలు నిండి ఉండాలి. ఓటరు కావాలంటే 18 సంవత్సరాలు ఉంటే సరిపోతుంది. నేరస్థుల మీద కొన్ని రకాలైన ఇతర ఆంక్షలు ఉన్నాయి. అయితే కొన్ని అతి తీవ్రమైన కేసులకు మాత్రమే ఇవి వర్తిస్తాయి. రాజకీయ పార్టీలు తమ పార్టీ మద్దతు, గుర్తు పొందే అభ్యర్థులను పోటీలో నిలబెడతాయి. ఈ విధంగా పార్టీ తరపున నామినేషన్ పొందడాన్ని పార్టీ టిక్కెట్టు అంటారు.

ఎన్నికలలో పోటీ చేయాలనుకున్న ప్రతి వ్యక్తి 'నామినేషన్ పత్రాన్ని' తప్పనిసరిగా పూర్తి చేసి, కొంత డబ్బును 'సెక్యూరిటీ డిపాజిట్' గా చెల్లించాలి. సుప్రీంకోర్టు యొక్క ఆదేశానుసారం ధృవీకరణ ప్రకటన ఇవ్వడం అనే కొత్త విధానం అమలులోకి వచ్చింది. ప్రతి అభ్యర్థి ఈ క్రింది పూర్తి వివరాలతో కూడిన చట్టపరమైన ధృవీకరణ ప్రకటన ఇవ్వాలి:

- అభ్యర్థిపై పెండింగులో ఉన్న తీవ్రమైన క్రిమినల్ కేసుల గురించి
- అభ్యర్థి మరియు అతను/ఆమె కుటుంబం యొక్క ఆస్తులు, అప్పులకు సంబంధించిన వివరాలు
- అభ్యర్థి యొక్క విద్యార్హతలకు సంబంధించిన వివరాలు

ఈ సమాచారాన్ని తప్పనిసరిగా అందరికీ తెలియజేయాలి. అభ్యర్థి ఇచ్చే ఈ సమాచారం ఆధారంగా ఓటర్లకు అతని గురించి ఒక నిర్ణయం తీసుకునే అవకాశం కల్పించబడింది.

అభ్యర్థుల విద్యార్హతలు

దేశంలో ఏదైనా ఉద్యోగం చేయడానికి ఏదో ఒక విద్యార్హతలు అవసరమైనప్పుడు ముఖ్యమైన పదవులు నిర్వహించే వారికి విద్యార్హతలు ఎందుకు అవసరం లేదు?

- అన్ని రకాలైన ఉద్యోగాలకు విద్యార్హతలతో పని లేదు. ఉదాహరణకు భారత క్రికెట్ జట్టులోకి ఎంపిక కావడానికి డిగ్రీలు ఉన్నంత మాత్రాన సరిపోదు. క్రికెట్ ఆడే సామర్థ్యం ఉంటే సరిపోతుంది. శాసనసభ్యులు, పార్లమెంటు సభ్యులకు ప్రజల యొక్క ఆందోళనలు, సమస్యలు అర్థం చేసుకునే సామర్థ్యం కలిగి ఉండి, వారి అభిరుచులకు ప్రాతినిధ్యం వహించడమే తగిన అర్హత అవుతుంది. వారు అలా చేయగలుగుతున్నారా లేదా అనే విషయాన్ని లక్షల మంది పరీక్షకులు ప్రతి ఐదేళ్లకో సారి పరీక్ష చేస్తుంటారు.
- ఒకవేళ విద్య అవసరం అనుకుంటే విద్యార్హతలకు ఎంత ప్రాధాన్యత ఇస్తారు అనే విషయాన్ని ప్రజలకే వదిలి వేయాలి.
- మన దేశంలో ఒక విద్యార్హత పెట్టడం ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తికి విరుద్ధం. దానితోపాటు ఇంకో కారణం కూడా ఉంది. అది ఎక్కువమంది దేశ పౌరులకు ఎన్నికలలో పోటీ చేసే హక్కును లేకుండా చేస్తుంది. ఉదాహరణకు బి.ఏ, బి.కామ్, బి.యస్సి వంటి డిగ్రీని అభ్యర్థులకు తప్పనిసరి చేస్తే 90శాతం మంది పైగా పౌరులు ఎన్నికల్లో పోటీ చేసేందుకు అనర్హులవుతారు.

అభ్యర్థులు తమ ఆస్తికి సంబంధించిన సవివరమైన ప్రకటనను ఎందుకు ఇవ్వాల్సి వస్తుంది?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

ELECTORAL ROLL -2018 STATE (S16) MIZORAM

No. Name and Reservation Status of Assembly Constituency :	7 - TUIVAWL (ST)	Part Number 14
No. Name and Reservation Status of Parliamentary Constituency (ies) in which the assembly constituency is located :	1 - MIZORAM (ST)	

1. DETAILS OF REVISION

Year of Revision	:	2018
Qualifying Date	:	01/01/2019
Type of Revision	:	Special Summary Revision
Date of Publication	:	28/12/2018

Roll Identification:

Basic Roll of Intensive Revision, 2005 integrated with all supplements preceding Special Summary Revision, 2019

2. DETAILS OF PART AND POLLING AREA

No. & Name of Sections in the part :

1 Vervek

Main Village/Town	:	**VERVEK**
PostOffice	:	**DARLAWN**
Block	:	**DARLAWN**
PoliceStation	:	**SAKAWRDAI**
Subdivision	:	**SAKAWRDAI**
District	:	**AIZAWL**
Pincode	:	**796111**

3. POLLING STATION DETAILS

No. and Name of Polling Station :	14VERVEK	Type of Polling Station (Male/Female/General)	General
Address of Polling Station :	Govt. Primary School, Village Name :VERVEK Post Office :DARLAWN District:AIZAWL	Number of Auxiliary Polling Stations in this part :	0

4. NUMBER OF ELECTORS

Starting Serial No.	Ending Serial No.	Net Electors								
		Male	With Photo	Without Photo	Female	With Photo	Without Photo	Total	With Photo	Without Photo
1	181	93	93	0	88	88	0	181	181	0

Assembly constituency 7 - TUIVAWL Part No. - 14

Section No. & Name: 1 Vervek District : AIZAWL PIN- 796111

Serial	ID	Name	Father's / Husband's Name	House No	Age	Sex
1	[illegible]	Lawkhuma	Father's Name: [illegible]	1	65	Male
2	[illegible]	[illegible]	Husband's Name: Lawkhuma	1	50	Female
3	[illegible]	[illegible]	Father's Name: Lawkhuma	1	31	Male
4	[illegible]	Hmingthluangi	Father's Name: Lawkhuma	1	28	Female
5	[illegible]	[illegible]	Father's Name: Lawkhuma	1	28	Female
6	[illegible]	[illegible]	Father's Name: Lawkhuma	2	42	Male
7	[illegible]	[illegible]	Husband's Name: [illegible]	2	28	Female
8	[illegible]	[illegible]	Father's Name: [illegible]	2	21	Female
9	[illegible]	[illegible]	Father's Name: [illegible]	3	52	Male

ELECTORAL ROLL -2018 STATE (S16) మిజోరం

No. Name and Reservation Status of Assembly Constituency :	7 - TUIVAWL (ST)	Part Number 14
No. Name and Reservation Status of Parliamentary Constituency (ies) in which the assembly constituency is located :	1 - MIZORAM (ST)	

1. DETAILS OF REVISION

Year of Revision	:	2018
Qualifying Date	:	01/01/2019
Type of Revision	:	Special Summary Revision
Date of Publication	:	26/12/2018

Roll Identification:

Basic Roll of Intensive Revision, 2005 integrated with all supplements preceeding Special Summary Revision, 2019

2. DETAILS OF PART AND POLLING AREA

No. & Name of Sections in the part :

1 Vervek

Main Village/Town	:	**VERVEK**
PostOffice	:	**DARLAWN**
Block	:	**DARLAWN**
PoliceStation	:	**SAKAWRDAI**
Subdivision	:	**SAKAWRDAI**
District	:	**AIZAWL**
Pincode	:	**796111**

3. POLLING STATION DETAILS

No. and Name of Polling Station :	14VERVEK	Type of Polling Station (Male/Female/General)	General
Address of Polling Station :	Govt. Primary School, Village Name :VERVEK Post Office :DARLAWN District:AIZAWL	Number of Auxiliary Polling Stations in this part :	0

4. NUMBER OF ELECTORS

Starting Serial No.	Ending Serial No.	Net Electors								
		Male	With Photo	Without Photo	Female	With Photo	Without Photo	Total	With Photo	Without Photo
1	181	93	93	0	88	88	0	181	181	0

Assembly constituency 7 - TUIVAWL Part No.- 14

Section No. & Name: 1 Vervek District - AIZAWL PIN- 796111

No.	ID	Name	Father's/Husband's Name	House No	Age	Sex
1	[illegible]	Lawthluma	Father's Name: [illegible]	1	[illegible]	Male
2	[illegible]	[illegible]	Husband's Name: Lawthluma	1	[illegible]	Female
3	[illegible]	[illegible]	Father's Name: Lawthluma	1	21	Male
4	[illegible]	Hmingthhuangi	Father's Name: Lawthluma	1	28	Female
5	[illegible]	Malsawmzuali	Father's Name: Lawthluma	1	28	Female
6	[illegible]	Lalrinmawia	Father's Name: Lawthluma	2	42	Male
7	[illegible]	Lalthapui	Husband's Name: L. Rinmawia	2	28	Female
8	[illegible]	[illegible]	Father's Name: Zomawia	2	21	Female
9	[illegible]	Thanzuala	Father's Name: Lalrema	3	52	Male

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHECK YOUR PROGRESS

Match the following features of our electoral system with the principles they reflect.

Principles	Features of election system
Universal adult franchise	Each constituency has roughly the same population
Representation of weaker sections	Everyone who is 18 years of age or older has a right to vote
Open political competition	Anyone can form a party or contest elections
One vote one value	Reservation of seats for the SCs and the STs

Election Campaign

The main purpose of election is to give people a chance to choose the representatives, the government and the policies they prefer. Therefore it is necessary to have a free and open discussion about who is a better representative, which party will make a better government or what is a good policy. This is what happens during election campaigns.

In our country such campaigns take place for a two-week period between the announcement of the final list of candidates and the date of polling. During this period the candidates contact their voters, political leaders address election meetings and political parties mobilise their supporters. This is also the period when newspapers and television news are full of election related stories and debates. But election campaign is not limited to these two weeks only. Political parties start preparing for elections months before they actually take place.

ACTIVITY

How was the election campaign in your constituency in the last Lok Sabha elections? Prepare a list of what the candidates and parties said and did.

In election campaigns, political parties try to focus public attention on some big issues. They want to attract the public to that issue and get them to vote for their party on that basis. Let us look at some of the successful slogans given by different political parties in various elections.

- The Congress party led by Indira Gandhi gave the slogan of **Garibi Hatao** (**Remove poverty**) in the Lok Sabha elections of 1971. The party promised to reorient all the policies of the government to remove poverty from the country.
- **Save Democracy** was the slogan given by Janata Party under the leadership of Jayaprakash Narayan, in the Lok Sabha election held in 1977. The party promised to undo the excesses committed during Emergency and restore civil liberties.
- The Left Front used the slogan of **Land to the Tiller** in the West Bengal Assembly elections held in 1977.
- '**Protect the Self-Respect of the Telugus**' was the slogan used by N. T. Rama Rao, the leader of the Telugu Desam Party in Andhra Pradesh Assembly elections in 1983.

In a democracy it is best to leave political parties and candidates free to conduct their election campaigns the way they want to. But it is sometimes necessary to regulate

www.apteachers.in

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

ఎన్నికల వ్యవస్థకు సంబంధించిన ప్రధాన అంశాలను ప్రతిబింబించేలా క్రింది వాటిని జతపరచండి.

అంశాలు	ఎన్నికల వ్యవస్థ లక్షణాలు
	ప్రతి నియోజకవర్గంలో ఇంచు మించు సమానమైన జనాభా ఉండాలి.
సార్వత్రిక వయోజన ఓటు హక్కు	18 సంవత్సరాలు లేదా ఆపైన ఉన్న వారందరూ ఓటు వేయడానికి అర్హులు.
బలహీన వర్గాలకు ప్రాతినిథ్యం	ఎవరైనా పార్టీ ఏర్పాటుచేసుకోవచ్చు లేదా ఎన్నికలలో పోటీ చేయవచ్చు.
బహిరంగ రాజకీయ పోటీ	
ఒక ఓటు ఒకే విలువ	షెడ్యూల్డ్ కులాల, షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిథ్యం.

ఎన్నికల ప్రచారం

ప్రజలకు తమ ప్రతినిధులను, ప్రభుత్వాన్ని, తాము కోరుకున్న విధానాలను ఎంపిక చేసుకొనే అవకాశం కల్పించడమే ఎన్నికల యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం. కావున ఎవరు మంచి ప్రతినిధి అనే విషయంలోనూ, ఏ పార్టీ మంచి ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది అనే విషయంలోనూ లేదా ఏది మంచి విధానం అనే విషయంలోనూ స్వేచ్ఛతో కూడిన బహిరంగ చర్చ అవసరం. ఎన్నికల ప్రచార సందర్భంలో ఇది జరుగుతుంది.

ఎన్నికలలో పోటీ చేసే అభ్యర్థుల తుది జాబితాను ప్రకటించినప్పటి నుంచి ఎన్నికల తేదీకి మధ్య రెండు వారాల కాల వ్యవధిలో మనదేశంలో అలాంటి ప్రచారాలు నిర్వహించబడతాయి. ఈ కాలంలో అభ్యర్థులు ఓటర్లను కలవడం, రాజకీయ నాయకులు ఎన్నికల సభలను ఉద్దేశించి మాట్లాడటం, రాజకీయ పార్టీలు తమ మద్దతుదారులను సమీకరించడం వంటివి చేస్తాయి. వార్తా పత్రికలు, టెలివిజన్ వార్తలన్నీ ఈ కాలంలో ఎన్నికలకు సంబంధించిన కథనాలు, చర్చలతో నిండి ఉంటాయి. అయితే ఎన్నికల ప్రచారం ఈ రెండు వారాలకు మాత్రమే పరిమితం కాలేదు. వాస్తవంగా రాజకీయ పార్టీలు ఎన్నికలు జరగడానికి కొన్ని నెలల ముందు నుంచే సమాయత్తమవుతూ ఉంటాయి.

కృత్యము

గత లోక్‌సభ ఎన్నికలలో మీ నియోజకవర్గంలో ఎన్నికల ప్రచారం ఏ విధంగా జరిగింది ? పార్టీలు, అభ్యర్థులు ఏమి చెప్పారో, ఏమి చేశారో ఒక జాబితా తయారు చేయుము.

ఎన్నికల ప్రచారంలో రాజకీయ పార్టీలు కొన్ని పెద్ద సమస్యల వైపుకి ప్రజల దృష్టిని మరల్చేలా చేస్తాయి. ప్రజలను ఆ సమస్య వైపుకు ఆకర్షించి దాని ఆధారంగా తమ పార్టీకి ఓటు వేసేలా కోరతాయి. వేరు వేరు ఎన్నికలలో వివిధ రాజకీయ పార్టీలు ఇచ్చిన కొన్ని బాగా విజయవంతమైన నినాదాలను ఒకసారి పరిశీలిద్దాం.

- ఇందిరాగాంధీ నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ పార్టీ 1971 లోక్ సభ ఎన్నికలలో **'గరీబీ హఠావో' (పేదరికాన్ని నిర్మూలిద్దాం)** అనే నినాదాన్ని ఇచ్చింది. దేశం నుంచి పేదరికాన్ని పారద్రోల డానికి ప్రభుత్వ విధానాలన్నింటిలోనూ తగిన విధంగా మార్పులు చేస్తామని వాగ్దానం చేసింది.
- **'ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడండి'** అనే నినాదాన్ని 1977 లోక్ సభ ఎన్నికలలో జయప్రకాష్ నారాయణ్ నాయకత్వంలోని జనతాపార్టీ ఇచ్చింది. అత్యవసర పరిస్థితి సమయంలో చేసిన విపరీత మార్పులను రద్దు చేస్తామని, పౌర స్వేచ్ఛలను పునరుద్ధరిస్తామని వాగ్దానం చేసింది.
- 1977లో జరిగిన పశ్చిమ బెంగాల్ ఎన్నికలలో వామపక్ష కూటమి **"దున్నే వాడిదే భూమి"** అనే నినాదాన్ని ఉపయోగించుకుంది.
- 1983లో ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఎన్నికలలో తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకుడు ఎన్.టి.రామారావు **'తెలుగువారి ఆత్మగౌరవం కాపాడండి'** అనే నినాదాన్ని ఉపయోగించారు.

ప్రజాస్వామ్యంలో రాజకీయ పార్టీలు, అభ్యర్థులు తాము కోరుకున్న విధంగా ప్రచారం చేసుకొనే అవకాశాన్ని వారికే వదిలి వేయడం చాలా ఉత్తమం.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

campaigns to ensure that every political party and candidate gets a fair and equal chance to compete. According to our election law, no party or candidate can:

- Bribe or threaten voters;
- Appeal to them in the name of caste or religion;
- Use government resources for election campaign; and
- Spend more than ₹ 25 lakh in a constituency for a Lok Sabha election or ₹ 10 lakh in a constituency in an Assembly election.

If they do so, their election can be rejected by the court even after they have been declared elected. In addition to the laws, all the political parties in our country have agreed to a Model Code of Conduct for election campaigns. According to this, no party or candidate can:

- Use any place of worship for election propaganda;
- Use government vehicles, aircrafts and officials for elections; and
- Once elections are announced, Ministers shall not lay foundation stones of any projects, take any big policy decisions or make any promises of providing public facilities.

Polling and counting of votes

The final stage of an election is the day when the voters cast or 'poll' their vote. That day is usually called the election day. Every person whose name is on the voters' list can go to a nearby 'polling booth', situated usually in a local school or a government office. Once the voter goes inside the booth, the election officials identify her, put a mark on her finger and allow her to cast her vote. An agent of each candidate is allowed to sit inside the polling booth and ensure that the voting takes place in a fair way.

Draw a cartoon here about the Model Code of Conduct for the guidance of political parties and candidates during elections.

Are the elections too expensive for our country?

A large amount of money is spent in conducting elections in India. For instance, the government spent about ₹3,500 crores in conducting Lok Sabha elections in 2014. That works out to about ₹40 per person on the voters' list. The amount spent by parties and candidates was more than what the government spent. Roughly speaking, the expenditure made by government, parties and candidates was around ₹30,000 crores or ₹500 per voter.

Some people say that elections are a burden on our people, that our poor country cannot afford to hold elections once every five years. Let us compare this expenditure with some other figures:

- In 2005, our government decided to buy six nuclear submarines from France. Each submarine cost about ₹3,000 crores.
- Delhi hosted the Commonwealth Games in 2010. The estimate for its cost is around ₹20,000 crores.

Are the elections too expensive? You decide.

www.apteachers.in

అయితే ప్రతీ రాజకీయపార్టీ, అభ్యర్థి పోటీ చేయడానికి స్వేచ్ఛ, సమానమైన అవకాశాన్ని పొందేందుకు కొన్నిసార్లు ప్రచారాన్ని నియంత్రించుట అవసరం. మన ఎన్నికల చట్టం ప్రకారం ఏ రాజకీయ పార్టీ అయినా అభ్యర్థి అయినా

- ఓటర్లకు లంచం ఇవ్వడము లేదా వారిని బెదిరించడము చేయరాదు.
- కులము, మతం పేరుతో ఓట్లు వేయమని అభ్యర్థించరాదు.
- ఎన్నికల ప్రచారానికి ప్రభుత్వ వనరులు, కార్యాలయాలు ఉపయోగించరాదు.
- లోక్‌సభ ఎన్నికలలో నియోజవర్గంలో 25 లక్షలకు మించి లేదా అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో నియోజకవర్గంలో 10 లక్షలకు మించి ఖర్చు చేయరాదు.

అలా చేస్తే వారి ఎన్నికను ఎన్నికైనట్లు ప్రకటించిన తరువాత కూడా రద్దు చేయవచ్చును. ఈ చట్టాలకు అదనంగా ఎన్నికల ప్రచారానికి సంబంధించి ప్రవర్తనా నియమావళిని మన రాజకీయ పార్టీలు అంగీకరించాయి. దీని ప్రకారం ఏ పార్టీ లేదా అభ్యర్థి కూడా:

- ఎన్నికల ప్రచారానికి ఏ మతం యొక్క ఆరాధనా స్థలాన్ని కూడా ఉపయోగించరాదు.
- ఎన్నికల ప్రచారంలో ప్రభుత్వ వాహనాలు, చిహ్నాలు, అధికారులను ఉపయోగించరాదు.
- ఎన్నికల ప్రకటన ఒకసారి వచ్చిన తరువాత మంత్రులు ప్రాజెక్టులకు శంఖుస్థాపన చేయడం, పెద్ద విధానపరమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడం, ప్రజలకు సౌకర్యాలు కల్పిస్తామని వాగ్దానాలు ఇవ్వడం చేయరాదు.

ఎన్నికల సమయంలో రాజకీయ పార్టీలకు, అభ్యర్థులకు ఎన్నికల ప్రవర్తనా నియమావళిని పాటించాలని సూచిస్తూ ఒక వ్యంగ్య చిత్రం గీయండి.

పోలింగ్, ఓట్ల లెక్కింపు

ఎన్నికలలో చివరిదశ ఓటర్లు ఓట్లు వేసే రోజు. సాధారణంగా ఆ రోజును ఎన్నికల రోజు అంటారు. ఓటర్ల జాబితాలో పేరు గల ప్రతి వ్యక్తి సాధారణంగా పోలింగ్ కేంద్రం ఏర్పాటు చేసిన స్థానిక పాఠశాలలో గాని, ప్రభుత్వ కార్యాలయానికి గాని వెళ్ళవచ్చు. ఒకసారి ఓటరు పోలింగ్ బూతు లోపలికి వెళ్లిన తరువాత ఎన్నికల అధికారులు అతను/ఆమెను గుర్తించి అతను/ఆమె వేలిపై సిరా మార్కు వేసి ఓటు వేయడానికి అనుమతిస్తారు. ప్రతి పోలింగ్ కేంద్రంలోనూ ఎన్నిక న్యాయంగా జరిగేలా చూడటానికి ప్రతి అభ్యర్థి తరపున ఒక ఏజెంటును అనుమతిస్తారు.

ఎన్నికలు మనదేశంలో మితిమీరిన ఖర్చుతో కూడుకున్నవా?

ఎన్నికల నిర్వహణ కోసం భారతదేశంలో పెద్ద మొత్తంలో సొమ్మును ఖర్చు చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు 2014లో లోక్ సభ ఎన్నికల నిర్వహణకు ₹ 3500 కోట్లను ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసింది. ఓటర్ల జాబితాలోని ప్రతిఒక్కరికి సుమారు ₹ 40 రూపాయల పైన ఖర్చు చేసినట్లు అంచనా వేయబడింది. రాజకీయ పార్టీలు, అభ్యర్థులు ఖర్చు చేసినది మొత్తం ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసినదాని కంటె ఎక్కువగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వం, పార్టీలు, అభ్యర్థులు ఖర్చు చేసిన మొత్తం ₹30,000 కోట్లు అనగా ప్రతిఒక్క ఓటరు పైన ఖర్చు ₹ 500 రూపాయలుగా ఉంది.

ఎన్నికలు ప్రజలపై భారమనే అభిప్రాయం కొంత మంది వ్యక్తపరున్నున్నారు. ఎందువలన అనగా భారతదేశం లాంటి పేదదేశంలో ప్రతి 5 ఏళ్ళకు ఒకసారి ఎన్నికలు నిర్వహించడం భారంగా ఉంటుంది. ఈ ఖర్చును కొన్ని ఇతర ఖర్చులతో పోలుద్దాము.

- మన ప్రభుత్వం 2005లో ఫ్రాన్స్ నుంచి 6 న్యూక్లియర్ సబ్ మెరైన్‌లను కొనాలని నిర్ణయించింది. ప్రతి సబ్ మెరైన్ యొక్క ఖర్చు 3 వేలకోట్లు.
- 2010లో కామన్వెల్త్ గేమ్స్ క్రీడలకు ఢిల్లీ ఆతిథ్యం ఇచ్చింది. దీనియొక్క అంచనా ఖర్చు సుమారు ₹ 20 వేలకోట్లు.

ఎన్నికలు మితిమీరిన ఖర్చుతో కూడుకున్నాయా? మీరు నిర్ణయించండి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Election result in Gulbarga

Let us go back to our example of Gulbarga. In 2014, a total of 8 candidates contested elections in that constituency. The total eligible voters were 17.21 lakhs. Of these 9.98 lakh voters had cast their votes. The candidate of the Congress party, Mallikarjun Kharge secured about 5.07 lakh votes. This was 50.82 percent of the total votes polled. But since he had secured more votes than anyone else, he was declared elected a Member of Parliament from Gulbarga Lok Sabha constituency.

Election Result of Gulbarga constituency, General Election to Lok Sabha, 2014

CANDIDATE	PARTY	VOTES POLLED	% OF VOTES
D.G. Sagar	JD(S)	15690	1.57
Mallikarjun Kharge	INC	507193	50.82
Danni Mahadev B.	BSP	11428	1.14
Revunaik Belamagi	BJP	432460	43.33
B.T. Lalitha Naik	AAAP	9074	0.91
S.M. Sharma	SUCI	4943	0.50
Shankar Jadhav	BHPP	2877	0.29
Ramu	IND	4085	0.41
None of the Above	NOTA	9888	0.99

- What is the percentage of voters who had actually cast their votes?
- To win an election is it necessary for a person to secure more than half the votes polled?

Why are party agents present in the polling booth and the counting centre?

Earlier the voters used to indicate who they wanted to vote for by putting a stamp on the ballot paper. A ballot paper is a sheet of paper on which the names of the contesting candidates along with party name and symbols are listed. Nowadays electronic voting machines (EVM) are used to record votes. The machine shows the names of the candidates and the party symbols. Independent candidates too have their own symbols, allotted by election commission. All that the voter has to do is to press the button against the name of the candidate she wants to give her vote.

Once the polling is over, all the EVMs are sealed and taken to a secure place. A few days later, on a fixed date, all the EVMs from a constituency are opened and the votes secured by each candidate are counted. The agents of all candidates are present there to ensure that the counting is done properly. The candidate who secures the highest number of votes from a constituency is declared elected. In a general election, usually the counting of votes in all the constituencies takes place at the same time, on the same day. Television channels, radio and newspapers report this event. Within a few hours of counting, all the results are declared and it becomes clear as to who will form the next government.

CHECK YOUR PROGRESS

Identify the fair and the unfair electoral practices among the following:

- A minister flags off a new train in his constituency a week before polling day.
- A candidate promises that she will get a new train for her constituency if she is elected.
- Supporters of a candidate take the voters to a temple and make them take an oath that they will vote for him.
- The supporters of a candidate distribute blankets in slums in return for a promise for vote.

www.apteachers.in

గుల్బర్గాలో ఎన్నికల ఫలితము

ఇంతకుముందు మనము ఉదాహరణగా తీసుకొన్న గుల్బర్గానే పరిశీలిద్దాం. 2014లో ఈ నియోజకవర్గంలో 8 మంది అభ్యర్థులు పోటీ చేశారు. మొత్తం అర్హులైన ఓటర్ల సంఖ్య 17.21 లక్షలు. వీనిలో 9.98 లక్షలమంది తమ ఓటును ఉపయోగించుకున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ అభ్యర్థి మల్లిఖార్జున్ ఖర్గే 5.07 లక్షల ఓట్లను సాధించారు. మొత్తం పోలైన ఓట్లలో ఇది 50.82శాతం. అతను మిగిలిన వారికన్నా ఎక్కువ ఓట్లు సాధించారు కనుక అతనిని గుల్బర్గా లోక్‌సభ సభ్యుడిగా ఎన్నికైనట్లు ప్రకటించారు.

2014 లోక్ సభ సాధారణ ఎన్నికల్లో గుల్బర్గా నియోజకవర్గ ఎన్నికల ఫలితము

అభ్యర్థి	పార్టీ	పోలైన ఓట్లు	ఓట్ల శాతం
డి.జి.సాగర్	JD(S)	15690	1.57
మల్లిఖార్జున్ ఖర్గే	INC	507193	50.82
దండి మహాదేవ్	BSP	11428	1.14
రేవు నాయక్ బెలంగి	BJP	432460	43.33
బి.టి.లలితానాయక్	AAAP	9074	0.91
ఎస్. ఎం. శర్మ	SUCI	4943	0.50
శంకర్ జాదవ్	BHPP	2877	0.29
రాము	IND	4085	0.41
ఎవరూ కాదు	NOTA	9888	0.99

- ఎన్నికలలో వాస్తవంగా ఓట్లు వేసిన ఓటర్ల శాతం ఎంత?
- ఎన్నికలలో గెలవడానికి పోలైన ఓట్లలో సగం కంటే ఎక్కువ ఓట్లు పొందడం అవసరమా?

పోలింగ్ కేంద్రంలోనూ, లెక్కింపు కేంద్రంలోనూ పార్టీ ఏజెంట్లు ఎందుకు ఉంటారు?

ఇంతకు ముందు బ్యాలెట్ పేపర్ మీద స్టాంపు వేయడం ద్వారా ఓటర్లు తాము ఎవరికీ ఓటు వేయాలనుకొన్నారో తెలియజేసేవారు. బ్యాలెట్ పేపర్ మీద పోటీ చేస్తున్న అభ్యర్థుల పేర్లు, పార్టీ పేరు, గుర్తులు ఉంటాయి. ప్రస్తుత రోజులలో ఎలక్ట్రానిక్ ఓటింగ్ యంత్రాలను (EVM) ఓట్లను నమోదు చేయుటకు ఉపయోగిస్తున్నారు. ఈ యంత్రం అభ్యర్థుల పేర్లను, పార్టీ గుర్తులను చూపిస్తుంది. స్వతంత్ర అభ్యర్థులు ఎన్నికల సంఘం కేటాయించిన గుర్తులను కలిగి ఉంటారు. ఎవరికి ఓటు వేయాలనుకుంటున్నారో వారిపేరు ఎదురుగా ఉన్న మీట నొక్కడమే ఓటరు చేయాల్సిన పని.

ఎన్నిక ప్రక్రియ ఒకసారి ముగిసిన తరువాత ఎలక్ట్రానిక్ ఓటింగ్ యంత్రాలకు సీలు వేసి, భద్రమైన ప్రదేశానికి తీసుకువెళ్తారు. కొద్దిరోజుల తర్వాత నిర్ణయించబడిన రోజున ఒక నియోజకవర్గంలోని ఎలక్ట్రానిక్ ఓటింగ్ యంత్రాలను అన్నింటినీ తెరిచి ప్రతి అభ్యర్థి ఎన్ని ఓట్లు సాధించాడో లెక్కిస్తారు. లెక్కింపు ప్రక్రియ సక్రమంగా జరగడానికి అందరు అభ్యర్థుల ఏజెంట్లు అక్కడ ఉంటారు. ఒక నియోజకవర్గంలో ఎక్కువ ఓట్లు సాధించిన అభ్యర్థిని గెలిచినట్లుగా ప్రకటిస్తారు. సాధారణ ఎన్నికలలో ఓట్ల లెక్కింపు సాధారణంగా ఒకే రోజున ఒకే సమయాన అన్ని ప్రదేశాలలో జరుగుతుంది. టెలివిజన్ ఛానల్స్ రేడియో, వార్తా పత్రికలు ఈ లెక్కింపు కార్యక్రమాన్ని ప్రసారం చేస్తాయి. లెక్కింపు మొదలైన కొద్ది గంటలలో అన్ని ఎన్నికల ఫలితాలను ప్రకటిస్తారు, తదుపరి ప్రభుత్వం ఎవరు ఏర్పాటు చేయబోతోంది స్పష్టమౌతుంది.

క్రింది వాటిలో ఉచిత, అనుచిత ఎన్నికల ప్రవర్తనలను గుర్తించుము.

- ఎన్నికకు వారం రోజుల ముందు ఒక మంత్రి తన నియోజకవర్గంలో జెండా ఊపి కొత్త రైలును ప్రారంభించారు.
- ఒక అభ్యర్థి తాను గెలిస్తే తన నియోజకవర్గానికి క్రొత్త రైలును తెస్తానని వాగ్దానం చేసినది.
- ఒక అభ్యర్థి యొక్క మద్దతుదారులు ఓటర్లను దేవాలయానికి తీసుకువెళ్లి తమకే ఓటు వేయమని ప్రమాణం చేయించారు.
- ఒక అభ్యర్థి మద్దతుదారులు మురికివాడలలో తమకే ఓటు వేయమని అడుగుతూ దుప్పట్లను పంచారు.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

www.apteachers.in

www.apteachers.in

3.3 What Makes Elections in India Democratic?

We get to read a lot about unfair practices in elections. Newspapers and television reports often refer to such allegations. Most of these reports are about the following:

- Inclusion of false names and exclusion of genuine names in the voters' list;
- Misuse of government facilities and officials by the ruling party;
- Excessive use of money by rich candidates and big parties; and
- Intimidation of voters and rigging on the polling day.

Many of these reports are correct. We feel unhappy when we read or see such reports. But fortunately they are not on such a scale so as to defeat the very purpose of elections. This becomes clear if we ask a basic question: Can a party win an election and come to power not because it has popular support but through electoral malpractices? This is a vital question. Let us carefully examine various aspects of this question.

For more details about the Election Commission of India, visit https://eci.gov.in

Independent Election Commission

One simple way of checking whether elections are fair or not is to look at who conducts the elections. Are they independent of the government? Or can the government or the ruling party influence or pressurise them? Do they have enough powers to be able to conduct free and fair elections? Do they actually use these powers?

Why does the Election Commission have so much powers? Is this good for democracy?

The answer to all these questions is quite positive for our country. In our country elections are conducted by an independent and very powerful Election Commission (EC). It enjoys the same kind of independence that the judiciary enjoys. The Chief Election Commissioner (CEC) is appointed by the President of India. But once appointed, the Chief Election Commissioner is not answerable to the President or the government. Even if the ruling party or the government does not like what the Commission does, it is virtually impossible for it to remove the CEC.

Very few election commissions in the world have such wide-ranging powers as the Election Commission of India.

- EC takes decisions on every aspect of conduct and control of elections from the announcement of elections to the declaration of results.
- It implements the Code of Conduct and punishes any candidate or party that violates it.
- During the election period, the EC can order the government to follow some guidelines, to prevent use and misuse of governmental power to enhance its chances to win elections, or to transfer some government officials.
- When on election duty, government officers work under the control of the EC and not the government.

In the last 25 years or so, the Election Commission has begun to exercise all its powers and even expand them. It is very common now for the Election Commission to reprimand the government and administration for their lapses. When election officials come to the opinion that polling was not fair in some booths or even an entire constituency, they order a repoll. The ruling parties often do not like what the EC does. But they have to obey. This would not have happened if the EC was not independent and powerful.

www.apteachers.in

3.3. భారతదేశంలో ఎన్నికలను ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేసేది ఏది?

ఎన్నికలలో అనుచిత ప్రవర్తనల గురించి మనము ఎక్కువగా చదివి ఉన్నాము. వార్తాపత్రికలు, టీవి ఛానల్స్ నివేదికలు అలాంటి ఆరోపణలను గురించి తరచుగా తెలియజేస్తాయి. వాటిలో అత్యధిక నివేదికలు ఈ క్రింది వాటి గురించినవే :

- ఓటర్ల జాబితాలో తప్పుడు పేర్లను, లేని పేర్లను చేర్చడం, నిజమైన పేర్లను తొలగించడం.
- ప్రభుత్వ సదుపాయాలను, అధికారులను అధికార పార్టీ దుర్వినియోగం చేయడం.
- పెద్ద పార్టీలు, ధనవంతులైన అభ్యర్థులు డబ్బును అతిగా ఖర్చు చేయడం.
- పోలింగ్ జరిగే రోజున ఓటర్లను భయపెట్టడం, రిగ్గింగ్ చేయడం.

వీటిలో చాలా నివేదికలు సరైనవే. ఇలాంటి నివేదికలు చదవడానికి లేదా చూడడానికి మనకు ఏ మాత్రం సంతోషంగా ఉండదు. అయితే అవి అదృష్టవశాత్తూ ఎన్నికల యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశాన్ని అతిక్రమించే స్థాయిలో లేవు. మనము ఒక మౌలిక ప్రశ్న అడిగితే అది స్పష్టం అవుతుంది. ఏ పార్టీ అయినా ప్రజల మద్దతు లేకుండా కేవలం ఎన్నికలలో అనుచిత ప్రవర్తనలు చేయడం ద్వారా అధికారంలోకి రాగలదా? ఇది చాలా మౌలిక మైన ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్న యొక్క వివిధ అంశాలను పరిశీలిద్దాం.

భారత ఎన్నికల సంఘం గురించి మరిన్ని వివరాల కోసం https://eci.gov.in సందర్శించుము.

స్వతంత్ర ఎన్నికల సంఘం

ఎన్నికలు న్యాయబద్ధంగా జరిగాయా, జరగలేదా అనే విషయాన్ని తెలుసుకోవడానికి ఎన్నికలు ఎవరు నిర్వహిస్తారు అనే అంశాన్ని పరిశీలించి తేలికగా నిర్ణయించవచ్చు. వారు ప్రభుత్వంనుండి స్వతంత్రంగా ఉన్నారా? లేదా అధికారపార్టీ లేక ప్రభుత్వం వారిని ప్రభావితం చేయగలరా, లేదా వారిపై ఒత్తిడి చేస్తుందా? ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, న్యాయబద్ధంగా నిర్వహించడానికి వారికి తగిన అధికారాలు ఉన్నాయా? వారు ఈ అధికారాలను వాస్తవంగా ఉపయోగించుకుంటున్నారా?

ఎన్నికల సంఘానికి అన్ని అధికారాలు ఎందుకు ఉన్నాయి? ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి మంచిదేనా?

మన దేశంలో ఈ ప్రశ్నలన్నింటికి పూర్తి సానుకూల సమాధానం వస్తుంది. మనదేశంలో స్వతంత్ర, అత్యంత శక్తివంతమైన ఎన్నికలసంఘం ఎన్నికలను నిర్వహిస్తుంది. న్యాయవ్యవస్థ మాదిరిగానే దీనికి స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి ఉంటుంది. ఎన్నికల ప్రధాన అధికారిని భారత రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. అయితే ఒకసారి నియమించబడిన తరువాత అతను రాష్ట్రపతికి గానీ, ప్రభుత్వానికి గానీ జవాబుదారీ కాదు. అధికారంలో ఉన్న పార్టీ, ప్రభుత్వం చెప్పినట్లు ఎన్నికల సంఘం చేయకపోయినా ఎన్నికలసంఘ ప్రధాన అధికారిని తొలగించుట పూర్తిగా అసాధ్యము.

ప్రపంచంలోని అతికొద్ది ఎన్నికల సంఘాలకు మాత్రమే భారత ఎన్నికలసంఘం లాంటి విస్తృతమైన అధికారాలు కలవు.

- ఎన్నికల ప్రకటన చేసినప్పటి నుంచి ఫలితాలు ప్రకటించేవరకు ఎన్నికల సంఘం ప్రతి అంశాన్ని నిర్వహిస్తుంది, నియంత్రిస్తుంది.
- ఎన్నికల ప్రవర్తనా నియమావళిని అది అమలు చేస్తుంది. ఏ అభ్యర్థి అయినా లేదా పార్టీ ఆయినా దానిని అతిక్రమిస్తే శిక్షిస్తుంది.
- ఎన్నికల సమయంలో ఎన్నికల సంఘం కొన్ని మార్గదర్శకాలను పాటించాలని ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించవచ్చు. ఎన్నికలలో తమ గెలుపు అవకాశాలను పెంచుకోవడానికి ప్రభుత్వం యొక్క అధికారం ఉపయోగించకుండా, దుర్వినియోగం కాకుండా నివారించవచ్చు లేదా ప్రభుత్వ అధికారులను బదిలీ చేయవచ్చు.
- ఎన్నికల విధులు నిర్వర్తించే సమయంలో ప్రభుత్వ అధికారులందరు ప్రభుత్వ నియంత్రణలో కాకుండా ఎన్నికలసంఘం నియంత్రణలోనే పనిచేస్తారు.

గత 25 సంవత్సరాలలో ఎన్నికల సంఘం తన అధికారాలన్నింటిని వాడుకొని విస్తరించుకోవడము కూడా ప్రారంభించింది. ప్రభుత్వము, పరిపాలనలో జరిగే తప్పులను తీవ్రంగా మందలించడం ఎన్నికల సంఘానికి సర్వ సాధారణమైనది. ఎన్నికల అధికారులు కొన్ని పోలింగ్ కేంద్రాలలో లేదా మొత్తం నియోజకవర్గంలో ఎన్నికలు న్యాయంగా జరగలేదని భావిస్తే తిరిగి పోలింగ్ నిర్వహించాలని ఆదేశిస్తారు. అధికారంలో ఉన్న పార్టీలకు ఎన్నికల సంఘం చేసేది ఇష్టం లేకపోవచ్చు. అయినా వారు శిరసావహించాల్సిందే. ఎన్నికల సంఘం స్వతంత్రముగా శక్తివంతముగా లేకపోతే ఇది జరిగి ఉండకపోవచ్చు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHECK YOUR PROGRESS

Read these headlines carefully and identify which powers are used by the Election Commission in each instance to ensure free and fair elections.

Popular participation

Another way to check the quality of the election process is to see whether people participate in it with enthusiasm. If the election process is not free or fair, people will not continue to participate in the exercise. Now, read these charts and draw some conclusions about participation in India:

1 People's participation in election is usually measured by voter turnout figures. Turnout indicates the per cent of eligible voters who actually cast their vote. Over the last fifty years, the turnout in Europe and North America has declined. In India the turnout has either remained stable or actually gone up.

1 VOTER TURNOUT IN INDIA AND THE UK

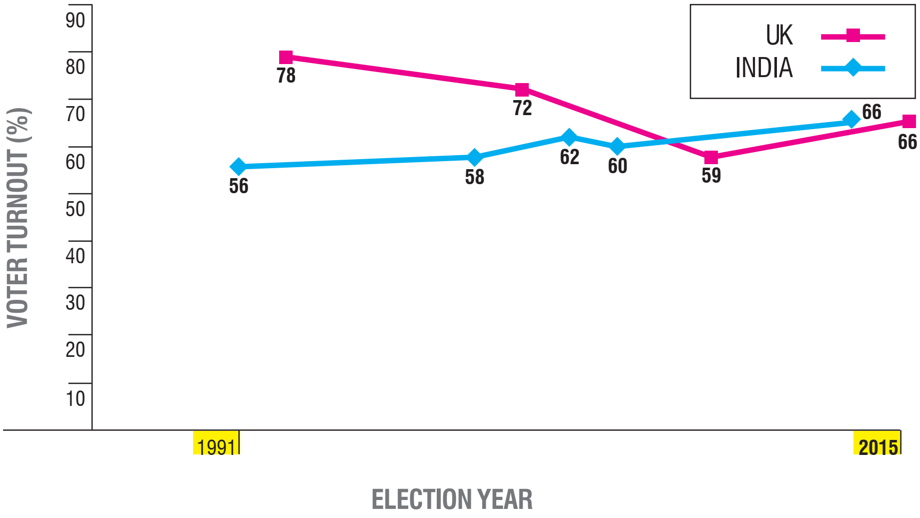

www.apteachers.in

14 వ లోక్ సభను ఏర్పాటు చేస్తూ ఎన్నికల సంఘం (ఇ.సి.) ప్రకటన జారీ చేసింది.

ఎన్నికల ఖర్చులకు సంబంధించిన మార్గదర్శకాలను ఇ.సి. కట్టుదిట్టం చేసింది.

ఎన్నికల ఏర్పాట్లను పరిశీలించడానికి ఇ.సి. గుజరాత్‌ను మరోసారి సందర్శించనుంది.

క్రిమినల్ నాయకులను ఎన్నికలలో పోటీచేయకుండా నిషేధించాలని హైకోర్టు ఇ.సి.ని కోరింది.

ఎన్నికల సంస్కరణలపై హోంమంత్రిత్వశాఖ సలహాను ఎన్నికలసంఘం తిరస్కరించింది.

బీహార్ ఎన్నికలలో ఫోటో గుర్తింపు కార్డులు తప్పని సరి కాదు.

ఎన్నికల సంఘం హర్యానా కొత్త డీ.జి.పి నియామకాన్ని ఆమోదించింది.

రాజకీయ ప్రకటనలను నియంత్రించడానికి అధికారం కావాలని ఎన్నికలసంఘం కోరుతుంది.

ఎగ్జిట్ పోల్స్‌ను నిషేధించడానికి తక్షణ ప్రణాళిక లేదని ఎన్నికలసంఘం పేర్కొంది.

398 కంటే ఎక్కువ కేంద్రాలలో తిరిగి పోలింగ్ నిర్వహించాలని ఎన్నికలసంఘం ఆదేశించింది.

రహస్యంగా చేసే ఎన్నికల ఖర్చులపై ఎన్నికల సంఘం దేగకన్ను ఉంచబోతుంది.

పై ముఖ్యాంశాలను చదివి ఎన్నికలను స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా జరిగేలా చూడడానికి ప్రతి సందర్భంలోనూ ఎన్నికల సంఘం ఏ అధికారాలను ఉపయోగించుకున్నదో గుర్తించండి.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

ప్రజా భాగస్వామ్యము

ప్రజలందరు ఎన్నికలలో ఉత్సాహంగా పాల్గొంటున్నారా లేదా అనేది ఎన్నికల ప్రక్రియ యొక్క నాణ్యతను నిర్ధారించుకోవడానికి మరొక మార్గం. ఎన్నికల ప్రక్రియ స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా జరగకపోతే ప్రజలు ఎన్నికలలో పాల్గొనడం కొనసాగించరు. ఇప్పుడు ఈ చార్టులను చదివి భారతదేశంలో ప్రజల భాగస్వామ్యం గురించి కొన్ని తీర్మానాలు చేయండి.

1. ఎన్నికలలో ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని ఓటింగ్ సరళి యొక్క సంఖ్యల ద్వారా అంచనా వేయవచ్చు. అర్హులైన మొత్తం ఓటర్లలో ఎంతమంది వాస్తవంగా ఓటు వేశారు అనేది ఓటింగ్ సరళి తెలియజేస్తుంది. ఐరోపా, ఉత్తర అమెరికాలో గత 15 సంవత్సరాలలో ఓటింగ్ సరళి తగ్గింది. మన భారతదేశంలో ఓటింగ్ సరళి స్థిరంగా ఉంది లేదా వాస్తవంగా పెరిగింది.

1. భారతదేశము మరియు యు.కె లో ఓటింగ్ సరళి.

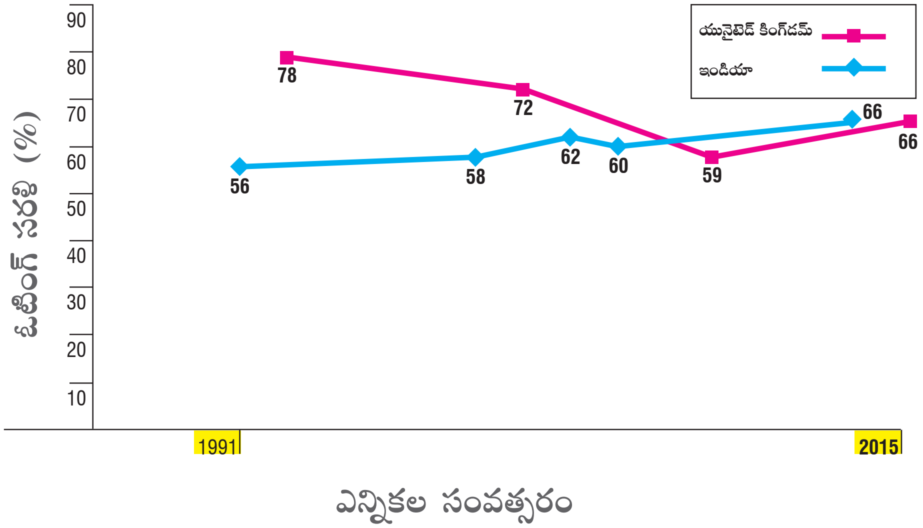

www.apteachers.in

www.apteachers.in

2 In India the poor, illiterate and underprivileged people vote in larger proportion as compared to the rich and privileged sections. This is in contrast to western democracies. For example in the United States of America, poor people, African Americans and Hispanics vote much less than the rich and the white people.

2 VOTER TURNOUT IN INDIA AND US BY SOCIAL GROUPS, 2004

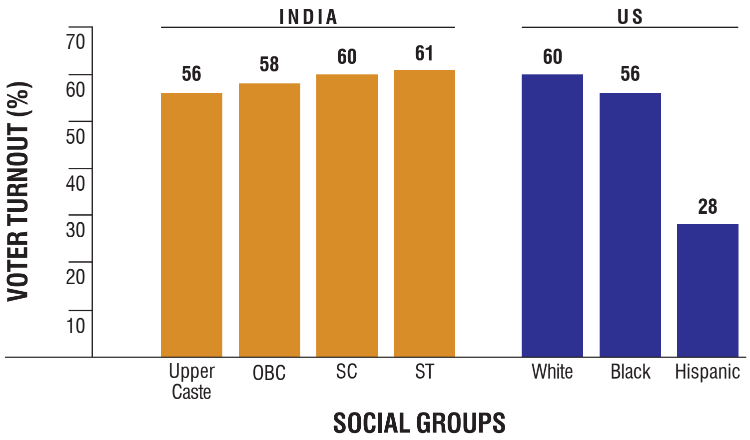

Source: Figures for India from National Election Study 2004, CSDS. Figures for US from National Election Study 2004, University of Michigan.

3 Common people in India attach a lot of importance to elections. They feel that through elections they can bring pressure on political parties to adopt policies and programmes favourable to them. They also feel that their vote matters in the way things are run in the country.

3 DO YOU THINK YOUR VOTE MAKES A DIFFERENCE?

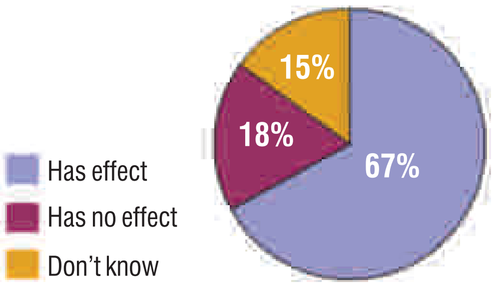

Source: National Election Study 2004, CSDS.

4 The interest of voters in election-related activities has been increasing over the years. During the 2004 elections, more than one-third voters took part in a campaign-related activities. More than half of the people identified themselves as being close to one or the other political party. One out of every seven voters is a member of a political party.

4 THOSE WHO PARTICIPATED IN ANY ELECTION RELATED ACTIVITY IN INDIA

Source: National Election Study 1996-2004, CSDS.

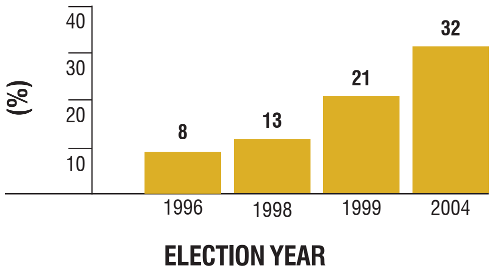

ACTIVITY

Ask the eligible voters in your family whether they voted in the last election to the Lok Sabha or to the state assembly. If they did not, ask them why did they not vote. If they did, ask them which party and candidate they voted for and why. Also ask them whether they had participated in any other election-related activity like attending an election meeting or rally etc.

Acceptance of election outcome

One final test of the free and fairness of election has in the outcome itself. If elections are not free or fair, the outcome always favours the powerful. In such a situation, the ruling parties do not lose elections. Usually, the

2. భారతదేశంలో ధనవంతులు, కొన్ని ప్రత్యేక వర్గాల వారితో పోలిస్తే పేదవారు, నిరక్షరాస్యులు మరియు అట్టడుగు వర్గాల వారు ఎక్కువగా ఓటు హక్కును ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఈ పరిస్థితి పశ్చిమ ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో భిన్నంగా ఉంది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో ధనవంతులు, తెల్లవారి కంటే పేదప్రజలు, ఆఫ్రికా అమెరికన్లు, స్పానిష్ భాష మాట్లాడే లాటిన్ అమెరికన్లు చాలా తక్కువగా ఓటు వేస్తారు.

4. కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఎన్నికలకు సంబంధించిన కార్యకలాపాలలో ఓటర్ల ఆసక్తి పెరుగుతున్నది. 2004 ఎన్నికలలో 1/3 వంతు కంటే ఎక్కువ ఓటర్లు ప్రచారానికి సంబంధించిన కార్య కలాపాలలో పాల్గొన్నారు. సగం మందికి పైగా ఓటర్లు ఒక రాజకీయ పార్టీకి లేదా ఇతర రాజకీయ పార్టీలకు తాము దగ్గరగా ఉన్నట్లు గుర్తించారు. ప్రతి ఏడుగురు ఓటర్లలో ఒకరు ఏదో ఒక రాజకీయ పార్టీలో సభ్యులై ఉన్నారు.

2. 2004 ఎన్నికలలో భారతదేశం, అమెరికాలలో సామాజిక వర్గాల వారీగా ఓటింగ్ సరళి (శాతం)

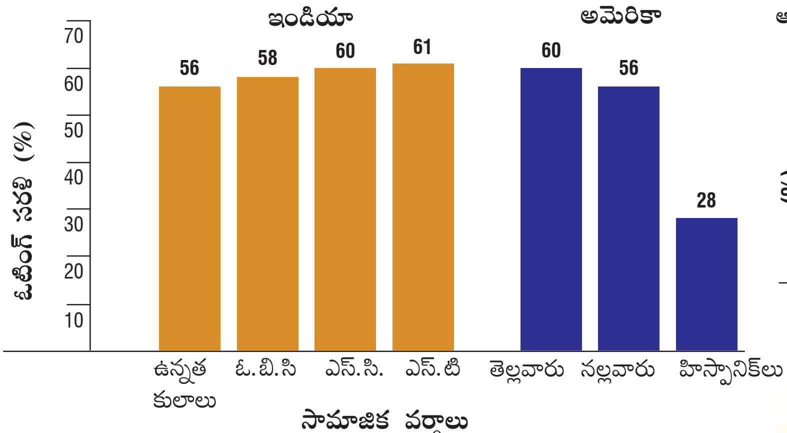

4. భారతదేశంలో ఏదైనా ఎన్నికలకు సంబంధించిన కార్యకలాపంలో పాల్గొన్నవారు

ఆధారం: జాతీయ ఎన్నికల అధ్యయనం CSDS (1996 – 2004)

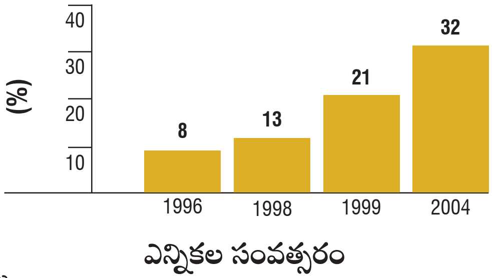

మూలం : భారతదేశానికి సంబంధించిన గణాంకాలు, 2004 జాతీయ ఎన్నికల అధ్యయనం CSDS నుండి, అమెరికాకు సంబంధించిన గణాంకాలు, మిచిగన్ యూనివర్సిటీ, జాతీయ ఎన్నికల అధ్యయనం నుండి

3. భారతదేశంలోని సాధారణ ప్రజలు ఎన్నికలకు ఎంతో ప్రాముఖ్యతను ఇస్తారు. తమకు అనుకూలమైన విధానాలు, కార్యక్రమాలను అమలు చేసేందుకు రాజకీయ పార్టీలపై ప్రజలు ఎన్నికల ద్వారా ఒత్తిడి తేవచ్చని భావిస్తారు. భారతదేశంలో పరిస్థితులను నడిపించుటలో తన ఓటుకు ప్రాధాన్యత ఉంటుందని కూడా వారు భావిస్తారు.

కృత్యము

నీ కుటుంబ సభ్యులలో అర్హులైన ఓటర్లను గత ఎన్నికలలో లోక్‌సభకు లేదా రాష్ట్ర శాసనసభకు ఓటు వేశారో లేదో అడగండి. అలా వేయకపోతే ఎందుకు వేయలేదో అడగండి. ఓటు వేస్తే ఏ అభ్యర్థికి మరియు ఏ పార్టీకి ఎందుకు ఓటు వేశారో అడగండి. ర్యాలీ లేదా ఎన్నికల సభకు హాజరుకావడం లాంటి ఎన్నికలకు సంబంధించిన ఏ ఇతర కార్యకలాపంలోనైనా పాల్గొన్నారో లేదో కూడా అడగండి.

3. నీ యొక్క ఓటు మార్పు తెస్తుందని నీవు అనుకుంటున్నావా?

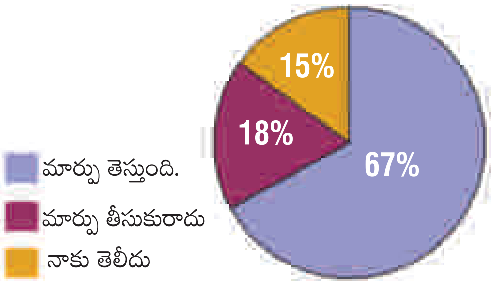

మూలం : జాతీయ ఎన్నికల అధ్యయనం 2004, సి.ఎస్.డి.ఎస్

ఎన్నికల ఫలితాన్ని అంగీకరించడం

ఎన్నికల స్వేచ్ఛ, నిష్పక్షపాతానికి సంబంధించిన చివరి పరీక్ష ఫలితాలలోనే ఉంటుంది. ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా లేదా నిష్పక్షపాతంగా జరగకపోతే ఫలితం ఎల్లప్పుడూ శక్తివంతమైన వారికే అనుకూలంగా ఉంటుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో అధికార పార్టీలు ఓడిపోవు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

losing party does not accept the outcome of a rigged election.

The outcome of India's elections speaks for itself:

- The ruling parties routinely lose elections in India both at the national and state level. In fact in every two out of the three elections held in the last 25 years, the ruling party lost.
- In the US, an incumbent or 'sitting' elected representative rarely loses an election. In India about half of the sitting MPs or MLAs lose elections.
- Candidates who are known to have spent a lot of money on 'buying votes' and those with known criminal connections often lose elections.
- Barring very few disputed elections, the electoral outcomes are usually accepted as 'people's verdict' by the defeated party.

Irfan Khan

The leader is coming out of a press conference: "What was the need to say that we have distributed tickets only amongst suitable and winnable family relations?" Do you think that family politics is confined to only a few states or parties?

read the cartoon

Challenges to free and fair elections

All this leads to a simple conclusion: elections in India are basically free and fair. The party that wins an election and forms government does so because people have chosen it over its rivals. This may not be true for every constituency. A few candidates may win purely on the basis of money power and unfair means. But the overall verdict of a general election still reflects popular preference. There are very few exceptions to this rule in the last 60 years in our country. This is what makes Indian elections democratic.

Yet the picture looks different if we ask deeper questions: Are people's preferences based on real knowledge? Are the voters getting a real choice? Is election really level playing field for everyone? Can an ordinary citizen hope to win elections? Questions of this kind bring the many limitations and challenges of Indian elections to our attention. These include :

Titled 'Electoral Campaigns', this cartoon was drawn in the Latin American context. Does this apply to India and to other democracies in the world?

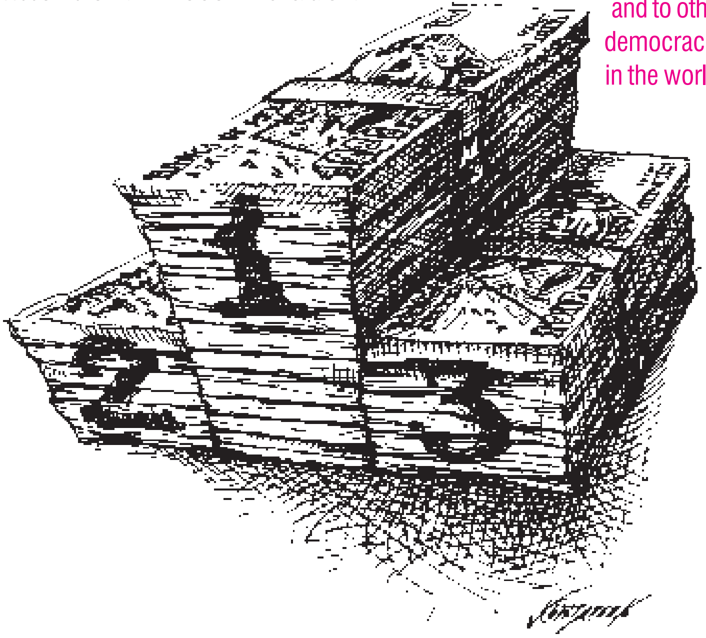

©Nerilicon, *El Economista*, Cagle Cartoons Inc.

సాధారణంగా రిగ్గింగ్ జరిగిన ఎన్నికల ఫలితాన్ని ఓడిపోయే పార్టీ అంగీకరించదు.

భారతదేశంలో ఎన్నికల ఫలితాలు తెలియచేప్పేవి ఏమిటంటే :

- భారతదేశంలో జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయిల ఎన్నికలలో అధికారపార్టీలు వరుసగా ఓడిపోతూనే ఉన్నాయి. వాస్తవానికి గత 25 సంవత్సరాలలో జరిగిన ప్రతి మూడు ఎన్నికల్లో రెండింటిలో అధికారపార్టీ ఓడిపోయింది.
- అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో పదవిలో ఉన్న లేదా ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధి చాలా అరుదుగా ఎన్నికలలో ఓడిపోతారు. భారతదేశంలో సుమారుగా పదవిలో ఉన్న సగం మంది పార్లమెంటు, శాసనసభ సభ్యులు ఎన్నికల్లో ఓడిపోతారు.
- ఎన్నికలలో ఓట్లు కొనడానికి బాగా ఖర్చు పెట్టడంలో పేరు పొందినవారు, నేరస్తులతో సంబంధం ఉన్నవారు ఎన్నికలలో తరచుగా ఓడిపోతారు.
- కొన్ని వివాదాస్పదమైన ఎన్నికలు మినహా ఎన్నికల ఫలితాలన్నింటిని ప్రజలు ఇచ్చిన తీర్పుగా ఓడిపోయిన పార్టీలు సాధారణంగా అంగీకరిస్తాయి.

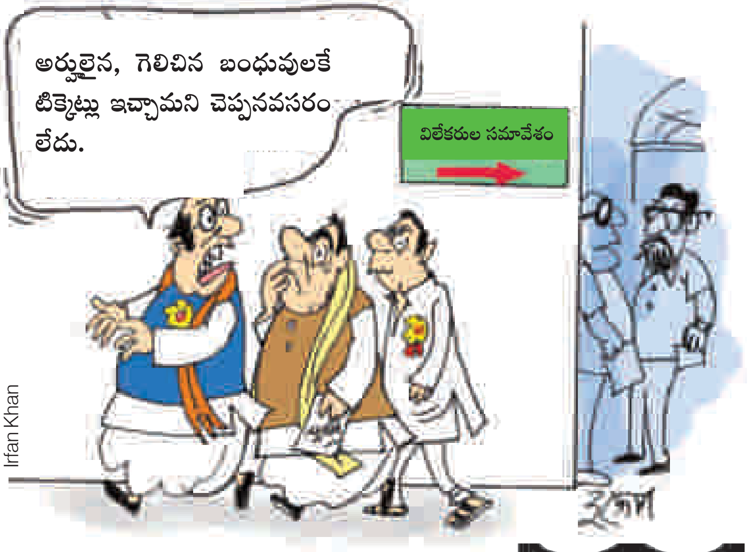

విలేకర్ల సమావేశం నుంచి ఒక నాయకుడు బయటకు వస్తున్నాడు."సరియైన, గెలిచే సత్తా ఉన్న కుటుంబాలకే టికెట్లు ఇచ్చామని చెప్పాల్సిన అవసరం ఏముంది?" కుటుంబ రాజకీయాలు కొన్ని రాష్ట్రాలకు, పార్టీలకు సంబంధించినదని నీవు అనుకుంటున్నావా?

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

స్వేచ్ఛ, నిష్పక్షపాత ఎన్నికలకు సవాళ్లు

పై విషయాలన్నింటి ద్వారా ఒక సులువైన ముగింపుకు రావచ్చు. భారతదేశంలో ఎన్నికలు మౌలికంగా స్వేచ్ఛగా, న్యాయబద్ధంగా జరుగుతాయి. ఏ పార్టీ ఎన్నికలలో గెలుస్తుందో అదే ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఎందుకనగా ప్రజలు వాటి ప్రత్యర్థుల కన్నా ఎక్కువగా ఆ పార్టీని ఎంపిక చేసుకున్నారు. ప్రతీ నియోజక వర్గ విషయం లోనూ ఇది వాస్తవం కాకపోవచ్చు. చాలా కొద్దిమంది అభ్యర్థులు ధనబలం, అక్రమ మార్గాల మీద ఆధారపడి గెలువవచ్చు. కానీ మొత్తం మీద సాధారణ ఎన్నికల యొక్క తీర్పు ప్రజల ప్రాధాన్యతలను తెలియజేస్తుంది. మనదేశంలో గత 60 సంవత్సరాలలో ఈ విషయంలో చాలా తక్కువ మినహాయింపులు ఉన్నాయి. ఇదే భారతదేశంలోని ఎన్నికలను ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేసింది.

అయినప్పటికీ మనము లోతైన ప్రశ్నలు వేస్తే పరిస్థితి భిన్నంగా కనిపించవచ్చు. ప్రజల యొక్క ప్రాధాన్యతలు వాస్తవమైన పరిజ్ఞానం ఆధారంగా ఉన్నాయా? ఓటర్లు వారికి కావలసిన వారిని నిజంగా ఎంపిక చేసుకోగలుగుతున్నారా? ఎన్నికలు నిజంగా అందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించే రంగమా? సాధారణ పౌరునకు ఎన్నికలలో గెలుస్తామనే ఆశ ఉన్నదా? ఈ రకమైన ప్రశ్నలు భారతదేశ ఎన్నికల లోని చాలా పరిమితులను మరియు అవరోధాలను మన దృష్టికి తీసుకొని వస్తాయి. వీటిలో కొన్ని.

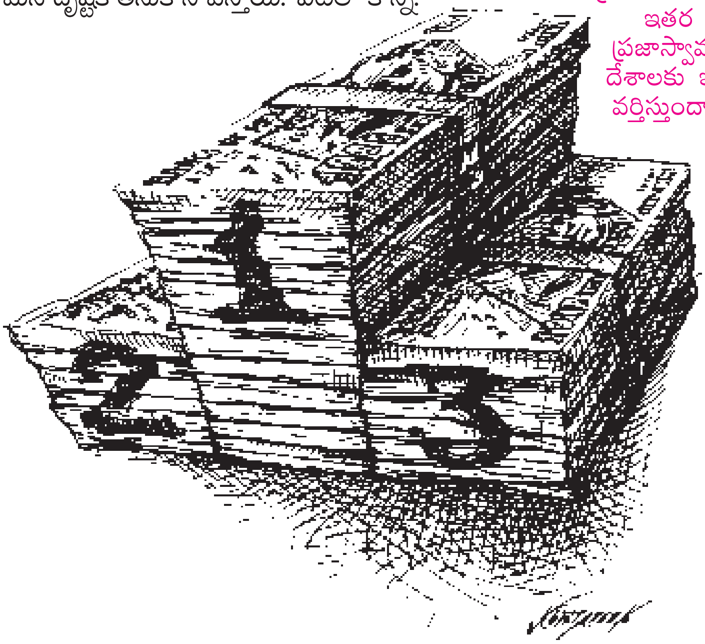

శీర్షిక: 'ఎన్నికల ప్రచారాలు' ఈ వ్యంగ్య చిత్రం లాటిన్ అమెరికా దృక్పథంలో గీయబడింది. భారతదేశము, ప్రపంచములోని ఇతర ప్రజాస్వామ్య దేశాలకు ఇది వర్తిస్తుందా?

©Nerilicon, *El Economista*, Cagle Cartoons Inc.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Is this an accurate picture of what happens to the voter before and after elections? Must this always happen in a democracy? Can you think of examples when this did not happen?

read the cartoon

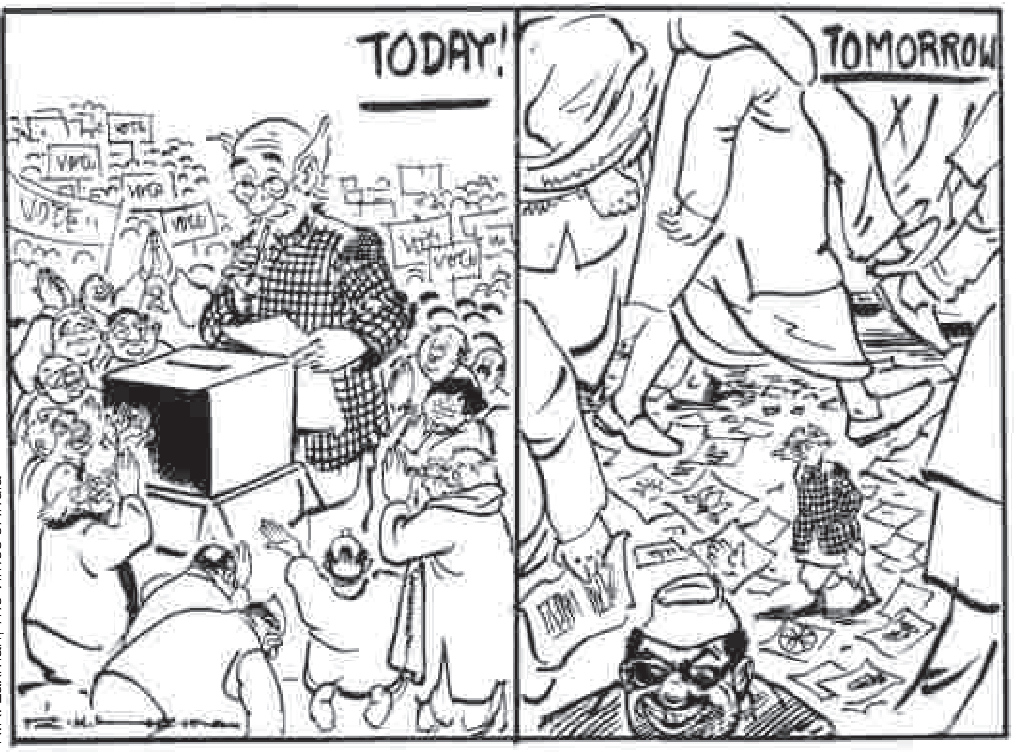

R.K. Laxman, *The Times of India*

- Candidates and parties with a lot of money may not be sure of their victory but they do enjoy a big and unfair advantage over smaller parties and independents.
- In some parts of the country, candidates with criminal connection have been able to push others out of the electoral race and to secure a 'ticket' from major parties.
- Some families tend to dominate political parties; tickets are distributed to relatives from these families.
- Very often elections offer little choice to ordinary citizens, for both the major parties are quite similar to each other both in policies and practice.
- Smaller parties and independent candidates suffer a huge disadvantage compared to bigger parties.

These challenges exist not just in India but also in many established democracies. These deeper issues are a matter of concern for those who believe in democracy. That is why citizens, social activists and organisations have been demanding reforms in our electoral system. Can you think of some reforms? What can an ordinary citizen do to face these challenges?

CHECK YOUR PROGRESS

Here are some facts on Indian elections. Comment on each of these to say whether they reflect the strength or the weakness of our electoral system:

- The 16th Lok Sabha has 12 per cent women members.
- The Election Commission often refuses to accept the government's advice about when the elections should be held.
- The 16th Lok Sabha has more than 440 members whose assets are more than Rs.1 crore.
- After losing an election the Chief Minister said: "I respect the people's verdict".

www.apteachers.in

ఎన్నికలకు ముందు తరువాత ఓటరు యొక్క పరిస్థితిని తెలియజేసే ఖచ్చితమైన చిత్రము ఇదేనా? ప్రజాస్వామ్యంలో ఇది ఎల్లప్పుడూ తప్పనిసరిగా జరుగుతుందా? ఇది జరగని సందర్భాలను నీవు ఊహించగలవా?

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

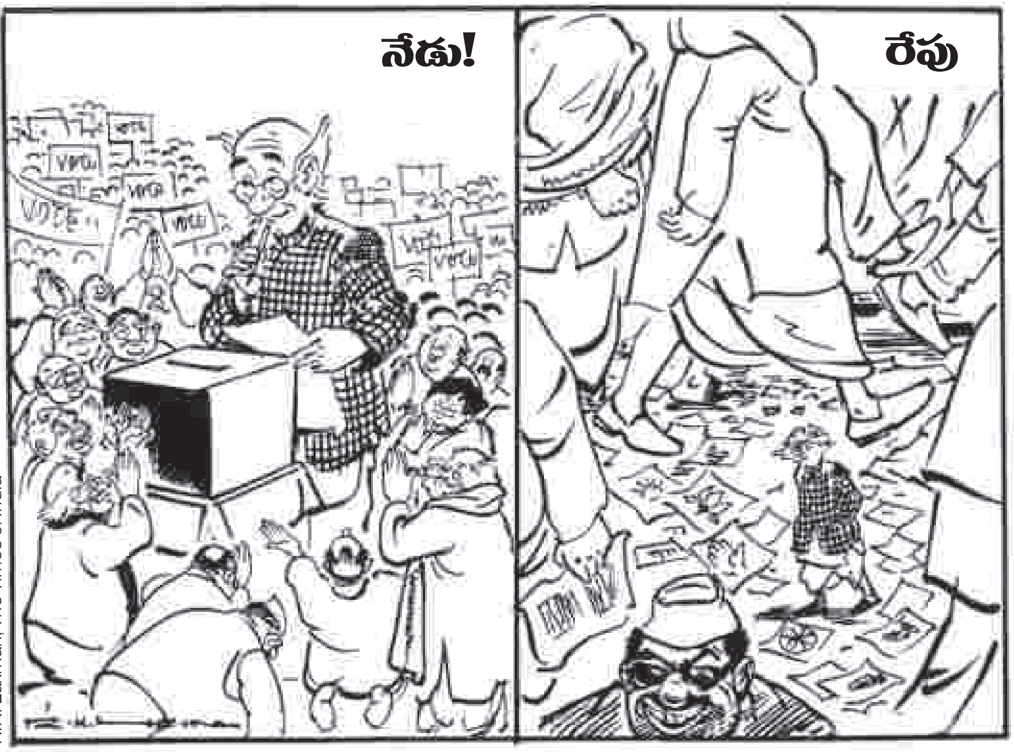

R.K. Laxman, *The Times of India*

- ఎక్కువ డబ్బు ఉన్న రాజకీయపార్టీలు, అభ్యర్థులకు గెలుస్తామనే నమ్మకం లేకపోవచ్చు. అయితే వారుచిన్న రాజకీయపార్టీలు, స్వతంత్ర అభ్యర్థుల కన్నా అన్యాయంగా ప్రయోజనం పొందుతారు.
- దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో నేరపూరిత సంబంధం ఉన్న అభ్యర్థులు ఎన్నికల పోటీ నుంచి ఇతరులను బయటకు నెట్టవచ్చు, ప్రధాన పార్టీల నుండి టిక్కెట్లు సాధించవచ్చు.
- కొన్ని కుటుంబాలు రాజకీయ పార్టీలపై ఆధిపత్యం చెలాయిస్తాయి. టిక్కెట్లు ఈ కుటుంబాల బంధు వులకు ఇస్తున్నారు.
- ఎన్నికలు చాలా తరచుగా సామాన్య పౌరులకు ఎంపిక చేసుకొనే అవకాశం ఇవ్వడం లేదు. ఎందువలన అంటే పెద్ద రాజకీయ పార్టీలన్నీ తమ విధానాలలో, ఆచరణలో పూర్తిగా ఒకే విధంగా ఉన్నాయి.
- చిన్న పార్టీలు, స్వతంత్ర అభ్యర్థులకు పెద్ద పార్టీలతో పోలిస్తే ఎక్కువ నష్టం జరుగుతున్నది.

ఈ సమస్యలు మన భారతదేశములోనే గాక ప్రపంచంలో ప్రజాస్వామ్యము బాగా వేళ్లూనుకున్న దేశాలలో కూడా ఉన్నది. ఈ తీవ్రమైన సమస్యలు ప్రజాస్వామ్యంపై నమ్మకం ఉన్నవారికి ఆందోళన కలిగిస్తాయి. అందువలనే పౌరులు, సామాజిక కార్యకర్తలు మరియు సంస్థలు ఎన్నికల వ్యవస్థలో సంస్కరణలు కావాలని బలంగా కోరుతున్నారు. కొన్ని సంస్కరణలను నీవు చెప్పగలవా? ఈ సమస్యలను ఎదుర్కోవడానికి సాధారణ పౌరుడు ఏమి చేయగలడు?

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

భారతదేశంలో ఎన్నికల గురించి కొన్ని వాస్తవాలు క్రింద ఉన్నాయి. ఇవి మన ఎన్నికల వ్యవస్థ యొక్క బలము లేక బలహీనతలలో దేనిని తెలియజేస్తుందో చెబుతూ ప్రతి విషయంపైన వ్యాఖ్యానించుము.

- 16వ లోక్ సభలో 12 శాతం మంది మహిళా సభ్యులు ఉన్నారు.
- ఎన్నికలు ఎప్పుడు జరగాలనే దాని గురించి ప్రభుత్వం ఇచ్చే సలహాను ఎన్నికలసంఘం తరచుగా తిరస్కరిస్తుంది.
- 16 వ లోక్ సభలో ఒక కోటికి మించి ఆస్తి కలిగియున్న సభ్యులు 440 మందికి పైనే ఉన్నారు.
- ఎన్నికలలో ఓడిపోయిన తరువాత తాము ప్రజల తీర్పును గౌరవిస్తానని ముఖ్యమంత్రి అన్నారు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

GLOSSARY

Code of Conduct: A set of norms and guidelines to be followed by political parties and contesting candidates during election time.
Constituency: Voters in a geographical area who elect a representative to the legislative bodies.
Incumbent: The current holder of a political office. Usually the choice for the voters in elections is between the incumbent party or candidate and those who oppose them.
Level playing field: Condition in which all parties and candidates contesting in an election have equal opportunities to appeal for votes and to carry out election campaign.
Rigging: Fraud and malpractices indulged by a party or candidate to increase its votes. It includes stuffing ballot boxes by a few persons using the votes of others; recording multiple votes by the same person; and bribing or coercing polling officers to favour a candidate.
Turnout: The percentage of eligible voters who cast their votes in an election.

exercises

1 Which of the following statements about the reasons for conducting elections are false?
- **a** Elections enable people to judge the performance of the government.
- **b** People select the representative of their choice in an election.
- **c** Elections enable people to evaluate the performance of the judiciary.
- **d** People can indicate which policies they prefer.

2 Which of these is *not* a good reason to say that Indian elections are democratic?
- **a** India has the largest number of voters in the world.
- **b** India's Election Commission is very powerful.
- **c** In India, everyone above the age of 18 has a right to vote.
- **d** In India, the losing parties accept the electoral verdict.

3 Match the following :

a	It is necessary to keep the voters list up to date because	**i**	there is a fair representation of all sections of our society
b	Some constituencies are reserved for SCs and STs so that	**ii**	everyone has equal opportunity to elect their representative
c	Everyone has one and only one vote so that	**iii**	all candidates must have a fair chance of competing in elections
d	Party in power is not allowed to use government vehicles because	**iv**	some people may have moved away from the area where they voted last

www.apteachers.in

పదకోశం

ప్రవర్తనా నియమావళి :- ఎన్నికల సమయంలో రాజకీయ పార్టీలు, పోటీ చేసే అభ్యర్థులు పాటించాల్సిన మార్గదర్శకాలు, నియమాల సముదాయము.

నియోజకవర్గము:- ఒక భౌగోళిక ప్రాంతంలోని శాసన నిర్మాణ సంస్థలకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనే ఓటర్లు.

ఇంకంబెంట్:- ప్రస్తుతం రాజకీయ పదవిలో ఉన్న వ్యక్తి. సాధారణంగా ఎన్నికల్లో ఓటర్ల ఎంపిక అధికారంలో ఉన్న పార్టీ లేదా అభ్యర్థికి, వారిని వ్యతిరేకించే వారి మధ్య జరుగుతుంది.

లెవల్ ప్లేయింగ్ ఫీల్డ్ :- తమ ఎన్నికల ప్రచారంలో భాగంగా ఓటర్లను ఓటు వేయమని అభ్యర్థించే అవకాశం ఎన్నికలలో పోటీ చేసే అన్ని పార్టీలు, అభ్యర్థులకు సమానముగా ఉండే పరిస్థితి.

రిగ్గింగ్ :- ఒక రాజకీయ పార్టీ లేదా అభ్యర్థి మోసపూరితమైన, తప్పుడు పద్ధతుల ద్వారా తమ ఓట్లను పెంచుకోడానికి ప్రయత్నించడం, కొద్దిమంది వ్యక్తులు ఇతరులు వేసిన ఓట్ల బ్యాలెట్ పెట్టెలను ఎత్తుకు పోవడము, ఒకే వ్యక్తి అనేకసార్లు ఓటు వేయడము, ఎన్నికల అధికారులను ఒక అభ్యర్థికి అనుకూలంగా ఉండమని లంచం ఇవ్వడం, బలప్రయోగం చేయడం అన్నీ రిగ్గింగ్‌లో భాగాలే.

ఓటింగ్ సరళి :- ఒక ఎన్నికలో మొత్తం అర్హులైన ఓటర్లలో ఓట్లు వేసిన వారి శాతము.

అభ్యాసాలు

1. ఈ క్రింది వానిలో ఎన్నికల నిర్వహణకు సంబంధించిన కారణాలలో తప్పు వాక్యాన్ని గుర్తించండి.
   - ఎ. ప్రభుత్వం యొక్క పనితీరుపై ప్రజలు తీర్పు ఇచ్చేలా ఎన్నికలు చేస్తాయి.
   - బి. ఎన్నికల్లో ప్రజలు తమ యొక్క ప్రతినిధిని వారియొక్క ఇష్టప్రకారం ఎంపిక చేసుకుంటారు.
   - సి. ఎన్నికలు న్యాయవ్యవస్థ యొక్క పనితీరును ప్రజలు మదింపు చేసేలా చేస్తాయి.
   - డి. ప్రజలు తాము ఏ విధానాలను కోరుకుంటున్నారో తెలియజేస్తారు.
2. భారతదేశ ఎన్నికలు ప్రజాస్వామ్యయుతమైనవని చెప్పడానికి ఈ క్రింది వానిలో ఏది సరైన కారణం కాదు?
   - ఎ. ప్రపంచంలోకెల్లా భారతదేశంలోనే ఎక్కువమంది ఓటర్లు కలరు.
   - బి. భారత ఎన్నికలసంఘం చాలా శక్తివంతమైనది.
   - సి. భారతదేశంలో 18 సంవత్సరాలు నిండిన ప్రతి ఒక్కరికి ఓటు హక్కు కలదు.
   - డి. భారతదేశంలో ఓడిపోయే పార్టీలు ఎన్నికల తీర్పును అంగీకరిస్తాయి.
3. ఈ క్రింది వాటిని జతపరుచుము.

ఎ. ఓటర్ల జాబితాను ఎప్పుడూ తాజాగా ఉంచుకోవాలి. ఎందుకంటే	1. మన సమాజంలో అన్ని వర్గాలకు సరైన ప్రాతినిధ్యం లభిస్తుంది.
బి. కొన్ని నియోజకవర్గాలను షెడ్యూల్డ్ కులాల, షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి ప్రత్యేకంగా కేటాయించారు. కాబట్టి	2. ప్రతి ఒక్కరూ తమ ప్రతినిధిని ఎన్నుకోవడానికి సమాన అవకాశం కలిగి ఉన్నారు.
సి. ప్రతి ఒక్కరికీ ఒకే ఒక ఓటు ఉంటుంది కాబట్టి	3. ఎన్నికలలో పోటీ చేయడానికి అందరికీ సరైన అవకాశం తప్పనిసరిగా ఉండాలి.
డి. అధికారంలో ఉన్న పార్టీ ప్రభుత్వ వాహనాన్ని ఉపయోగించేందుకు అనుమతి లేదు. ఎందుకనగా	4. కొద్దిమంది ప్రజలు గతంలో ఓటు వేసిన ప్రాంతం నుండి వేరే ప్రాంతానికి వెళ్లి ఉండవచ్చు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

exercises

www.apteachers.in

4 List all the different election related activities mentioned in the chapter and arrange them in a time sequence, beginning with the first activity and ending with the last. Some of these activities are given below: releasing election manifestos; counting of votes; making of voters' list; election campaign; declaration of election results; casting of votes; ordering of re-poll; announcing election schedule; filing nomination.

5 Surekha is an officer in-charge of ensuring free and fair elections in an assembly constituency in a state. Describe what should she focus on for each of the following stages of election:

a Election campaign
b Polling day
c Counting day

6 The table below gives the proportion of different communities among the candidates who won elections to the US Congress. Compare these to the proportion of these communities in the population of the US. Based on this, would you suggest a system of reservations in the US Congress? If yes, why and for which communities? If no, why not?

	Proportion of the community (in per cent) in the	
	House of representatives	Population of US
Blacks	8	13
Hispanics	5	13
Whites	86	70

7 Can we draw the following conclusions from the information given in this chapter? Give two facts to support your position for each of these.

a Election Commission of India does not have enough powers to conduct free and fair elections in the country.
b There is a high level of popular participation in the elections in our country.
c It is very easy for the party in power to win an election.
d Many reforms are needed to make our elections completely free and fair.

8 Chinappa was convicted for torturing his wife for dowry. Satbir was held guilty of practicing untouchability. The court did not allow either of them to contest elections. Does this decision go against the principles of democratic elections?

9 Here are some reports of electoral malpractices from different parts of the world. Is there anything that these countries can learn from India to improve their elections? What would you suggest in each case?

a During an election in Nigeria, the officer in charge of counting votes deliberately increased the votes of one candidate and declared

4. ఎన్నికలకు సంబంధించి ఈ అధ్యాయంలో పేర్కొన్న వేర్వేరు కార్యకలాపాలను మొదటి కార్యకలాపం నుంచి చివరి కార్యకలాపం వరకు అన్నింటినీ పేర్కొని వాటిని క్రమ పద్ధతిలో అమర్చుము.
వాటిలో కొన్నింటిని ఈ క్రింద ఇవ్వడం జరిగింది.
ఎన్నికల హామీపత్రం విడుదల చేయడము, ఓట్లను లెక్కించడము, ఓటర్ల జాబితాను తయారుచేయడము, ఎన్నికల ప్రచారం, ఎన్నికల ఫలితాలను ప్రకటించడం, ఓట్లు వేయడము, తిరిగి పోలింగ్‌కు ఆదేశించడము, ఎన్నికల షెడ్యూల్ ప్రకటించడము, అభ్యర్థిత్వ పత్రాలను సమర్పించడం.

5. రాష్ట్రంలో ఒక అసెంబ్లీ నియోజకవర్గానికి ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా నిర్వహించేలా చూడడానికి సురేఖ ఇంచార్జ్ అధికారిగా ఉన్నారు. ఈ క్రింది ఎన్నిక దశలలో ఆమె దేనిపై ఎక్కువగా దృష్టి పెట్టాలో వివరించుము.
   ఎ. ఎన్నికల ప్రచారం
   బి. ఎన్నికలు జరిగే రోజు
   సి. ఓట్ల లెక్కింపు రోజు

6. అమెరికా కాంగ్రెస్‌లో ఎన్నికైన వివిధ జాతుల యొక్క సంఖ్యా వివరాలను ఈ దిగువున ఇవ్వడం జరిగింది. అమెరికా జనాభాలో ఈ జాతులను అందలి ప్రజల నిష్పత్తితో పోల్చుము. దీని ఆధారంగా అమెరికా కాంగ్రెస్‌లో నీవు రిజర్వేషన్ విధానాన్ని సూచిస్తావా? అవును అంటే, ఎందుకు? ఏయే జాతుల వారికి? కాదు అంటే ఎందుకు వద్దు.

	జాతుల యొక్క నిష్పత్తి (శాతములు)	
	ప్రతినిధుల సభ	అమెరికాలో జనాభా
నల్లజాతీయులు	8	13
స్పానిష్ భాష మాట్లాడే నల్లజాతీయులు	5	13
తెల్లజాతివారు	86	70

7. ఈ అధ్యాయంలో ఇచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా మనం ఈ క్రింది అభిప్రాయాలను ఏర్పరచుకోవచ్చా? ప్రతి దానిపై నీ అభిప్రాయాలు సమర్థించుకోవడానికి రెండు వాస్తవాలు తెలపండి.
   ఎ. మనదేశంలో ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, న్యాయబద్ధంగా నిర్వహించడానికి భారత ఎన్నికల సంఘానికి సరిపడినన్ని అధికారాలు లేవు.
   బి. మన దేశంలో ప్రజలు ఎక్కువ సంఖ్యలో ఎన్నికలలో పాల్గొంటారు.
   సి. అధికారంలో ఉన్న పార్టీకి ఎన్నికల్లో గెలవడం చాలా తేలిక.
   డి. ఎన్నికలు పూర్తి స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా జరిగేలా చేయడానికి చాలా సంస్కరణలు అవసరం.

8. తన భార్యను కట్నం విషయంలో చిత్రహింసలు పెట్టినందుకు చిన్నప్పకు శిక్ష విధించారు. సత్బీర్ అంటరానితనమును పాటించినందుకు నేరస్థుడైనాడు. న్యాయస్థానం వారిరువురిని ఎన్నికలలో పోటీ చేయడానికి అనుమతించలేదు. ఈ నిర్ణయము ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికల సూత్రాలకు విరుద్ధంగా ఉందా?

9. ప్రపంచంలో వేర్వేరు ప్రదేశాలలో ఎన్నికలలో అనుచితప్రవర్తనలకు సంబంధించిన కొన్ని నివేదికలు కలవు. వారి మెరుగైన ఎన్నికల నిర్వహణకు మనదేశం నుంచి వారు నేర్చుకోవడానికి ఏమైనా ఉన్నదా? ప్రతి సందర్భంలోనూ నీవు ఏమి సూచిస్తావు?
   ఎ. నైజీరియాలో ఓట్ల లెక్కింపు అధికారి ఒక అభ్యర్థి ఓట్లను ఉద్దేశపూర్వకంగా పెంచి అతను ఎన్నికైనట్లు ప్రకటించాడు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

him elected. The court later found out that more than five lakh votes cast for one candidate were counted in favour of another.

b Just before elections in Fiji, a pamphlet was distributed warning voters that a vote for former Prime Minister, Mahendra Chaudhry will lead to bloodshed. This was a threat to voters of Indian origin.

c In the US, each state has its own method of voting, its own procedure of counting and its own authority for conducting elections. Authorities in the state of Florida took many controversial decisions that favoured Mr. Bush in the presidential elections in 2000. But no one could change those decisions.

exercises

10 Here are some reports of malpractices in Indian elections. Identify what the problem in each case is. What should be done to correct the situation?

a Following the announcement of elections, the minister promised to provide financial aid to reopen the closed sugar mill.

b Opposition parties alleged that their statements and campaign was not given due attention in Doordarshan and All India Radio.

c An inquiry by the Election Commission showed that electoral rolls of a state contain name of 20 lakh fake voters.

d The hoodlums of a political party were moving with guns, physically preventing supporters of other political parties to meet the voters and attacking meetings of other parties.

11 Ramesh was not in class when this chapter was being taught. He came the next day and repeated what he had heard from his father. Can you tell Ramesh what is wrong with these statements?

a Women always vote the way men tell them to. So what is the point of giving them the right to vote?

b Party politics creates tension in society. Elections should be decided by consensus not by competition.

c Only graduates should be allowed to stand as candidates for elections.

Assembly elections are usually held every year in a few states of the country. You can collect information about the elections that take place during this session. While collecting news items, divide these into three parts:

- Important events that took place before the election – main agenda discussed by political parties; information about people's demand; role of the Election Commission.
- Important events on the day of the election and counting – turnout in elections; reports of malpractice; re-polls; the types of predictions made; and the final outcome.
- Post elections – reasons offered by political parties for winning or losing elections; analysis of the election verdict by the media; selection of the Chief Minister.

www.apteachers.in

ఒక అభ్యర్థికి వచ్చిన 5లక్షల ఓట్లను మరొక అభ్యర్థికి అనుకూలంగా లెక్కించినట్లు కోర్టు తరువాత గుర్తించింది.

అభ్యాసాలు

బి. ఫిజిలో ఎన్నికలకు కొన్ని రోజుల ముందు మాజీ ప్రధానమంత్రి మహేంద్ర చౌదరికి ఓటు వేస్తే రక్తపాతం జరుగుతుందని ఓటర్లను హెచ్చరిస్తూ ఒక కరపత్రాన్ని పంచారు. ఇది భారత సంతతికి చెందిన ఓటర్లకు ఒక బెదిరింపుగా ఉంది.

సి. అమెరికాలో ప్రతి రాష్ట్రము తనదైన ఓటు వేసే పద్ధతిని, తనదైన ఓట్ల లెక్కింపు పద్ధతిని, ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి తన సొంత అధికార వ్యవస్థను కలిగి ఉంటుంది. 2000 సంవత్సరంలో అధ్యక్ష ఎన్నికల్లో బుష్‌కు అనుకూలంగా ఫ్లోరిడా రాష్ట్రంలోని అధికారులు చాలా వివాదాస్పద నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. అయితే అలాంటి నిర్ణయాలను ఎవరూ మార్చలేరు.

10. భారతదేశంలో ఎన్నికల గురించి కొన్ని అనుచిత ప్రవర్తనలకు సంబంధించిన నివేదికలు ఇక్కడ ఉన్నాయి. ప్రతి సందర్భంలోనూ ఉన్న సమస్యను గుర్తించుము. పరిస్థితిని సరిచేయడానికి ఏమి చేయాలి?

ఎ. ఎన్నికల ప్రకటన చేసిన తర్వాత మూసివేసిన పంచదార మిల్లును తెరిపించడానికి ఆర్థిక సహాయం చేస్తానని మంత్రిగారు వాగ్దానం చేశారు.

బి. దూరదర్శన్ మరియు రేడియో కేంద్రాలలో తమ యొక్క ప్రకటనలు, ప్రచారానికి సరిగ్గా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదని ప్రతిపక్ష పార్టీలు ఆరోపిస్తున్నాయి.

సి. ఒక రాష్ట్రంలోని ఎన్నికల జాబితాలో 20 లక్షల నకిలీ ఓటర్ల పేర్లు ఉన్నట్లు భారత ఎన్నికల సంఘం నిర్వహించిన విచారణలో తేలింది.

డి. ఒక రాజకీయపార్టీ గూండాలు తుపాకులతో తిరుగుతూ ఇతర రాజకీయ పార్టీల మద్దతుదారులను, ఓటర్లను కలవనీయకుండా నిరోధిస్తూ, ఇతర పార్టీల బహిరంగ సభలపై దాడులు చేస్తున్నారు.

11. ఈ అధ్యాయము బోధించే సమయంలో రమేష్ తరగతి గదిలో లేడు. అతను మరుసటి రోజు వచ్చి తన తండ్రి ద్వారా ఏదైతే విన్నాడో దానిని చెబుతున్నాడు. ఈ క్రింది వాక్యాలలో ఏది తప్పుగా ఉన్నదో నీవు రమేష్‌తో చెప్పగలవా?

ఎ. స్త్రీలు ఎల్లప్పుడూ పురుషులు చెప్పిన విధంగానే ఓటు వేస్తారు. కావున వారికి ఓటుహక్కు ఇవ్వడంలో ఉన్న అర్థం ఏమిటి?

బి. పార్టీ రాజకీయాలు సమాజంలో ఉద్రిక్తతను సృష్టిస్తున్నాయి. ఎన్నికలు పోటీ ద్వారా కాకుండా ఏకాభిప్రాయం ద్వారా నిర్ణయించబడాలి.

సి. డిగ్రీ చదివిన వారు మాత్రమే ఎన్నికల్లో అభ్యర్థులుగా పోటీ చేయాలి.

మన దేశంలో ప్రతి సంవత్సరం సాధారణంగా ఏవో కొన్ని రాష్ట్రాలలో అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరుగుతూ ఉంటాయి. ఈ సమయంలో జరిగే ఎన్నికలు గురించి సమాచారాన్ని సేకరించుము. సమాచారాన్ని సేకరించేటప్పుడు వాటిని మూడు భాగాలుగా విభజించుము.

- ఎన్నికల ముందు జరిగే ముఖ్యమైన సంఘటనలు– రాజకీయ పార్టీలు చర్చించే ప్రధాన ఎజెండా, ప్రజల డిమాండ్ల గురించిన సమాచారం, ఎన్నికల సంఘం యొక్క పాత్ర
- ఎన్నికలు జరిగే రోజు, ఓట్ల లెక్కింపు రోజున జరిగే ముఖ్య సంఘటనలు – ఎన్నికలలో ఓటింగ్ సరళి, అనుచిత ప్రవర్తనలకు సంబంధించిన నివేదికలు, తిరిగి పోలింగ్ నిర్వహించడం, ముందస్తు అంచనాలు మరియు చివరి ఫలితము.
- ఎన్నికల తరువాత:– ఎన్నికలలో గెలుపు ఓటములకు రాజకీయ పార్టీలు చెప్పే కారణాలు, మీడియా వారిచే ఎన్నికల తీర్పుపై విశ్లేషణ, ముఖ్యమంత్రి ఎంపిక

www.apteachers.in

www.apteachers.in

National Voters' Day (NVD) Pledge

We, the citizens of India, having abiding faith in democracy, hereby pledge to uphold the democratic traditions of our country and the dignity of free, fair and peaceful elections, and to vote in every election fearlessly and without being influenced by considerations of religion, race, caste, community, language or any inducement.

How did your school celebrate the National Voters' Day on 25th January? Did you take the NVD Pledge?

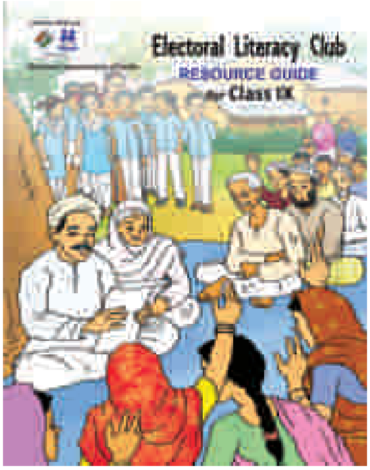

Is Electoral Literacy Club (ELC) functioning in your school? For details about Systematic Voters' Education and Electoral Participation (SVEEP) programme of the Election Commission of India, visit http://ecisveep.nic.in

The tableau of the Election Commission of India passes through the Rajpath, New Delhi, on the occasion of the 67th Republic Day Parade in 2016.

www.apteachers.in

జాతీయ ఓటర్ల దినోత్సవ ప్రతిజ్ఞ

భారతదేశ ప్రజలమైన మేము ప్రజాస్వామ్యంపై నమ్మకం కలిగి ఉండి మన దేశ ప్రజాస్వామ్య సాంప్రదాయాలను, స్వేచ్ఛ, న్యాయమైన, శాంతియుతమైన ఎన్నికల యొక్క హుందాతనాన్ని కాపాడుతానని, ప్రతి ఎన్నికల్లోనూ ఎటువంటి భయం లేకుండా కులం, మతం, భాష, జాతి మరియు ఏ విధమైన ప్రలోభానికి లోను కాకుండా ఓటుహక్కును విని యోగించుకుంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

మీ పాఠశాలలో జాతీయ ఓటర్ల దినోత్సవాన్ని జనవరి 25న ఎలా నిర్వహించారు?నీవు జాతీయ ఓటర్ల దినోత్సవ ప్రతిజ్ఞను చేశావా?

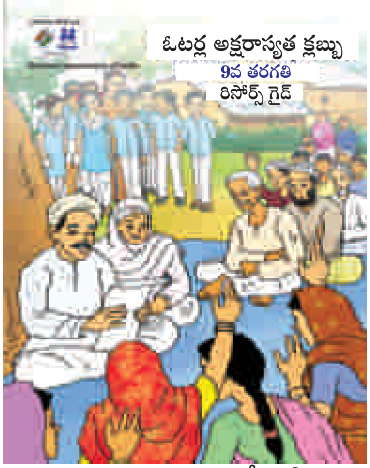

ఓటర్ల అక్షరాస్యత క్లబ్బు మీ పాఠశాలలో పని చేస్తుందా? ఓటర్లను క్రమపద్ధతిలో విద్యావంతులను చేయడానికి మరియు ఎన్నికల భాగస్వామ్యం గురించిన వివరాలు తెలుసుకోవడానికి భారత ఎన్నికల సంఘం యొక్క http://ecisveep.nic.in ను సందర్శించుము.

www.apteachers.in

2016 లో 67వ గణతంత్ర వేడుకల సందర్భంగా న్యూఢిల్లీలోని రాజ్‌పథ్ గుండా ఎన్నికల సంఘము యొక్క శకటం కదులుతున్న దృశ్యం.

www.apteachers.in

CHAPTER 4

WORKING OF INSTITUTIONS

www.apteachers.in

OVERVIEW

Democracy is not just about people electing their rulers. In a democracy the rulers have to follow some rules and procedures. They have to work with and within institutions. This chapter is about the working of such institutions in a democracy. We try to understand this by looking at the manner in which major decisions are taken and implemented in our country. We also look at how disputes regarding these decisions are resolved. In this process we come across three institutions that play a key role in major decisions – legislature, executive and judiciary.

You have already read something about these institutions in earlier classes. Here we shall quickly summarise those and move on to asking larger questions. In the case of each institution we ask: What does this institution do? How is this institution connected to other institutions? What makes its functioning more or less democratic? The basic objective here is to understand how all these institutions together carry on the work of government. Sometimes we compare these with similar institutions in other democracies. In this chapter we take our examples from the working of the national level government called Central Government, Union Government, or just Government of India. While reading this chapter, you can think of and discuss examples from the working of the government in your state.

అధ్యాయం - 4

సంస్థల పనితీరు

www.apteachers.in

అవలోకనం

ప్రజాస్వామ్యం అంటే ప్రజలు తమ పాలకులను ఎన్నుకోవడం మాత్రమే కాదు. ప్రజాస్వామ్యంలో పాలకులు కొన్ని నియమాలు, విధానాలు పాటించాలి. వారు సంస్థలతో, సంస్థల లోపల పనిచేయాలి. ఈ అధ్యాయం ప్రజాస్వామ్యంలో అటువంటి సంస్థల పనితీరును గురించి వివరిస్తుంది. మన దేశంలో ప్రధాన నిర్ణయాలు తీసుకునే, అమలు చేసే విధానాన్ని పరిశీలించడం ద్వారా మనము దీన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిద్దాము. ఈ నిర్ణయాలకు సంబంధించిన వివాదాలు ఎలా పరిష్కరించబడతాయో కూడా మనము పరిశీలిస్తాము. ఈ ప్రక్రియలో మనం ప్రధాన నిర్ణయాలలో కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న మూడు సంస్థలను చూస్తాము. అవి – శాసన నిర్మాణశాఖ, కార్యనిర్వాహక శాఖ, న్యాయశాఖ.

ఇంతకు ముందు తరగతులలో ఈ సంస్థల గురించి మీరు ఇప్పటికే కొంత చదివారు. ఇక్కడ మనము వాటి సారాంశాన్ని త్వరగా సంక్షిప్తీకరించి పెద్ద ప్రశ్నలను అడగడానికి ముందుకు వెళదాము. ప్రతి సంస్థ విషయంలో మనం ప్రశ్నించేది : ఈ సంస్థ ఏమి చేస్తుంది? ఈ సంస్థ ఇతర సంస్థలతో ఎలా సంధానం చేయబడింది? దాని పనితీరును ఎక్కువ లేదా తక్కువ ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చేసేది ఏమిటి? ఈ సంస్థలన్నీ కలిసి ప్రభుత్వ పనిని ఎలా కొనసాగిస్తాయో అర్థం చేసుకోవడమే ఇక్కడ ప్రాథమిక లక్ష్యం. కొన్నిసార్లు ఇతర ప్రజాస్వామ్య దేశాల్లోని ఇలాంటి సంస్థలతో మనం వీటిని పోల్చి చూస్తాం. ఈ అధ్యాయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా భారత ప్రభుత్వం అని పిలువబడే జాతీయ స్థాయి ప్రభుత్వం యొక్క పనితీరు నుండి ఉదాహరణలను తీసుకుంటాము. ఈ అధ్యాయాన్ని చదువుతున్నప్పుడు మీరు మీ రాష్ట్రంలో గల ప్రభుత్వ పనితీరు నుండి ఉదాహరణలను ఆలోచించవచ్చు, చర్చించవచ్చు.

www.apteachers.in

4.1 How is a Major Policy Decision Taken?

A Government Order

On August 13, 1990, the Government of India issued an Order. It was called an Office Memorandum. Like all government orders, it had a number and is known by that: O. M. No. 36012/31/90-Est (SCT), dated 13.8.1990. The Joint Secretary, an officer in the Department of Personnel and Training in the Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions, signed the Order. It was quite short, barely one page. It looked like any ordinary circular or notice that you may have seen in school. The government issues hundreds of orders every day on different matters. But this one was very important and became a source of controversy for several years. Let us see how the decision was taken and what happened later.

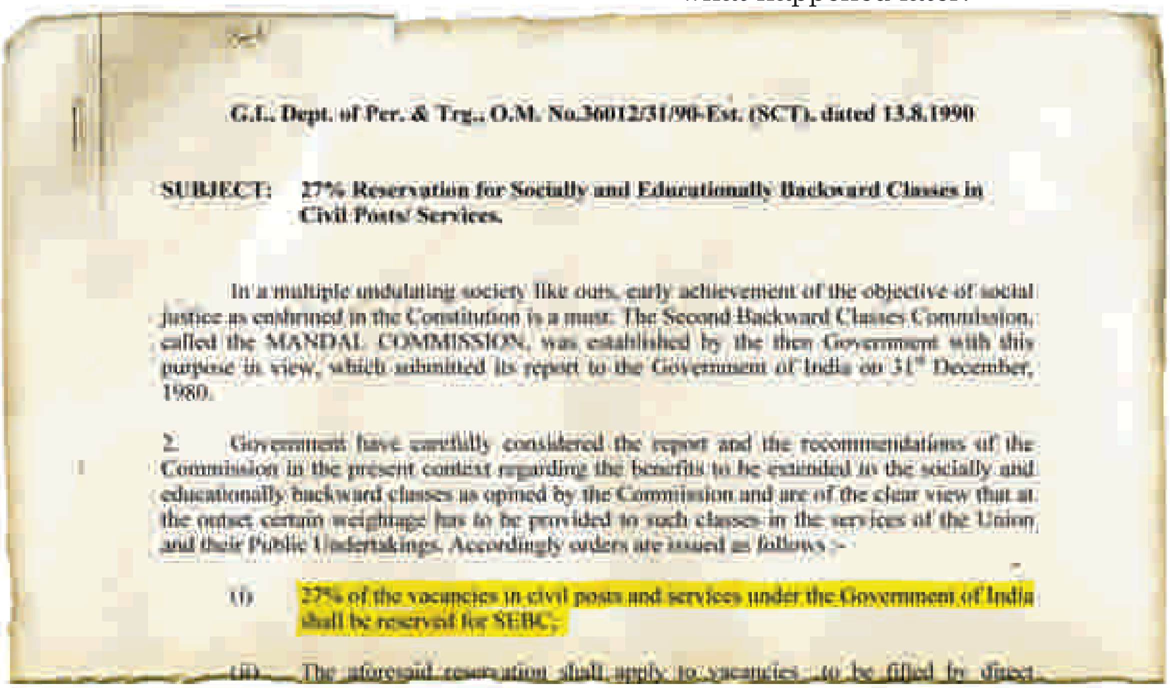

G.I., Dept. of Per. & Trg., O.M. No.36012/31/90-Est. (SCT), dated 13.8.1990

SUBJECT: 27% Reservation for Socially and Educationally Backward Classes in Civil Posts/ Services.

In a multiple undulating society like ours, early achievement of the objective of social justice as enshrined in the Constitution is a must. The Second Backward Classes Commission, called the MANDAL COMMISSION, was established by the then Government with this purpose in view, which submitted its report to the Government of India on 31st December, 1980.

2. Government have carefully considered the report and the recommendations of the Commission in the present context regarding the benefits to be extended to the socially and educationally backward classes as opined by the Commission and are of the clear view that at the outset certain weightage has to be provided to such classes in the services of the Union and their Public Undertakings. Accordingly orders are issued as follows :-

(i) 27% of the vacancies in civil posts and services under the Government of India shall be reserved for SEBC.

(ii) The aforesaid reservation shall apply to vacancies to be filled by direct

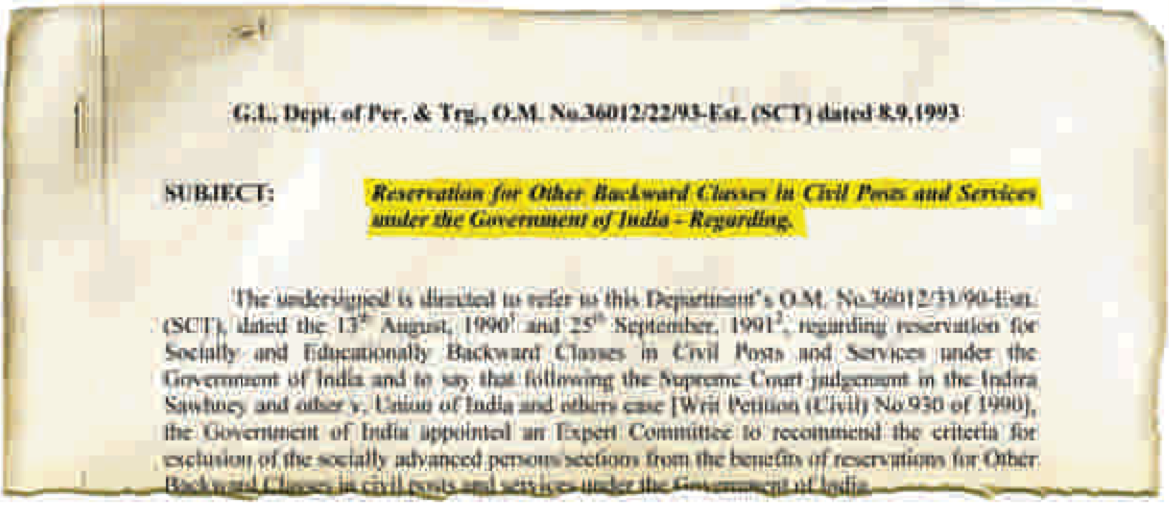

G.I., Dept. of Per. & Trg., O.M. No.36012/22/93-Est. (SCT) dated 8.9.1993

SUBJECT: *Reservation for Other Backward Classes in Civil Posts and Services under the Government of India – Regarding.*

The undersigned is directed to refer to this Department's O.M. No.36012/31/90-Est. (SCT), dated the 13th August, 1990[1] and 25th September, 1991[2], regarding reservation for Socially and Educationally Backward Classes in Civil Posts and Services under the Government of India and to say that following the Supreme Court judgement in the Indra Sawhney and other v. Union of India and others case [Writ Petition (Civil) No.930 of 1990], the Government of India appointed an Expert Committee to recommend the criteria for exclusion of the socially advanced persons/sections from the benefits of reservations for Other Backward Classes in civil posts and services under the Government of India.

4.1 ఒక ప్రధాన విధాన నిర్ణయం ఎలా తీసుకోబడుతుంది?

ఒక ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు

1990 ఆగస్టు 13న భారత ప్రభుత్వం ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేసింది. దాన్ని ఆఫీస్ మెమోరాండం అని పిలుస్తారు. అన్ని ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల మాదిరిగానే ఇది క్రింది సంఖ్యతో జారీ చేయబడింది : ఓ.యమ్. నం.36012/31/90-Est(SCT), తేదీ 13.8.1990. సిబ్బంది, ప్రజాఫిర్యాదులు, పింఛన్ల మంత్రిత్వ శాఖలోని సిబ్బంది, శిక్షణ విభాగంలో అధికారి అయిన జాయింట్ సెక్రటరీ ఈ ఉత్తర్వుపై సంతకం చేశారు. ఇది చాలా చిన్నది, కేవలం ఒక్క పేజీ మాత్రమే. మీరు పాఠశాలలో చూసిన ఏదైనా ఒక సాధారణ సర్క్యులర్ లేదా నోటీసు లాగా ఉంది. వివిధ అంశాలపై ప్రతిరోజూ కొన్ని వందల ఉత్తర్వులు ప్రభుత్వం జారీ చేస్తుంది. కానీ ఇది చాలా ముఖ్యమైనది, చాలా సంవత్సరాలు వివాదానికి కారకంగా మారింది. ఆ నిర్ణయం ఎలా తీసుకోబడిందో, ఫలితంగా ఏం జరిగిందో చూద్దాం.

G.I. Dept. of Per.&Trg. O.M.No. 36012/31/90-Est (SCT), తేదీ 13.8.1990

విషయం: సాధారణ ఉద్యోగాలు/సేవలలో సామాజికంగా, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన తరగతులకు 27% రిజర్వేషన్

మనలాంటి వివిధ రకాల వైవిధ్యపూరిత ప్రజాస్వామ్యంలో రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన సామాజిక న్యాయం అనే లక్ష్యాన్ని త్వరగా సాధించడం తప్పనిసరి. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని అప్పటి ప్రభుత్వం రెండవ వెనుకబడిన తరగతుల కమీషన్ అని పిలువబడే **మండల్ కమీషన్**ను ఏర్పాటుచేసింది. ఇది తన నివేదికను" 1980 డిసెంబర్ 31న భారత ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది.

2. ప్రస్తుత సందర్భంలో కమిషన్ అభిప్రాయం ప్రకారం సామాజికంగా, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన తరగతులకు వర్తింపజేయవలసిన ప్రయోజనాలకు సంబంధించి కమిషన్ నివేదిక, సిఫార్సులను ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలించింది. కేంద్రం, దాని నియంత్రణలో గల సేవలలో వారికి నిర్దిష్ట ప్రాతినిధ్యం కల్పించాలనే స్పష్టమైన అభిప్రాయానికి వచ్చింది.

(i) భారత ప్రభుత్వం క్రింద సివిల్ పోస్టులు, సేవలలో 27% ఖాళీలు ఎస్.ఇ.బి.సి కి రిజర్వ్ చేయబడతాయి.

(ii) పైన పేర్కొన్న నేరుగా భర్తీ చేసే ఖాళీలకు రిజర్వేషన్ వర్తిస్తుంది.

G.I. Dept. of Per.&Trg. O.M.No. 36012/22/93-Est (SCT), తేదీ 13.8.1993

విషయం : భారత ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలోని ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, సేవలలో ఇతర వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వేషన్ కల్పించుట-గురించి

భారత ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, సేవలలో సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వేషన్ కల్పించడానికి సంబంధించిన ఈ విభాగపు O.M. నం.36012/31/90-Est. (SCT), తేది 1990[1] ఆగష్టు 13, తేది 25 సెప్టెంబర్, 1991[2] ను పరిశీలించింది. ఇందిరా సాహ్ని తదితరులు కేంద్రప్రభుత్వం మరియు ఇతరుల (రిట్ పిటీషన్ (సివిల్) నం.930 ఆఫ్ 1990) కేసులో సుప్రీంకోర్టు తీర్పును అనుసరించి భారత ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, సేవలలో సామాజికంగా అభివృద్ధి చెందిన వ్యక్తులను/వర్గాలను రిజర్వేషన్ ప్రయోజనాలు పొందడం నుండి మినహాయించడం గురించి సిఫార్సు చేయవలసిందిగా ఒక నిపుణుల కమిటీని నియమించిందని తెలియజేయవలసిందిగా ఈ క్రింద సంతకం చేసిన అధికారిని ఆదేశించింది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

This Order announced a major policy decision. It said that 27 per cent of the vacancies in civil posts and services under the Government of India are reserved for the Socially and Educationally Backward Classes (SEBC). SEBC is another name for all those people who belong to castes that are considered backward by the government. The benefit of job reservation was till then available only to Scheduled Castes and Scheduled Tribes. Now a new third category called SEBC was introduced. Only persons who belong to backward classes were eligible for this quota of 27 per cent jobs. Others could not compete for these jobs.

The Decision Makers

Who decided to issue this Memorandum? Clearly, such a big decision could not have been taken by the person who signed that document. The officer was merely implementing the instructions given by the Minister of Personnel, Public Grievances and Pensions, of which the Department was a part. We can guess that such a major decision would have involved other major functionaries in our country. You have already read in the previous class about some of them. Let us go over some of the main points that you covered then:

- President is the head of the state and is the highest formal authority in the country.
- Prime Minister is the head of the government and actually exercises all governmental powers. He takes most of the decisions in the Cabinet meetings.
- Parliament consists of the President and two Houses, Lok Sabha and Rajya Sabha. The Prime Minister must have the support of a majority of Lok Sabha members.

So, were all these people involved in this decision regarding the Office Memorandum? Let us find out.

ACTIVITY

- Which points, other than the ones mentioned above, do you recall about these institutions from the previous class? Discuss in class.
- Can you think of a major decision made by your state government? How were the Governor, the Council of Ministers, the state assembly and the courts involved in that decision?

Is every Office Memorandum a major political decision? If not, what made this one different?

This Office Memorandum was the culmination of a long chain of events. The Government of India had appointed the Second Backward Classes Commission in 1979. It was headed by B.P. Mandal. Hence it was popularly called the Mandal Commission. It was asked to determine the criteria to identify the socially and educationally backward classes in India and recommend steps to be taken for their advancement. The Commission gave its Report in 1980 and made many recommendations. One of these was that 27 per cent of government jobs be reserved for the socially and educationally backward classes. The Report and recommendations were discussed in the Parliament.

For several years, many parliamentarians and parties kept demanding the implementation of the Commission's recommendations. Then came the Lok Sabha election of 1989. In its election manifesto, the Janata Dal promised that if voted to power, it would implement the Mandal Commission report. The Janata Dal did form the government after this election. Its leader V. P. Singh became the Prime Minister. Several developments took place after that:

Now I can see clearly! That is why they talk of Mandalisation of politics. Don't they?

ఈ ఆదేశం కీలక విధాన నిర్ణయాన్ని ప్రకటించింది. భారతప్రభుత్వ పరిధిలోని సివిల్ పోస్టులు, సర్వీసుల్లో 27 శాతం ఖాళీలు సామాజికంగా, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన తరగతుల (ఎస్ఈబీసీ)కి రిజర్వ్ చేయబడ్డాయి. ప్రభుత్వం గుర్తించిన వెనుకబడిన కులాలకు చెందిన వారికి గల మరొక పేరే ఎస్ఈబీసీ. అప్పటి వరకు ఉద్యోగాల్లో రిజర్వేషన్లు షెడుల్డు కులాలు, షెడుల్డు తరగతులకు మాత్రమే అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ఎస్ఈబీసీ అనే నూతన మూడవ వర్గం ప్రవేశించింది. వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన వ్యక్తులు మాత్రమే ఈ 27 శాతం ఉద్యోగాల కోటాకు అర్హులు. ఇతరులు ఈ ఉద్యోగాల కోసం పోటీ పడలేరు.

నిర్ణయాధికారులు

ఈ మెమోరాండం జారీ చేయాలని ఎవరు నిర్ణయించారు? నిజం చెప్పాలంటే ఆ పత్రంపై సంతకం చేసిన వ్యక్తి ఇంత పెద్ద నిర్ణయం తీసుకోలేడు. సిబ్బంది, ప్రజాఫిర్యాదులు, పింఛన్ల శాఖామంత్రి ఇచ్చిన సూచనలను సంబంధిత శాఖాధికారి కేవలం అమలు చేస్తాడు. అతడు ఆ శాఖలో ఒక భాగం. మన దేశంలో అటువంటి ప్రధాన నిర్ణయం తీసుకోవడానికి వేరొక ఇతర ప్రధాన విధానకర్తలు ఉంటారని మనము ఊహించ వచ్చు. వీటిలో కొన్నింటి గురించి మీరు ఇప్పటికే మునుపటి తరగతిలో చదివారు. అప్పుడు తెలుసు కున్న కొన్ని ప్రధాన అంశాలు ఇప్పుడు చూద్దాం:

- రాష్ట్రపతి దేశం మొత్తానికి అధిపతి. దేశంలో అత్యున్నత సాధారణ అధికారం ఆయనదే.
- ప్రధానమంత్రి ప్రభుత్వానికి అధిపతి. వాస్తవానికి అన్ని ప్రభుత్వ అధికారాలను ఆయన ఉపయోగిస్తారు. కేబినెట్ సమావేశాల్లో ఎక్కువ నిర్ణయాలను ఆయనే తీసుకుంటారు.
- పార్లమెంటు రాష్ట్రపతి, రెండు సభలను అనగా లోక్‌సభ, రాజ్యసభలను కలిగి ఉంటుంది. ప్రధాన మంత్రికి లోక్‌సభలో ఎక్కువమంది సభ్యుల మద్దతు ఉండాలి.

కాబట్టి ఆఫీస్ మెమోరాండంకు సంబంధించిన ఈ నిర్ణయంలో వీరందరి ప్రమేయం ఉంటుందా? మనం తెలుసుకుందాం.

కృత్యము

- మునుపటి తరగతి నుండి పైన పేర్కొన్న అంశాలే కాకుండా ఈ సంస్థల గురించి మీకు ఏ అంశాలు గుర్తుకు వస్తున్నాయో తరగతిలో చర్చించండి?
- మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న ఏదైన ఒక కీలక నిర్ణయం గురించి మీరు ఎప్పుడైనా ఆలోచించారా? ఆ నిర్ణయం తీసుకోవడంలో గవర్నర్, మంత్రి మండలి, రాష్ట్ర అసెంబ్లీ, న్యాయస్థానాల ప్రమేయం ఏమిటి?

ఈ ఆఫీస్ మెమోరాండం అనేది అనేక సంఘటనల పరంపరపై తుది నిర్ణయం. భారత ప్రభుత్వం 1979లో రెండవ వెనుకబడిన తరగతుల కమిషన్‌ను నియమించింది. దీనికి బి.పి.మండల్ అధ్యక్షుడు. అందుకే దీనిని మండల్ కమిషన్ అని పిలుస్తారు. భారతదేశంలో సామాజికంగా, విద్యాపరంగా వెనుక బడిన తరగతులను గుర్తించడానికి సరైన ప్రామాణి కాలను నిర్ణయించాలని, వారి అభ్యున్నతికి తీసుకో వాల్సిన చర్యలను సూచించాలని కమీషన్‌ను కోరారు. 1980లో కమీషన్ తన నివేదికను అందించి, అనేక సిఫార్సులను చేసింది. సామాజికంగా, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన తరగతులకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో 27 శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించడం ఇందులో ఒకటి. ఈ నివేదిక, దీని సిఫారసులపై పార్లమెంటులో చర్చ జరిగింది.

అనేక సంవత్సరాలుగా అనేక మంది పార్లమెంట్ సభ్యులు, పార్టీలు కమీషన్ సిఫార్సులను అమలు చేయాలని డిమాండ్ చేస్తూనే ఉన్నారు. ఆ తర్వాత 1989లో లోక్‌సభకు ఎన్నికలు వచ్చాయి. జనతాదళ్ తన ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో తాను అధికారంలోకి వస్తే , మండల్ కమీషన్ నివేదికను అమలు చేస్తామని హామీ ఇచ్చింది. ఈ ఎన్నికల తర్వాత జనతాదళ్ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. దాని నాయకుడు అయిన వి.పి.సింగ్ ప్రధానమంత్రి అయ్యారు. ఆ తర్వాత అనేక పరిణామాలు చోటు చేసుకున్నాయి.

ప్రతి ఆఫీసు మెమోరాండం ఒక ప్రధాన రాజకీయ నిర్ణయమేనా? లేకుంటే ఇది ఏ విధంగా భిన్నమైనది?

నేను ఇప్పుడు స్పష్టంగా చూడ గలుగుతున్నాను, అందుకనే వారు రాజకీయాలను మండలైజేషన్ చేస్తామంటున్నారు. కాదా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

read the cartoon

Reservation debate was such an important issue during 1990-91 that advertisers used this theme to sell their products. Can you spot some references to political events and debates in these Amul Butter hoardings?

©GCMMF India

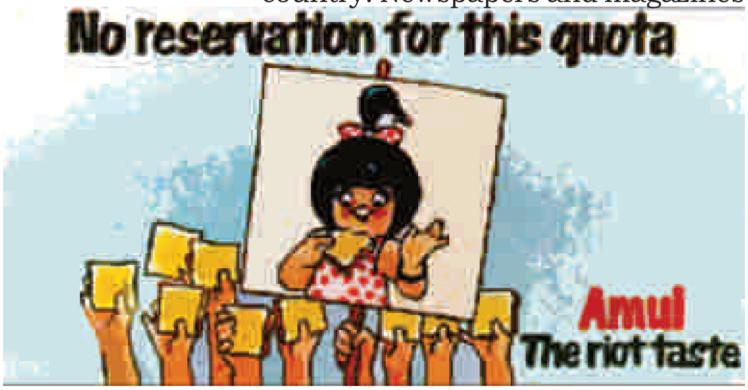

- The President of India in his address to the Parliament announced the intention of the government to implement the recommendations of the Mandal Commission.
- On 6 August 1990, the Union Cabinet took a formal decision to implement the recommendations.
- Next day Prime Minister V.P. Singh informed the Parliament about this decision through a statement in both the Houses of Parliament.
- The decision of the Cabinet was sent to the Department of Personnel and Training. The senior officers of the Department drafted an order in line with the Cabinet decision and took the minister's approval. An officer signed the order on behalf of the Union Government. This was how O.M. No. 36012/ 31/90 was born on 13 August 1990.

For the next few months, this was the most hotly debated issue in the country. Newspapers and magazines were full of different views and opinions on this issue. It led to widespread protests and counter-protests, some of which were violent. People reacted strongly because this decision affected thousands of job opportunities. Some felt that existence of inequalities among people of different castes in India necessitated job reservations. They felt, this would give a fair opportunity to those communities who so far had not adequately been represented in government employment.

Others felt that this was unfair as it would deny equality of opportunity to those who did not belong to backward communities. They would be denied jobs even though they could be more qualified. Some felt that this would perpetuate caste feelings among people and hamper national unity. In this chapter we won't discuss whether the decision was good or not. We only take this example to understand how major decisions are taken and implemented in the country.

Who resolved this dispute? You know that the Supreme Court and the High Courts in India settle disputes arising out of governmental decisions. Some persons and associations opposed to this order filed a number of cases in the courts. They appealed to the courts to declare the order invalid and stop its implementation. The Supreme Court of India bunched all these cases together. This case was known as the 'Indira Sawhney and others Vs Union of India case'. Eleven judges of the Supreme Court heard arguments of both sides. By a majority, the Supreme Court judges in 1992 declared that this order of the Government of India was valid. At the same time the Supreme Court asked the government to modify its

www.apteachers.in

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

1990-91 సంవత్సరాల మధ్య రిజర్వేషన్‌పై చర్చ చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ప్రకటనదారులు తమ ఉత్పత్తులను విక్రయించడానికి ఈ వృత్తాంతాన్ని ఉపయోగించారు. ఈ అమూల్ బటర్ ప్రకటన తెరలో రాజకీయ సంఘటనలు, చర్చలకు సంబంధించిన కొన్ని సూచనలను మీరు గుర్తించగలరా?

మండల్ కమిషన్ సిఫార్సులను అమలు చేయాలన్న ప్రభుత్వ ఉద్దేశాన్ని భారత రాష్ట్రపతి పార్లమెంట్‌లో చేసిన ప్రసంగంలో ప్రకటించారు.

- 1990 ఆగస్టు 6న కేంద్ర మంత్రివర్గం ఈ సిఫార్సులను అమలు చేయడానికి ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది.
- మరుసటి రోజు ప్రధానమంత్రి వి.పి.సింగ్ ఈ నిర్ణయాన్ని పార్లమెంట్ ఉభయ సభల్లో ఒక ప్రకటన ద్వారా పార్లమెంటుకు తెలియజేశారు.
- క్యాబినెట్ నిర్ణయాన్ని సిబ్బంది, శిక్షణ శాఖకు పంపారు. కేబినెట్ నిర్ణయానికి అనుగుణంగా ఆ శాఖ ఉన్నతాధికారులు ఉత్తర్వులు రూపొందించి మంత్రి ఆమోదం తీసుకున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం తరఫున ఒక అధికారి ఈ ఉత్తర్వుపై సంతకం చేశారు. ఈ విధంగా ఓ.యం.నం. 36012/31/90 13 ఆగస్టు 1990న తయారయింది.

ఆ తర్వాత కొన్ని నెలలపాటు దేశంలో ఇదే అత్యంత వాడి వేడి చర్చనీయాంశమైంది. దీనిపై వార్తా పత్రికలు, పత్రికలలో వివిధ రకాల అభిప్రాయాలు, వ్యాఖ్యలు వెలువడ్డాయి. ఇది తీవ్ర నిరసనలు, ప్రతిఘటనలకు దారితీసింది. వాటిలో కొన్ని హింసాత్మకమైనవి. ఈ నిర్ణయం వేలాదిమంది ఉద్యోగ అవకాశాలపై ప్రభావం చూపడంతో ప్రజలు తీవ్రంగా స్పందించారు. భారతదేశంలోని వివిధ కులాల ప్రజల మధ్య అసమానతలు ఉన్నందున ఉద్యోగ రిజర్వేషన్లు అవసరమని కొందరు భావించారు. ఇప్పటి వరకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో తగిన ప్రాతినిధ్యం లేని వర్గాలకు ఇది సముచిత అవకాశం కల్పిస్తుందని వారు అభిప్రాయపడ్డారు.

వెనుకబడిన వర్గాలకు చెందని వారికి సమాన అవకాశాలను నిరాకరించడం వల్ల ఇది అన్యాయమని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. వారు ఎక్కువ అర్హత కలిగి ఉన్నప్పటికీ వారికి ఉద్యోగాలు నిరాకరించబడతాయి. ఇది ప్రజలలో కుల భావాలను శాశ్వతం చేస్తుందని, జాతీయ సమైక్యతకు విఘాతం కలిగిస్తుందని కొందరు భావించారు. ఈ అధ్యాయంలో మనము ఆ నిర్ణయం మంచిదా కాదా అనే విషయాన్ని చర్చించము. దేశంలో ప్రధాన నిర్ణయాలు ఎలా తీసుకుంటారో, ఎలా అమలు చేయబడతాయో అర్థం చేసుకోవడానికి మాత్రమే ఈ ఉదాహరణను తీసుకున్నాము.

ఈ వివాదాన్ని ఎవరు పరిష్కరించారు? ప్రభుత్వ నిర్ణయాల వల్ల తలెత్తే వివాదాలను భారతదేశంలోని సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టులు పరిష్కరిస్తాయని మీకు తెలుసు. ఈ ఉత్తర్వులను వ్యతిరేకిస్తూ కొందరు వ్యక్తులు, సంఘాలు న్యాయస్థానాల్లో అనేక కేసులు దాఖలు చేశారు. ఈ ఉత్తర్వు చెల్లదని ప్రకటించి, అమలును నిలిపివేయాలని న్యాయస్థానాలకు విజ్ఞప్తి చేశారు. భారతదేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానం అయిన సుప్రీంకోర్టు ఈ కేసులన్నింటినీ కలిపి విచారించింది. ఈ కేసును 'ఇందిరా సాహ్నీ మరియు ఇతరులు Vs యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా కేసు' అని పిలుస్తారు. 11 మంది సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులు ఇరుపక్షాల వాదనలను ఆలకించారు. ఈ సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులలో మెజారిటీ న్యాయమూర్తులు భారత ప్రభుత్వం యొక్క ఈ ఉత్తర్వు చెల్లుబాటు అవుతుందని 1992లో ప్రకటించారు. అదే సమయంలో మూల ఉత్తర్వులో కొన్ని సవరణలు చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని సుప్రీంకోర్టు కోరింది.

©GCMMF భారతదేశం

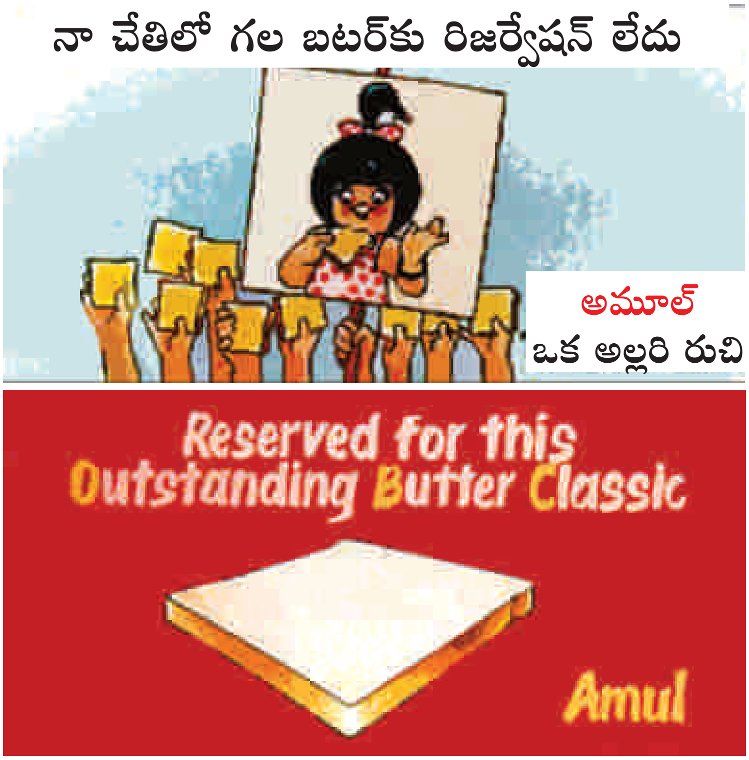

www.apteachers.in

www.apteachers.in

original order. It said that well-to-do persons among the backward classes should be excluded from getting the benefit of reservation. Accordingly, the Department of Personnel and Training issued another Office Memorandum on 8 September 1993. The dispute thus came to an end and this policy has been followed since then.

CHECK YOUR PROGRESS

Who did what in this case of reservations for backward classes?

Supreme Court	Made formal announcement about this decision
Cabinet	Implemented the decision by issuing an order
President	Took the decision to give 27% job reservations
Government Officials	Upheld reservations as valid

Need for Political Institutions

We have seen one example of how the government works. Governing a country involves various such activities. For example, the government is responsible for ensuring security to the citizens and providing facilities for education and health to all. It collects taxes and spends the money thus raised on administration, defence and development programmes. It formulates and implements several welfare schemes. Some persons have to take decisions on how to go about these activities. Others have to implement these decisions. If disputes arise on these decisions or in their implementation, there should be someone to determine what is right and what is wrong. It is important that everyone should know who is responsible for doing what. It is also important that these activities keep taking place even if the persons in key positions change.

So, to attend to all these tasks, several arrangements are made in all modern democracies. Such arrangements are called institutions. A democracy works well when these institutions perform functions assigned to them. The Constitution of any country lays down basic rules on the powers and functions of each institution. In the example above, we saw several such institutions at work.

- The Prime Minister and the Cabinet are institutions that take all important policy decisions.
- The Civil Servants, working together, are responsible for taking steps to implement the ministers' decisions.
- Supreme Court is an institution where disputes between citizens and the government are finally settled.

Can you think of some other institutions in this example? What is their role?

Working with institutions is not easy. Institutions involve rules and regulations. This can bind the hands of leaders. Institutions involve meetings, committees and routines. This often leads to delays and complications. Therefore dealing with institutions can be frustrating. One might feel that it is much better to have one person take all decisions without any rules, procedures and meetings. But that is not the spirit of democracy. Some of the delays and complications introduced by institutions are very useful. They provide an opportunity for a wider set of people to be consulted in any decision. Institutions make it

Which institutions are at work in the running of your school? Would it be better if one person alone took all the decisions regarding management of your school?

www.apteachers.in

ఇందులో భాగంగా వెనుకబడిన తరగతులలో బాగా సంపన్న వ్యక్తులను రిజర్వేషన్ల ప్రయోజనం పొందకుండా మినహాయించాలని పేర్కొంది. దీనిని అనుసరించి సిబ్బంది, శిక్షణా శాఖ 1993 సెప్టెంబరు 8న మరొక ఆఫీస్ మెమోరాండంను జారీ చేసింది. ఆ విధంగా వివాదం ముగిసింది. అప్పటి నుండి ఈ విధానం అనుసరించ బడుతున్నది..

వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వేషన్ల కేసులో ఎవరేమి చేశారు?

అత్యున్నత న్యాయస్థానం	ఈ నిర్ణయం గురించి సాధారణ ప్రకటన చేసారు.
క్యాబినెట్	ఉత్తర్వుని విడదల చేసి నిర్ణయాన్ని అమలు చేసారు.
అధ్యక్షుడు	ఉద్యోగాల్లో 27% రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని నిర్ణయించారు.
ప్రభుత్వ అధికారులు	రిజర్వేషన్ల చెల్లుబాటును సమర్థించారు.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

రాజకీయ సంస్థల అవసరం

మనము ఒక ఉదాహరణ ద్వారా ప్రభుత్వం ఎలా పని చేస్తుందో చూశాము. ఒక దేశాన్ని పరిపాలించడంలో ఇలాంటి అనేక కార్య కలాపాలు ఇమిడి ఉంటాయి. ఉదాహరణకు పౌరులకు భద్రత కల్పించడం, అందరికీ విద్య, ఆరోగ్య సౌకర్యాలు కల్పించడం ప్రభుత్వ బాధ్యత. ఇది పన్నులను వసూలు చేస్తుంది. అలా సేకరించిన డబ్బును పరిపాలన, రక్షణ, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు ఖర్చు చేస్తుంది. ఇది అనేక సంక్షేమ పథకాలను రూపొందించి అమలు చేస్తుంది. ఈ కార్యకలాపాలపై ఎలా ముందుకు వెళ్ళాలనే దానిపై కొందరు వ్యక్తులు నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. ఇతరులు ఈ నిర్ణయాలను అమలు చేయాలి. ఈ నిర్ణయాలు లేదా వాటి అమలు విషయంలో వివాదాలు తలెత్తితే ఏది ఒప్పు ఏది తప్పు అని నిర్ణయించడానికి ఎవరో ఒకరు ఉండాలి. ఏ పనికి ఎవరు భాధ్యులో ప్రతి ఒక్కరు తెలుసుకోవడం ముఖ్యం. కీలక స్థానాలలో ఉన్న వ్యక్తులు మారినప్పటికీ ఈ కార్యకలాపాలు జరుగుతూనే ఉండటం కూడా ముఖ్యమే.

కాబట్టి ఈ పనులన్నింటినీ చేపట్టడానికి అన్ని ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలలో అనేక ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి. ఇటువంటి ఏర్పాట్లనే సంస్థలు అంటారు. ఈ సంస్థలు తమకు కేటాయించిన విధులను సమర్థవంతంగా నిర్వర్తించినప్పుడు ప్రజాస్వామ్యం బాగా పని చేస్తుంది. ఏ దేశ రాజ్యాంగమైనా ఇటువంటి సంస్థల అధికారాలు, విధులపై కొన్ని ప్రాథమిక నియమాలను నిర్దేశిస్తుంది.

అలా పనిచేస్తున్న అనేక సంస్థలను పై ఉదాహరణలో మనము చూశాము.

- ప్రధాన మంత్రి, క్యాబినెట్ అన్ని ముఖ్యమైన విధాన నిర్ణయాలను తీసుకునే సంస్థలు.
- ప్రభుత్వ అధికారులు కలిసికట్టుగా పనిచేస్తూ మంత్రులు తీసుకునే నిర్ణయాలను అమలు చేయడానికి బాధ్యత వహిస్తారు.
- సుప్రీంకోర్టు అనేది పౌరులకు, ప్రభుత్వానికి మధ్య ఏర్పడే వివాదాలను అంతిమంగా పరిష్కరించే సంస్థ.

మీరు ఈ ఉదాహరణలో కొన్ని ఇతర సంస్థల గురించి ఆలోచించగలరా? వాటి పాత్ర ఏమిటి?

సంస్థలతో కలిసి పనిచేయడం అంత సులభమేమి కాదు. సంస్థలు నియమాలు, నిబంధనలను కలిగి ఉంటాయి. ఇది రాజకీయ నాయకుల దూకుడుకు కళ్ళెం వేస్తుంది. ఈ సంస్థలలో సమావేశాలు, కమిటీలు, రోజువారీ కార్యకలాపాలతో నడుస్తూ ఉంటాయి. ఇది తరచుగా ఆలస్యానికి, సంక్లిష్టతలకు దారితీస్తుంది. అందువల్ల సంస్థలతో వ్యవహరించడం విసుగు పుట్టిస్తుంది. ఎటువంటి నియమాలు, విధానాలు, సమావేశాల నిర్వహణ లేకుండా ఒక వ్యక్తి అన్ని నిర్ణయాలను తీసుకోవడం చాలా మంచిదని ఎవరైనా భావించవచ్చు. అయితే అది ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తి కాదు. సంస్థలు కల్పించే కొన్ని ఆలస్యాలు, సంక్లిష్టతలు కూడా చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి. ఏదైనా నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ఎక్కువమంది ప్రజలను సంప్రదించడానికి ఇవి అవకాశం కల్పిస్తాయి. త్వరితగతిని మంచి నిర్ణయాన్ని తీసుకోవడాన్ని సంస్థలు కష్టతరం

మీ పాఠశాల నిర్వహణలో ఏ సంస్థలు పని చేస్తున్నాయి? మీ పాఠశాల నిర్వహణకు సంబంధించి అన్ని నిర్ణయాలు ఒక్కరే తీసుకుంటే బాగుంటుందా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

difficult to have a good decision taken very quickly. But they also make it equally difficult to rush through a bad decision. That is why democratic governments insist on institutions.

4.2 Parliament

In the example of the Office Memorandum, do you remember the role of Parliament? Perhaps not. Since this decision was not taken by Parliament, you might think that Parliament had no role in it. But let us go back to the story and see whether Parliament figures in it. Let us recall the points made earlier by completing the following sentences:

- The Report of the Mandal Commission was discussed …
- The President of India mentioned this in his …
- The Prime Minister made a …

The decision was not directly taken in Parliament. But Parliamentary discussions on the Report influenced and shaped the decision of the government. They brought pressure on the government to act on the Mandal recommendation. If Parliament was not in favour of this decision, the Government could not have gone ahead with it. Can you guess why? Recall what you read about Parliament in the earlier class and try to imagine what Parliament could have done if it did not approve of the Cabinet's decision.

Why do we need a Parliament?

In all democracies, an assembly of elected representatives exercises supreme political authority on behalf of the people. In India such a national assembly of elected representatives is called Parliament. At the state level this is called Legislature or Legislative Assembly. The name may vary in different countries, but such an assembly exists in every democracy. It exercises political authority on behalf of the people in many ways:

1. Parliament is the final authority for making laws in any country. This task of law making or legislation is so crucial that these assemblies are called legislatures. Parliaments all over the world can make new laws, change existing laws, or abolish existing laws and make new ones in their place.
2. Parliaments all over the world exercise some control over those who run the government. In some countries like India this control is direct and full. Those who run the government can take decisions only so long as they enjoy support of Parliament.
3. Parliaments control all the money that governments have. In most countries the public money can be spent only when Parliament sanctions it.

www.apteachers.in

చేస్తాయి. ఒక చెడు నిర్ణయాన్ని తీసుకోవడాన్ని కూడా అవి అంతే కష్టతరం చేస్తాయి. అందుకే ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలు సంస్థలు ఉండాలని పట్టుబడతాయి.

తరగతిలో ఏమి చదివారో గుర్తు చేసుకోండి. క్యాబినెట్ నిర్ణయాన్ని అది ఆమోదించకపోతే పార్లమెంటు ఏం చేసి ఉండేదో ఊహించుకోవడానికి ప్రయత్నించండి.

4.2 పార్లమెంట్

ఆఫీస్ మెమోరాండం ఉదాహరణలో పార్లమెంటు పాత్ర మీకు గుర్తుందా? బహుశా ఉండకపోవచ్చు. ఈ నిర్ణయం పార్లమెంటు తీసుకోలేదు గనుక ఇందులో పార్లమెంటు పాత్ర లేదని మీరు భావించవచ్చు. అయితే మనం కథలోకి వెనక్కి వెళ్ళి పార్లమెంటు అందులో ఉందో లేదో చూద్దాం. కింది వాక్యాలను పూర్తి చేయడం ద్వారా ముందుగా పేర్కొన్న అంశాలను గుర్తుచేసుకుందాం:

- మండల కమిషన్ నివేదిక....లోచర్చించబడింది
- భారత రాష్ట్రపతి ఇది తన... అని ప్రస్తావించారు.
- ప్రధాని......చేసారు.

పార్లమెంటులో ఈ నిర్ణయం నేరుగా తీసుకోబడలేదు. కానీ ఈ నివేదికపై పార్లమెంటులో జరిగిన చర్చలు ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని ప్రభావితం చేసి, దానికి ఒక రూపాన్ని ఇచ్చాయి. మండల్ కమీషన్ సిఫార్సులపై నిర్ణయం తీసుకోవాలని ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తీసుకు వచ్చారు. పార్లమెంటు ఈ నిర్ణయానికి అనుకూలంగా లేకపోయుంటే ప్రభుత్వం దానితో ముందుకు సాగి ఉండేది కాదు. ఎందుకు అలా అని మీరు ఊహించగలరా? పార్లమెంటు గురించి మీరు ఇంతకు ముందు

Irfan Khan

మనకు పార్లమెంటు ఎందుకు అవసరం?

అన్ని ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల సభ ప్రజల తరపున అత్యున్నత రాజకీయ అధికారాన్ని నిర్వహిస్తుంది. భారతదేశంలో అటువంటి ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల జాతీయ అసెంబ్లీని పార్లమెంటు అంటారు. రాష్ట్ర స్థాయిలో దీనిని శాసనసభ లేదా చట్టసభ అంటారు. వివిధ దేశాలలో వివిధ పేర్లతో పిలవబడవచ్చు, కానీ ప్రతీ ప్రజాస్వామ్యంలో ఇటువంటి చట్టసభ ఉంటుంది. ఇది అనేక విధాలుగా ప్రజల తరపున రాజకీయ అధికారాన్ని చెలాయిస్తుంది:

1 ఏ దేశంలోనైనా చట్టాలను రూపొందించే అంతిమ అధికారం పార్లమెంటుదే. చట్టాన్ని రూపొందించడం లేదా శాసనాలు చేయడం చాలా కీలకమైనది కాబట్టి ఈ సభలను శాసనసభలు అంటారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న పార్లమెంటులు కొత్త చట్టాలను రూపొందించవచ్చు, అప్పటికే ఉన్న చట్టాలను మార్చవచ్చు లేదా ఉన్న చట్టాలను రద్దు చేసి వాటి స్థానంలో కొత్త చట్టాలను రూపొందించవచ్చు.

2 ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న పార్లమెంటులు ప్రభుత్వాన్ని నడిపే వారిపై కొంత నియంత్రణను కలిగి ఉంటాయి. భారతదేశం వంటి కొన్ని దేశాల్లో ఈ నియంత్రణ ప్రత్యక్షంగా, పూర్తి స్థాయిలో ఉంటుంది. ప్రభుత్వాన్ని నడిపే వారు పార్లమెంటు మద్దతు ఉన్నంత వరకు మాత్రమే నిర్ణయాలు తీసుకోగలరు.

3 ప్రభుత్వాల వద్ద ఉన్న డబ్బు మొత్తాన్ని పార్లమెంటులు నియంత్రిస్తాయి. చాలా దేశాల్లో పార్లమెంటు ఆమోదం పొందిన తరువాతనే ప్రజా ధనం ఖర్చు చేయబడుతుంది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

4 Parliament is the highest forum of discussion and debate on public issues and national policy in any country. Parliament can seek information about any matter.

Two Houses of Parliament

Since Parliament plays a central role in modern democracies, most large countries divide the role and powers of Parliament in two parts. They are called Chambers or Houses. One House is usually directly elected by the people and exercises the real power on behalf of the people. The second House is usually elected indirectly and performs some special functions. The most common work for the second House is to look after the interests of various states, regions or federal units.

In our country, Parliament consists of two Houses. The two Houses are known as the Council of States (Rajya Sabha) and the House of the People (Lok Sabha). The President of India is a part of Parliament, although she is not a member of either House. That is why all laws made in the Houses come into force only after they receive the assent of the President.

You have read about the Indian Parliament in earlier classes. From the Chapter 3 you know how Lok Sabha elections take place. Let us recall some key differences between the composition of these two Houses of Parliament. Answer the following for the Lok Sabha and the Rajya Sabha:

- What is the total number of members? ...
- Who elects the members? ...
- What is the length of the term (in years)? ...
- Can the House be dissolved or is it permanent? ...

Which of the two Houses is more powerful? It might appear that the Rajya Sabha is more powerful, for sometimes it is called the 'Upper Chamber' and the Lok Sabha the 'Lower Chamber'. But this does not mean that Rajya Sabha is more powerful than Lok Sabha. This is just an old style of speaking and not the language used in our Constitution.

Our Constitution does give the Rajya Sabha some special powers over the states. But on most matters, the Lok Sabha exercises supreme power. Let us see how:

1 Any ordinary law needs to be passed by both the Houses. But if there is a difference between the two Houses, the final decision is taken in a joint session in which members of both the Houses sit together. Because of the larger number of members, the view of the Lok Sabha is likely to prevail in such a meeting.

2 Lok Sabha exercises more powers in money matters. Once the Lok Sabha passes the budget of the government or any other money related law, the Rajya Sabha cannot reject it. The Rajya Sabha can only delay it by 14 days or suggest changes in it. The Lok Sabha may or may not accept these changes.

ACTIVITY

When Parliament is in session, there is a special programme everyday on Doordarshan about the proceedings in Lok Sabha and Rajya Sabha. Watch the proceedings or read about it in the newspapers and note the following:

- Powers of the two Houses of Parliament.
- Role of the Speaker.
- Role of the Opposition.

What is the point in having so much debate and discussion in the Parliament when we know that the view of the ruling party is going to prevail?

www.apteachers.in

4 ఏ దేశంలోనైనా పార్లమెంటు ప్రజా సమస్యలు, జాతీయ విధానంపై చర్చకు అత్యున్నత వేదిక. ఏ విషయానికి చెందిన సమాచారాన్ని అయినా పార్లమెంటు పొందవచ్చు.

పార్లమెంటు ఉభయ సభలు

ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యంలో పార్లమెంటు ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నప్పటికీ పెద్ద దేశాలు చాలా వరకు పార్లమెంటు పాత్ర, అధికారాలను రెండు భాగాలుగా విభాజిస్తాయి. వాటిని ఛాంబర్‌లు లేదా సభలు అంటారు. అందలి ఒక సభ సాధారణంగా ప్రజలచే నేరుగా ఎన్నుకోబడుతుంది, ప్రజల తరుపున నిజమైన అధికారాన్ని చెలాయిస్తుంది. రెండోవ సభ సాధారణంగా పరోక్షంగా ఎన్నుకో బడుతుంది, కొన్ని ప్రత్యేక విధులను నిర్వర్తిస్తుంది. రెండవ సభ చేసే పని సాధారణంగా రాష్ట్రాలు, ప్రాంతాలు, సమాఖ్య యూనిట్ల ప్రయోజనాలను సంరక్షించడమే.

మన దేశంలో పార్లమెంటులో రెండు సభలు ఉన్నాయి. వాటిని కౌన్సిల్‌అఫ్ స్టేట్స్ (రాజ్యసభ), హౌస్ అఫ్ ది పీపుల్ (లోక్ సభ) అని పిలుస్తారు. భారత రాష్ట్రపతి రెండు సభలలోనూ సభ్యురాలు కాకపోయినప్పటికీ ఆమె పార్లమెంటులో ఒక భాగం. అందుకే సభలలో రూపొందిన చట్టాలన్నీ రాష్ట్రపతి ఆమోదం పొందిన తర్వాతే అమల్లోకి వస్తాయి.

మునుపటి తరగతులలో మీరు భారత పార్లమెంటును గురించి చదివారు. లోక్‌సభ ఎన్నికలు ఎలా జరుగుతాయో 3వ అధ్యాయం నుండి తెలుసుకున్నారు. పార్లమెంటులోని రెండు సభల కూర్పు మధ్య కొన్ని కీలక తేడాలను గుర్తు చేసుకుందాం. లోక్‌సభ, రాజ్యసభలకు సంబంధించి ఈ క్రింది వాటికి సమాధానం ఇవ్వండి.

- మొత్తం సభ్యుల సంఖ్య ఎంత?............
- సభ్యులను ఎవరు ఎన్నుకుంటారు?.........
- సభ యొక్క గడువు (సం.లలో)ఎంత?..........
- సభను రద్దు చేయవచ్చా లేదా అది శాశ్వతమా?

రెండుసభలలో ఏది ఎక్కువ శక్తివంతమైనది? రాజ్యసభ ఎక్కువ శక్తివంతమైనదిగా కనిపించ వచ్చు, ఎందుకంటే కొన్నిసార్లు దీనిని ఎగువ సభ అని, లోకసభను దిగువ సభ అని పిలుస్తారు. కాని దీని అర్థం లోక్ సభ కంటే రాజ్యసభ ఎక్కువ శక్తి వంతమైనది అని కాదు. వ్యవహారికంలో అలా పిలుస్తున్నారు. కానీ రాజ్యాంగంలో అలాంటి పరిభాష లేదు. ఇది మాట్లాడే పాత శైలిని కలిగి ఉంది, మన రాజ్యాంగంలో ఉపయోగించిన భాష కాదు.

మన రాజ్యాంగం రాజ్యసభకు రాష్ట్రాలపై కొన్ని ప్రత్యేక అధికారాలను ఇచ్చింది. అయితే చాలా విషయాల్లో లోక్ సభ అత్యున్నత అధికారం కలిగి ఉంటుంది.

అది ఎలాగో చూద్దాం:

1. ఏ సాధారణ చట్టమైనా ఉభయ సభల ఆమోదం పొందాలి. ఒకవేళ ఉభయ సభల మధ్య బేదాభి ప్రాయాలు ఉంటే ఉభయ సభల సభ్యులు కలిసి కూర్చునే ఉమ్మడి సమావేశంలో తుది నిర్ణయం తీసుకోబడుతుంది. సభ్యుల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉన్నందున అటువంటి సమావేశంలో లోక్‌సభ అభిప్రాయానికే ఎక్కువ విలువ ఉంటుంది.

2. ద్రవ్య సంభందిత విషయాలలో లోక్‌సభ ఎక్కువ అధికారాలను కలిగి ఉంటుంది. ప్రభుత్వం యొక్క బడ్జెట్‌ను లేదా మరేదైనా ద్రవ్య సంబంధిత చట్టాన్ని ఒకసారి లోక్ సభ ఆమోదించిన తర్వాత రాజ్యసభ దానిని తిరస్కరించరాదు. రాజ్యసభ దానిని 14 రోజులు ఆలస్యం మాత్రమే చేయ గలదు లేదా దానిలో మార్పులను సూచించ గలదు. ఆ మార్పులను లోక్‌సభ ఆమోదించవచ్చు లేదా ఆమోదించకపోవచ్చు.

కృత్యము

పార్లమెంటు సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడు లోక్‌సభ, రాజ్యసభలో జరిగే కార్యక్రమాల గురించి దూరదర్శన్లో ప్రతిరోజూ ఒక ప్రత్యేక కార్యక్రమం ఉంటుంది. ఆ కార్యకలాపాలను చూడండి లేదా వార్తా పత్రికలలో దాని గురించి చదవండి, క్రింది వాటిని రాయండి.

- పార్లమెంటు ఉభయ సభల అధికారాలు.
- స్పీకర్ పాత్ర.
- ప్రతిపక్ష పార్టీల పాత్ర.

పార్లమెంటులో అధికార పక్షం వారి అభిప్రాయాలే అమలవుతాయని తెలిసినప్పుడు ఇంత చర్చ ఎందుకా అని నా అనుమానం ?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

3 Most importantly, the Lok Sabha controls the Council of Ministers. Only a person who enjoys the support of the majority of the members in the Lok Sabha is appointed the Prime Minister. If the majority of the Lok Sabha members say they have 'no confidence' in the Council of Ministers, all ministers including the Prime Minister, have to quit. The Rajya Sabha does not have this power.

A day in the life of the Lok Sabha

7 December 2004 was an ordinary day in the life of the Fourteenth Lok Sabha. Let us take a look at what happened in the course of that day. Identify the role and powers of the parliament on the basis of the proceedings for the day as given below. You can also enact this day in your classroom.

11:00 Various ministries gave written answers to about 250 questions that were asked by members. These included:

- What is the government's policy on talking to militant groups in Kashmir?
- What are the figures of atrocities against Scheduled Tribes, including those inflicted by the police?
- What is the government doing about over-pricing of medicines by big companies?

12:00 A large number of official documents were presented and were available for discussion. These included:

- Recruitment rules for the Indo-Tibetan Border Police Force
- Annual Report of the Indian Institute of Technology, Kharagpur
- Report and accounts of Rashtriya Ispat Nigam Limited, Visakhapatnam

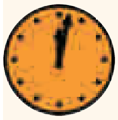

12:02 The Minister of Development of North Eastern Region made a statement regarding Revitalisation of the North Eastern Council.

The Minister of State for Railways presented a statement showing the grant needed by the Railways in addition to that sanctioned in the Railway Budget.

The Minister of Human Resource Development introduced the National Commission for Minority Educational Institutions Bill, 2004. He also gave a statement explaining why the government had to bring an ordinance for this.

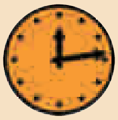

12:14 Several members highlighted some issues, including:

- The vindictiveness of the Central Bureau of Investigation (CBI) in registering cases against some leaders in the Tehelka case.
- Need to include Rajasthani as an official language in the Constitution.
- Need to renew the insurance policies of farmers and agricultural workers of Andhra Pradesh.

2:26 Two bills proposed by the government were considered and passed. These were:

- The Securities Laws (Amendment) Bill
- The Enforcement of Security Interest and Recovery of Debts Laws (Amendment) Bill

4:00 Finally, there was a long discussion regarding the foreign policy of the government and the need to continue an independent foreign policy in the context of the situation in Iraq.

7:17 Discussion concluded. House adjourned for next day.

www.apteachers.in

3. ముఖ్యంగా, లోకసభ మంత్రి మండలిని నియంత్రిస్తుంది. లోక్‌సభలో మెజారిటీ సభ్యుల మద్దతు ఉన్న వ్యక్తి మాత్రమే ప్రధానమంత్రిగా నియమించ బడతాడు. మెజారిటీ సభ్యులు మంత్రి మండలిపై వారికి 'విశ్వాసం లేదు' అని చెబితే ప్రధానమంత్రితో సహా మంత్రులందరూ నిష్క్రమించాలి. రాజ్యసభకు ఈ అధికారం లేదు.

లోక్‌సభ కార్యకలాపాల సమయంలో ఒకరోజు

2004, డిసెంబర్ 7 పద్నాలుగవ లోకసభ కాలంలో ఒక సాధారణమైన రోజు. ఆ రోజంతా జరిగిన కార్యకలాపాలు ఏమిటో పరిశీలిద్దాం. క్రింద ఇవ్వబడిన వివిధ కార్యకలాపాల ఆధారంగా పార్లమెంటు పాత్ర, అధికారాలను గుర్తిద్దాం. ఈరోజు జరిగిన కార్యకలాపాలను మీ తరగతిలో కూడా అమలు చేయవచ్చు.

11:00 వివిధ సభ్యులు అడిగిన దాదాపు 250 ప్రశ్నలకు సంబంధిత శాఖా మంత్రులు రాత పూర్వకంగా సమాధాన మిచ్చారు. వాటిలో ఇవి చేర్చబడి ఉన్నాయి:

- కాశ్మీర్‌లోని తీవ్రవాద సమూహాలతో చర్చల విషయంలో ప్రభుత్వం యొక్క విధానం ఏమిటి?
- గిరిజన తెగలపై పోలీసులతో సహా జరిపిన అఘాయిత్యాల సంగతి ఏమిటి?
- పెద్ద కంపెనీలు ధరలను అధికంగా పెంచేస్తుంటే ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నది.

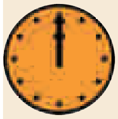

12:00 పెద్ద సంఖ్యలో అధికారిక పత్రాలు సమర్పించబడి, చర్చలకు అందుబాటులో ఉంచబడ్డాయి. వాటిలో చేర్చబడినవి ఇవి:

- ఇండో-టిబెటన్ సరిహద్దు పోలీసుదళం నియామక నిబంధనలు
- ఖరగ్‌పూర్‌లోని ఇండియన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజి వార్షిక నివేదిక
- విశాఖపట్నంలోని రాష్ట్రీయ ఇస్పాత్ నిగమ్ లిమిటెడ్ యొక్క నివేదిక, లెక్కలు.

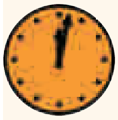

12:02 ఈశాన్యప్రాంత అభివృద్ధి మంత్రి ఈశాన్య ప్రాంత మండలి పునరుద్ధరణకు సంబంధించి ఒక ప్రకటన చేశారు. రైల్వే బడ్జెట్‌కు అదనంగా కావలసిన నిధులను గూర్చి రైల్వేశాఖ సహాయమంత్రి ప్రకటన చేశారు.

మానవ వనరుల అభివృద్ధి మంత్రి జాతీయ మైనారిటీ విద్యాసంస్థల బిల్లు – 2004ను ప్రవేశపెట్టారు. దీనికోసం ప్రభుత్వం ఎందుకు ఆర్డినెన్స్ తీసుకురావల్సి వచ్చిందో వివరిస్తూ ఒక ప్రకటన కూడా చేశారు.

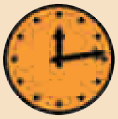

12:14 అనేకమంది సభ్యులు కొన్ని ముఖ్య విషయాలను ప్రస్తావించారు. అవి:

- తెహల్కా కేసులో కొందరు నేతలపై కేసులు నమోదు చేయడంలో సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ (సి.బి.ఐ) ప్రతీకార చర్య చేపడుతోందని.
- రాజ్యాంగంలో అధికార భాషగా రాజస్థానీని చేర్చాలని.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికుల భీమా పాలసీలను పునరుద్ధరించాలని.

2:26 ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన రెండు బిల్లులు పరిశీలించబడ్డాయి, ఆమోదించబడ్డాయి. అవి:

- సెక్యూరిటీస్ చట్టాలు (సవరణ) బిల్లు
- ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ ఆఫ్ సెక్యూరిటీ ఇంటరెస్ట్, రుణాల రికవరీ చట్టాల (సవరణ) బిల్లు

4:00 అంతిమంగా ప్రభుత్వ విదేశాంగ విధానం ఇరాక్‌లోని పరిస్థితుల నేపథ్యంలో స్వతంత్ర విదేశాంగ విధానాన్ని కొనసాగించాల్సిన అవసరం గురించి సుదీర్ఘ చర్చ జరిగింది.

7:17 చర్చ ముగిసింది. సభ మరుసటి రోజుకు వాయిదా పడింది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

4.3 Political Executive

Do you remember the story of the Office Memorandum with which we started this chapter? We found out that the person who signed the document did not take this decision. He was only executing the policy decision taken by someone else. We noted the role of the Prime Minister in taking that decision. But we also know that he could not have taken that decision if he did not have support from the Lok Sabha. In that sense he was only executing the wishes of the Parliament.

Thus, at different levels of any government we find functionaries who take day-to-day decisions but do not exercise supreme power on behalf of the people. All those functionaries are collectively known as the executive. They are called executive because they are in charge of the 'execution' of the policies of the government. Thus, when we talk about 'the government' we usually mean the executive.

Political and Permanent Executive

In a democratic country, two categories make up the executive. One that is elected by the people for a specific period, is called the political executive. Political leaders who take the big decisions fall in this category. In the second category, people are appointed on a long-term basis. This is called the permanent executive or civil services. Persons working in civil services are called civil servants. They remain in office even when the ruling party changes. These officers work under political executive and assist them in carrying out the day-to-day administration. Can you recall the role of political and non-political executive in the case of the Office Memorandum?

You might ask: Why does the political executive have more power than the non-political executive? Why is the minister more powerful than the civil servant? The civil servant is usually more educated and has more expert knowledge of the subject. The advisors working in the Finance Ministry know more about economics than the Finance Minister. Sometimes the ministers may know very little about the technical matters that come under their ministry. This could easily happen in ministries like Defence, Industry, Health, Science and Technology, Mines, etc. Why should the minister have the final say on these matters?

The reason is very simple. In a democracy the will of the people is supreme. The minister is an elected representative of the people and thus empowered to exercise the will of the people on their behalf. She is finally answerable to the people for all the consequences of her decision. That is why the minister takes all the final decisions. The minister decides the overall framework and objectives in which decisions on policy should be made. The minister is not, and is not expected to be, an expert in the matters of her ministry. The minister takes the advice of experts on all technical matters. But very often experts hold different opinions or place before her more than one option. Depending on what the overall objective is, the minister decides.

Actually this happens in any large organisation. Those who understand the overall picture take the most

www.apteachers.in

4.3 రాజకీయ కార్యనిర్వాహక శాఖ

మనం ఈ అధ్యాయం ప్రారంభంలో చదివిన ఆఫీస్ మెమోరాండం కథ మీకు గుర్తుందా? పత్రంపై సంతకం చేసిన వ్యక్తి ఈ నిర్ణయం తీసుకోలేదని మనము తెలుసుకున్నాం. ఎవరో తీసుకున్న విధాన నిర్ణయాన్ని అమలు మాత్రమే చేస్తున్నాడు. ఆ నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ప్రధాని పాత్రను గుర్తించాం. కానీ లోక్‌సభ నుంచి మద్దతు లేకుంటే ఆయన ఆ నిర్ణయం తీసుకోలేరని కూడా మనకు తెలుసు. ఆ కోణంలో ఆయన పార్లమెంటు ఆకాంక్షలను మాత్రమే అమలు చేస్తున్నారు.

ఈ విధంగా ఏ ప్రభుత్వంలోనైనా వివిధ స్థాయిలలో రోజువారీ నిర్ణయాలు తీసుకునే విధానకర్తలను మనం చూస్తాము. కాని ప్రజల తరపున వారు అత్యున్నత అధికారాన్ని చెలాయించరు. ఈ పనిచేసేవారందరినీ సమిష్టిగా కార్యనిర్వాహకులు అంటారు. ఈ విధంగా ప్రభుత్వ విధానాల 'అమలు'కు వారు బాధ్యత వహిస్తారు కాబట్టి వారిని కార్య నిర్వాహకులు అని పిలుస్తారు. ఈ విధంగా మనము 'ప్రభుత్వం' గురించి మాట్లాడేటప్పుడు సాధారణంగా కార్యనిర్వాహకులు అనే అర్థం వస్తుంది.

రాజకీయ,శాశ్వత కార్యనిర్వాహకవర్గం.

ప్రజాస్వామ్య దేశంలో కార్యనిర్వాహక వర్గంలో రెండు విభాగాలు ఉంటాయి. ఒకటి నిర్దిష్ట కాలానికి ప్రజలచే ఎన్నుకోబడినది. దానిని రాజకీయ కార్య నిర్వాహకవర్గం అంటారు. పెద్ద నిర్ణయాలు తీసుకునే రాజకీయ నేతలు ఈ కోవలోకి వస్తారు. రెండవ వర్గంలో దీర్ఘకాలిక ప్రాతిపదికన వ్యక్తులు నియమించబడతారు. వీరిని శాశ్వత కార్యనిర్వాహక వర్గం లేదా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు అంటారు. పౌర సేవలలో పనిచేసే వ్యక్తులను ప్రభుత్వ సివిల్ సేవా అధికారులు అంటారు. పాలకపక్షం మారినా వారు పదవుల్లోనే ఉంటారు. ఈ అధికారులు రాజకీయకార్యనిర్వహక వర్గం కింద పనిచేస్తారు, రోజు వారీ పరిపాలన నిర్వహణలో వారికి సహాయం చేస్తారు. మీరు ఆఫీసు మెమోరాండం విషయంలో రాజకీయ, రాజకీయేతర కార్యనిర్వహకవర్గం పాత్రను గుర్తుతెచ్చుకున్నారా?

మీరు అడగవచ్చు: రాజకీయ కార్యనిర్వహక వర్గానికి రాజకీయేతర కార్యనిర్వహక వర్గం కంటే ఎక్కువ అధికారం ఎందుకు ఉంటుంది? ప్రభుత్వ ఉద్యోగికంటే మంత్రి ఎందుకు చాలా శక్తివంతుడు? ప్రభుత్వ ఉద్యోగి సాధారణంగా ఎక్కువ విద్యావంతుడు, ఏదైనా విషయంపై లోతైన పరిజ్ఞానాన్ని కలిగి ఉంటాడు. ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖలో పనిచేస్తున్న సలహాదారులు ఆర్థిక మంత్రి కంటే అర్థశాస్త్రాన్ని గూర్చి ఎక్కువ తెలిసినవారు. కొన్నిసార్లు మంత్రులు తమ మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోకి వచ్చే సాంకేతిక విషయాలపట్ల చాలా తక్కువ పరిజ్ఞానం కలిగి ఉండవచ్చు, ఇటువంటివి రక్షణ, పరిశ్రమలు, ఆరోగ్యం, శాస్త్ర సాంకేతిక, గనులు మొదలగు మంత్రిత్వ శాఖల్లో ఎక్కువగా జరుగుతుంటాయి. మంత్రిమాటే ఈ విషయాలలో తుది నిర్ణయం అవుతుంది. ఎందుకు?

కారణం చాలా చిన్నది. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల అభీష్టమే అత్యున్నతమైనది. మంత్రి ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధి. అందువలన ప్రజల అభీష్టాన్ని వారి తరుపున అమలు చేయడానికి అధికారం ఉంటుంది. ఆమె తీసుకున్న నిర్ణయం వల్ల వచ్చే అన్ని పరిణామాలకు ఆమె చివరకు ప్రజలకు జవాబుదారిగా ఉంటారు. అందుకే తుది నిర్ణయాలన్నీ మంత్రే తీసుకుంటారు. ఒక విధానంపై ఏ పరిధిలో, ఏ లక్ష్యాల సాధనకు నిర్ణయాలు తీసుకోవాలో మంత్రి నిర్ణయిస్తారు. తన మంత్రిత్వ శాఖకు సంబంధించిన విషయాలలో ఆమె నిపుణు రాలు కాదు, అలా ఆశించకూడదు కూడా. మంత్రి అన్ని సాంకేతిక విషయాల్లో నిపుణుల సలహాలు తీసుకుంటారు. కానీ తరచుగా నిపుణులు విభిన్న అభిప్రాయాలను కలిగి ఉంటారు లేదా ఒకటి కంటే ఎక్కువ ఐచ్ఛికాలను ఆమె ముందు ఉంచుతారు. అసలు లక్ష్యం ఏమిటనే దానిపై ఆధారపడి మంత్రి నిర్ణయం తీసుకుంటారు.

నిజానికి ఏ పెద్ద సంస్థలోనైనా ఈ విధంగానే జరుగుతుంది. విషయ నిపుణులు కాకుండా విషయాన్ని సంపూర్ణంగా అర్థం చేసుకున్న వారు మాత్రమే ముఖ్య నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు,

www.apteachers.in

www.apteachers.in

important decisions, not the experts. The experts can tell the route, but someone with a larger view decides the destination. In a democracy elected ministers perform this role.

Prime Minister and Council of Ministers

Prime Minister is the most important political institution in the country. Yet there is no direct election to the post of the Prime Minister. The President appoints the Prime Minister. But the President cannot appoint anyone she likes. The President appoints the leader of the majority party or the coalition of parties that commands a majority in the Lok Sabha, as Prime Minister. In case no single party or alliance gets a majority, the President appoints the person most likely to secure a majority support. The Prime Minister does not have a fixed tenure. He continues in power so long as he remains the leader of the majority party or coalition.

read the cartoon

The race to become minister is not new. Here is a cartoon depicting ministerial aspirants waiting to get a berth in Nehru's Cabinet after the 1962 elections. Why do you think political leaders are so keen to become ministers?

©Shankar. Don't Spare Me

After the appointment of the Prime Minister, the President appoints other ministers on the advice of the Prime Minister. The Ministers are usually from the party or the coalition that has the majority in the Lok Sabha. The Prime Minister is free to choose ministers, as long as they are members of Parliament. Sometimes, a person who is not a member of Parliament can also become a minister. But such a person has to get elected to one of the Houses of Parliament within six months of appointment as minister.

Council of Ministers is the official name for the body that includes all the Ministers. It usually has 60 to 80 Ministers of different ranks.

- **Cabinet Ministers** are usually top-level leaders of the ruling party or parties who are in charge of the major ministries. Usually the Cabinet Ministers meet to take decisions in the name of the Council of Ministers. Cabinet is thus the inner ring of the Council of Ministers. It comprises about 25 ministers.
- **Ministers of State with independent charge** are usually in-charge of smaller Ministries. They participate in the Cabinet meetings only when specially invited.
- **Ministers of State** are attached to and required to assist Cabinet Ministers.

Since it is not practical for all ministers to meet regularly and discuss everything, the decisions are taken in Cabinet meetings. That is why parliamentary democracy in most countries is often known as the Cabinet form of government. The Cabinet works as a team. The ministers may have different views and opinions, but everyone has to own up to every decision of the Cabinet.

www.apteachers.in

నిపుణులు తీసుకోరు. నిపుణులు మార్గాన్ని మాత్రమే చెప్పగలరు, కానీ గమ్యాన్ని దూరదృష్టి ఉన్నవారు నిర్ణయిస్తారు. ప్రజాస్వామ్యంలో ఎన్నికైన మంత్రులు ఈ పాత్రను నిర్వహిస్తారు.

ప్రధాన మంత్రి, మంత్రి మండలి

దేశంలో అత్యంత ముఖ్యమైన రాజకీయ సంస్థ ప్రధానమంత్రి. అయితే ప్రధానమంత్రి పదవికి ప్రత్యక్ష ఎన్నిక లేదు. ప్రధానమంత్రిని రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. కానీ రాష్ట్రపతి ఆమె నచ్చినవారిని నియమించలేరు. మెజారిటీ పార్టీ లేదా లోక్‌సభలో మెజారిటీ ఉన్న పార్టీల కూటమి నాయకుడిని ప్రధానమంత్రిగా రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. ఏ ఒక్క పార్టీ లేదా పార్టీల కూటమికి మెజారిటీ రాని పక్షంలో మెజారిటీ మద్దతు పొందే అవకాశం ఉన్న వ్యక్తిని రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. ప్రధానమంత్రికి నిర్ణీత పదవీకాలం లేదు. మెజారిటీ పార్టీ లేదా సంకీర్ణ కూటమికి నాయకుడిగా ఉన్నంత కాలం ఆయన అధికారంలో కొనసాగుతారు.

ప్రధానమంత్రిని నియమించిన తర్వాత అతని సలహా మేరకు రాష్ట్రపతి ఇతర మంత్రులను నియమిస్తారు. మంత్రులు సాధారణంగా లోక్ సభలో మెజారిటీ ఉన్న పార్టీ లేదా కూటమికి చెందిన వారై ఉంటారు. వారు పార్లమెంటు సభ్యులుగా ఉన్నంత వరకు మంత్రులను ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛ ప్రధానికి ఉంటుంది. కొన్నిసార్లు పార్లమెంటు సభ్యుడు కాని వ్యక్తి కూడా మంత్రి కావచ్చు. కానీ అలాంటి వ్యక్తి మంత్రిగా నియమితులైన ఆరు నెలల్లోపు పార్లమెంటు ఉభయ సభలలో ఏదో ఒకదానికి ఎన్నిక కావాలి.

మంత్రులందరినీ కలిగి ఉన్న కూటమిని మంత్రి మండలి అని అధికారికంగా పిలుస్తారు. ఇందులో సాధారణంగా 60 నుంచి 80 మంది వివిధ హోదాల మంత్రులు ఉంటారు.

- **క్యాబినెట్ మంత్రులుగా** సాధారణంగా అధికార పార్టీ లేదా పార్టీల ప్రధాన మంత్రిత్వ శాఖలకు బాధ్యత వహించే ఉన్నత స్థాయి నాయకులు ఉంటారు. సాధారణంగా కేబినెట్ మంత్రులు సమావేశమై మంత్రి మండలి పేరుతో నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. క్యాబినెట్ అనేది మంత్రి మండలి యొక్క లోపలి వలయం. ఇందులో దాదాపు 25 మంది మంత్రులు ఉంటారు.
- **స్వతంత్ర బాధ్యత కలిగిన సహాయ మంత్రులు** సాధారణంగా చిన్న శాఖలను నిర్వహిస్తారు. ప్రత్యేకంగా ఆహ్వానించినప్పుడు మాత్రమే వారు కేబినెట్ సమావేశాల్లో పాల్గొంటారు.
- **సహాయ మంత్రులు** క్యాబినెట్‌కు అనుబంధంగా ఉంటూ వారికి సహాయం చేయవలసి ఉంటుంది.

మంత్రులందరూ క్రమం తప్పకుండా సమావేశమై అన్నీ చర్చించుకోవడం ఆచరణ సాధ్యం కాదు కాబట్టి కేబినెట్ సమావేశాల్లోనే నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. అందుకే చాలా దేశాల్లో పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యాన్ని క్యాబినెట్ తరహా ప్రభుత్వం అని పిలుస్తారు. క్యాబినెట్ ఒక బృందంగా పనిచేస్తుంది. మంత్రులకు భిన్నమైన అభిప్రాయాలు, ఆలోచనలు ఉండవచ్చు, కానీ కేబినెట్ యొక్క ప్రతి నిర్ణయానికి ప్రతి ఒక్కరూ కట్టుబడి ఉండాలి.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి.

మంత్రి పదవి కోసం పోటీ – పోటీ పడటం కొత్త కాదు. ఇక్కడ ఒక వ్యంగ్య చిత్రం ఉంది. 1962 ఎన్నికల తర్వాత నెహ్రూ మంత్రివర్గంలో బెర్త్ పొంది క్యాబినెట్ కోసం ఎదురుచూస్తున్న అభ్యర్థులు. మంత్రులు కావడానికి రాజకీయ నేతలు ఎందుకు అంత ఆసక్తి చూపుతున్నారని అనుకుంటున్నారా?

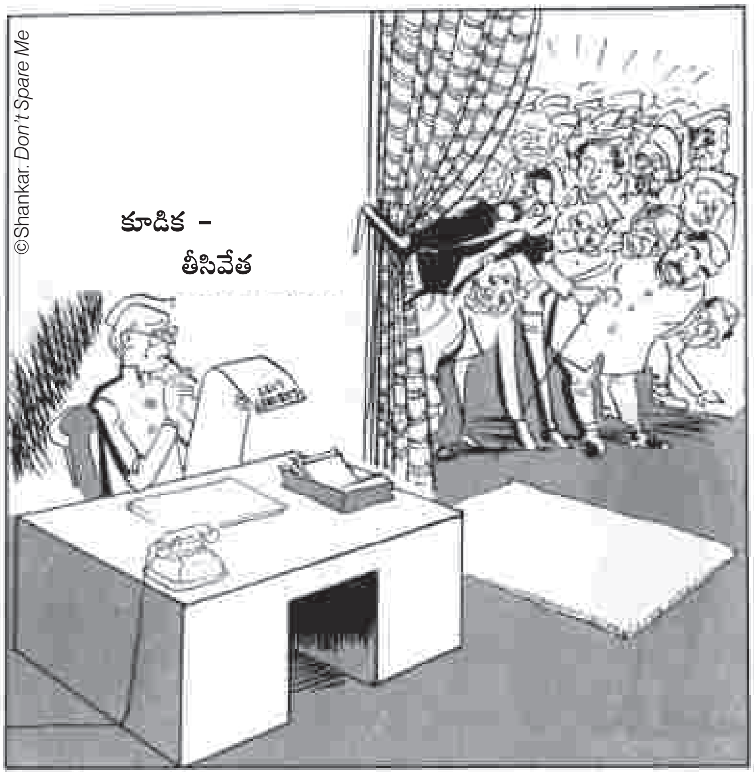

www.apteachers.in

No minister can openly criticise any decision of the government, even if it is about another Ministry or Department. Every ministry has secretaries, who are civil servants. The secretaries provide the necessary background information to the ministers to take decisions. The Cabinet as a team is assisted by the Cabinet Secretariat. This includes many senior civil servants who try to coordinate the working of different ministries.

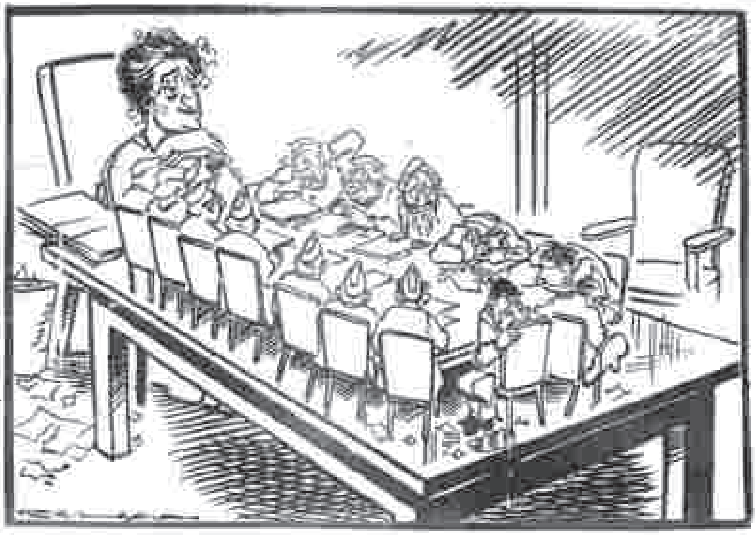
©R.K. Laxman, *The Times of India*

read the cartoon

This cartoon depicts a cabinet meeting chaired by Prime Minister Indira Gandhi in early 1970s, at the peak of her popularity. Do you think similar cartoons could be drawn about other prime ministers who followed her?

ACTIVITY

- List the names of five Cabinet Ministers and their ministries each at the Union level and in your state.
- Meet the Mayor or Municipal Chairperson of your town or the President of Zilla Parishad of your district and ask him or her about how the city, town or district is administered.

Powers of the Prime Minister

The Constitution does not say very much about the powers of the Prime Minister or the ministers or their relationship with each other. But as head of the government, the Prime Minister has wide ranging powers. He chairs Cabinet meetings. He coordinates the work of different Departments. His decisions are final in case disagreements arise between Departments. He exercises general supervision of different ministries. All ministers work under his leadership. The Prime Minister distributes and redistributes work to the ministers. He also has the power to dismiss ministers. When the Prime Minister quits, the entire ministry quits.

Thus, if the Cabinet is the most powerful institution in India, within the Cabinet it is the Prime Minister who is the most powerful. The powers of the Prime Minister in all parliamentary democracies of the world have increased so much in recent decades that parliamentary democracies are some times seen as Prime Ministerial form of government. As political parties have come to play a major role in politics, the Prime Minister controls the Cabinet and Parliament through the party. The media also contributes to this trend by making politics and elections as a competition between top leaders of parties. In India too we have seen such a tendency towards the concentration of powers in the hands of the Prime Minister. Jawaharlal Nehru, the first Prime Minister of India, exercised enormous authority because he had great influence over the public. Indira Gandhi was also a very powerful leader compared to her colleagues in the Cabinet. Of course, the extent of power wielded by a Prime Minister also depends on the personality of the person holding that position.

However, in recent years the rise of coalition politics has imposed certain constraints on the power of the Prime Minister. The Prime

www.apteachers.in

ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయం ఇతర మంత్రిత్వ శాఖలకు లేదా విభాగాలకు సంబంధించినది అయినప్పటికీ ఏ మంత్రి కూడా దీనిని బహిరంగంగా విమర్శించలేరు. ప్రతి మంత్రిత్వ శాఖలోను ప్రభుత్వ ఉద్యోగులే కార్యదర్శులుగా ఉంటారు, వారు సివిల్ సర్వెంట్లు. నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి మంత్రులకు అవసరమైన నేపథ్య సమాచారాన్ని కార్యదర్శులు అందజేస్తారు. కార్యదర్శి బృందం క్యాబినెట్ బృందానికి సహాయం చేస్తుంది. క్యాబినెట్ వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల పని సమన్వయం చేయడానికి ప్రయత్నించే అనేక మంది సీనియర్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఇందులో ఉంటారు.

కృత్యము

- కేంద్ర స్థాయిలో, మీ రాష్ట్రంలో ఐదుగురు క్యాబినెట్ మంత్రులు, వారి మంత్రిత్వ శాఖల పేర్ల జాబితాను రాయండి.
- మీ పట్టణంలోని మేయర్ లేదా మున్సిపల్ చైర్ పర్సన్ లేదా మీ జిల్లా పరిషత్ అధ్యక్షుడిని కలవండి. నగరం, పట్టణం లేదా జిల్లా ఎలా నిర్వహించబడుతుందో అతనిని లేదా ఆమెను అడగండి.

ప్రధాన మంత్రి అధికారాలు

ప్రధానమంత్రి లేదా మంత్రుల అధికారాలు లేదా ఒకరితో ఒకరికి గల సంబంధాల గురించి రాజ్యాంగం పెద్దగా ప్రస్తావించలేదు. కానీ ప్రభుత్వాధినేతగా ప్రధానమంత్రికి విస్తృత అధికారాలున్నాయి. అతను కేబినెట్ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహిస్తారు. అతను వివిధ శాఖల పనిని సమన్వయం చేస్తారు. శాఖల మధ్య విభేదాలు తలెత్తితే అతని నిర్ణయాలే అంతిమమైనవి. అతను వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల మీద సాధారణ పర్యవేక్షణను నిర్వహిస్తాడు. మంత్రులందరూ ఆయన నాయకత్వంలోనే పనిచేస్తారు. ప్రధానమంత్రి మంత్రులకు పనిని పంపిణీ, పునఃపంపిణీ చేస్తారు. మంత్రులను తొలగించే అధికారం కూడా ఆయనకు ఉంది. ప్రధానమంత్రి రాజీనామా చేస్తే మంత్రివర్గం మొత్తం నిష్క్రమిస్తుంది.

ఆ విధంగా క్యాబినెట్ భారతదేశంలో అత్యంత

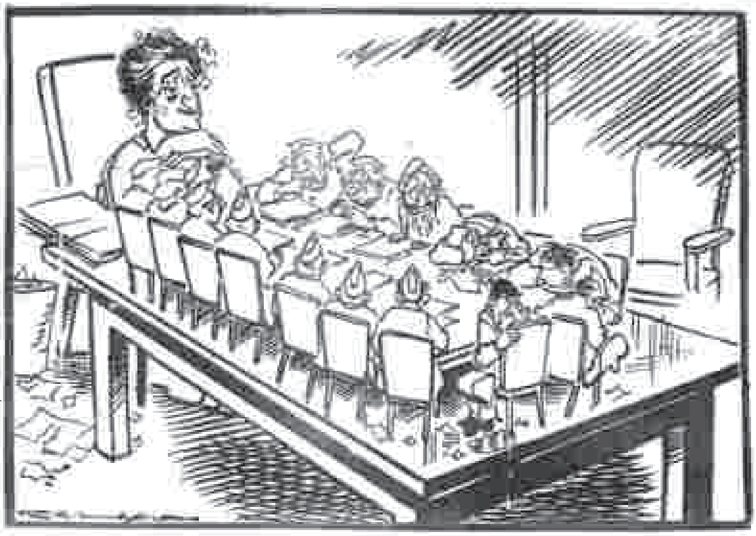

©R.K. Laxman, *The Times of India*

శక్తివంతమైన సంస్థ. అయితే ఆ క్యాబినెట్లో ప్రధాన మంత్రి అత్యంత శక్తిమంతుడు. ప్రపంచంలోని అన్ని పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో ప్రధాన మంత్రి అధికారాలు ఇటీవలి దశాబ్దాలలో చాలా పెరిగాయి. అందుకే పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యాలు కొన్నిసార్లు ప్రధానమంత్రి తరహా ప్రభుత్వ రూపంలా కనిపిస్తాయి. రాజకీయ పార్టీలు రాజకీయాలలో ప్రధాన పాత్ర పోషించినట్లు ప్రధానమంత్రి పార్టీ ద్వారా క్యాబినెట్‌ను, పార్లమెంటును నియంత్రిస్తారు. ప్రసారమాధ్యమాలు కూడా రాజకీయాలు, ఎన్నికలలో పార్టీల అగ్ర నాయకుల మధ్య పోటీ వాతావరణం నెలకొనేలా తమ వంతు పాత్ర నిర్వహిస్తున్నాయి. భారతదేశంలో కూడా ప్రధాన మంత్రి చేతిలో అధికారాలు కేంద్రీకరించడం లాంటి ధోరణిని మనం చూశాము. భారత మొదటి ప్రధానమంత్రి అయిన జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ ప్రజలపై గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపినందున అపారమైన అధికారాన్ని చెలాయించారు. మంత్రివర్గంలోని తన సహచరులతో పోలిస్తే ఇందిరా గాంధీ కూడా చాలా శక్తివంతమైన నాయకురాలు. సహజంగానే ఒక ప్రధానమంత్రి ఎంత అధికారం నిర్వహించారు అన్నది ఆ పదవిలో ఉన్న వ్యక్తియొక్క వ్యక్తిత్వంపై కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది.

అయితే ఇటీవలి సంవత్సరాలలో సంకీర్ణ రాజకీయాల పెరుగుదల ప్రధానమంత్రి అధికారంపై కొన్ని పరిమితులను విధించింది.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి

ఈ కార్టూన్ 1970ల ప్రారంభంలో ప్రధాన మంత్రిగా ఇందిరా గాంధీకి జనాదరణ అత్యున్నత స్థాయితో ఉన్నప్పుడు ఆమె అధ్యక్షతన జరిగిన మంత్రివర్గ సమావేశాన్ని గూర్చి వర్ణిస్తుంది. దీనిని అనుసరించిన ఇతర ప్రధానుల వ్యంగ్య చిత్రాలను మరికొన్ని ఆలోచించి గీయగలరా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Why does this book refer to the President as 'she'? Have we ever had a woman President in our country?

Did you protest when the book referred to the Prime Minister as 'he'? Have we not had a woman Prime Minister? Why should we assume that all the important positions are held by men?

Minister of a coalition government cannot take decisions as he likes. He has to accommodate different groups and factions in his party as well as among alliance partners. He also has to heed to the views and positions of the coalition partners and other parties, on whose support the survival of the government depends.

The President

While the Prime Minister is the head of the government, the President is the head of the State. In our political system the head of the State exercises only nominal powers. The President of India is like the Queen of Britain whose functions are to a large extent ceremonial. The President supervises the overall functioning of all the political institutions in the country so that they operate in harmony to achieve the objectives of the State.

The President is not elected directly by the people. The elected Members of Parliament (MPs) and the elected Members of the Legislative Assemblies (MLAs) elect her. A candidate standing for President's post has to get a majority of votes to win the election. This ensures that the President can be seen to represent the entire nation. At the same time the President can never claim the kind of direct popular mandate that the Prime Minister can. This ensures that she remains only a nominal executive.

The same is true of the powers of the President. If you casually read the Constitution you would think that there is nothing that she cannot do. All governmental activities take place in the name of the President. All laws and major policy decisions of the government are issued in her name. All major appointments are made in the name of the President. These include the appointment of

Press Information Bureau

The President, Shri Ram Nath Kovind administering the oath of office of the Prime Minister to Shri Narendra Modi, at a Swearing-in Ceremony, at Rashtrapati Bhavan on 30 May 2019.

ఈ పుస్తకం ఎందుకని రాష్ట్రపతిని 'ఆమె' అని సంభోధించింది? మన దేశానికి ఎప్పుడైనా ఒక మహిళ రాష్ట్రపతిగా చేసారా?

ప్రధానమంత్రిని 'అతడు' అని పుస్తకంలో సంభోధించడాన్ని నీవు వ్యతిరేకించావా? మనకు మహిళా ప్రధానులు లేరా? అన్ని ముఖ్యమైన పదవులను పురుషులే నిర్వహించాలి అని మనం ఎందుకు ఊహించాలి?

సంకీర్ణ ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతున్న ప్రధానమంత్రి తన ఇష్ట ప్రకారం నిర్ణయాలు తీసుకోలేరు. ఆయన తన పార్టీలో వివిధ గ్రూపులు, వర్గాలను, అలాగే కూటమి భాగస్వామ్య పక్షాలనూ కలుపుకు పోవాలి. ప్రభుత్వ మనుగడకు ఆధారమైన సంకీర్ణ భాగస్వామ్య పక్షాలు, ఇతర పార్టీల అభిప్రాయాలు, స్థితిని కూడా అతను జాగ్రత్తగా గమనించాలి.

రాష్ట్రపతి

ప్రధానమంత్రి ప్రభుత్వానికి అధిపతి అయితే, రాష్ట్రపతి దేశానికి అధిపతి. మన రాజకీయ వ్యవస్థలో దేశాధినేత నామమాత్రపు అధికారాలను మాత్రమే వినియోగించుకుంటారు. భారత రాష్ట్రపతి బ్రిటన్ రాణి వంటివారు. వీరి విధులు చాలా వరకు ఉత్సవ వేడుకలాగా ఉంటాయి. దేశంలోని అన్ని రాజకీయ సంస్థల మొత్తం పని తీరును రాష్ట్రపతి పర్యవేక్షిస్తారు. తద్వారా దేశ లక్ష్యాలను సాధించడానికి అవి సామరస్యంగా పని చేస్తాయి.

రాష్ట్రపతి ప్రజల చేత నేరుగా ఎన్నుకోబడరు. ఎన్నికైన పార్లమెంటు సభ్యులు (MPలు), ఎన్నికైన శాసనసభల సభ్యులు (MLAలు) ఆమెను ఎన్నుకుంటారు. రాష్ట్రపతి పదవికి పోటీ చేసే అభ్యర్థి ఎన్నికల్లో గెలవాలంటే మెజారిటీ ఓట్లను పొందాలి. రాష్ట్రపతి దేశం మొత్తానికి ప్రాతినిధ్యం వహించరని ఇది చూపుతుంది. అదే సమయంలో ప్రధానమంత్రి పొందిన ప్రత్యక్ష ప్రజామోదాన్ని రాష్ట్రపతి తాను పొందినట్లు భావించలేరు. అందుకే ఆమె నామ మాత్రపు కార్య నిర్వాహకురాలు మాత్రమే అని ఇది నిర్ధారిస్తుంది.

రాష్ట్రపతి అధికారాల విషయంలోనూ ఇదే నిజం. మీరు సాధారణంగా రాజ్యాంగాన్ని చదివితే ఆమె చేయలేని ముఖ్యమైన పని అంటూ ఏమీ లేదని మీ తెలుసుకుంటారు. ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలన్నీ రాష్ట్రపతి పేరు మీదే జరుగుతాయి. ప్రభుత్వం యొక్క అన్ని చట్టాలు, ప్రధాన విధాన నిర్ణయాలు ఆమె పేరు మీద జారీ చేయబడతాయి. ప్రధాన నియామకాలన్నీ రాష్ట్రపతి పేరుతోనే జరుగుతాయి. భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి, సుప్రీంకోర్టు, రాష్ట్రాల హైకోర్టుల న్యాయమూర్తులు, రాష్ట్రాల గవర్నర్లు, ఎన్నికల కమీషనర్లు, ఇతర దేశాలకు

Press Information Bureau

2014 మే 26న రాష్ట్రపతి భవన్‌లో ప్రమాణ స్వీకార వేడుకలో ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీచే ప్రమాణ స్వీకారం చేయిస్తున్న రాష్ట్రపతి శ్రీ రామ్‌నాథ్ కోవింద్ గారు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

the Chief Justice of India, the Judges of the Supreme Court and the High Courts of the states, the Governors of the states, the Election Commissioners, ambassadors to other countries, etc. All international treaties and agreements are made in the name of the President. The President is the supreme commander of the defence forces of India.

But we should remember that the President exercises all these powers only on the advice of the Council of Ministers. The President can ask the Council of Ministers to reconsider its advice. But if the same advice is given again, she is bound to act according to it. Similarly, a bill passed by the Parliament becomes a law only after the President gives assent to it. If the President wants, she can delay this for some time and send the bill back to Parliament for reconsideration. But if Parliament passes the bill again, she has to sign it.

So you may wonder what does the President really do? Can she do anything on her own at all? There is one very important thing she should do on her own: appoint the Prime Minister. When a party or coalition of parties secures a clear majority in the elections, the President, has to appoint the leader of the majority party or the coalition that enjoys majority support in the Lok Sabha. When no party or coalition gets a majority in the Lok Sabha, the President exercises her discretion. The President appoints a leader who in her opinion can muster majority support in the Lok Sabha. In such a case, the President can ask the newly appointed Prime Minister to prove majority support in the Lok Sabha within a specified time.

read the cartoon

The Presidential System

Presidents all over the world are not always nominal executives like the President of India. In many countries of the world, the President is both the head of the state and the head of the government. The President of the United States of America is the most well known example of this kind of President. The US President is directly elected by the people. He personally chooses and appoints all Ministers. The law making is still done by the legislature (called the Congress in the US), but the president can veto any law. Most importantly, the president does not need the support of the majority of members in the Congress and neither is he answerable to them. He has a fixed tenure of four years and completes it even if his party does not have a majority in the Congress.

This model is followed in most of the countries of Latin America and many of the ex-Soviet Union countries. Given the centrality of the President, this system of government is called the Presidential form of government. In countries like ours that follow the British model, the parliament is supreme. Therefore our system is called the parliamentary system of government.

What is better for a democracy: A Prime Minister who can do whatever he wishes or a Prime Minister who needs to consult other leaders and parties?

Eliamma, Annakutti and Marymol read the section on the President. Each of them had a question. Can you help them in answering these questions?

Eliamma: What happens if the President and the Prime Minister disagree about some policy? Does the view of the Prime Minister always prevail?

Annakutti: I find it funny that the President is the Supreme Commander of Armed Forces. I doubt if the President can even lift a heavy gun. What is the point in making the President the Commander?

Marymol: I would say, what is the point in having a President at all if all the real powers are with the Prime Minister?

CHECK YOUR PROGRESS

www.apteachers.in

రాయబారులు మొదలైన నియామకాలు అన్నీ రాష్ట్రపతి పేరుమీద జరుగుతాయి. అంతర్జాతీయ సంధులు, ఒప్పందాలు అన్నీ రాష్ట్రపతి పేరు మీద చేయబడతాయి. రాష్ట్రపతి భారత రక్షణ దళాలకు సుప్రీం కమాండర్.

అయితే రాష్ట్రపతి ఈ అధికారాలన్నింటినీ మంత్రి మండలి సలహా మేరకు మాత్రమే నిర్వహిస్తారని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. రాష్ట్రపతి తన సలహాను పునఃపరిశీలించమని మంత్రి మండలిని కోరవచ్చు. అయితే మరలా అదే సలహా ఇస్తే దాని ప్రకారం నడుచుకోవాల్సి వస్తుంది. అదేవిధంగా పార్లమెంటు ఆమోదించిన బిల్లు రాష్ట్రపతి ఆమోదం పొందిన తర్వాత మాత్రమే చట్టంగా మారుతుంది. ఒకవేళ రాష్ట్రపతి కోరుకుంటే బిల్లును ఆమె కొంతకాలం ఆలస్యం చేయవచ్చు, పునర్విచారణ కోసం తిరిగి ఆ బిల్లును పార్లమెంటుకు పంపవచ్చు. అయితే పార్లమెంటు మళ్లీ ఆ బిల్లును ఆమోదించినట్లయితే ఆమె దానిపై సంతకం చేయాలి.

కాబట్టి రాష్ట్రపతి నిజంగా ఏమి చేస్తారు? అని మీరు ఆశ్చర్యపోవచ్చు. ఆమె సొంతంగా ఏమైనా చేయగలరా? ఆమె స్వయంగా చేయవలసిన ముఖ్యమైన విషయం ఒకటి ఉంది: ప్రధానమంత్రిని నియమించడం. ఒక పార్టీ లేదా పార్టీల కూటమి ఎన్నికలలో స్పష్టమైన మెజారిటీని పొందినప్పుడు రాష్ట్రపతి మెజారిటీ పార్టీ లేదా లోక్‌సభలో మెజారిటీ మద్దతు ఉన్న కూటమికి నాయకుడిని ప్రధాన మంత్రిగా నియమించాలి. లోక్‌సభలో ఏ పార్టీ లేదా కూటమి మెజారిటీని పొందనప్పుడు, రాష్ట్రపతి తన విచక్షణాధికారాన్ని ఉపయోగిస్తారు. రాష్ట్రపతి తన అభిప్రాయం ప్రకారం లోక్‌సభలో మెజారిటీ మద్దతును కూడగట్టగల నాయకుడిని నియమిస్తారు. అటువంటి సందర్భంలో, లోకసభలో నిర్దిష్ట సమయంలోగా మెజారిటీ మద్దతును నిరూపించు కోవలసిందిగా కొత్తగా నియమితులైన ప్రధాన మంత్రిని రాష్ట్రపతి కోరవచ్చు.

ఈ వ్యంగ్య చిత్రాన్ని చదవండి

రాష్ట్రపతి వ్యవస్థ

ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న అధ్యక్షులు అందరూ భారత అధ్యక్షుడివలె నామమాత్రపు కార్యనిర్వాహకులు కాదు. ప్రపంచంలోని అనేక దేశాలలో అధ్యక్షుడు దేశానికి, ప్రభుత్వానికి రెండింటికీ అధిపతి. ఈ రకమైన అధ్యక్షునికి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల అధ్యక్షుడు ఒక మంచి ఉదాహరణ. అమెరికా అధ్యక్షుడు ప్రజలచే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోబడతాడు. మంత్రులందరినీ అతనే వ్యక్తిగతంగా ఎంచుకుని, నియమిస్తాడు. చట్టాన్ని రూపొందించడం ఇప్పటికీ శాసనసభ (లేజిస్లేచర్) (అ.సం.రాష్ట్రాలలో దీనిని కాంగ్రెస్ అని పిలుస్తారు) చేత చేయబడుతుంది. అయితే అధ్యక్షుడు ఏ చట్టాన్ని అయినా వీటో చేయవచ్చు. మరీ ముఖ్యంగా అధ్యక్షుడికి కాంగ్రెస్‌లో మెజారిటీ సభ్యుల మద్దతు అవసరం లేదు, వారికి జవాబుదారీ కాదు. ఆయనకు నాలుగేళ్ల నిర్ణీత పదవీకాలం ఉంది, తన పార్టీకి కాంగ్రెస్‌లో మెజారిటీ లేకపోయినా దానిని పూర్తి చేస్తారు.

ఈ తరహా విధానం లాటిన్ అమెరికాలోని చాలా దేశాలు, అనేక మాజీ సోవియట్ యూనియన్ దేశాలు అనుసరిస్తున్నాయి. అధ్యక్షుడి యొక్క కేంద్రీకరణను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఈ ప్రభుత్వ వ్యవస్థను 'అధ్యక్ష తరహా' ప్రభుత్వ విధానం అంటారు. బ్రిటన్ దేశపు విధానాన్ని అనుసరిస్తున్న మనలాంటి దేశాల్లో పార్లమెంటే అత్యున్నతమైనది. కాబట్టి మన వ్యవస్థను పార్లమెంటరీ తరహా ప్రభుత్వ విధానం అంటారు.

ప్రజాస్వామ్యానికి ఏది మంచిది: ఒక ప్రధానమంత్రి తను అనుకొన్నది అనుకొన్నట్లు చేయగలిగే విధానమా లేదా ప్రధానమంత్రి ఇతర నాయకులను, పార్టీలను సంప్రదించి నిర్ణయాలను తీసుకునే విధానమా?

రాష్ట్రపతిపై గల విభాగాన్ని ఏలియమ్మ, అన్నకుట్టి, మేరీమోల్‌లు చదివారు. వారిలో ఒక్కొక్కరికి ఒక్కో ప్రశ్న వచ్చింది. ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానమివ్వడంలో మీరు వారికి సహాయం చేయగలరా?

ఏలియమ్మ: ఏదైనా ఒక విధానంపై రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి విభేదిస్తే ఏమి జరుగుతుంది? ప్రధానమంత్రి అభిప్రాయం చెల్లుబాటు అవుతుందా?

అన్నకుట్టి: సాయుధ బలగాలకు అత్యున్నత అధికారి. రాష్ట్రపతి అని అంటే నాకు వింతగా అనిపిస్తుంది. రాష్ట్రపతి బరువైనా తుపాకీని ఎత్తగలరా అని నాకు సందేహంగా ఉంది. రాష్ట్రపతిని అత్యున్నత అధికారిగా చేయడంలో ఉద్దేశం ఏమిటి?

మేరీమోల్: అసలైన అధికారాలన్నీ ప్రధానమంత్రికే ఉంటే రాష్ట్రపతి ఉండడం వల్ల దేశానికి ప్రయోజనం ఏమిటి? అని నేనంటాను.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

www.apteachers.in

www.apteachers.in

4.4 The Judiciary

It is quite common in the US for judges to be nominated on the basis of well-known political opinions and affiliations. This fictitious advertisement appeared in the US in 2005 when President Bush was considering various candidates for nomination to the US supreme court. What does this cartoon say about the independence of the judiciary? Why do such cartoons not appear in our country? Does this demonstrate the independence of our judiciary?

Let us return, one final time, to the story of Office Memorandum that we started with. This time let us not recall the story, but imagine how different the story could have been. Remember, the story came to a satisfactory end because the Supreme Court gave a verdict that was accepted by everyone. Imagine what would have happened in the following situations:

- If there was nothing like a Supreme Court in the country.
- Even if there was a Supreme Court, if it had no power to judge actions of the government.
- Even if it had the power, if no one trusted the Supreme Court to give a fair verdict.
- Even if it gave a fair judgement, if those who appealed against the Government Order did not accept the judgement.

©M.E. Cohen, *National*, Cagle Cartoons Inc.

Activity

Follow the news about any major court case in a High Court or the Supreme Court. What was the original verdict? Did the High Court or the Supreme Court change it? What was the reason?

This is why an independent and powerful judiciary is considered essential for democracies. All the courts at different levels in a country put together are called the judiciary. The Indian judiciary consists of a Supreme Court for the entire nation, High Courts in the states, District Courts and the courts at local level. India has an integrated judiciary. It means the Supreme Court controls the judicial administration in the country. Its decisions are binding on all other courts of the country. It can take up any dispute

- Between citizens of the country;
- Between citizens and government;
- Between two or more state governments; and
- Between governments at the union and state level.

It is the highest court of appeal in civil and criminal cases. It can hear appeals against the decisions of the High Courts.

Independence of the judiciary means that it is not under the control of the legislature or the executive. The judges do not act on the direction of the government or according to the wishes of the party in power. That is why all modern democracies have courts that are independent of the legislature and the executive. India has achieved this. The judges of the Supreme Court and the High Courts are appointed by the President on the advice of the Prime Minister and in

www.apteachers.in

4.4 న్యాయ వ్యవస్థ

చివరిసారిగా తిరిగి మనము ఈ పాఠం ప్రారంభంలో చెప్పుకొన్న ఆఫీస్ మెమోరాండం యొక్క కథనాన్ని గుర్తు చేసుకుందాం. ఈసారి మనం కథను గుర్తుకు చేసుకోవడం కాదు, కథ ఎంత భిన్నంగా ఉంటుందో ఊహించండి. అందరూ అంగీకరించే తీర్పును సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చినందున కథ సంతృప్తికరంగా ముగిసిందని గుర్తుంచుకోండి. కింది పరిస్థితులలో ఏమి జరుగుతుందో ఊహించండి:

- దేశంలో సుప్రీంకోర్టు లాంటిదేమీ లేకుంటే.
- సుప్రీం కోర్టు ఉన్నప్పటికీ దానికి ప్రభుత్వం యొక్క చర్యలపై తీర్పు చెప్పే అధికారం లేకుంటే.
- దానికి అధికారం ఉన్నప్పటికీ అది ఇచ్చే న్యాయమైన తీర్పును ఎవరూ విశ్వసించకపోతే.
- అది న్యాయమైన తీర్పు ఇచ్చినప్పటికీ ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుపై అప్పీలు చేసిన వారు అంగీకరించకపోతే.

USలో బాగా రాజకీయ అనుభవం, అనుబంధాలు కలిగిన వారినే న్యాయమూర్తులుగా నియమించడం సర్వసాధారణం. 2005లో అధ్యక్షుడు బుష్ అమెరికా సుప్రీం కోర్టుకు నామినేషన్ చేయడానికి వివిధ అభ్యర్థులను పరిశీలిస్తున్నప్పుడు ఈ క్రింది కల్పిత ప్రకటన కనిపించింది. న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్రత గురించి ఈ వ్యంగ్య చిత్రం ఏమి తెలియజేస్తుంది? ఇటువంటి వ్యంగ్య చిత్రం మన దేశంలో ఎందుకు కనిపించవు? ఇది మన న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్రతకు నిదర్శనమా?

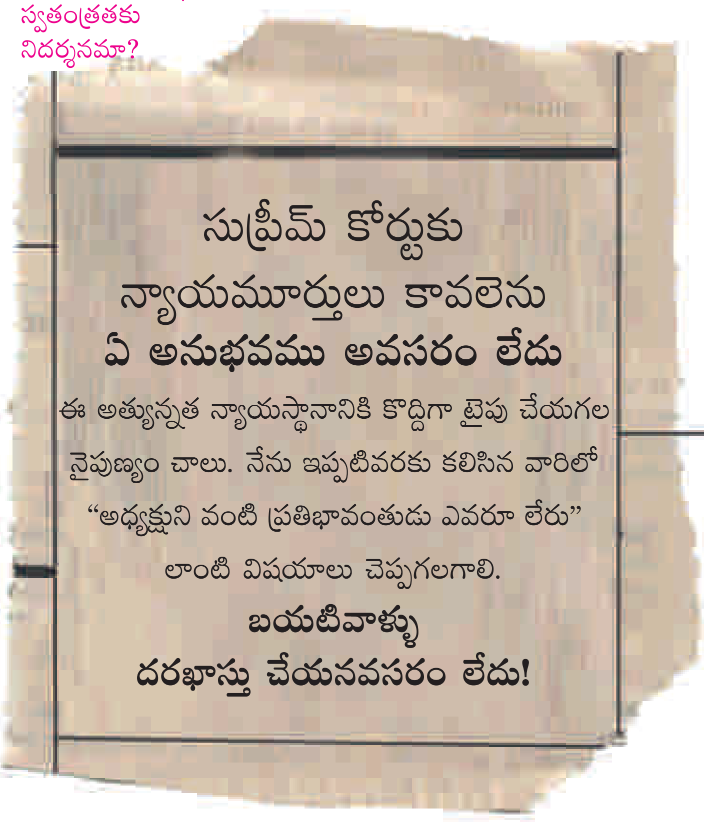

©M.E. Cohen, *National*, Cagle Cartoons Inc.

కృత్యము

హైకోర్టు లేదా సుప్రీంకోర్టులో ఏదైనా ప్రధాన కోర్టు కేసును గురించిన వార్తలను చూడండి. అసలు తీర్పు ఏమిటి? హైకోర్టు లేదా సుప్రీంకోర్టు తీర్పును ఏమైనా మార్చాయా? కారణం ఏమిటి?

అందుకే స్వతంత్రమైన, శక్తివంతమైన న్యాయ వ్యవస్థ ప్రజాస్వామ్యాలకు అవసరమని భావిస్తారు. దేశంలోని వివిధ స్థాయిలలో ఉన్న అన్ని న్యాయ స్థానాలను కలిపి న్యాయవ్యవస్థ అంటారు. మొత్తానికి సుప్రీంకోర్టు అనే అత్యున్నత న్యాయస్థానాన్ని, రాష్ట్రాలలో హైకోర్టులను, స్థానిక స్థాయిలో జిల్లా కోర్టులు, స్థానిక కోర్టులను భారతదేశ న్యాయవ్యవస్థ కలిగి ఉంది. భారతదేశం ఏకీకృత న్యాయ వ్యవస్థను కలిగిఉంది. అంటే దేశంలోని న్యాయ పరిపాలనను సుప్రీంకోర్టు నియంత్రిస్తుంది. దేశంలోని అన్ని ఇతర న్యాయస్థానాలు దాని నిర్ణయానికి కట్టుబడి ఉంటాయి. ఇది ఏ వివాదాన్ని అయినా విచారించవచ్చు.

- దేశ పౌరుల మధ్య
- పౌరులు, ప్రభుత్వం మధ్య
- రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రప్రభుత్వాల మధ్య.
- కేంద్ర, రాష్ట్ర స్థాయిలో ప్రభుత్వాల మధ్య.

సివిల్, క్రిమినల్ కేసుల విచారణలో ఇదే అత్యున్నత న్యాయస్థానం. ఇది హైకోర్టుల నిర్ణయాలపై అప్పీళ్లను విచారించవచ్చు.

న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్రత అంటే అది శాసన నిర్మాణశాఖ, కార్యనిర్వాహక శాఖ నియంత్రణలో ఉండదు. దీనినే స్వతంత్ర్య న్యాయవ్యవస్థ అంటారు. న్యాయమూర్తులు ప్రభుత్వ ఆదేశానుసారం లేదా అధికారంలో ఉన్న పార్టీ ఇష్టానుసారం పనిచేయరు. అందుచే అన్ని ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలు శాసన నిర్మాణ, కార్యనిర్వాహక శాఖలతో సంబంధం లేని స్వతంత్ర న్యాయస్థానాలను కలిగి ఉన్నాయి. భారతదేశంలో ఈ విధానం ఉంది. సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిని సంప్రదించి ప్రధానమంత్రి సలహా మేరకు రాష్ట్రపతి సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టు న్యాయమూర్తులను నియమిస్తారు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

consultation with the Chief Justice of the Supreme Court. In practice it now means that the senior judges of the Supreme Court select the new judges of the Supreme Court and the High Courts. There is very little scope for interference by the political executive. The senior most judge of the Supreme Court is usually appointed the Chief Justice. Once a person is appointed as judge of the Supreme Court or the High Court it is nearly impossible to remove him or her from that position. It is as difficult as removing the President of India. A judge can be removed only by an impeachment motion passed separately by two-thirds members of the two Houses of the Parliament. It has never happened in the history of Indian democracy.

The judiciary in India is also one of the most powerful in the world. The Supreme Court and the High Courts have the power to interpret the Constitution of the country. They can declare invalid any law of the legislature or the actions of the executive, whether at the Union level or at the state level, if they find such a law or action is against the Constitution. Thus they can determine the Constitutional validity of any legislation or action of the executive in the country, when it is challenged before them. This is known as the judicial review. The Supreme Court of India has also ruled that the core or basic principles of the Constitution cannot be changed by the Parliament.

The powers and the independence of the Indian judiciary allow it to act as the guardian of the Fundamental Rights. We shall see in the next chapter that the citizens have a right to approach the courts to seek remedy in case of any violation of their rights. In recent years the Courts have given several judgments and directives to protect public interest and human rights. Any one can approach the courts if public interest is hurt by the actions of government. This is called public interest litigation. The courts intervene to prevent the misuse of the government's power to make decisions. They check malpractices on the part of public officials. That is why the judiciary enjoys a high level of confidence among the people.

Why are people allowed to go to courts against the government's decisions?

CHECK YOUR PROGRESS

Give one reason each to argue that Indian judiciary is independent with respect to:

Appointment of judges: …

Removal of judges: …

Powers of the judiciary: …

The Chief Justice of India, Shri Justice J.S. Khehar administering the oath of the office of the President of India to Shri Ram Nath Kovind, at a swearing-in ceremony in the Central Hall of Parliament in New Delhi on 25 July 2017.

www.apteachers.in

దీని అర్థం వాస్తవంగా సుప్రీంకోర్టు యొక్క సీనియర్ న్యాయమూర్తులు సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టులకు నూతన న్యాయమూర్తులను ఎన్నుకుంటారు. ఎంపిక చేసే పద్ధతి అమలులో ఉంది. రాజకీయ కార్యనిర్వాహక వర్గం జోక్యం చేసుకునే అవకాశం చాలా తక్కువ. సుప్రీంకోర్టులో అత్యంత సీనియర్ న్యాయమూర్తిని సాధారణంగా ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నియమిస్తారు. ఒకవ్యక్తి సుప్రీంకోర్టు లేదా హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగా నియమితులైన తర్వాత అతన్ని లేదా ఆమెను ఆ పదవి నుండి తొలగించడం దాదాపు అసాధ్యం. ఈ విధానం భారత రాష్ట్రపతిని తొలగించడం ఎంతటి కష్టతరమో అంతటి కష్టతరం. పార్లమెంటు ఉభయ సభలలో మూడింట రెండు వంతుల సభ్యులు విడి విడిగా ఆమోదించిన అభిశంసన తీర్మానం ద్వారా మాత్రమే న్యాయమూర్తిని తొలగించవచ్చు. భారత ప్రజాస్వామ్య చరిత్రలో ఇలా ఎప్పుడూ జరగలేదు.

ప్రపంచంలోని అత్యంత శక్తివంతమైన న్యాయ వ్యవస్థలలో భారత న్యాయవ్యవస్థ కూడా ఒకటి. దేశ రాజ్యాంగాన్ని వ్యాఖ్యానించే అధికారం సుప్రీం కోర్టు, హైకోర్టులకు ఉంది. కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర స్థాయిలో శాసననిర్మాణశాఖ యొక్క ఏదైనా చట్టం లేదా కార్యనిర్వాహక శాఖ యొక్క ఏవైనా చర్యలు రాజ్యాంగ వ్యతిరేకమని వారు భావిస్తే వాటిని చెల్లనివిగా ప్రకటించవచ్చు. ఆ విధంగా దేశంలో గల ఒక చట్టం లేదా కార్యనిర్వాహక శాఖ చర్యను న్యాయస్థానాల ముందు సవాలు చేస్తే వాటి రాజ్యాంగబద్ధతను అవి నిర్ణయిస్తాయి. దానిని న్యాయ సమీక్ష అంటారు. రాజ్యాంగంలోని మౌలిక లేదా ప్రాథమిక సూత్రాలను పార్లమెంటు మార్చలేదని భారత సుప్రీంకోర్టు కూడా తీర్పు నిచ్చింది.

భారత న్యాయవ్యవస్థ యొక్క అధికారాలు, స్వతంత్రత ప్రాథమిక హక్కులకు సంరక్షకునిగా ఉండేట్టు దానిని మార్చాయి. పౌరులు తమ హక్కులకు ఏ భంగం వాటిల్లినా పౌరుడు వాటి పరిష్కారం కొరకు న్యాయస్థానాలను ఆశ్రయించే హక్కు ఉందని తదుపరి అధ్యాయంలో మనం చూద్దాం. ఇటీవలి సంవత్సరాలలో న్యాయస్థానాలు ప్రజా ప్రయోజనాలను, మానవ హక్కులను పరిరక్షించడానికి అనేక తీర్పులు, ఆదేశాలు ఇచ్చాయి. ప్రభుత్వ చర్యలవల్ల ప్రజా ప్రయోజనం దెబ్బతింటే ఎవరైనా న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించవచ్చు. దీనిని ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం అంటారు. నిర్ణయాలను తీసుకునేటప్పుడు ప్రభుత్వ అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయకుండా నిరోధించ డానికి కోర్టులు జోక్యం చేసుకుంటాయి. ప్రభుత్వ అధికారుల అవకతవకలను అవి అరికడతాయి. అందుకే న్యాయవ్యవస్థ ప్రజల్లో అధిక విశ్వాసాన్ని కలిగి ఉంది.

ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజలు న్యాయస్థానాలకు వెళ్ళడానికి ఎందుకు అనుమతిస్తారు?

భారతీయ న్యాయవ్యవస్థ కింది వాటికి సంబంధించి స్వతంత్రంగా ఉందని వాదించడానికి ఒక్కొక్కదానికి ఒక్కో కారణం ఇవ్వండి:

న్యాయమూర్తుల నియామకం...

న్యాయమూర్తుల తొలగింపు.....

న్యాయవ్యవస్థ అధికారాలు....

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

2017జూలై 25న న్యూఢిల్లీలోని పార్లమెంట్ సెంట్రల్ హాల్‌లో జరిగిన ప్రమాణస్వీకార వేడుకలో రాష్ట్రపతి శ్రీ రామ్ నాథ్ కోవింద్ గారిచే ప్రమాణస్వీకారం చేయిస్తున్న భారత సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ శ్రీ జె.ఎస్. ఖెహర్.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

GLOSSARY

Coalition government: A government formed by an alliance of two or more political parties, usually when no single party enjoys majority support of the members in a legislature.

Executive: A body of persons having authority to initiate major policies, make decisions and implement them on the basis of the Constitution and laws of the country.

Government: A set of institutions that have the power to make, implement and interpret laws so as to ensure an orderly life. In its broad sense, government administers and supervises over citizens and resources of a country.

Judiciary: An institution empowered to administer justice and provide a mechanism for the resolution of legal disputes. All the courts in the country are collectively referred to as judiciary.

Legislature: An assembly of people's representatives with the power to enact laws for a country. In addition to enacting laws, legislatures have authority to raise taxes and adopt the budget and other money bills.

Office Memorandum: A communication issued by an appropriate authority stating the policy or decision of the government.

Political Institution: A set of procedures for regulating the conduct of government and political life in the country.

Reservations: A policy that declares some positions in government employment and educational institutions 'reserved' for people and communities who have been discriminated against, are disadvantaged and backward.

State: Political association occupying a definite territory, having an organised government and possessing power to make domestic and foreign policies. Governments may change, but the state continues. In common speech, the terms country, nation and state are used as synonyms.

www.apteachers.in

exercises

1 If you are elected as the President of India which of the following decision can you take on your own?

- **a** Select the person you like as Prime Minister.
- **b** Dismiss a Prime Minister who has a majority in Lok Sabha.
- **c** Ask for reconsideration of a bill passed by both the Houses.
- **d** Nominate the leaders of your choice to the Council of Ministers.

2 Who among the following is a part of the political executive?

- **a** District Collector
- **b** Secretary of the Ministry of Home Affairs
- **c** Home Minister
- **d** Director General of Police

3 Which of the following statements about the judiciary is false?

- **a** Every law passed by the Parliament needs approval of the Supreme Court
- **b** Judiciary can strike down a law if it goes against the spirit of the Constitution
- **c** Judiciary is independent of the Executive
- **d** Any citizen can approach the courts if her rights are violated

పదకోశం

సంకీర్ణ ప్రభుత్వం: శాసనసభలో సాధారణంగా ఏ ఒక్క రాజకీయ పార్టీకి కూడా ప్రభుత్వ ఏర్పాటుకు సరిపడా మెజారిటీ సభ్యుల మద్దతు లేనప్పుడు రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాజకీయ పార్టీల కూటమితో ఏర్పడిన ప్రభుత్వం.

కార్యనిర్వహక శాఖ: రాజ్యాంగం, దేశ న్యాయ సూత్రాల ఆధారంగా ప్రధాన విధానాలను, నిర్ణయాలను తీసుకుని వాటిని అమలు చేసే అధికారం కలిగిన వ్యక్తుల సమూహము.

ప్రభుత్వం: క్రమబద్ధమైన జీవితాన్ని నిర్ధారించడం కోసం, చట్టాలను రూపొందించడానికి, అమలు చేయడానికి, వివరించడానికి అధికారం ఉన్న సంస్థల కూటమి. దాని విస్తృత అర్థంలో ఒక దేశంలో గల పౌరులు, వనరులపై ప్రభుత్వం నిర్వహణ, పర్యవేక్షణ చేస్తుంది.

న్యాయవ్యవస్థ: న్యాయాన్ని నిర్వహించడానికి, న్యాయపరమైన వివాదాల పరిష్కారానికి అవసరమైన యంత్రాంగాన్ని అందించడానికి అధికారం కలిగిన సంస్థ. దేశంలోని అన్ని కోర్టులను సమిష్టిగా న్యాయవ్యవస్థ అని సూచిస్తారు.

శాసన సభ: ఒక దేశానికి చట్టాలను రూపొందించే అధికారం కలిగిన ప్రజాప్రతినిధుల సభ. చట్టాలను రూపొందించడంతో పాటు, శాసనసభలకు పన్నులు పెంచడానికి, బడ్జెట్, ఇతర ద్రవ్య బిల్లులను ఆమోదించడానికి శాసనసభలకు అధికారం ఉంటుంది.

ఆఫీస్ మెమోరాండం: ప్రభుత్వ విధానం లేదా నిర్ణయాన్ని గూర్చి సంబంధిత అధికారి జారీ చేసే సమాచార పత్రం.

రాజకీయ సంస్థ: దేశంలో ప్రభుత్వ నిర్వహణను, రాజకీయ జీవితాన్ని నియంత్రించే విధానాల సముదాయం.

రిజర్వేషన్లు: వెనుకబడిన వారు, వివక్షకు గురైన వారు, ప్రతికూలతను ఎదుర్కొంటున్న ప్రజలు, సమూహాలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థలలో కొన్ని స్థానాలను 'ప్రత్యేకంగా' కేటాయించే విధానం.

రాజ్యం: ఒక నిర్దిష్ట భూభాగాన్ని ఆక్రమించిన రాజకీయ సంఘం. దీనిలో అంతర్గత, విదేశీ విధానాలపై నిర్ణయాలు తీసుకోగల వ్యవస్థీకృత ప్రభుత్వం ఉంటుంది. ప్రభుత్వాలు మారవచ్చు, కానీ రాజ్యం కొనసాగుతుంది. సాధారణ పరిభాషలో దేశం, జాతి, రాష్ట్రం అనేవి పర్యాయపదాలుగా ఉపయోగించ బడతాయి.

అభ్యాసాలు

1 మీరు భారత రాష్ట్రపతిగా ఎన్నికైనట్లయితే ఈ క్రింది వాటిలో మీరు స్వంతంగా ఏ నిర్ణయాన్ని తీసుకుంటారు?

ఎ) మీకు నచ్చిన వ్యక్తిని ప్రధానమంత్రిగా ఎంపిక చేయుట.

బి) లోక్ సభలో మెజారిటీ ఉన్న ప్రధానమంత్రిని తొలగించుట.

సి) ఉభయ సభలు ఆమోదించిన బిల్లును పునఃపరిశీలించమని కోరుట.

డి) మీకు నచ్చిన నాయకులను మంత్రి మండలికి నామినేట్ చేయుట.

2 కింది వారిలో రాజకీయ కార్యనిర్వహకవర్గంలో భాగం ఎవరు ?

ఎ) జిల్లా కలెక్టర్

బి) హోం మంత్రిత్వశాఖ కార్యదర్శి

సి) హోంమంత్రి

డి) డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్

3 న్యాయవ్యవస్థ గురించిన కింది ప్రకటనలలో ఏది తప్పు?

ఎ) పార్లమెంటు ఆమోదించిన ప్రతి చట్టానికి సుప్రీం ఆమోదం అవసరం.

బి) రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి విరుద్ధంగా ఉంటే అటువంటి చట్టాన్ని న్యాయవ్యవస్థ కొట్టివేయవచ్చు.

సి) న్యాయవ్యవస్థ కార్యనిర్వాహక శాఖ నుండి స్వతంత్రంగా ఉంటుంది.

డి) ఆమె హక్కులు ఉల్లంఘించబడితే ఏ పౌరుడైనా న్యాయస్థానాలను ఆశ్రయించవచ్చు

www.apteachers.in

www.apteachers.in

4 Which of the following institutions can make changes to an existing law of the country?

- **a** The Supreme Court
- **b** The President
- **c** The Prime Minister
- **d** The Parliament

5 Match the ministry with the news that the ministry may have released:

a	A new policy is being made to increase the jute exports from the country.	**i**	Ministry of Defence
b	Telephone services will be made more accessible to rural areas.	**ii**	Ministry of Agriculture, Food and Public Distribution
c	The price of rice and wheat sold under the Public Distribution System will go down.	**iii**	Ministry of Health
d	A pulse polio campaign will be launched.	**iv**	Ministry of Commerce and Industry
e	The allowances of the soldiers posted on high altitudes will be increased.	**v**	Ministry of Communications and Information Technology

6 Of all the institutions that we have studied in this chapter, name the one that exercises the powers on each of the following matters.

- **a** Decision on allocation of money for developing infrastructure like roads, irrigation etc. and different welfare activities for the citizens
- **b** Considers the recommendation of a Committee on a law to regulate the stock exchange
- **c** Decides on a legal dispute between two state governments
- **d** Implements the decision to provide relief for the victims of an earthquake.

7 Why is the Prime Minister in India not directly elected by the people? Choose the most appropriate answer and give reasons for your choice.

- **a** In a Parliamentary democracy only the leader of the majority party in the Lok Sabha can become the Prime Minister.
- **b** Lok Sabha can remove the Prime Minister and the Council of Ministers even before the expiry of their term.
- **c** Since the Prime Minister is appointed by the President there is no need for it.
- **d** Direct election of the Prime Minister will involve lot of expenditure on election.

8 Three friends went to watch a film that showed the hero becoming Chief Minister for a day and making big changes in the state. Imran said this is what the country needs. Rizwan said this kind of a personal

www.apteachers.in

exercises

4 దేశంలో అమలులో ఉన్న చట్టానికి కింది వాటిలో ఏ సంస్థ మార్పులు చేయగలదు ?

ఎ) సుప్రీం కోర్టు

బి) రాష్ట్రపతి

సి) ప్రధాన మంత్రి

డి) పార్లమెంట్

5 మంత్రిత్వ శాఖ విడుదల చేసిన సమాచారం ఆధారంగా మంత్రిత్వ శాఖను సరిపోల్చండి:

ఎ) దేశ జనపనార ఎగుమతులను పెంచడానికి నూతన విధానం రూపొందించబడింది.	i	రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ
బి) టెలిఫోన్ సేవలు గ్రామీణ ప్రాంతాలకు మరింత అందుబాటులోకి తీసుకురాబడతాయి	ii	వ్యవసాయ, ఆహార మరియు ప్రజాపంపిణీ శాఖ
సి) ప్రజా పంపిణీ విధానంలో విక్రయించే బియ్యం, గోధుమల ధరలు తగ్గనున్నాయి.	iii	ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ
డి) పల్స్ పోలియో ప్రచారాన్ని ప్రారంభించనున్నారు.	iv	వాణిజ్యం, పరిశ్రమల శాఖ
ఇ) ఎత్తైన ప్రదేశాలలో నియమించబడిన సైనికుల భత్యాలు పెంచబడతాయి.	v	సాంకేతిక సమాచార ప్రసార శాఖ

6 ఈ అధ్యాయంలో మనం అధ్యయనం చేసిన అన్ని సంస్థలలో క్రింది విషయాలలో ప్రతీ అంశంపై అధికారాలను చెలాయించే సంస్థల పేర్లు పేర్కొనండి.

ఎ) రోడ్లు, నీటిపారుదల మొదలైన మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి, పౌరుల కోసం వివిధ సంక్షేమ కార్యకలాపాలకు నిధుల కేటాయింపుపై నిర్ణయం.

బి) స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజ్‌ని నియంత్రించడానికి గల చట్టంపై కమిటీ సిఫార్సును పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది.

సి) రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య చట్టపరమైన వివాదంపై నిర్ణయం తీసుకుంటుంది.

డి) భూకంప బాధితులకు ఉపశమనం కల్పించే నిర్ణయాన్ని అమలు చేస్తుంది.

7 భారతదేశంలో ప్రధానమంత్రిని ప్రజలు నేరుగా ఎందుకు ఎన్నుకోరు? సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి, మీ ఎంపికకు కారణాలను తెలియజేయండి.

ఎ) పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో లోక్‌సభలో మెజారిటీ ఉన్న పార్టీనాయకుడు మాత్రమే ప్రధానమంత్రి కాగలరు.

బి) ప్రధానమంత్రి, మంత్రిమండలిని వారి పదవీకాలం ముగియకముందే లోకసభ తొలగించగలదు.

సి) ప్రధానమంత్రిని రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు కాబట్టి దాని అవసరం ఏదీ లేదు.

డి) ప్రధానమంత్రిని ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోవడంలో ఎన్నికలపై చాలా ఖర్చు అవుతుంది.

8 హీరో ఒక్కరోజు ముఖ్యమంత్రి అయి రాష్ట్రంలో పెను మార్పులు చేర్పులు చేసిన సినిమాను చూడటానికి ముగ్గురు స్నేహితులు వెళ్లారు. దేశానికి ఇలా చేయడం అవసరమని ఇమ్రాన్ అన్నాడు. సంస్థలు లేని ఇటువంటి వ్యక్తిగత పాలన ప్రమాదకరమని రిజ్వాన్ అన్నాడు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

exercises

rule without institutions is dangerous. Shankar said all this is a fantasy. No minister can do anything in one day. What would be your reaction to such a film?

9 A teacher was making preparations for a mock parliament. She called two students to act as leaders of two political parties. She gave them an option: Each one could choose to have a majority either in the mock Lok Sabha or in the mock Rajya Sabha. If this choice was given to you, which one would you choose and why?

10 After reading the example of the reservation order, three students had different reactions about the role of the judiciary. Which view, according to you, is a correct reading of the role of judiciary?

- **a** Srinivas argues that since the Supreme Court agreed with the government, it is not independent.
- **b** Anjaiah says that judiciary is independent because it could have given a verdict against the government order. The Supreme Court did direct the government to modify it.
- **c** Vijaya thinks that the judiciary is neither independent nor conformist, but acts as a mediator between opposing parties. The court struck a good balance between those who supported and those who opposed the order.

www.apteachers.in

Collect newspapers for the last one week and classify the news related to the working of any of the institutions discussed in this chapter into four groups:

- Working of the **legislatures**
- Working of the **political executive**
- Working of the **civil services**
- Working of the **judiciary**

అభ్యాసాలు

ఇదంతా కల్పితగాథ అని శంకర్ అన్నాడు. ఒక్క రోజులో ఏ మంత్రి ఏమీ చేయలేరు. అలాంటి సినిమాపై మీ స్పందన ఎలా ఉంటుంది?

9 మాదిరి పార్లమెంట్ నిర్వహణ కోసం ఒక ఉపాధ్యాయురాలు సన్నాహాలు చేస్తున్నారు. రెండు రాజకీయ పార్టీలకు నేతలుగా వ్యవహరించాలని ఇద్దరు విద్యార్థులకు చెప్పారు. ఆమె వారికి ఒక ఎంపికను ఇచ్చారు. ప్రతి ఒక్కరూ మాదిరి లోక్‌సభలో లేదా మాదిరి రాజ్యసభలో మెజారిటీ కలిగి ఉన్న నాయకుడుగా ఉండవచ్చు. ఈ ఎంపిక మీకు ఇచ్చినట్లయితే మీరు దేనిని ఎంచుకుంటారు, ఎందుకు?

10 రిజర్వేషన్ ఆదేశం యొక్క ఉదాహరణను చదివిన తర్వాత ముగ్గురు విద్యార్థులు న్యాయవ్యవస్థ పాత్ర గురించి భిన్నమైన ప్రతిస్పందనలను కలిగి ఉన్నారు. మీ అభిప్రాయం ప్రకారం న్యాయవ్యవస్థ పాత్ర గురించి సరైన అభిప్రాయం ఏది?

ఎ) సుప్రీంకోర్టు ప్రభుత్వంతో ఏకీభవిస్తుంది కావున అది స్వతంత్రమైనది కాదని శ్రీనివాస్ వాదించాడు.

బి) అంజయ్య మాట్లాడుతూ న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్రంగా ఉందని, ఎందుకంటే ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా న్యాయవ్యవస్థ తీర్పు ఇవ్వవచ్చు. కాబట్టి అది స్వతంత్రంగా ఉందని అంజయ్య చెప్పాడు. దీనిని సవరించాలని సుప్రీంకోర్టు ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించింది.

సి) న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్రమైనది లేదా అనుకూలమైనది కాదు, కానీ విభేదిస్తున్న రెండు వర్గాలకు మధ్యవర్తిగా వ్యవహరిస్తుంది. ఈ ఉత్తర్వును సమర్థించిన వారికి, వ్యతిరేకించిన వారికి మధ్య న్యాయస్థానం మంచి సమతూకం పాటించిందని విజయ అభిప్రాయపడింది.

గత వారం రోజుల వార్తాపత్రికలను సేకరించి, ఈ అధ్యాయంలో చర్చించిన ఏదైనా సంస్థల పనికి సంబంధించిన వార్తలను నాలుగు విభాగాలుగా వర్గీకరించండి.:

- **శాసన నిర్మాణ శాఖ** పనితీరు
- **రాజకీయ కార్యనిర్వాహక వర్గం** పనితీరు
- **ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల** పనితీరు
- **న్యాయవ్యవస్థ** పనితీరు

www.apteachers.in

www.apteachers.in

CHAPTER 5

DEMOCRATIC RIGHTS

www.apteachers.in

Overview

In the previous two chapters we have looked at two major elements of a democratic government. In Chapter 3 we saw how a democratic government has to be periodically elected by the people in a free and fair manner. In Chapter 4 we learnt that a democracy must be based on institutions that follow certain rules and procedures. These elements are necessary but not sufficient for a democracy. Elections and institutions need to be combined with a third element – enjoyment of rights – to make a government democratic. Even the most properly elected rulers working through the established institutional process must learn not to cross some limits. Citizens' democratic rights set those limits in a democracy.

This is what we take up in this final chapter of the book. We begin by discussing some real life cases to imagine what it means to live without rights. This leads to a discussion on what we mean by rights and why do we need them. As in the previous chapters, the general discussion is followed by a focus on India. We discuss one by one the Fundamental Rights in the Indian Constitution. Then we turn to how these rights can be used by ordinary citizens. Who will protect and enforce them? Finally we take a look at how the scope of rights has been expanding.

Q8R6M8

అధ్యాయం - 5

ప్రజాస్వామ్య హక్కులు

www.apteachers.in

అవలోకనం

గత రెండు అధ్యాయాలలో మనం ప్రజాస్వామ్యం యొక్క రెండు ప్రధాన అంశాలను పరిశీలించాము. మూడవ అధ్యాయంలో మనం ఒక ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం కాలానుగుణంగా ప్రజలచే స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా ఎలా ఎన్నుకోబడాలో చూశాము. నాల్గవ అధ్యాయంలో ప్రజాస్వామ్యం కొన్ని నియమాలు, విధానాలను అనుసరించే సంస్థలపై ఆధారపడి ఉండాలని తెలుసుకున్నాము. ప్రజాస్వామ్యానికి ఈ అంశాలు అవసరమే కానీ అవి సరిపోవు. ఒక ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామ్యయుతమైనది కావాలంటే ఎన్నికలు, సంస్థలను మూడవ అంశమైన 'హక్కులను అనుభవించడంతో' అనుసంధానం చేయాలి. ప్రజాస్వామ్యంలో పౌరుల ప్రజాస్వామ్య హక్కులు ఆ పరిమితులను నిర్దేశిస్తాయి.

దీనినే ఈ పుస్తకం చివరి అధ్యాయంలో మనం తీసుకుంటున్నాం. హక్కులు లేకుండా జీవించడం అంటే ఏమిటో ఊహించుకోవడానికి మనం కొన్ని నిజ జీవిత సన్నివేశాలను చర్చించడం ద్వారా ప్రారంభిస్తాము. ఇది హక్కులు అంటే ఏమిటి, మనకు అవి ఎందుకు అవసరం అనే చర్చకు దారి తీస్తుంది. మునుపటి అధ్యాయాలలోవలె, సాధారణ చర్చ తరువాత భారతదేశంపై దృష్టి కేంద్రీకరించబడుతుంది. భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులను ఒక్కొక్కటిగా చర్చిస్తాం. ఈ హక్కులను సాధారణ పౌరుడు ఎలా ఉపయోగించుకోవచ్చో అప్పుడు మనం చర్చిస్తాము. వాటిని ఎవరు రక్షించి అమలు చేస్తారు? చివరగా, హక్కుల పరిధి ఎలా విస్తరిస్తున్నదో మనం పరిశీలిస్తాము.

www.apteachers.in

5.1 Life without Rights

In this book we have mentioned rights again and again. If you remember, we have discussed rights in each of the four preceding chapters. Can you fill in the blanks by recalling the rights dimension in each chapter?

Chapter 1: A comprehensive definition of democracy includes …

Chapter 2: Our Constitution makers believed that fundamental rights were quite central to the Constitution because …

Chapter 3: Every adult citizen of India has the right to … and to be …

Chapter 4: If a law is against the Constitution, every citizen has the right to approach …

Let us now begin with three examples of what it means to live in the absence of rights.

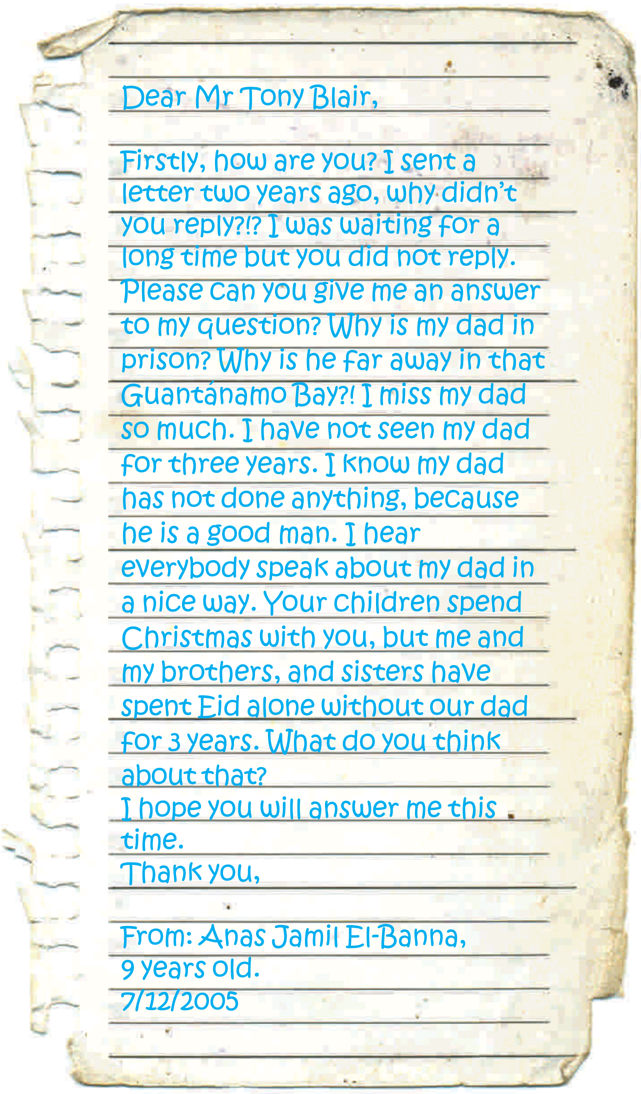

Dear Mr Tony Blair,

Firstly, how are you? I sent a letter two years ago, why didn't you reply?!? I was waiting for a long time but you did not reply. Please can you give me an answer to my question? Why is my dad in prison? Why is he far away in that Guantánamo Bay?! I miss my dad so much. I have not seen my dad for three years. I know my dad has not done anything, because he is a good man. I hear everybody speak about my dad in a nice way. Your children spend Christmas with you, but me and my brothers, and sisters have spent Eid alone without our dad for 3 years. What do you think about that?
I hope you will answer me this time.
Thank you,

From: Anas Jamil El-Banna,
9 years old.
7/12/2005

Prison in Guantanamo Bay

About 600 people were secretly picked up by the US forces from all over the world and put in a prison in Guantanamo Bay, an area near Cuba controlled by Amercian Navy. Anas's father, Jamil El-Banna, was among them. The American government said that they were enemies of the US and linked to the attack on New York on 11 September 2001. In most cases the governments of their countries were not asked or even informed about their imprisonment. Like other prisoners, El-Banna's family got to know that he was in that prison only through the media. Families of prisoners, media or even UN representatives were not allowed to meet them. The US army arrested them, interrogated them and decided whether to keep them there or not. There was no trial before any magistrate in the US. Nor could these prisoners approach courts in their own country.

Amnesty International, an international human rights organisation, collected information on the condition of the prisoners in Guantanamo Bay and reported that the prisoners were being tortured in ways that violated the US laws. They

www.apteachers.in

5.1 హక్కులు లేని జీవితం

ఈ పుస్తకంలో మనం హక్కుల గురించి పదే పదే చెప్పాము. మీకు గుర్తున్నట్లయితే, మనం గత నాలుగు అధ్యాయాలలో హక్కుల గురించి చర్చించాం. ప్రతి అధ్యాయంలోని హక్కుల కోణాన్ని గుర్తుచేసుకుంటూ ఈ క్రింది ఖాళీలను పూరించగలవా?

అధ్యాయం 1: ప్రజాస్వామ్యపు సమగ్ర నిర్వచనంలో ఇమిడి ఉంటుంది.

అధ్యాయం 2: ప్రాథమిక హక్కులు రాజ్యాంగానికి చాలా ప్రముఖమైనవని రాజ్యాంగ నిర్మాతలు విశ్వసించారు. ఎందుకంటే......

అధ్యాయం 3 : ప్రతి భారత వయోజన పౌరునికి ....హక్కు ఉంది.....లా ఉండాలి.

అధ్యాయం 4 : ఒక చట్టం రాజ్యాంగానికి వ్యతిరేకంగా ఉంటే ప్రతి పౌరుడు....ను ఆశ్రయించే హక్కు ఉంది.

హక్కులు లేకుండా జీవించడమంటే ఏమిటో మూడు ఉదాహరణలతో ప్రారంభిద్దాం.

గ్వాంటనామో బే లోని చెరసాల

గ్వాంటనామో బే అమెరికా నౌకాదళ నియంత్రణలో ఉన్న ప్రదేశము. ఇది క్యూబా దేశానికి దగ్గరలో ఉంది. అమెరికా సైన్యం ప్రపంచం మొత్తం నుండి సుమారు 600 మందిని రహస్యంగా తీసుకుని వచ్చి ఈ గ్యాంటనామో బే లోని చెఱసాలలో ఉంచింది. అనాస్ అనే బాలిక తండ్రియైన జమిల్ ఎల్‌బన్నా ఆ ఖైదీలలో ఒకడు. వారు అమెరికా శత్రువులని, 2001 సెప్టెంబర్ 11 న్యూయార్క్ దాడితో వారికి సంబంధం ఉన్నదని అమెరికా ప్రభుత్వం పేర్కొంది. చాలా సందర్భాలలో వారి నిర్బంధం గురించి వారి ప్రభుత్వాలను సంప్రదించ లేదు, కనీసం వారికి తెలియజేయనూ లేదు. ఇతర ఖైదీల లాగ అతడు జైలులో ఉన్నట్లు ఎల్‌బన్నా కుటుంబానికి కేవలం ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారానే తెలిసింది. ఖైదీల కుటుంబాలకు గానీ, ప్రసార మాధ్యమాలకు గానీ, కనీసం ఐక్యరాజ్య సమితి ప్రతినిధులకు గానీ వారిని కలవడానికి అనుమతించలేదు. అమెరికా సైన్యం వారిని అరెస్టు చేసింది, విచారించింది, వారిని అక్కడ ఉంచాలా వద్దా అని నిర్ణయించింది. అమెరికాలోని ఏ మెజిస్ట్రేట్ ముందు విచారణ జరగలేదు. ఈ ఖైదీలు వారి దేశంలోని కోర్టులను కూడా ఆశ్రయించలేరు.

అమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ అనే అంతర్జాతీయ మానవహక్కుల సంస్థ గ్వాంటనామో బే లోని ఖైదీల స్థితి గతుల గురించి సమాచారాన్ని సేకరించింది. ఈ ఖైదీలను బాధిస్తున్న పద్ధతులు అమెరికా చట్టాలను కూడా అతిక్రమిస్తున్నాయని నివేదించింది.

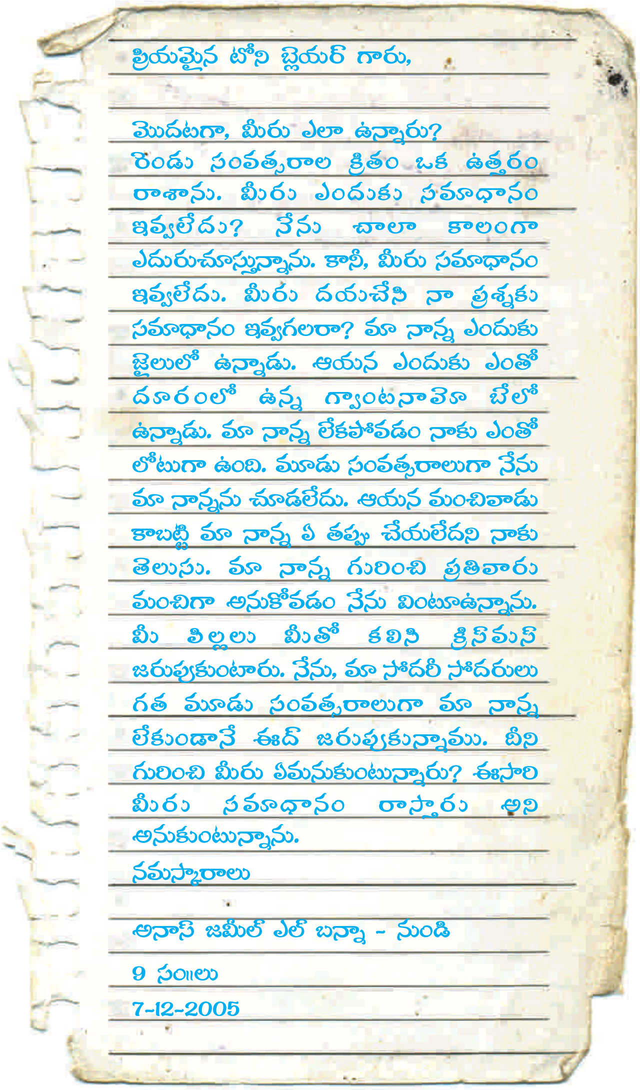
ప్రియమైన టోని బ్లెయర్ గారు,

మొదటగా, మీరు ఎలా ఉన్నారు? రెండు సంవత్సరాల క్రితం ఒక ఉత్తరం రాశాను. మీరు ఎందుకు సమాధానం ఇవ్వలేదు? నేను చాలా కాలంగా ఎదురుచూస్తున్నాను. కానీ, మీరు సమాధానం ఇవ్వలేదు. మీరు దయచేసి నా ప్రశ్నకు సమాధానం ఇవ్వగలరా? మా నాన్న ఎందుకు జైలులో ఉన్నాడు. ఆయన ఎందుకు ఎంతో దూరంలో ఉన్న గ్వాంటనామో బేలో ఉన్నాడు. మా నాన్న లేకపోవడం నాకు ఎంతో లోటుగా ఉంది. మూడు సంవత్సరాలుగా నేను మా నాన్నను చూడలేదు. ఆయన మంచివాడు కాబట్టి మా నాన్న ఏ తప్పు చేయలేదని నాకు తెలుసు. మా నాన్న గురించి ప్రతివారు మంచిగా అనుకోవడం నేను వింటూఉన్నాను. మీ పిల్లలు మీతో కలిసి క్రిస్మస్ జరుపుకుంటారు. నేను, మా సోదరీ సోదరులు గత మూడు సంవత్సరాలుగా మా నాన్న లేకుండానే ఈద్ జరుపుకున్నాము. దీని గురించి మీరు ఏమనుకుంటున్నారు? ఈసారి మీరు సమాధానం రాస్తారు అని అనుకుంటున్నాను.

నమస్కారాలు

అనాస్ జమీల్ ఎల్ బన్నా - నుండి

9 సం॥లు

7-12-2005

www.apteachers.in

www.apteachers.in

were being denied the treatment that even prisoners of war must get as per international treaties. Many prisoners had tried protesting against these conditions by going on a hunger strike. Prisoners were not released even after they were officially declared not guilty. An independent inquiry by the UN supported these findings. The UN Secretary General said the prison in Guantanamo Bay should be closed down. The US government refused to accept these pleas.

Citizens' Rights in Saudi Arabia

The case of Guantanamo Bay looks like an exception, for it involves the government of one country denying rights to citizens of another country. Let us therefore look at the case of Saudi Arabia and the position of the citizens with regard to their government. Consider these facts:

- The country is ruled by a hereditary king and the people have no role in electing or changing their rulers.
- The king selects the legislature as well as the executive. He appoints the judges and can change any of their decisions.
- Citizens cannot form political parties or any political organisations. Media cannot report anything that the monarch does not like.
- There is no freedom of religion. Every citizen is required to be Muslim. Non-Muslim residents can follow their religion in private, but not in public.
- Women are subjected to many public restrictions. The testimony of one man is considered equal to that of two women.

This is true not just of Saudi Arabia. There are many countries in the world where several of these conditions exist.

Ethnic massacre in Kosovo

You might think that this is possible in an absolute monarchy but not in countries which choose their rulers. Just consider this story from Kosovo. This was a province of Yugoslavia before its split. In this province the population was overwhelmingly ethnic Albanian. But in the entire country, Serbs were in majority. A narrow minded Serb nationalist Milosevic (pronounced Miloshevich) had won the election. His government was very hostile to the Kosovo Albanians. He wanted the Serbs to dominate the country. Many Serb leaders thought that Ethnic minorities like Albanians should either leave the country or accept the dominance of the Serbs.

This is what happened to an Albanian family in a town in Kosovo in April 1999:

"74-year-old Batisha Hoxha was sitting in her kitchen with her 77-year–old husband, Izet, staying warm by the stove. They had heard explosions but did not realise that Serbian troops had already entered the town. The next thing she knew, five or six soldiers had burst through the front door and were demanding "*Where are your children?*"

"*... they shot Izet three times in the chest*" recalled Batisha. With her husband dying before her, the soldiers pulled the wedding ring off her finger and told her to get out. "*I was not even outside the gate when they burned the house*" ... She was standing on the street in the rain with no house, no husband, no possessions but the clothes she was wearing."

This news report was typical of what happened to thousands of Albanians in that period. Do

If you were a Serb, would you support what Milosevic did in Kosovo? Do you think his project of establishing Serb dominance was good for the Serbs?

www.apteachers.in

అంతర్జాతీయ ఒప్పందాల ప్రకారం యుద్ధ ఖైదీలకు లభించవలసిన చికిత్స కూడా వారికి నిరాకరించబడింది. అనేక మంది ఖైదీలు ఈ పరిస్థితులకు వ్యతిరేకంగా నిరాహార దీక్ష చేయడం ద్వారా తమ నిరసనను వ్యక్తం చేశారు. ఖైదీలను నిర్దోషులుగా ప్రకటించిన తర్వాత కూడా వారిని విడుదల చేయలేదు. ఐక్యరాజ్యసమితి స్వతంత్ర విచారణ ఈ ఫలితాలకు మద్దతు ఇచ్చింది. గ్వాంటనామో బే లోని చెరసాలను మూసివేయాలని ఐకరాజ్య సమితి సెక్రెటరీ జనరల్ చెప్పారు. ఈ అభ్యర్ధనలను అంగీకరించడానికి అమెరికా ప్రభుత్వం నిరాకరించింది.

సౌదీఅరేబియాలో పౌరుల హక్కులు

గ్వాంటనామో బే కేసు ఒక మినహాయింపుగా కనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే ఒక దేశ ప్రభుత్వం మరొక దేశ పౌరులకు హక్కులను నిరాకరిస్తుంది. సౌదీ అరేబియా విషయాన్ని పరిశీలిద్దాం. ఆ దేశ ప్రభుత్వానికి, పౌరులకు గల సంబంధాలను పరిశీలిద్దాం.

ఈ క్రింది వాస్తవాలను పరిశీలిద్దాం :

- దేశం వంశపారంపర్య రాజుచే పాలించబడుతున్నది. ప్రజలకు తమ పాలకులను ఎన్నుకోవడంలో గాని, మార్చడంలో గానీ ఏ విధమైన పాత్ర లేదు.
- రాజు శాసనసభను, కార్యనిర్వాహక వర్గాన్ని కూడా ఎంపిక చేస్తాడు. నాయమూర్తులను కూడా ఎంపిక చేస్తాడు, వారి ఏ నిర్ణయాలనైనా మార్చగలడు.
- పౌరులు రాజకీయ పార్టీలు లేదా రాజకీయ సంస్థలను ఏర్పాటు చేయలేరు. చక్రవర్తికి నచ్చని విషయాలను మీడియా ప్రసారం చేయలేదు.
- మతస్వేచ్ఛ లేదు. ప్రతి పౌరుడు ముస్లింగా ఉండాల్సిన అవసరం ఉంది. ముస్లిమేతర నివాసులు తమ మతాన్ని బహిరంగంగా అనుసరించ లేరు. ప్రైవేట్‌గా అనుసరించవచ్చు.
- మహిళలు బహిరంగ ప్రదేశాలలో ఎన్నో ఆంక్షలను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఇద్దరు మహిళల సాక్ష్యం ఒక పురుషుడి సాక్ష్యంతో సమానంగా పరిగణింప బడుతుంది.

ఇది సౌదీ అరేబియాలోనే కాదు. ఇలాంటి అనేక పరిస్థితులు ప్రపంచంలోని అనేక దేశాలలో ఉన్నాయి.

కొసావోలో జాతి మారణ హోమం

ఇది సంపూర్ణ రాచరికంలో సాధ్యమని, కానీ తమ పాలకులను తాము ఎన్నుకునే దేశాలలో ఇది సాధ్యం కాదని అనుకోవచ్చు. కొసావోలోని ఈ కథనాన్ని పరిశీలించండి. విడిపోవడానికి ముందు ఇది యుగోస్లావియా ప్రావిన్స్ లోని ఒక ప్రాంతం. ఈ ప్రాంత జనాభాలో అధిక సంఖ్యలో అల్బేనియన్ జాతి వారు ఉండేవారు. కానీ దేశం మొత్తంలో సెర్బ్‌లు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నారు. సంకుచిత మనస్తత్వం కలిగిన సెర్బ్‌జాతీయవాది మిలోసెవిక్ (మిలోషెవిచ్ అని ఉచ్ఛరిస్తారు) ఎన్నికలలో విజయం సాధించాడు. అతని ప్రభుత్వం కొసావో అల్బేనియన్‌లపై శత్రుత్వం వహించింది. దేశంలో సెర్బ్‌లు ఆధిపత్యం చెలాయించాలని అతడు అనుకున్నాడు. జాతిపరంగా అల్పసంఖ్యాకులైన అల్బేనియన్లు వంటివారు దేశాన్నైనా విడిచి పెట్టాలి లేదా సెర్బ్‌ల ఆధిపత్యాన్నైనా అంగీకారించాలని చాలామంది సెర్బ్ నాయకులు భావించారు.

ఏప్రిల్1999లో కొసావోలోని ఒక పట్టణంలోని అల్బేనియన్ కుటుంబానికి ఇలా జరిగింది.

"74 సంవత్సరాల వయస్సు కలిగిన బతిషా హోక్షా చలి కాచుకుంటూ తన 77సంవత్సరాల భర్త ఇజెట్‌తో కలిసి తనవంటగదిలో పొయ్యిదగ్గర కూర్చొని ఉంది. వారు పేలుడు శబ్దాలు విన్నారు. కానీ సెర్బియా దళాలు అప్పటికే పట్టణంలోకి ప్రవేశించాయని వారు గ్రహించలేదు. ఆమెకు తెలిసిన తదుపరి విషయం ఏమిటంటే ఐదు, ఆరుగురు సైనికులు ముందుతలుపులు పగలగొట్టి "మీపిల్లలు ఎక్కడఉన్నారు" అని గద్దించారు?... వారు ఇజెట్ ఛాతీ పై మూడుసార్లు కాల్చారు"అని బతిషా గుర్తు చేసుకున్నారు. ఆమె భర్త ఆమెకంటే ముందే చనిపోయినందున సైనికులు ఆమె వేలికి ఉన్న ఉంగరాన్ని లాక్కుని ఆమెను బయటికి పొమ్మన్నారు. "నేను గేటు దాటకముందే ఇంటిని తగులబెట్టారు"..... ఆమె వర్షంలో ఇల్లు లేకుండా, భర్త లేకుండా, ఏ వస్తువు తనకు లేకుండా, కట్టు బట్టలతో వీధిలో నిలబడి ఉంది.

ఆకాలంలో వేలాది మంది అల్బేనియన్లకు ఏమి జరిగిందో తెలియజేసే ఒక సరియైన వార్తా నివేదికకు ఇది ఒక నమూనా.

నీవు సెర్బ్ అయినట్లయితే మిలోసోవిక్ కొసావోలో చేసిన దానిని సమర్థిస్తావా? సెర్బ్ ఆధిపత్యాన్ని స్థాపించే అతని చర్య సెర్బ్‌లకు మంచిదని నీవు భావిస్తున్నావా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

remember that this massacre was being carried out by the army of their own country, working under the direction of a leader who came to power through democratic elections. This was one of the worst instances of killings based on ethnic prejudices in recent times. Finally several other countries intervened to stop this massacre. Milosevic lost power and was tried by the International Court of Justice for crimes against humanity.

ACTIVITY

- Write a letter to Anas Jamil in UK, describing your reactions after reading his letter to Tony Blair.
- Write a letter from Batisha in Kosovo to a woman who faced a similar situation in India.
- Write a memorandum on behalf of women in Saudi Arabia to the Secretary General of the United Nations.

CHECK YOUR PROGRESS

For each of the three cases of life without rights, mention an example from India. These could include the following:

- Newspaper reports on custodial violence.
- Newspaper reports on force-feeding of prisoners who go on hunger strike.
- Ethnic massacre in any part of our country.
- Reports regarding unequal treatment of women.

List the **similarities** and **differences** between the earlier case and the Indian example. It is not necessary that for each of these cases you must find an exact Indian parallel.

www.apteachers.in

5.2 Rights in a democracy

Think of all the examples that we have discussed so far. Think of the victims in each example: the prisoners in Guantanamo Bay, women in Saudi Arabia, Albanians in Kosovo. If you were in their position, what would you have wished? If you could, what would you do to ensure that such things do not happen to anyone?

You would perhaps desire a system where security, dignity and fair play are assured to everyone. You might want, for example, that no one should be arrested without proper reason and information. And if someone is arrested, he or she should have a fair chance to defend themselves. You might agree that such assurance cannot apply to everything. One has to be reasonable in what one expects and demands of everyone else, for one has to grant the same to everyone. But you might insist that the assurance does not remain on paper, that there is someone to enforce these assurances, that those who violate these are punished. In other words, you might want a system where at least a minimum is guaranteed to everyone – powerful or weak, rich or poor, majority or minority. This is the spirit behind thinking about rights.

What are rights?

Rights are claims of a person over other fellow beings, over the society and over the government. All of us

ప్రజాస్వామ్య పద్దతిలో ఎన్నికై అధికారంలోకి వచ్చిన నాయకుని ఆధ్వర్యంలో పనిచేస్తున్న వారి స్వంత దేశసైన్యం ఈ మారణకాండను నిర్వహించిందని గుర్తుంచుకోండి. జాతివివక్ష ఆధారంగా జరిగిన హత్యలలో ఇది అత్యంత దారుణమైన సంఘటన. చివరకు ఈ మారణకాండను ఆపడానికి అనేక ఇతర దేశాలు జోక్యం చేసుకున్నాయి. మిలోసేవిక్ అధికారం కోల్పోయాడు. మానవత్వానికి వ్యతిరేకంగా చేసిన నేరాలకు గాను అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం ద్వారా విచారణ చేసారు.

కృత్యము

- టోనీబ్లేయిర్‌కి రాసిన లేఖను చదివిన తర్వాత మీ స్పందనను వివరిస్తూ యూకేలోని అనాస్ జమీల్‌కు లేఖ రాయండి?
- భారతదేశంలో ఇలాంటి పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్న ఒక మహిళకు కొసావోలోని బతిషా నుండి ఒక లేఖ రాయండి?
- ఐక్యరాజ్యసమితి సెక్రెటరీ జనరల్‌కు సౌదీ అరేబియాలోని మహిళల తరుపున విజ్ఞాపన పత్రం రాయండి?

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

హక్కులు లేని జీవితం యొక్క మూడు సందర్భాలలో ప్రతి దానికి భారత దేశం నుండి ఒక ఉదాహరణను పేర్కొనండి, ఇందులోఈ క్రిందివి కూడా ఉండవచ్చు.

- కస్టడీహింస పై వార్తాపత్రిక నివేదికలు.
- నిరాహారదీక్ష చేసే ఖైదీలకు బలవంతంగా ఆహారం ఇవ్వడంపై వార్తా పత్రిక నివేదికలు.
- మనదేశంలోని ఏ ప్రాంతంలోనైనా జరిగిన జాతిమారణ హోమం.
- స్త్రీల పట్ల అసమాన ప్రవర్తనకు సంబంధించిన నివేదిక.

గత సందర్భాలకు, భారత ఉదాహరణలకు మధ్యగల పోలికల, తేడాల జాబితా తయారుచేయండి. ప్రతి సందర్భానికి అలాంటి భారతీయ సన్నివేశం ఉండవలసిన అవసరం లేదు.

5.2 ప్రజస్వామ్యంలో హక్కులు

మనం ఇప్పటి వరకు చర్చించిన అన్ని ఉదాహరణలు గురించి ఆలోచించండి. ప్రతి ఉదాహరణలో బాధితుల గురించి ఆలోచించండి: గ్వాంటనామో బే లోని ఖైదీలు, సౌదీ అరేబియాలోని మహిళలు, కోసావోలోని అల్బేనియనులు. వారి స్థానంలో మీరు ఉంటే, మీరు ఏమి కోరుకునే వారు? మీరు చేయగలిగితే, అలాంటివి ఎవరికి జరగకుండా ఉండడానికి మీరు ఏమి చేస్తారు.?

భద్రత, ఆత్మగౌరవం, నియమాల గౌరవాలను ప్రతి ఒక్కరికీ హామీ ఇచ్చే వ్యవస్థను మీరు కోరు కోవచ్చు. ఉదాహరణకు సరైన కారణం, సమాచారం లేకుండా ఎవరినీ అరెస్టు చేయకూడదని మీరు అనుకోవచ్చు. ఎవరైనా అరెస్టు చేయబడితే, అతను లేదా ఆమెకు తన వాదనను వినిపించుకోవడానికి తగినంత అవకాశం ఉండాలి. అటువంటి హామీ ప్రతిఒక్కరికీ వర్తించదని మీరు అంగీకరించవచ్చు. ఒకరు అందరినుండి ఆశించే విషయం సహేతుకమైనదిగా ఉండాలి. ఎందుకంటే అందరూ ఆశించేది మనం కూడా ఇవ్వాలి. ఈ హామీ కాగితాలకు పరిమితమైనది కాదని, ఈ హామీలను అమలు పరిచే వారు ఉండాలని, వాటిని ఉల్లంఘించినవారు శిక్షింపబడాలని మీరు నొక్కి చెప్పాలి. ఇంకొక మాటలో చెప్పాలంటే శక్తివంతులకు, బలహీనులకు; ధనికులకు, బీదలకు; అధిక సంఖ్యాకులకు, అల్పసంఖ్యాకులకు కూడా కనీసంగా ఈ హక్కులు హామీ ఇచ్చే వ్యవస్థ ఉండాలని మీరు ఆశిస్తారు. హక్కుల గురించిన భావన వెనుక ఉన్న స్ఫూర్తి ఇదే.

హక్కులు అంటే ఏమిటి ?

ఒక వ్యక్తి తోటి వ్యక్తులు, సమాజం, ప్రభుత్వం నుండి కోరుకునేవి లేదా ఆశించేవి. మనందరం భయం

www.apteachers.in

www.apteachers.in

want to live happily, without fear and without being subjected to degraded treatment. For this we expect others to behave in such a way that does not harm us or hurt us. Equally, our actions should not also harm or hurt others. So a right is possible when you make a claim that is equally possible for others. You cannot have a right that harms or hurts others. You cannot have a right to play a game in such a way that it breaks the neighbour's window. The Serbs in Yugoslavia could not have claimed the whole country for themselves. The claims we make should be reasonable. They should be such that can be made available to others in an equal measure. Thus, a right comes with an obligation to respect other rights.

Just because we claim some thing it does not become our right. It has to be recognised by the society we live in. Rights acquire meaning only in society. Every society makes certain rules to regulate our conduct. They tell us what is right and what is wrong. What is recognised by the society as rightful becomes the basis of rights. That is why the notion of rights changes from time to time and society to society. Two hundred years ago anyone who said that women should have right to vote would have sounded strange. Today not granting them vote in Saudi Arabia appears strange.

When the socially recognised claims are written into law they acquire real force. Otherwise they remain merely as natural or moral rights. The prisoners in Guantanamo Bay had a moral claim not to be tortured or humiliated. But they could not go to anyone to enforce this claim. When law recognises some claims they become enforceable. We can then demand their application. When fellow citizens or the government do not respect these rights we call it violation or infringement of our rights. In such circumstances citizens can approach courts to protect their rights. So, if we want to call any claim a right, it has to have these three qualities. **Rights are reasonable claims of persons recognised by society and sanctioned by law.**

Why do we need rights in a democracy?

Rights are necessary for the very sustenance of a democracy. In a democracy every citizen has to have the right to vote and the right to be elected to government. For democratic elections to take place, it is necessary that citizens should have the right to express their opinion, form political parties and take part in political activities.

Rights also perform a very special role in a democracy. Rights protect minorities from the oppression of majority. They ensure that the majority cannot do whatever it likes. Rights are guarantees which can be used when things go wrong. Things may go wrong when some citizens may wish to take away the rights of others. This usually happens when those in majority want to dominate those in minority. The government should protect the citizens' rights in such a situation. But sometimes elected governments may not protect or may even attack the rights of their own citizens. That is why some rights need to be placed higher than the government, so that the government cannot violate them. In most democracies the basic rights of the citizen are written down in the constitution.

What are the examples of elected governments not protecting or even attacking the rights of their own citizens? Why do they do that?

www.apteachers.in

లేకుండా, చిన్నచూపుకు గురికాకుండా సంతోషంగా జీవించాలనుకుంటాము.

దీని కోసం ఇతరులు మనకు హాని కలిగించని విధంగా ప్రవర్తించాలని మనం ఆశిస్తాము. అలాగే, మన చర్యలు ఇతరులకు హాని కలిగించకూడదు, వారిని బాధించకూడదు. కాబట్టి నీవు ఇతరుల నుండి ఆశించేది అదేస్థాయిలో నీవు వారికి ఇవ్వాలి. ఇతరులకు హాని కలిగించే లేదా వారిని బాధించే హక్కు నీకు ఉండదు. పొరుగువారి కిటికీని పగలగొట్టే విధముగా ఆట ఆడే హక్కు నీకు ఉండదు. యుగోస్లావియాలోని సెర్బ్‌లు దేశం మొత్తం తమకోసం అని చెప్పిఉండరాదు. మనం ఆశించేవి సహేతుకంగా ఉండాలి. అవి ఇతరులకు కూడా సమానంగా అందుబాటులో ఉంచాలి. ఇతరుల హక్కులను గౌరవించే బాధ్యతతోనే మనకు హక్కు సంక్రమిస్తుంది. మనం దేనినైనా కోరు కోవడం వల్ల అది మన హక్కుగా మారదు. మనం జీవిస్తున్న సమాజం దానిని గుర్తించాలి. హక్కులు సమాజంలో మాత్రమే అర్థాన్ని పొందుతాయి. మన ప్రవర్తనను నియంత్రించేందుకు ప్రతి సమాజం కొన్ని నియమాలను రూపొందిస్తుంది. ఏది ఒప్పో ఏది తప్పో ఆ నియమాలు మనకు తెలియజేస్తాయి. ఏది సరియైనదిగా సమాజం గుర్తించిందో అది హక్కులకు ప్రాతిపదిక అవుతుంది. అందుకే హక్కుల భావన కాలానుగుణంగా, సమాజానికి సమాజానికి మారుతుంది. రెండువందల ఏళ్ల క్రితం మహిళలకు ఓటుహక్కు కల్పించాలని చెప్పిన వారిని వింతగా చూసేవారు. నేడు సౌదీ అరేబియాలో వారికి ఓటు మంజూరు చేయకపోవడం విచిత్రంగా కనిపిస్తుంది.

సామాజికంగా గుర్తించబడిన వాదనలు చట్టాలుగా వ్రాయబడినప్పుడు వాటికి శక్తి వస్తుంది. లేకపోతే అవి కేవలం సాధారణ లేదా నైతిక హక్కులుగా మిగిలిపోతాయి. గ్వాంటనామో బే లోని ఖైదీలకు హింసింపబడకుండా లేదా అవమానించ బడకుండ ఉండే నైతిక హక్కు ఉంది. కానీ ఈ హక్కు అమలు కోసం వారు ఎవరి వద్దకు వెళ్లలేరు. చట్టం కొన్ని వాదనలను గుర్తించినప్పుడు అవి అమలు చేయబడతాయి. అప్పుడు వాటిని అమలు చేయమని డిమాండ్ చేయవచ్చు. తోటి పౌరులు లేదా ప్రభుత్వం ఈ హక్కులను గౌరవించనప్పుడు దానిని మనం హక్కుల ఉల్లంఘన అంటాము. అటువంటి పరిస్థితుల్లో పౌరులు తమ హక్కులు కాపాడుకోవడానికి న్యాయ స్థానాలను ఆశ్రయించ వచ్చు.

ఎన్నుకోబడిన ప్రభుత్వాలు తమ స్వంతపౌరుల హక్కులను రక్షించని లేదా ఉల్లంఘించని ఉదాహరణలు ఏమిటి? వారు ఎందుకు అలా చేస్తారు?

ప్రజాస్వామ్యంలో హక్కులు ఎందుకు అవసరం?

ప్రజాస్వామ్య మనుగడకు హక్కులు చాలా అవసరం. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతి పౌరుడికి ఓటు హక్కు, ప్రభుత్వానికి ఎన్నిక అయ్యే హక్కు ఉండాలి. ప్రజాస్వామ్యయుతంగా ఎన్నికలు జరగాలంటే ప్రజాస్వామ్యయుతంగా రాజకీయ పార్టీలు స్థాపించి, రాజకీయ కార్యకలాపాలలో పాల్గొనే హక్కు ఉండడం అవసరం.

ప్రజాస్వామ్యంలో హక్కులు ప్రత్యేక పాత్ర పోషిస్తాయి. అధిక సంఖ్యాకుల అణచివేత నుండి అల్పసంఖ్యాకులను హక్కులు కాపాడతాయి. అధిక సంఖ్యాకులు తమ ఇష్టానుసారం చేయలేరని అవి హామీ ఇస్తాయి. పరిస్థితులు తప్పుదారి పడుతున్నప్పుడు హక్కులు హామీలుగా ఉపయోగపడతాయి. కొందరు పౌరులు ఇతరుల హక్కులను హరించాలనుకున్నప్పుడు పరిస్థితులు విషమిస్తాయి. ఇది సాధారణంగా అధిక సంఖ్యాకులు అల్ప సంఖ్యాకులపై ఆధిపత్యం చలాయించాలనుకున్నప్పుడు జరుగుతుంది. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వం పౌరుల హక్కులను కాపాడాలి. కానీ కొన్నిసార్లు ఎన్నికైన ప్రభుత్వాలు అలా చేయలేకపోవచ్చు. వారి సొంత పౌరుల హక్కులను కాపాడలేక పోవచ్చు లేదా దాడి చేయొచ్చు. అందుకే కొన్ని హక్కులను ప్రభుత్వానికి అతీతంగా ఉంచాలి. తద్వారా ప్రభుత్వం వాటిని ఉల్లంఘించదు. చాలా ప్రజాస్వామ్య దేశాల్లో పౌరుల మౌలిక హక్కులు రాజ్యాంగంలో లిఖించ బడ్డాయి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

5.3 Rights in the Indian Constitution

In India, like most other democracies in the world, these rights are mentioned in the Constitution. Some rights which are fundamental to our life are given a special status. They are called Fundamental Rights. We have already read in Chapter 2 the preamble to our Constitution. It talks about securing for all its citizens equality, liberty and justice. Fundamental Rights put this promise into effect. They are an important basic feature of India's Constitution.

You already know our Constitution provides for six Fundamental Rights. Can you recall these? What exactly do these rights mean for an ordinary citizen? Let us look at these one by one.

Everyone knows that the rich can have better lawyers in the courts. What is the point in talking about equality before law?

www.apteachers.in

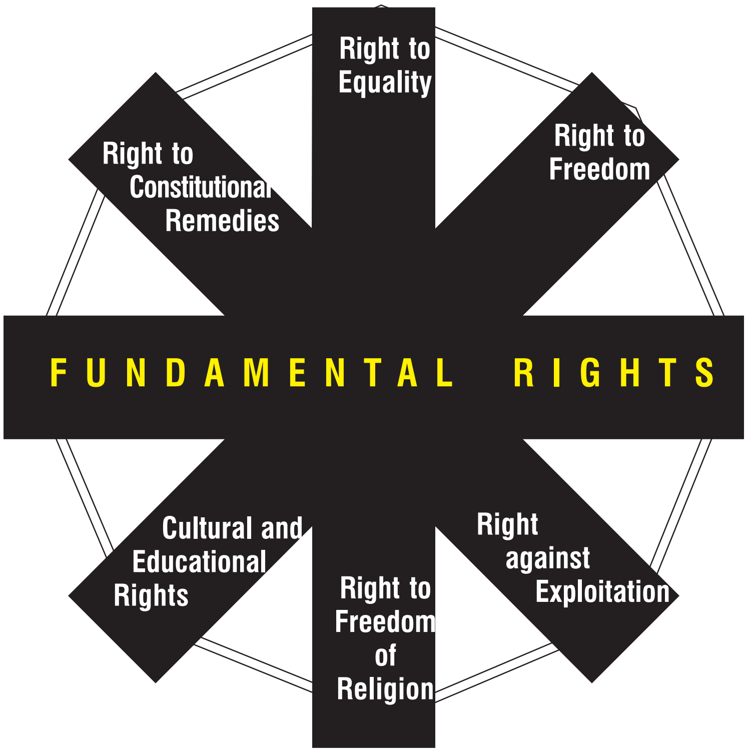

Right to Equality

The Constitution says that the government shall not deny to any person in India equality before the law or the equal protection of the laws. It means that the laws apply in the same manner to all, regardless of a person's status. This is called the rule of law. Rule of law is the foundation of any democracy. It means that no person is above the law. There cannot be any distinction between a political leader, government official and an ordinary citizen.

Every citizen, from the Prime Minister to a small farmer in a remote village, is subjected to the same laws. No person can legally claim any special treatment or privilege just because he or she happens to be an important person. For example, a few years ago a former Prime Minister of the country faced a court case on charges of cheating. The court finally declared that he was not guilty. But as long as the case continued, he had to go to the court, give evidence and file papers, just like any other citizen.

This basic position is further clarified in the Constitution by spelling out some implications of the Right to Equality. The government shall not discriminate against any citizen on grounds only of religion, race, caste, sex or place of birth. Every citizen shall have access to public places like shops, restaurants, hotels, and cinema halls. Similarly, there shall be no restriction with regard to the use of wells, tanks, bathing ghats, roads, playgrounds and places of public resorts maintained by government or dedicated to the use of general public. This might appear very obvious, but it was necessary to

5.3 భారత రాజ్యాంగంలో హక్కులు

ప్రపంచంలోని చాల రాజ్యాంగాలలో వలే భారతదేశంలో కూడా ఈ హక్కులు రాజ్యాంగంలో పేర్కొనబడ్డాయి. మన జీవితానికి అత్యంత మౌలికమైన కొన్ని హక్కులకు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి కల్పించబడింది. వాటిని ప్రాథమిక హక్కులు అంటారు. మన రాజ్యాంగ పీఠిక గురించి మనం రెండవ అధ్యాయంలో చదివాము. ఇది పౌరులందరికీ సమానత్వం, స్వేచ్ఛ, న్యాయం ప్రసాదించడం గురించి హామీ ఇస్తుంది. ప్రాథమిక హక్కులు ఈ వాగ్దానాన్ని ఆచరణలోనికి తీసుకు వస్తున్నాయి. అవి భారత రాజ్యాంగ యొక్క ముఖ్యమైన మౌలిక లక్షణం.

మన రాజ్యాంగం ఆరు ప్రాథమిక హక్కులు అందించిందని మీకు ఇప్పటికే తెలుసు. మీరు వీటిని గుర్తుకు తెచ్చుకోగలరా? ఒక సామాన్య పౌరునికి ఇవి ఏవిధంగా ఉపకరిస్తాయి? వీటిని ఒక్కొక్కటిగా పరిశీలిద్దాం.

ధనవంతులు పెద్ద న్యాయవాదులను పెట్టుకోగలరని అందరికీ తెలుసు. చట్టం ముందు అందరూ సమానమని అనడంలో అర్థం ఏముంది?

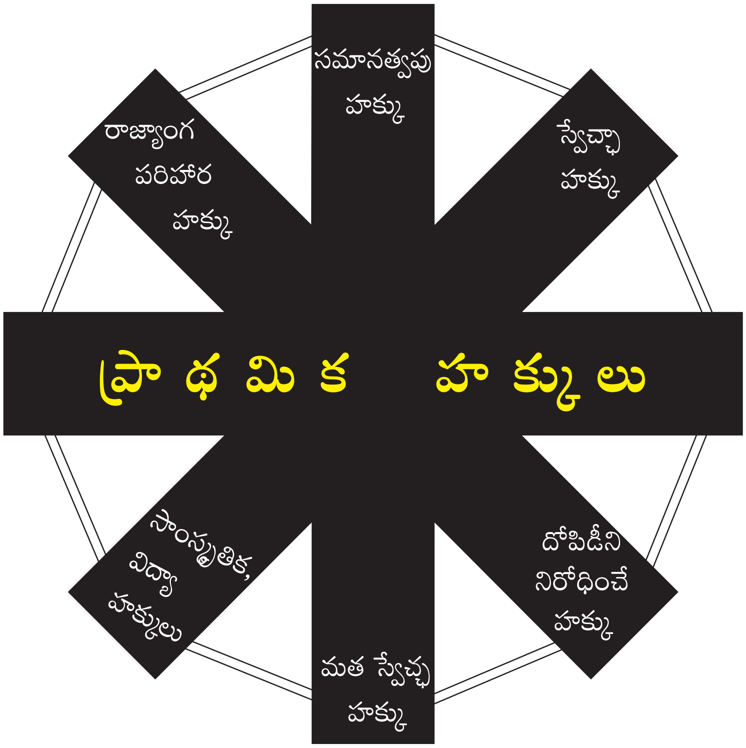

సమానత్వపు హక్కు

చట్టం ముందు ప్రతిఒక్కరు సమానమేనని, చట్టం ద్వారా అందరికీ సమానమైన రక్షణ కల్పించాలని, ప్రభుత్వం దీనిని నిరాకరించలేదని రాజ్యాంగం తెలియజేస్తుంది. వ్యక్తి యొక్క అంతస్థుతో సంబంధం లేకుండా చట్టం అందరికీ సమానంగా వర్తిస్తుందని దీని అర్థం. దీనినే సమన్యాయపాలన అంటారు. సమన్యాయపాలన ప్రజాస్వామ్యానికి పునాది. ఏ వ్యక్తీ చట్టానికి అతీతుడు కాదని దీని అర్థం. ఒక రాజకీయ నాయకునికి, ప్రభుత్వ అధికారికి, ఒక సాధారణ పౌరునికి మధ్య ఏ విధమైన వివక్ష ఉండరాదు.

ప్రధానమంత్రి నుండి మారుమూల గ్రామంలోని సాధారణ రైతు వరకు ప్రతి పౌరుడు చట్టం ముందు సమానమే. తాను ఒక ప్రముఖుడు కాబట్టి ఏ వ్యక్తి చట్టం ముందు ప్రత్యేక గౌరవాన్ని, ప్రత్యేక హక్కులను పొందలేదు. ఉదాహరణకు, కొన్ని సంవత్సరాల ముందు ఒక దేశపు మాజీ ప్రధాని 'మోసంచేసిన నేరారోపణ'పై కోర్టు కేసును ఎదుర్కొన్నాడు. కోర్టు చివరికి అతనిని నిర్దోషిగా ప్రకటించింది. కేసు కొనసాగినంతకాలం ఒక సాధారణ పౌరుని వలె అతను కోర్టుకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది, సాక్ష్యం ఇవ్వవలసి వచ్చింది. సంబంధిత పత్రాలను దాఖలు చేయవలసి వచ్చింది. సమానత్వపు హక్కుయొక్క పరిణామాల విస్తృతిని గురించి వివరిస్తూ ఈ విషయంలో రాజ్యాంగం మరికొంత స్పష్టత నిచ్చింది. ఒక పౌరుని మతం, జాతి, కులం, లింగం లేదా పుట్టిన ప్రదేశం ఆధారంగా ప్రభుత్వం ఏ పౌరునిపై వివక్షత చూపరాదు. ప్రతి పౌరుడు దుకాణాలు, రెస్టారెంట్లు, హోటళ్లు సినిమా హాళ్లు మొదలగు బహిరంగ ప్రదేశాలకు వెళ్లగలగాలి. అదే విధంగా బావులు, చెరువులు, స్నానఘట్టాలు, రోడ్లు, ఆట స్థలాలు, ప్రభుత్వం నిర్వహించే పబ్లిక్ రిసార్ట్‌లు, ప్రజల ఉపయోగం కోసం నిర్ధారించిన ఇతర ప్రదేశాలను ఉపయోగించడంలో ఎలాంటి వివక్ష ఉండరాదు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

incorporate these rights in the Constitution of our country where the traditional caste system did not allow people from some communities to access all public places.

The same principle applies to public jobs. All citizens have equality of opportunity in matters relating to employment or appointment to any position in the government. No citizen shall be discriminated against or made ineligible for employment on the grounds mentioned above. You have read in Chapter 4 that the Government of India has provided reservations for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes. Various governments have different schemes for giving preference to women, poor or physically handicapped in some kinds of jobs. Are these reservations against the right to equality? They are not. For equality does not mean giving everyone the same treatment, no matter what they need. Equality means giving everyone an equal opportunity to achieve whatever one is capable of. Sometimes it is necessary to give special treatment to someone in order to ensure equal opportunity. This is what job reservations do. Just to clarify this, the Constitution says that reservations of this kind are not a violation of the Right to Equality.

The principle of non-discrimination extends to social life as well. The Constitution mentions one extreme form of social discrimination, the practice of untouchability, and clearly directs the government to put an end to it. The practice of untouchability has been forbidden in any form. Untouchability here does not only mean refusal to touch people belonging to certain castes. It refers to any belief or social practice which looks down upon people on account of their birth with certain caste labels. Such practice denies them interaction with others or access to public places as equal citizens. So the Constitution made untouchability a punishable offence.

ACTIVITY

- Go to the playground of the school or any stadium and watch a 400 metre race on any track. Why are the competitors in the outer lane placed ahead of those in the inner lane at the starting point of the race? What would happen if all the competitors start the race from the same line? Which of these two would be an equal and fair race? Apply this example to a competition for jobs.
- Observe any big public building. Is there a ramp for physically handicapped? Are there any other facilities that make it possible for physically handicapped to use the building in the same way as any one else? Should these special facilities be provided, if it leads to extra expenditure on the building? Do these special provisions go against the principle of equality?

www.apteachers.in

దీనిని ప్రత్యేకంగా పేర్కొంటున్నట్లు అనిపించ వచ్చు. భారతదేశంలో సంప్రదాయకంగా ఉన్న కుల వ్యవస్థ వల్ల కొన్ని వర్గాల ప్రజలు ప్రజా సౌకర్యాలను ఉపయోగించుకోవడానికి అనుమతించడం లేదు. అందువల్ల ఈ హక్కులను రాజ్యాంగంలో పొందు పరచవలసి వచ్చింది.

ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలకు కూడా ఇదే సూత్రం వర్తిస్తుంది. ప్రభుత్వంలో ఏదైనా ఉపాధి లేదా నియామకానికి సంబంధించిన విషయాలలో పౌరు లందరికీ సమాన అవకాశాలు ఉన్నాయి. పైన పేర్కొన్న కారణాలపై ఏ పౌరుడిపైనా వివక్ష చూపకూడదు లేదా ఉద్యోగానికి అనర్హులుగా చేయకూడదు. భారత ప్రభుత్వం షెడ్యూల్డ్ కులాలకు, షెడ్యూల్డ్ తెగలు, మరియు ఇతర వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వేషన్లు కల్పించిందని మీరు 4వ అధ్యాయంలో చదివారు. వివిధ ప్రభుత్వాలు మహిళలు, పేదలు లేదా వికలాంగులకు కొన్ని రకాల ఉద్యోగాలలో ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి వివిధ పథకాలను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ రిజర్వేషన్లు సమానత్వ హక్కుకు విరుద్ధమా? కాదు. సమానత్వం అంటే వారి అవసరాలతో సంబంధం లేకుండా, అందరిని ఒకే విధముగా చూడడం కాదు. సమానత్వం అంటే వారు సాధించగలిగిన రంగాలలో ప్రతిఒక్కరికీ అవకాశా లను కల్పించడం. ఉద్యోగాలలో రిజర్వేషన్లు చేస్తున్న పని ఇదే. ఇంకా స్పష్టంగా చెప్పాలంటే ఇలాంటి రిజర్వేషన్లు కల్పించడం అనేది సమానత్వపు హక్కు ఉల్లంఘన కిందకు రాదు అని రాజ్యాంగం తెలియ జేస్తుంది.

వివక్ష చూపరాదనే సూత్రం సామాజిక జీవితానికి కూడా విస్తరిస్తుంది. రాజ్యాంగం సామాజిక వివక్ష యొక్క ఒక విపరీత రూపమైన అంటరానితనం గురించి ప్రస్తావిస్తుంది. దానిని నిర్మూలించాలని ప్రభుత్వాన్ని స్పష్టంగా నిర్దేశిస్తుంది. అంటరానితనం ఏ రూపంలో ఉన్నా దానిని నిషేధించాలి. ఇక్కడ అంటరానితనం అంటే కొన్ని కులాలకు చెందిన వారిని తాకడానికి నిరాకరించడం అని మాత్రమే కాదు.

కృత్యము

- ఏదైనా ఒక పాఠశాల ఆటస్థలానికి లేదా స్టేడియంకు వెళ్ళండి. 400మీ పరుగు పందెపు ట్రాక్‌ను పరిశీలించండి. పందెం ప్రారంభ సమయంలో లోపలి లైన్లో ఉన్నవారి కంటే బయటి లైన్లోని పోటీదారులను ఎందుకు ముందు ఉంచారు? పోటీదారులందరూ ఒకే లైన్ నుండి రేసును ప్రారంభిస్తే ఏమి జరుగుతుంది? ఈ రెండింటిలో సమానమైన, న్యాయమైన పోటీ ఏది? ఉద్యోగాలలో పోటీకి ఈ ఉదాహరణను వర్తింప జేయండి.
- "ఏదైనా పెద్ద ప్రభుత్వ భవనాన్ని గమనించండి. ఇతరులతో సమానంగా వికలాంగులు ఆ భవనాన్ని ఉపయోగించుకోవడానికి ఏవైనా సౌకర్యాలు ఉన్నాయా? ఈ అదనపు సౌకర్యాలను కల్పించ డానికి ఆభవనంపై అదనంగా ఖర్చుచేయాలా? ఈ ప్రత్యేక సౌకర్యాల కల్పన సమానత్వపు సూత్రానికి విరుద్ధమా?

కుల ముద్రవేసి, కొన్ని కులాలలో జన్మించి నందుకు గాను వారిని తక్కువగా చూసే పద్ధతి. అలాంటి వ్యవహారం ఇతరులతో కలిసిమెలిసి ఉండడాన్ని నిరాకరిస్తుంది. సమాన పౌరులుగా బహిరంగ ప్రదేశాలకు వారి ప్రవేశాన్ని నిరాకరి స్తుంది. కాబట్టి రాజ్యాంగం అంటరానితనాన్ని శిక్షార్హమైన నేరంగా చేసింది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Many Forms of Untouchability

In 1999, P. Sainath wrote a series of newsreports in *The Hindu* describing untouchability and caste discrimination that was still being practiced against Dalits or persons belonging to Scheduled Castes. He travelled to various parts of the country and found that in many places:

- Tea stalls kept two kinds of cups, one for Dalits one for others;
- Barbers refused to serve dalit clients;
- Dalit students were made to sit separately in the classroom or drink water from separate picher;
- Dalit grooms were not allowed to ride a horse in the wedding procession; and
- Dalits were not allowed to use common handpump or if they did, the handpump was washed to purify it.

All these fall under the definition of untouchability. Can you think of some examples from your own area?

Right to Freedom

Freedom means absence of constraints. In practical life it means absence of interference in our affairs by others – be it other individuals or the government. We want to live in society, but we want to be free. We want to do things in the way we want to do them. Others should not dictate us what we should do. So, under the Indian Constitution all citizens have the right to

- Freedom of speech and expression
- Assembly in a peaceful manner
- Form associations and unions
- Move freely throughout the country
- Reside in any part of the country, and
- Practice any profession, or to carry on any occupation, trade or business.

You should remember that every citizen has the right to all these freedoms. That means you cannot exercise your freedom in such a manner that violates others' right to freedom. Your freedoms should not cause public nuisance or disorder. You are free to do everything which injures no one else. Freedom is not unlimited licence to do what one wants. Accordingly, the government can impose certain reasonable restrictions on our freedoms in the larger interests of the society.

Freedom of speech and expression is one of the essential features of any democracy. Our ideas and personality develop only when we are able to freely communicate with others. You may think differently from others. Even if a hundred people think in one way, you should have the freedom to think differently and express your views accordingly. You may disagree with a policy of government or activities of an association. You are free to criticise the government or the activities of the association in your conversations with parents, friends and relatives. You may publicise your views through a pamphlet, magazine or newspaper. You can do it through paintings, poetry or songs. However, you cannot use this freedom to instigate violence against others. You cannot use it to incite people to rebel against government.

Should the freedom of expression be extended to those who are spreading wrong and narrow-minded ideas? Should they be allowed to confuse the public?

Irfan Khan

అంటరానితనం యొక్కఅనేక రూపాలు

ఇప్పటికీ దళితులకు లేదా షెడ్యూల్డ్ కులాలకు చెందిన వ్యక్తులకు వ్యతిరేకంగా వివక్షలు కొనసాగుచున్నవి. అంటరానితనం, కులవివక్ష వివరిస్తూ 1999లో, పి. సాయినాథ్ ది హిందూలో వరుస వార్తా నివేదికలు రాశారు. అతను దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు ప్రయాణించాడు. చాలా ప్రదేశాలలో ఇలాంటి వివక్ష కనుగొన్నాడు.

- టీ దుకాణంలో రెండు రకాల కప్పులు ఉంచారు. ఒకటి దళితుల కోసం, ఒకటి ఇతరుల కోసం.
- క్షురకులు దళితులకు సేవలు అందించడానికి నిరాకరించారు.
- తరగతి గదిలో దళిత విద్యార్థులను ప్రత్యేకముగా కూర్చోబెట్టారు మరియు వారు వేరే పాత్రలోని నీరు త్రాగుచున్నారు.
- దళిత పెండ్లి కుమారులు పెండ్లి ఊరేగింపులో గుర్రంపై స్వారీ చేయడాన్ని అనుమతించలేదు.
- దళితులు అందరూవాడే చేతి పంపును ఉపయోగించడానికి అనుమతిలేదు. వారు ఉపయోగించినట్లయితే ఆ చేతిపంపును శుద్ధి చేస్తారు.

స్వేచ్ఛా హక్కు

స్వేచ్ఛ అంటే పరిమితులు లేకపోవడం. నిజ జీవితంలో అంటే మన వ్యవహారాల్లో ఇతరుల జోక్యం లేకపోవడమే–అది వ్యక్తులు అయినాసరే ప్రభుత్వమైనా సరే. మనం సమాజంలో జీవించాలనుకుంటున్నాము, కానీ మనం స్వేచ్ఛగా ఉండాలనుకుంటున్నాము. మనం అనుకున్న రీతిలో మన పనులు చేయాలనుకుంటాం. మనం ఏమి చేయాలో ఇతరులు నిర్దేశించకూడదు. కాబట్టి భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం పౌరులందరికీ ఈ క్రింది హక్కులు ఉన్నాయి.

- వాక్ మరియు భావప్రకటనా స్వేచ్ఛ
- శాంతియుత పద్ధతిలో సమావేశమయ్యే హక్కు
- సంఘాలు, యూనియన్లు ఏర్పాటుచేసుకునే హక్కు
- దేశమంతటా స్వేచ్ఛగా తిరిగే హక్కు
- దేశంలోని ఏ ప్రాంతంలోనైనా నివసించే హక్కు
- ఏదైనా వృత్తిని, వ్యాపారాన్ని అవలంబించేహక్కు

ఈ స్వేచ్ఛలను అనుభవించేహక్కు ప్రతి పౌరునికి ఉందని మీరు గుర్తుంచుకోవాలి. అంటే ఇతరుల స్వేచ్ఛను ఉల్లంఘించే విధంగా మీరు మీ స్వేచ్ఛను ఉపయోగించలేరు. మీ స్వేచ్ఛ ప్రజలకు ఇబ్బంది కలిగించకూడదు. ఎవరికీ హాని కలిగించని ఏ పని అయినా మీరు చేయవచ్చు. స్వేచ్ఛ అనేది ఒక వ్యక్తి తన ఇష్టానుసారంగా వ్యవహరించడానికి ఇవ్వబడిన అపరిమిత లైసెన్స్ కాదు. తదనుగుణంగా ప్రభుత్వం సమాజం యొక్క విస్తృత ప్రయోజనాల కోసం మన స్వేచ్ఛలపై కొన్ని సహేతుకమైన పరిమితులను విధించవచ్చు.

వాక్ మరియు భావప్రకటనా స్వేచ్ఛ

ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ముఖ్యమైన లక్షణాలలో ఒకటి. మనం ఇతరులతో స్వేచ్ఛగా సంభాషించ గలిగినప్పుడు మాత్రమే మన ఆలోచనలు మరియు వ్యక్తిత్వం వికసిస్తాయి. మీరు ఇతరుల కంటే భిన్నంగా ఆలోచించవచ్చు. వంద మంది ఒకేవిధంగా ఆలోచించినప్పటికీ, మీరు వారికి విభిన్నంగా ఆలోచించి, తదనుగుణంగా మీ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేసే స్వేచ్ఛ మీకు ఉండాలి. మీరు ఒక ప్రభుత్వ విధానం లేదా ఒక అసోసియేషన్ కార్యకలాపాలతో విభేదించవచ్చు. తల్లిదండ్రులు, స్నేహితులు మరియు బంధువులతో జరిగే మీ సంభాషణలో సంస్థ కార్యకలాపాలను, ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే స్వేచ్ఛ ఉంది. మీరు మీ అభిప్రాయాలను కరపత్రం, పత్రికలు లేదా వార్తాపత్రికల ద్వారా ప్రచారం చేసుకోవచ్చు. మీరు దీన్ని పెయింటింగ్స్, కవిత్వం లేదా పాటల ద్వారా చేయవచ్చు. అయితే, ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగు బాటు చేయమని ప్రజలను రెచ్చగొట్టడానికి ఈ స్వేచ్ఛను ఉపయోగించ రాదు.

తప్పుడు ఆలోచనలు, సంకుచిత భావాలు ప్రచారం చేసే వారికి భావప్రకటనా స్వేచ్ఛ కల్పించాలా? ప్రజలను గందరగోళానికి గురిచేయడానికి అనుమతించాలా?

Irfan Khan

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Neither can you use it to defame others by saying false and mean things that cause damage to a person's reputation.

Citizens have the freedom to hold meetings, processions, rallies and demonstrations on any issue. They may want to discuss a problem, exchange ideas, mobilise public support to a cause, or seek votes for a candidate or party in an election. But such meetings have to be peaceful. They should not lead to public disorder or breach of peace in society. Those who participate in these activities and meetings should not carry weapons with them. Citizens also can form associations. For example workers in a factory can form a workers' union to promote their interests. Some people in a town may come together to form an association to campaign against corruption or pollution.

As citizens we have the **freedom to travel to any part of the country**. We are free to reside and settle in any part of the territory of India. Let us say a person who belongs to the state of Assam wants to start a business in Hyderabad. He may not have any connection with that city, he may not have even seen it ever. Yet as a citizen of India he has the right to set up base there. This right allows lakhs of people to migrate from villages to towns and from poorer regions of the countries to prosperous regions and big cities. The same freedom extends to choice of occupations. No one can force you to do or not to do a certain job. Women cannot be told that some kinds of occupations are not for them. People from deprived castes cannot be kept to their traditional occupations.

The Constitution says that no person can be deprived of his **life or personal liberty** except according to

procedure established by law. It means that no person can be killed unless the court has ordered a death sentence. It also means that a government or police officer cannot arrest or detain any citizen unless he has proper legal justification. Even when they do, they have to follow some procedures:

- A person who is arrested and detained in custody will have to be informed of the reasons for such arrest and detention.
- A person who is arrested and detained shall be produced before the nearest magistrate within a period of 24 hours of arrest.
- Such a person has the right to consult a lawyer or engage a lawyer for his defence.

Irfan Khan

www.apteachers.in

ఒక వ్యక్తి ప్రతిష్ఠను భంగపరిచే తప్పుడు, నీచమైన ప్రచారాలు చేసి వారిని అపఖ్యాతి పాలు చేయడానికి దీన్ని మీరు ఉపయోగించలేరు.

పౌరులకు ఏదైనా సమస్యపై సమావేశాలు, ఊరేగింపులు, ర్యాలీలు మరియు ప్రదర్శనలు నిర్వహించడానికి స్వేచ్ఛ ఉంది. ఒక సమస్యను చర్చించాలని, ఆలోచనలను మార్పిడి చేసుకోవాలని, ఒక సమస్యకు ప్రజల మద్దతును సమీకరించాలని, లేదా ఒక ఎన్నికలో అభ్యర్థి లేదా పార్టీకి ఓట్లు వేయాలని కోరవచ్చు. అయితే ఇలాంటి సమావేశాలు శాంతియుతంగా జరగాలి. అవి అల్లకల్లోలాన్ని సృష్టించడానికి లేదా సమాజంలో శాంతికి విఘాతం కలిగించడానికి దారి తీయరాదు. ఈ కార్యక్రమాల్లో, సమావేశాల్లో పాల్గొనేవారు తమ వెంట ఆయుధాలు తీసుకుని వెళ్ళరాదు. పౌరులు కూడా సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు. ఉదాహరణకు ఒక కర్మాగారంలోని కార్మికులు తమ ప్రయోజనాలను పెంపొందించుకోవడానికి కార్మిక సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు. ఒక పట్టణంలోని కొందరు వ్యక్తులు అవినీతి లేదా కాలుష్యానికి వ్యతిరేకంగా ప్రచారం చేసేందుకు సమావేశమై ఒక సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు.

పౌరులుగా మనకు దేశంలోని ఏ ప్రాంతానికైనా ప్రయాణించే స్వేచ్ఛ ఉంది. మనం భారత భూభాగం లోని ఏ ప్రాంతంలోనైనా నివసించవచ్చు మరియు స్థిరపడవచ్చు. మనకు స్వేచ్ఛ ఉంది. అస్సాం రాష్ట్రానికి చెందిన వ్యక్తి హైదరాబాద్‌లో వ్యాపారం ప్రారంభించాలనుకుంటున్నాడని అనుకుందాం. అతనికి ఆ నగరంతో ఏ విధమైన సంబంధం లేక పోవచ్చు. అతను దానిని ఎప్పుడూ చూసి ఉండక పోవచ్చు. అయినప్పటికీ భారతదేశ పౌరునిగా అతనికి అక్కడ స్థావరం ఏర్పాటు చేసుకునే హక్కు ఉంది. ఈ హక్కు లక్షలాది మంది ప్రజలను గ్రామాల నుండి పట్టణాలకు మరియు దేశాల్లోని పేద ప్రాంతాల నుండి సంపన్న ప్రాంతాలకు మరియు పెద్ద నగరాలకు వలస వెళ్ళడానికి అనుమతిస్తుంది. అదే స్వేచ్ఛ వృత్తుల ఎంపిక వరకు విస్తరించింది. ఒక నిర్దిష్ట పనిని చేయమని లేదా చేయవద్దని ఎవరూ మిమ్మల్ని బలవంతం చేయలేరు. కొన్ని రకాల వృత్తులు వారు చేయకూడదని స్త్రీలకు చెప్పలేము. అణగారిన కులాల ప్రజలు తమ సంప్రదాయ వృత్తులలోనే కొనసాగాలని అనలేము.

చట్టం ద్వారా ఏర్పాటు చేసిన విధానం ప్రకారం తప్ప ఏ **వ్యక్తి జీవితాన్ని లేదా వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛను** హరించరాదని రాజ్యాంగం చెబుతోంది. న్యాయస్థానం మరణశిక్ష విధించనంత వరకు ఏ వ్యక్తిని చంప కూడదు అని దీని అర్థం.

ప్రభుత్వం లేదా పోలీసు అధికారి సరైన చట్టపరమైన సమర్థన లేకుండా పౌరుడిని అరెస్టు చేయడం లేదా నిర్బంధించడం సాధ్యం కాదని కూడా దీని అర్థం. వారు చేసేటప్పుడు, కొన్ని విధానాలను అనుసరించాలి.

- అరెస్టు లేదా నిర్బంధం చేయబడిన వ్యక్తికి అటువంటి అరెస్టు మరియు నిర్బంధానికి గల కారణాలను తెలియజేయాలి.
- అరెస్టు చేయబడి / నిర్బంధించబడిన వ్యక్తిని అరెస్టు చేసిన 24 గంటల వ్యవధిలో సమీప మేజిస్ట్రేట్ ముందు హాజరుపరచాలి.
- అలాంటి వ్యక్తికి న్యాయవాదిని సంప్రదించడానికి లేదా తన తరపున వాదించడానికి న్యాయవాదిని నియమించుకోవడానికిహక్కు ఉంది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Let us recall the cases of Guantanamo Bay and Kosovo. The victims in both these cases faced a threat to the most basic of all liberties, the protection of individual life and personal liberty.

CHECK YOUR PROGRESS

Are these cases instances of violation of right to freedom? If yes, which constitutional provision does each of these violate?

- The government of India banned Salman Rushdie's book *Satanic Verses* on the ground that it was disrespectful to Prophet Mohammed and was likely to hurt the feelings of Muslim community.
- Every film has to be approved by the Censor Board of the government before it can be shown to the public. But there is no such restriction if the same story is published in a book or a magazine.
- The government is considering a proposal that there will be industrial zones or sectors of economy where workers will not be allowed to form unions or go on strike.
- City administration has imposed a ban on use of public microphones after 10 p.m. in view of the approaching secondary school examinations.

Right against Exploitation

Once the right to liberty and equality is granted, it follows that every citizen has a right not to be exploited. Yet the Constitution makers thought is was necessary to write down certain clear provisions to prevent exploitation of the weaker sections of the society.

The Constitution mentions three specific evils and declares these illegal. First, the Constitution prohibits 'traffic in human beings'. Traffic here means selling and buying of human beings, usually women, for immoral purposes. Second, our Constitution also prohibits forced labour or *begar* in any form. *Begar* is a practice where the worker is forced to render service to the 'master' free of charge or at a nominal remuneration. When this practice takes place on a life-long basis, it is called the practice of bonded labour.

Finally, the Constitution also prohibits child labour. No one can employ a child below the age of fourteen to work in any factory or mine or in any other hazardous work, such as railways and ports. Using this as a basis many laws have been made to prohibit children from working in industries such as beedi making, firecrackers and matches, printing and dyeing.

CHECK YOUR PROGRESS

On the basis of these news reports write a letter to the editor or a petition to a court highlighting the violation of right against exploitation:

A petition was filed in the Madras High Court. The petitioner said a large number of children aged between seven and 12 were taken from villages in Salem district and sold at auctions at Olur Nagar in Kerala's Thrissur district. The petitioner requested the courts to order the government to check these facts. (**March 2005**)

Children, from the age of five, were employed in the iron ore mines in the Hospet, Sandur and the Ikal areas in Karnataka. Children were forced to carry out digging, breaking stones, loading, dumping, transporting and processing of iron ore with no safety equipment, fixed wages and working hours. They handled a high-level of toxic wastes and were exposed to mine dust, which was above the permissible level. The school dropout rate in the region was very high. (**May 2005**)

The latest annual survey conducted by the National Sample Survey Organisation found that the number of female child labourers was growing both in rural and urban areas. The survey revealed there were 41 female child labourers per thousand worker population in rural areas as against the previous figure of 34 per thousand. The figure for male child had remained at 31. (**April 2005**)

www.apteachers.in

గ్వాంటనామో బే, కొసావో కేసులను గుర్తుచేసుకుందాం. ఈ రెండు సందర్భాలలోనూ బాధితులు ప్రాథమిక స్వేచ్ఛకు, వ్యక్తిగత జీవిత రక్షణకు, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు గల ముప్పును ఎదుర్కొన్నారు.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

ఈ కేసులు స్వేచ్ఛా హక్కును ఉల్లంఘించిన సందర్భాలా? అవును అయితే, వీటిలో ప్రతి ఒక్కటి ఏ రాజ్యాంగ నిబంధనను ఉల్లంఘిస్తుంది?

- మొహమ్మద్ ప్రవక్తను అగౌరవపరిచిందని, ముస్లిం సమాజం యొక్క మనోభావాలను దెబ్బతీసే అవకాశం ఉందని భారత ప్రభుత్వం సల్మాన్ రష్దీ యొక్క సటానిక్ వర్సెస్ అనే పుస్తకాన్ని నిషేధించింది.
- ప్రతి సినిమాని ప్రజలకు ప్రదర్శించాలంటే ముందుగా ప్రభుత్వ సెన్సార్ బోర్డ్ ఆమోదం పొందాలి. కానీ అదే కథను పుస్తకంలోనో, పత్రికలోనో ప్రచురిస్తే అలాంటి పరిమితి లేదు.
- కార్మికులు యూనియన్‌లుగా ఏర్పడడానికి లేదా సమ్మె చేయడానికి అనుమతించబడని పారిశ్రామిక జోన్‌లు లేదా ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క రంగాలు ఉండాలనే ప్రతిపాదనను ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది.
- సెకండరీ స్కూల్ పరీక్షలు సమీపిస్తున్న దృష్ట్యా, రాత్రి 10 గంటల తర్వాత పబ్లిక్ మైక్రోఫోన్లను ఉపయోగించడంపై సిటీ అడ్మినిస్ట్రేషన్ నిషేధం విధించింది.

దోపిడీని నివారించే హక్కు

స్వేచ్ఛ, సమానత్వ హక్కు ప్రసాదింపబడిన తర్వాత, ప్రతి పౌరునికి దోపిడీకి గురికాకుండా ఉండే హక్కు ఉంటుంది. సమాజంలోని బలహీన వర్గాల దోపిడీని నిరోధించడానికి ఇంకా కొన్ని స్పష్టమైన నిబంధనలను వ్రాయడం అవసరమని రాజ్యాంగ నిర్మాతలు భావించారు. రాజ్యాంగం మూడు నిర్దిష్ట దురాచారాలను ప్రస్తావిస్తుంది. వీటిని చట్టవిరుద్ధమని ప్రకటిస్తుంది. మొదటగా, రాజ్యాంగం 'మనుష్యుల అక్రమ రవాణాను' నిషేధిస్తుంది అంటే మనుషులను, సాధారణంగా మహిళలను, అనైతిక ప్రయోజనాల కోసం అమ్మడం మరియు కొనడం. రెండవది, మన రాజ్యాంగం ఏ రూపంలో కూడా బలవంతపు చాకిరిని చేయించడాన్ని లేదా బేగార్‌ను నిషేధిస్తుంది. బేగార్ అంటే కార్మికులు 'మాస్టర్'కి ఉచితంగా లేదా నామమాత్రపు వేతనంతో సేవలు చేయడం. ఈ పద్ధతులు దీర్ఘకాల ప్రాతిపదికన జరిగినప్పుడు, దానిని వెట్టిచాకిరి (బాండెడ్ లేబర్) అంటారు.

చివరగా, రాజ్యాంగం బాల కార్మిక వ్యవస్థను నిషేదించింది. 14 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న పిల్లలను ఎవరూ ఏ ఫ్యాక్టరీ, గనులు, రైల్వేలు మరియు ఓడరేవులు వంటి ప్రమాదకర పనులలో పెట్టరాదు, దీనిని ప్రాతిపదికగా తీసుకుని బీడీ తయారీ, ఫైర్ క్రాకర్స్ మరియు అగ్గిపెట్టెలు, ప్రింటింగ్ మరియు అద్దకం వంటి పరిశ్రమలలో పిల్లలు పనిచేయకుండా అనేక చట్టాలు రూపొందించబడ్డాయి.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

ఈ వార్తా నివేదికల ఆధారంగా ఎడిటర్‌కు లేఖ రాయండి లేదా దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా హక్కుల ఉల్లంఘనను ఎత్తిచూపుతూ కోర్టుకు పిటిషన్ రాయండి.

సేలం జిల్లాలోని గ్రామాల నుంచి 7 నుండి 12 ఏళ్లలోపు పిల్లలను పెద్ద సంఖ్యలో తీసుకెళ్లి కేరళ త్రిసూర్ జిల్లాలోని వేలం పేట ఓలూర్ నగర్‌లో విక్రయించారని పిటిషనర్ మద్రాస్ హైకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. ఈ వాస్తవాలను పరిశీలించేలా ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించాలని పిటిషనర్ కోర్టును అభ్యర్థించారు.
(మార్చి 2005)

కర్ణాటకలోని హోస్పేట్, సందూర్ మరియు ఇకత్ ప్రాంతాలలోని ఇనుప ఖనిజ గనులలో 5ఏళ్ళ వయస్సున్న పిల్లలు ఉపాధి పొందుతున్నారు. పిల్లలు ఎటువంటి భద్రతా పరికరాలు, నిర్ణీత వేతనాలు మరియు పని గంటలు లేకుండా ఇనుపఖనిజాన్ని తవ్వడం, రాళ్ళు పగులగొట్టడం, లోడింగ్ చేయడం, డంపింగ్ చేయడం, రవాణా చేయడం మరియు ప్రాసెస్ చేయడం వంటివి చేస్తున్నారు. అవి అధిక స్థాయిలో విషపూరిత వ్యర్థాలను,గని ధూళిని బహిర్గతం చేశాయి.. ఇది అనుమతించదగిన స్థాయికంటే ఎక్కువ ఈ ప్రాంతంలో పాఠశాల డ్రాపౌట్ రేటు చాలా ఎక్కువగా ఉంది
(మే 2005).

నేషనల్ శాంపిల్ సర్వే సంస్థ నిర్వహించిన తాజా వార్షిక సర్వేలో గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల్లో మహిళా బాలకార్మికుల సంఖ్య పెరుగుతోందని సర్వే వెల్లడించింది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వెయ్యి మంది కార్మికుల జనాభాకు 41 మంది మహిళా బాలకార్మికులు ఉన్నారని సర్వేలో వెల్లడైంది, గతంలో వెయ్యికి 34 మంది ఉన్నారు. ఏప్రిల్ 2005 వద్ద మగ పిల్లల సంఖ్య 31 ఉంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వెయ్యిమంది కార్మికుల జనాభాకు 41 మంది మహిళా బాలకార్మికులు ఉన్నారని సర్వేలోవెల్లడైంది, గతంలోవెయ్యికి 34 మంది ఉన్నారు. మగపిల్లలసంఖ్య 31 వద్ద ఉంది. (ఏప్రిల్ 2005)

www.apteachers.in

www.apteachers.in

ACTIVITY

Do you know what the minimum wages in your state are? If not, can you find out? Speak to five people doing different types of work in your neighbourhood and find out if they are earning the minimum wages or not. Ask them if they know what the minimum wages are. Ask them if men and women are getting the same wages.

Right to Freedom of Religion

Right to freedom includes right to freedom of religion as well. In this case too, the Constitution makers were very particular to state it clearly. You have already read in Chapter 2 that India is a secular state. Most people in India, like anywhere else in the world, follow different religions. Some may not believe in any religion. Secularism is based on the idea that the state is concerned only with relations among human beings, and not with the relation between human beings and God. A secular state is one that does not establish any one religion as official religion. Indian secularism practices an attitude of a principled and equal distance from all religions. The state has to be neutral and impartial in dealing with all religions.

Every person has a **right to profess, practice and propagate the religion** he or she believes in. Every religious group or sect is free to manage its religious affairs. A right to propagate one's religion, however, does not mean that a person has right to compel another person to convert into his religion by means of force, fraud, inducement or allurement. Of course, a person is free to change religion on his or her own will. Freedom to practice religion does not mean that a person can do whatever he wants in the name of religion. For example, one cannot sacrifice animals or human beings as offerings to supernatural forces or gods. Religious practices which treat women as inferior or those that infringe women's freedom are not allowed. For example, one cannot force a widow to shave head or wear white clothes.

A secular state is one that does not confer any privilege or favour on any particular religion. Nor does it punish or discriminate against people on the basis of religion they follow. Thus the government cannot compel any person to pay any taxes for the promotion or maintenance of any particular religion or religious institution. There shall be no religious instruction in the government educational institutions. In educational institutions managed by private bodies no person shall be compelled to take part in any religious instruction or to attend any religious worship.

The Constitution does not give people their religion. Then how can it give people the right to practise their religion?

Cultural and Educational Rights

You might wonder why the Constitution makers were so particular in providing written guarantees of the rights of the minorities. Why are there no special guarantees for the majority? Well, for the simple reason that the working of democracy gives power to the majority. It is the language, culture and religion of minorities that needs special protection. Otherwise, they may get neglected or undermined under the impact of the language, religion and culture of the majority.

That is why the Constitution specifies the cultural and educational rights of the minorities:

- Any section of citizens with a distinct language or culture have a right to conserve it.

www.apteachers.in

కృత్యము

మన రాష్ట్రంలో కనీస వేతనాలు ఎంతో మీకు తెలుసా? తెలియకపోతే మీరు కనుక్కోగలరా? మీ పరిసరాల్లో వివిధ రకాల పనులు చేస్తున్న ఐదుగురు వ్యక్తులతో మాట్లాడండి. వారి కనీస వేతనాలు ఎంతో తెలుసుకోండి. కనీస వేతనాలు ఎంతో వారికి తెలుసా అని వారిని అడగండి. పురుషులు, స్త్రీలు ఒకే వేతనాలు పొందుతున్నారా అని అడగండి.

మత స్వాతంత్ర్యపు హక్కు

స్వాతంత్ర్య హక్కులో మత స్వేచ్ఛ హక్కు కూడా ఉంది. ఈ సందర్భంలో కూడా, రాజ్యాంగ నిర్మాతలు దీనిని స్పష్టంగా చెప్పడానికి చాలా పట్టుదలగా ఉన్నారు. భారతదేశం లౌకిక రాజ్యమని మీరు ఇప్పటికే 2వ అధ్యాయంలో చదివారు. ప్రపంచంలోని ఇతర దేశాలవలె భారతదేశంలోని చాలా మంది ప్రజలు వివిధ మతాలను అనుసరిస్తారు. కొందరు ఏ మతాన్ని విశ్వసించకపోవచ్చు. లౌకికవాదం అనేది రాజ్యం మానవుల మధ్య గల సంబంధం గురించి మాత్రమే వివరిస్తుంది. మానవులు, దేవునికి మధ్య గల సంబంధం గురించి కాదు. లౌకికరాజ్యం అనేది ఏ ఒక్క మతాన్ని అధికారిక మతంగా ప్రకటించదు. భారత లౌకికవాదం అన్ని మతాల నుండి సమాన దూరం పాటించాలనే వైఖరిని అవలంబిస్తుంది. అన్ని మతాలతో వ్యవహరించడంలో రాజ్యం తటస్థంగా మరియు నిష్పక్షపాతంగా ఉండాలి.

ప్రతి వ్యక్తికి అతను లేదా ఆమె విశ్వసించే **మతాన్ని బోధించడానికి, ఆచరించడానికి మరియు ప్రచారం చేయడానికి హక్కు** ఉంది. ప్రతి మత సమూహం లేదా శాఖ దాని మతపరమైన వ్యవహారాలను నిర్వహించుకోవచ్చు. ఒకరి మతాన్ని ప్రచారం చేసుకునే హక్కు అంటే బలప్రయోగం ద్వారా, మోసం ద్వారా, ప్రలోభాల ద్వారా తన మతంలోకి మారమని మరొక వ్యక్తిని బలవంతం చేసే హక్కు అని దీని అర్థం కాదు. అయితే ఒక వ్యక్తి తన ఇష్ట ప్రకారం మతం మార్చుకోవచ్చు. మతాన్ని ఆచరించే స్వేచ్ఛ అంటే మతం పేరుతో ఒక వ్యక్తి తన ఇష్టం వచ్చినట్లు వ్యవహరించడం కాదు. ఉదాహరణకు అతీంద్రియ శక్తుల కోసం లేదా దేవతలకు బలిగా జంతువులను లేదా మనుషులను బలి ఇవ్వరాదు. స్త్రీలను హీనంగా చూసే లేదా స్త్రీ స్వేచ్ఛకు భంగం కలిగించే మత పరమైన ఆచారాలు అనుమతించబడవు. ఉదాహరణకు, ఒక వితంతువును తల గొరిగించుకొనమని లేదా తెల్లని బట్టలు ధరించమని బలవంతం చేయ కూడదు.

లౌకిక రాజ్యంలో ఏదైనా ఒక మతానికి ఎలాంటి ప్రత్యేకాధికారాలు ఇవ్వడం గాని, అనుకూలంగా వ్యవహరించడం గాని చేయరాదు. ప్రజలు అనుసరించే మతం ఆధారంగా వారిని శిక్షించడం గానీ లేదా వారిపై వివక్ష చూపడంగానీ చేయరాదు. తన మతాన్ని లేక తన మత సంస్థను అభివృద్ధి చేసుకున్నందుకు, నిర్వహించుకున్నందుకు పన్నులు చెల్లించమని ఏ వ్యక్తిని బలవంతం చేయరాదు. ప్రభుత్వ విద్యాసంస్థల్లో మతపరమైన బోధన చేయరాదు. ప్రైవేట్ సంస్థలు నిర్వహించే విద్యా సంస్థలు మతబోధనలో పాల్గొన వలసిందని, మతారాధన కార్యక్రమాలకు హాజరుకమ్మని ఏ వ్యక్తినీ బలవంతం చేయరాదు.

సాంస్కృతిక, విద్యా హక్కులు

అల్పసంఖ్యాకుల హక్కులకు హామీ ఇవ్వడానికి రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఎందుకు ఇంత ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించారని మీరు ఆశ్చర్యపోవచ్చు. అధిక సంఖ్యా కులకు ఎందుకు ఆ హామీలు లేవు? అందుకే రాజ్యాంగం అల్ప సంఖ్యాకుల సాంస్కృతిక విద్యా హక్కులను స్పష్టంగా వివరిస్తుంది. ప్రజాస్వామ్యం సాధారణంగా అధిక సంఖ్యాకులకు అధికారాన్ని ఇస్తుంది. అల్ప సంఖ్యాకులకు భాష, సంస్కృతి మరియు మతానికి ప్రత్యేక రక్షణ అవసరం. లేకపోతే, వారి భాష, మతం సంస్కృతి అధిక సంఖ్యాకుల ప్రభావం వల్ల నిర్లక్ష్యానికి లేదా ఉపేక్షకు గురికావచ్చు.

అందుకే రాజ్యాంగం అల్ప సంఖ్యాకుల సాంస్కృతిక, విద్యా హక్కులను నిర్దేశించింది.

- ఏ వర్గానికి చెందిన పౌరులకైనా తమ నిర్దిష్టభాషను సంస్కృతిని పరిరక్షించుకునే హక్కు ఉంది.
- ప్రభుత్వం నడిపే, ప్రభుత్వ సహకారంతో నడిచే

రాజ్యాంగము ప్రజలకు మతాన్ని ఇవ్వలేదు. అలాంటప్పుడు మతాన్ని పాటించే హక్కును ఎలా ఇవ్వగలదు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

- Admission to any educational institution maintained by government or receiving government aid cannot be denied to any citizen on the ground of religion or language.
- All minorities have the right to establish and administer educational institutions of their choice. Here minority does not mean only religious minority at the national level. In some places people speaking a particular language are in majority; people speaking a different language are in a minority. For example, Telugu speaking people form a majority in Andhra Pradesh. But they are a minority in the neighbouring State of Karnataka. Sikhs constitute a majority in Punjab. But they are a minority in Rajasthan, Haryana and Delhi.

CHECK YOUR PROGRESS

Read these news reports and identify the right that is being debated in each of these cases:

- An emergency session of the Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee (SGPC) rejected the proposal to form a separate body to manage the affairs of Sikh shrines in Haryana. It warned the government that the Sikh community would not tolerate any interference in their religious affairs. (June 2005)
- The Allahabad High Court quashed the Central law, which gave Aligarh Muslim University its minority status, and held illegal the reservation of seats for Muslims in its postgraduate medical courses. (January 2006)
- The Rajasthan Government has decided to enact an anti-conversion law. Christian leaders have said that the Bill would aggravate the sense of insecurity and fear in the minds of minorities. (March 2005)

www.apteachers.in

How can we secure these rights?

If rights are like guarantees, they are of no use if there is no one to honour them. The fundamental rights in the Constitution are important because they are enforceable. We have a right to seek the enforcement of the above mentioned rights. This is called the **Right to Constitutional Remedies**. This itself is a Fundamental Right. This right makes other rights effective. It is possible that sometimes our rights may be violated by fellow citizens, private bodies or by the government. When any of our rights are violated we can seek remedy through courts. If it is a Fundamental Right we can directly approach the Supreme Court or the High Court of a state. That is why Dr. Ambedkar called the Right to Constitutional Remedies, 'the heart and soul' of our Constitution.

Fundamental Rights are guaranteed against the actions of the Legislatures, the Executive, and any other authorities instituted by the government. There can be no law or action that violates the Fundamental Rights. If any act of the Legislature or the Executive takes away or limits any of the Fundamental Rights it will be invalid. We can challenge such laws of the central and state governments, the policies and actions of the government or the governmental organisations like the nationalised banks or electricity boards. Courts also enforce the Fundamental Rights against private individuals and bodies. The Supreme Court and High Courts have the power to issue directions, orders or writs for the enforcement of the Fundamental Rights. They can also award compensation to the

Can the President of India stop you from approaching the Supreme Court to secure your fundamental rights?

ఏ విద్యాసంస్థలోను భాష లేక మతం ఆధారంగా ఏ పౌరునికి ప్రవేశాన్ని నిషేదించరాదు.

- అల్పసంఖ్యాకులకు తమకు నచ్చిన విద్యా సంస్థలను స్థాపించుకుని, నిర్వహించుకునే హక్కు ఉంది. ఇక్కడ మైనారిటీ అంటే జాతీయ స్థాయిలో మతపరమైన మైనారిటీ మాత్రమే కాదు. కొన్ని చోట్ల నిర్దిష్ట భాష మాట్లాడే ప్రజలు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నారు వేరే భాష మాట్లాడే ప్రజలు మైనారిటీలో ఉన్నారు, ఉదాహరణకు తెలుగు మాట్లాడే ప్రజలు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మెజారిటీగా ఉన్నారు. కానీ వారు పొరుగు రాష్ట్రమైన కర్ణాటకలో మైనారిటీలు. పంజాబ్‌లో సిక్కులు మెజారిటీగా ఉన్నారు. కానీ వారు రాజస్థాన్, హర్యానా మరియు ఢిల్లీలలో మైనారిటీలుగా ఉన్నారు.

మీ పురోగతి పరిశీలించుకోండి

వార్తా నివేదికలను చదవండి మరియు ఈ కేసుల్లో ప్రతి దానిలో ఏ హక్కుపై చర్చ జరుగుతున్నదో గుర్తించండి.

- శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీ తన అత్యవసర సమావేశంలో హర్యానాలోని సిక్కు పుణ్యక్షేత్రాల వ్యవహారాలను నిర్వహించడానికి ప్రత్యేక సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలన్న ప్రతిపాదనను తిరస్కరించింది. తమ మతపరమైన వ్యవహారాల్లో జోక్యాన్ని సిక్కు సమాజం సహించబోదని ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించింది. (జూన్2005)
- అలహాబాద్ హైకోర్టు అలీగఢ్ ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయానికి మైనారిటీ హోదాను కల్పించిన కేంద్రచట్టాన్ని రద్దుచేసింది. దాని పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ మెడికల్ కోర్సులలో ముస్లింలకు రిజర్వేషన్‌లలో సీట్లు ఇవ్వడం చట్టవిరుద్ధం అని ప్రకటించింది. (జనవరి 2006)
- రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం మత మార్పిడి నిరోధక చట్టాన్ని తీసుకురావాలని నిర్ణయించింది. ఈ బిల్లు మైనారిటీల మనస్సులలో అభద్రతా భావాన్ని, భయాన్ని పెంచుతుందని క్రైస్తవ నాయకులు చెప్పారు. (మార్చి 2005)

ఈ హక్కులను మనం ఎలా పొందగలం?

హక్కులు హామీల వంటివే అయినప్పటికీ వాటిని గౌరవించేవారు లేకుంటే వాటి వల్ల ఉపయోగం ఉండదు. రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులు ప్రాముఖ్యతగలవి. ఎందుకంటే అవి చట్టబద్ధంగా అమలు చేయదగినవి. పైన పేర్కొన్న హక్కుల అమలును కోరే హక్కు మనకుఉంది. దీన్నే **రాజ్యాంగ పరిహారపు హక్కు** అంటారు. ఇది కూడా ప్రాథమిక హక్కు. ఈ హక్కు ఇతర హక్కులను ప్రభావవంతంగా చేస్తుంది. కొన్నిసార్లు మన హక్కులను తోటి పౌరులు, ప్రైవేట్ సంస్థలు లేదా ప్రభుత్వం ఉల్లంఘించే అవకాశం ఉంది. మన హక్కులు ఏవైనా ఉల్లంఘించబడినప్పుడు మనం న్యాయస్థానాల ద్వారా పరిహారం పొందవచ్చు. అది ప్రాథమిక హక్కు అయితే మనం నేరుగా సుప్రీం కోర్టు లేదా రాష్ట్ర హైకోర్టును ఆశ్రయించవచ్చు. అందుకే డాక్టర్ అంబేద్కర్ రాజ్యాంగ పరిహారాల హక్కును మన రాజ్యాంగం యొక్క 'గుండె మరియు ఆత్మ' అని అన్నారు.

ప్రాథమిక హక్కులు శాసనసభ, కార్యనిర్వాహక శాఖ మరియు ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన ఏదైనా ఇతర అధికారుల ఉల్లంఘన చర్యలకు వ్యతిరేకంగా హామీ ఇస్తాయి. ఏ చట్టం లేదా చర్య ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘించలేదు. శాసన సభ లేదా కార్యనిర్వహక వర్గం ఏదైనా చట్టం ద్వారా ప్రాథమిక హక్కులను తొలగించినా లేదా పరిమితం చేసినా, ఆ చట్టం చెల్లదు. అలాంటి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల చట్టాలను ప్రభుత్వ విధానాలు, చర్యలను జాతీయ బ్యాంకులు విద్యుత్ బోర్డుల వంటి ప్రభుత్వ సంస్థల చర్యలను సవాలు చేయవచ్చు. కోర్టులు ప్రైవేట్ వ్యక్తులు, సంస్థల ప్రాథమిక హక్కులు కూడా అమలు అయ్యేలా చేస్తాయి. సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టులకు ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం ఆదేశాలు, ఉత్తర్వులు, రిట్‌లు జారీ చేసే అధికారం ఉంది. అవి బాధితులకు పరిహారాన్ని ఇప్పిస్తుంది, ఉల్లంఘించిన వారికి శిక్షను వేస్తుంది.

మీ ప్రాథమిక హక్కులను పొందడానికి సుప్రీం కోర్టును ఆశ్రయిస్తున్నప్పుడు భారత దేశ అధ్యక్షుడు మిమ్మల్ని ఆపగలరా?

www.apteachers.in

www.apteachers.in

www.apteachers.in

National Human Rights Commission

Do you notice references to the National Human Rights Commission (NHRC) in the news collage on this page? These references reflect the growing awareness of human rights and struggles for human dignity. Many cases of human rights violations in diverse fields, for instance, Gujarat riots, are being brought to the public notice from across India. Human rights organisations and the media often criticise government agencies for not seriously pursuing these cases or catching the culprits.

Someone had to intervene on behalf of the victims. This is where the National Human Rights Commission stepped in. This is an independent commission set up by law in 1993. Like judiciary, the Commission is independent of the government. The Commission is appointed by the President and includes retired judges, officers and eminent citizens. Yet it does not have the burden of deciding court cases. So it can focus on helping the victims secure their human rights. These include all the rights granted to the citizens by the Constitution. For NHRC human rights also include the rights mentioned in the UN sponsored international treaties that India has signed.

The NHRC cannot by itself punish the guilty. That is the responsibility of courts. The NHRC is there to make independent and credible inquiry into any case of violation of human rights. It also inquires into any case of abetment of such violation or negligence in controlling it by any government officer and takes other general steps to promote human rights in the country. The Commission presents its findings and recommendations to the government or intervene in the court on behalf of the victims. It has wide ranging powers to carry out its inquiry. Like any court it can summon witnesses, question any government official, demand any official paper, visit any prison for inspection or send its own team for on-the-spot inquiry.

Any citizen of India can write a letter to this address to complain against the violation of human rights: **National Human Rights Commission**, G.P.O. Complex, INA, New Delhi 110023. There is no fee or anyformal procedure to approach the NHRC. Like NHRC, there are State Human RightsCommissions in 26 states of the country (as on 10 December 2018). For more details, visit http://www.nhrc.nic.in

జాతీయ మానవ హక్కుల కమీషన్

జాతీయ మానవ హక్కుల కమీషన్ (NHRC)కి సంబంధించిన వార్తలను గమనించారా? ఈ సూచనలు మానవ హక్కులపై పెరుగుతున్న అవగాహన మరియు మానవ గౌరవం కోసం జరుగుతున్న పోరాటాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. భారతదేశం అంతటా వివిధ రంగాలలో జరుగుతున్న అనేక మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన కేసులు, ప్రజల దృష్టికి తీసుకురాబడు తున్నాయి. ఉదాహరణకు, గుజరాత్ అల్లర్లు, ఈ కేసులను తగినంత శ్రద్ధగా పరిశోధించనందుకు లేదా దోషులను పట్టుకోనందుకు మానవ హక్కుల సంస్థలు మరియు మీడియా తరచుగా ప్రభుత్వ ఏజెన్సీలను విమర్శిస్తున్నాయి.

బాధితుల పక్షాన ఎవరైనా జోక్యం చేసుకోవాలి. ఇక్కడే జాతీయ మానవ హక్కుల కమీషన్ రంగంలోకి దిగింది. ఇది 1993లో చట్టం ద్వారా ఏర్పాటైన స్వతంత్ర కమిషన్. న్యాయవ్యవస్థ వలె, కమిషన్ కూడా ప్రభుత్వంతో సంబంధం లేకుండా ఉంటుంది. కమిషన్‌ను రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. దీనిలో విశ్రాంత న్యాయమూర్తులు, అధికారులు, ప్రముఖ పౌరులు ఉంటారు. అయినప్పటికీ కోర్టు కేసులపై తీర్పులు ఇచ్చే భారం దీనికి లేదు. కాబట్టి బాధితులకు వారి మానవ హక్కులను పొందడంలో సహాయం చేయడంపై దృష్టి పెట్ట వచ్చు. వీటిలో రాజ్యాంగం ద్వారా పౌరులకు మంజూరు చేయబడిన అన్ని హక్కులు ఉన్నాయి. NHRC ప్రకారం మానవ హక్కులలో ఐక్యరాజ్య సమితి ప్రతిపాదించిన అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలలోని హక్కులన్నీ ఉన్నాయి. భారతదేశం వీటిపై సంతకం చేసింది.

NHRC స్వయంగా దోషులను శిక్షించలేదు. అది న్యాయ స్థానాల బాధ్యత. మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనకు సంబంధించిన ఏదైనా కేసుపై స్వతంత్ర, విశ్వసనీయ విచారణ చేయడానికి NHRC ఉంది. ఎవరైనా ప్రభుత్వ అధికారి మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనకు దోహదం చేసినా, నియంత్రించడాన్ని అశ్రద్ధ చేసినా – వాటిని విచారిస్తుంది. దేశంలో మానవ హక్కులను ప్రోత్సహించడానికి ఇతర సాధారణ చర్యలు తీసుకుంటుంది. కమిషన్ తన పరిశీలనలను, సిఫార్సులను ప్రభుత్వానికి అంద జేస్తుంది లేదా బాధితుల తరపున కోర్టులో జోక్యం చేసుకుంటుంది. విచారణను నిర్వహించడానికి దానికి విస్తృత అధికారాలు ఉంటాయి. న్యాయస్థానం లాగా అది సాక్షులను పిలిపించవచ్చు, ఏ ప్రభుత్వ అధికారిని అయినా ప్రశ్నించ వచ్చు, ఏదైనా అధికారిక పత్రాన్ని డిమాండ్ చేయవచ్చు, తనిఖీ కోసం ఏదైనా జైలును సందర్శించవచ్చు లేదా అక్కడికక్కడే విచారణ కోసం దాని స్వంత బృందాన్ని పంపవచ్చు.

మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనకు వ్యతిరేకంగా ఫిర్యాదు చేయడానికి భారతదేశంలోని ఏ పౌరుడైనా ఈ చిరునామాకు లేఖ రాయవచ్చు: జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ ,G.P.O. కాంప్లెక్స్, INA, న్యూఢిల్లీ 110023. జాతీయమానవ హక్కుల సంఘాన్ని సంప్రదించడానికి ఎటువంటి రుసుము లేదా అధికారిక ప్రక్రియ లేదు. జాతీయ మానవ హక్కుల సంఘం లాగా దేశంలోని 26 రాష్ట్రాల్లో రాష్ట్ర మానవ హక్కుల సంఘాలు ఉన్నాయి (డిసెంబర్ 2018 నాటికి). మరిన్ని వివరాల కోసం సందర్శించండి http://www.nhrc.nic.in

www.apteachers.in

www.apteachers.in

victims and punishment to the violators. We have already seen in Chapter 4 that the judiciary in our country is independent of the government and the parliament. We also noted that our judiciary is very powerful and can do whatever is needed to protect the rights of the citizens.

In case of any violation of a Fundamental Right the aggrieved person can go to a court for remedy. But now, any person can go to court against the violation of the Fundamental Right, if it is of social or public interest. It is called Public Interest Litigation (PIL). Under the PIL any citizen or group of citizens can approach the Supreme Court or a High Court for the protection of public interest against a particular law or action of the government. One can write to the judges even on a postcard. The court will take up the matter if the judges find it in public interest.

ACTIVITY

Is there a State Human Rights Commission in your state? Find out about its activities.

Write a petition to the NHRC if you know any instances of human rights violation in your area.

5.4 Expanding scope of rights

Are these rights only for adults? Which of these rights are available to children?

We began this chapter by discussing the significance of rights. In much of the chapter we have focussed only on Fundamental Rights in the Constitution. You might think that Fundamental Rights granted by the Constitution are the only rights citizen have. This is not true. While Fundamental Rights are the source of all rights, our Constitution and law offers a wider range of rights. Over the years the scope of rights has expanded.

Sometimes it leads to expansion in the legal rights that the citizen can enjoy. From time to time, the courts gave judgments to expand the scope of rights. Certain rights like right to freedom of press, right to information, and right to education are derived from the Fundamental Rights. Now school education has become a right for Indian citizens. The governments are responsible for providing free and compulsory education to all children up to the age of 14 years. Parliament has enacted a law giving the right to information to the citizens. This Act was made under the Fundamental Right to freedom of thought and expression. We have a right to seek information from government offices. Recently the Supreme Court has expanded the meaning of the right to life to include the right to food. Also, rights are not limited only to Fundamental Rights as enumerated in the Constitution. Constitution provides many more rights, which may not be Fundamental Rights. For example the right to property is not a Fundamental Right but it is a constitutional right. Right to vote in elections is an important constitutional right.

Sometimes the expansion takes place in what is called human rights. These are universal moral claims that may or may not have been recognised by law. In that sense these claims are not rights going by the definition that we presented earlier. With the expansion of democracy all over the world, there is greater pressure on governments to accept these claims.

www.apteachers.in

మన దేశంలో న్యాయవ్యవస్థ ప్రభుత్వం, పార్లమెంటు నుండి స్వతంత్రంగా ఉందని మనం ఇప్పటికే 4వ అధ్యాయంలో చూశాము. మన న్యాయవ్యవస్థ చాలా శక్తివంతమైనదని, పౌరుల హక్కులను పరిరక్షించ డానికి అవసరమైనదంతా చేయగలదని కూడా మనం గుర్తించాము.

ఏదైనా ప్రాథమిక హక్కు ఉల్లంఘించబడిన సందర్భంలో బాధిత వ్యక్తి పరిహారం కోసం కోర్టును ఆశ్రయించవచ్చు. ఆ ప్రాథమిక హక్కు ఉల్లంఘనకు వ్యతిరేకంగా ఇప్పుడు ఎవరైనా కోర్టుకు వెళ్లవచ్చు. ఇది సామాజిక లేదా ప్రజా ప్రయోజనాలకు సంబం ధించినది అయితే, దీనిని ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం (పిఐఎల్) అంటారు. ఒక నిర్దిష్ట చట్టం లేదా ప్రభుత్వ చర్యకు వ్యతిరేకంగా ప్రజా ప్రయోజనాల రక్షణ కోసం ఎవరైనా పౌరుడు లేదా పౌరుల సమూహం ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం (పిఐఎల్) కింద సుప్రీంకోర్టు లేదా హైకోర్టును ఆశ్రయించవచ్చు. ఒక పోస్ట్‌కార్డ్‌లో కూడా న్యాయమూర్తులకు వ్రాయవచ్చు. ప్రజా ప్రయోజనం ఉందని భావించినట్లయితే న్యాయమూర్తులు దానిని విచారణకు స్వీకరించవచ్చు.

కృత్యము

మీ రాష్ట్రంలో రాష్ట్ర మానవ హక్కుల కమిషన్ ఉందా? దాని కార్యకలాపాలు తెలుసుకోండి. మీ ప్రాంతంలో మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనకు సంబంధించిన ఏదైనా సంధర్భాలు మీకు తెలిస్తే NHRC కి ఒక అభ్యర్థనను రాయండి.

5.4 హక్కుల పరిధిని విస్తరించడం

ఈ హక్కులు పెద్దలకేనా? వీటిలో పిల్లలకు ఏ హక్కులున్నాయి.?

హక్కుల ప్రాముఖ్యతను చర్చించడం ద్వారా మనం ఈ అధ్యాయాన్ని ప్రారంభించాము. ఈ అధ్యాయంలో చాలా వరకు మనం రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులపై మాత్రమే దృష్టి కేంద్రీకరించాము. రాజ్యాంగం కల్పించిన ప్రాథమిక హక్కులు మాత్రమే పౌరులకు ఉన్నాయని మీరు అనుకోవచ్చు. ఇది నిజం కాదు. ప్రాథమిక హక్కులు అన్ని హక్కులకు మూలం అయినప్పటికీ మన రాజ్యాంగం, చట్టం అనేక రకాల హక్కులను అందిస్తాయి. కాలక్రమంలో హక్కుల పరిధి విస్తరించింది.

కొన్నిసార్లు ఇది పౌరుడు అనుభవించగల చట్టపరమైన హక్కుల విస్తరణకు దారితీస్తుంది. కాలానుగుణంగా న్యాయస్థానాల తీర్పులు హక్కుల పరిధిని విస్తరించాయి. పత్రికా స్వేచ్ఛ, సమాచార హక్కు మరియు విద్యాహక్కు వంటి కొన్ని హక్కులు ప్రాథమిక హక్కుల నుండి ఉద్భవించాయి. ఇప్పుడు పాఠశాల విద్య భారత పౌరులకు హక్కుగా మారింది. 14 ఏళ్లలోపు పిల్లలందరికీ ఉచిత, నిర్బంధ విద్యను అందించడం ప్రభుత్వాల బాధ్యత. పౌరులకు సమాచార హక్కు కల్పిస్తూ పార్లమెంట్ చట్టం చేసింది. ఈ చట్టం భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ అనే ప్రాథమిక హక్కుల క్రింద చేయబడింది. ప్రభుత్వ కార్యాలయాల నుండి సమాచారాన్ని పొందే హక్కు మనకు ఉంది. ఇటీవల సుప్రీంకోర్టు ఆహార హక్కును జీవించే హక్కులో భాగంగా చేస్తూ, దాని అర్థాన్ని విస్తరించింది.

అలాగే, హక్కులు అనేవి రాజ్యాంగంలో పేర్కొన్న ప్రాథమిక హక్కులకు మాత్రమే పరిమితం కావు. రాజ్యాంగం మరెన్నో హక్కులను అందిస్తుంది. అవి ప్రాథమిక హక్కులు కాకపోవచ్చు. ఉదాహరణకు ఆస్తి హక్కు ప్రాథమిక హక్కు కాదు, కానీ అది రాజ్యాంగ హక్కు. ఎన్నికలలో ఓటు హక్కు ఒక ముఖ్యమైన రాజ్యాంగ హక్కు.

కొన్నిసార్లు మానవ హక్కులు అని పిలవబడే వాటిలో విస్తరణ జరుగుతుంది. ఇవి సార్వత్రిక నైతిక వాదనలు. ఇవి చట్టం ద్వారా గుర్తించబడవచ్చు లేదా గుర్తించబడకపోవచ్చు. ఆ కోణంలో చూస్తే ఈ వాదనలు మనం ముందుగా అందించిన నిర్వచనం ప్రకారం హక్కులు కావు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా, ఈ వాదనలు అంగీకరించడానికి ప్రభుత్వాలపై ఎక్కువ ఒత్తిడి ఉంది.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

Some international covenants have also contributed to the expansion of rights.

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

This international covenant recognises many rights that are not directly a part of the Fundamental Rights in the Indian Constitution. This has not yet become an international treaty. But human right activists all over the world see this as a standard of human rights. These include:

- right to work: opportunity to everyone to earn livelihood by working
- right to safe and healthy working conditions, fair wages that can provide decent standard of living for the workers and their families
- right to adequate standard of living including adequate food, clothing and housing
- right to social security and insurance
- right to health: medical care during illness, special care for women during childbirth and prevention of epidemics
- right to education: free and compulsory primary education, equal access to higher education.

Thus the scope of rights has been expanding and new rights are evolving over time. They are result of struggle of the people. New rights emerge as societies develop or as new constitutions are made. The Constitution of South Africa guarantees its citizens several kinds of new rights:

- Right to privacy, so that citizens or their home cannot be searched, their phones cannot be tapped, their communication cannot be opened.
- Right to an environment that is not harmful to their health or well-being;
- Right to have access to adequate housing.
- Right to have access to health care services, sufficient food and water; no one may be refused emergency medical treatment.

Many people think that the right to work, right to health, right to minimum livelihood and right to privacy should be made fundamental rights in India as well. What do you think?

GLOSSARY

Amnesty International: An international organisation of volunteers who campaign for human rights. This organisation brings out independent reports on the violation of human rights all over the world.
Claim: Demand for legal or moral entitlements a person makes on fellow citizens, society or the government.
Covenant: Promise made by individuals, groups or countries to uphold a rule or principle. It is legally binding on the signatories to the agreement or statement.
Dalit: A person who belongs to the castes which were considered low and not touchable by others. Dalits are also known by other names such as the Scheduled Castes, Depressed Classes etc.
Ethnic group: An ethnic group is a human population whose members usually identify with each other on the basis of a common ancestry. People of an ethnic group are united by cultural practices, religious beliefs and historical memories.
Traffic: Selling and buying of men, women or children for immoral purposes.
Summon: An order issued by a court asking a person to appear before it.

www.apteachers.in

కొన్ని అంతర్జాతీయ ఒడంబడికలు హక్కుల విస్తరణకు దోహదం చేసాయి.

ఆర్థిక, సాంఘిక, సాంస్కృతిక హక్కులపై అంతర్జాతీయ ఒడంబడిక

భారత రాజ్యాంగంలో ప్రత్యక్షంగా ప్రాథమిక హక్కులలో నేరుగా భాగం కాని అనేక హక్కులను అంతర్జాతీయ ఒడంబడిక గుర్తిస్తుంది. ఇది ఇంకా అంతర్జాతీయ ఒప్పందంగా మారలేదు. కానీ ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న మానవ హక్కుల కార్యకర్తలు దీనిని మానవ హక్కులకు ప్రమాణంగా చూస్తారు. వీటిలో క్రిందివి కూడా ఉన్నాయి.

- పని చేసే హక్కు: ప్రతి ఒక్కరికీ పని చేయడం ద్వారా జీవనోపాధి పొందే అవకాశం.
- కార్మికులు మరియు వారి కుటుంబాలకు గౌరవప్రదమైన జీవన ప్రమాణాలను, సురక్షితమైన పని పరిస్థితులను, తగిన వేతనాలను అందించే హక్కు.
- తగిన ఆహారం, దుస్తులు మరియు గృహాలతో సహా తగిన జీవన ప్రమాణాల హక్కు.
- సామాజిక భద్రత ఆరోగ్య బీమా హక్కు:
- ఆరోగ్య హక్కు: అనారోగ్యం సమయంలో వైద్య సంరక్షణ, ప్రసవ సమయంలో మహిళల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ, అంటువ్యాధుల నివారణ.
- విద్యా హక్కు: ఉచిత, నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య, ఉన్నత విద్యకు సమాన అవకాశాలు.

అందువల్ల హక్కుల పరిధి విస్తరిస్తోంది. కాలక్రమేణా కొత్త హక్కులు వెలుగులోకి వస్తున్నాయి. అవి ప్రజల పోరాట ఫలితంగా సమాజాలు అభివృద్ధి చెందేకొద్దీ, నూతన రాజ్యాంగాలు రూపొందించబడే కొద్దీ కొత్త హక్కులు ఉద్భవిస్తున్నాయి. దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగం దాని పౌరులకు అనేక రకాల కొత్త హక్కులకు హామీ ఇస్తుంది.

- గోప్యత హక్కు. తద్వారా పౌరులను వారి ఇంటిని శోధించలేరు, వారి ఫోన్‌లను ట్యాప్ చేయలేరు, వారి కమ్యూనికేషన్ తెరవలేరు.
- వారి ఆరోగ్యానికి హాని కలిగించని, సంక్షేమాన్ని కలిగించే పర్యావరణ హక్కు.
- తగిన గృహాలను పొందే హక్కు.
- ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు తగినంత ఆహారం, నీరు పొందే హక్కు. అత్యవసర వైద్య చికిత్స ఎవరికీ తిరస్కరించబడరాదు.

పని చేసే హక్కు, ఆరోగ్య హక్కు, కనీస జీవనోపాధి హక్కు, గోప్యత హక్కు భారతదేశంలో కూడా ప్రాథమిక హక్కులుగా ఉండాలని చాలా మంది భావిస్తున్నారు. మీరు ఏమనుకుంటున్నారు?

అమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్: మానవ హక్కుల కోసం ప్రచారం చేసే వాలంటీర్ల అంతర్జాతీయ సంస్థ. ఈ సంస్థ ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనపై స్వతంత్ర నివేదికలను అందిస్తుంది.

దావా: ఒక వ్యక్తి తోటి పౌరులు, సమాజం లేదా ప్రభుత్వంపై చేసే చట్టపరమైన లేదా నైతిక హక్కుల కోసం చేసే డిమాండ్.

ఒడంబడిక: ఒక నియమం లేదా సూత్రాన్ని సమర్థించేందుకు వ్యక్తులు, సమూహాలు లేదా దేశాలు చేసిన వాగ్దానం. ఈ ఒప్పందం లేదా ప్రకటనపై సంతకం చేసిన వారు చట్టబద్ధంగా కట్టుబడి ఉండాలి.

దళితుడు : తక్కువ కులాలకు చెందినవారిగా భావించబడుతూ అంటరాని వారిగా ఉండేవారు. దళితులను షెడ్యూల్డ్ కులాలు, అణగారిన తరగతులు మొదలైన ఇతర పేర్లతో కూడా పిలుస్తారు.

జాతి సమూహం: ఒక జాతి సమూహం, దీని సభ్యులు సాధారణంగా ఉమ్మడి పూర్వీకుల ఆధారంగా ఒకరినొకరు గుర్తించుకుంటారు. సాంస్కృతిక పద్ధతులు, మత విశ్వాసాలు, చారిత్రక జ్ఞాపకాల ద్వారా ఐక్యమైన జాతి సమూహంలోని వ్యక్తులు.

ట్రాఫిక్: అనైతిక ప్రయోజనాల కోసం పురుషులు, స్త్రీలు లేదా పిల్లలను అమ్మడం మరియు కొనడం

కోర్టు పిలుపు: ఒక వ్యక్తిని తన ముందు హాజరుకావాలని కోరుతూ కోర్టు జారీ చేసిన ఉత్తర్వు.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

exercises

Writ: A formal document containing an order of the court to the government issued only by High Court or the Supreme Court.

1 Which of the following is not an instance of an exercise of a fundamental right?
a Workers from Bihar go to the Punjab to work on the farms
b Christian missions set up a chain of missionary schools
c Men and women government employees get the same salary
d Parents' property is inherited by their children

2 Which of the following freedoms is not available to an Indian citizen?
a Freedom to criticise the government
b Freedom to participate in armed revolution
c Freedom to start a movement to change the government
d Freedom to oppose the central values of the Constitution

3 Which of the following rights is available under the Indian Constitution?
a Right to work
b Right to adequate livelihood
c Right to protect one's culture
d Right to privacy

4 Name the Fundamental Right under which each of the following rights falls:
a Freedom to propagate one's religion
b Right to life
c Abolition of untouchability
d Ban on bonded labour

5 Which of these statements about the relationship between democracy and rights is more valid? Give reasons for your preference.
a Every country that is a democracy gives rights to its citizens.
b Every country that gives rights to its citizens is a democracy.
c Giving rights is good, but it is not necessary for a democracy.

6 Are these restrictions on the right to freedom justified? Give reasons for your answer.
a Indian citizens need permission to visit some border areas of the country for reasons of security.
b Outsiders are not allowed to buy property in some areas to protect the interest of the local population.
c The government bans the publication of a book that can go against the ruling party in the next elections.

7 Manoj went to a college to apply for admission into an MBA course. The clerk refused to take his application and said "You, the son of a sweeper, wish to be a manager! Has anyone done this job in your community? Go to the municipality office and apply for a sweeper's

రిట్: హైకోర్టు లేదా సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ద్వారా ప్రభుత్వానికి జారీ చేయబడిన కోర్టు ఉత్తర్వును కలిగిన నియత పత్రం.

1. కిందివాటిలో ఏది ప్రాథమిక హక్కు సాధనకు ఉదాహరణ కాదు?
ఎ కార్మికులు పొలాలలో పని చేయడానికి బీహార్ నుండి పంజాబ్ వెళతారు
బి క్రిస్టియన్ మిషనరీలు గొలుసు పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేశారు.
సి పురుష, స్త్రీ ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఒకే జీతం పొందుతున్నారు.
డి తల్లిదండ్రుల ఆస్తి వారి పిల్లలకు సంక్రమిస్తుంది

2 కింది వాటిలో భారతీయ పౌరునికి ఏ స్వేచ్ఛ అందుబాటులో లేదు?
ఎ ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే స్వేచ్ఛ
బి సాయుధ విప్లవంలో పాల్గొనే స్వేచ్ఛ.
సి ప్రభుత్వాన్ని మార్చడానికి ఉద్యమం ప్రారంభించే స్వేచ్ఛ.
డి రాజ్యాంగపు ముఖ్య విలువను వ్యతిరేకించే స్వేచ్ఛ.

3 భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం కింది వాటిలో ఏ హక్కులు అందుబాటులో ఉన్నాయి?
ఎ పని చేసే హక్కు.
బి తగిన జీవనోపాదిని పొందే హక్కు
సి తమ సంస్కృతిని రక్షించుకునే హక్కు
డి గోప్యత హక్కు.

4 కింది హక్కుల్లో ఏవి ప్రాథమిక హక్కులుగా పరిగణింపబడతాయి.
ఎ తమ మతాన్ని ప్రచారం చేసుకునే స్వేచ్ఛ.
బి జీవించే హక్కు.
సి అంటరానితనం నిర్మూలన.
డి వెట్టి చాకిరిపై నిషేధం.

5 ప్రజాస్వామ్యం మరియు హక్కుల మధ్య సంబంధం గురించి క్రింది వాక్యాలలో ఏది ఎక్కువ సరియైనది? మీ ప్రాధాన్యతకు కారణం చెప్పండి.
ఎ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ ఉన్న ప్రతి దేశం తన పౌరులకు హక్కులను ఇస్తుంది.
బి పౌరులకు హక్కులు కల్పించే ప్రతి దేశం ప్రజాస్వామ్యమే
సి హక్కులు ఇవ్వడం మంచిదే కానీ ప్రజాస్వామ్యానికి ఇది అవసరం లేదు.

6 స్వేచ్ఛా హక్కుపై ఈ క్రింది ఆంక్షలు సమర్థనీయమా?
ఎ భద్రతా కారణాల దృష్ట్యా దేశంలోని కొన్ని సరిహద్దు ప్రాంతాలను సందర్శించడానికి భారత పౌరునికి అనుమతి అవసరం.
బి స్థానిక జనాభా ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకు బయటి వ్యక్తులు ఆస్తులను కొనుగోలు చేయడానికి కొన్ని ప్రాంతాల్లో అనుమతించరు.
సి వచ్చే ఎన్నికల్లో అధికార పార్టీకి వ్యతిరేకంగా ఉన్నదని పుస్తకాన్ని ప్రచురించడాన్ని అధికారంలో ఉన్న ఒక ప్రభుత్వం నిషేధించింది.

7 ఎంబీఏ కోర్సులో అడ్మిషన్ కోసం దరఖాస్తు చేసేందుకు మనోజ్ కాలేజీకి వెళ్లాడు. గుమస్తా అతని దరఖాస్తును తీసుకోవడానికి నిరాకరించాడు మరియు "నువ్వు, స్వీపర్ కొడుకువి, మేనేజర్‌ను కావాలనుకుంటున్నావా! మీ సంఘంలోఎవరైనా ఈ పని చేశారా? మున్సిపాలిటీ కార్యాలయానికి

www.apteachers.in

www.apteachers.in

exercises

position". Which of Manoj's fundamental rights are being violated in this instance? Spell these out in a letter from Manoj to the district collector.

8 When Madhurima went to the property registration office, the Registrar told her, "You can't write your name as Madhurima Banerjee d/o A. K. Banerjee. You are married, so you must give your husband's name. Your husband's surname is Rao. So your name should be changed to Madhurima Rao." She did not agree. She said "If my husband's name has not changed after marriage, why should mine?" In your opinion who is right in this dispute? And why?

9 Thousands of tribals and other forest dwellers gathered at Piparia in Hoshangabad district in Madhya Pradesh to protest against their proposed displacement from the Satpura National Park, Bori Wildlife Sanctuary and Panchmarhi Wildlife Sanctuary. They argue that such a displacement is an attack on their livelihood and beliefs. Government claims that their displacement is essential for the development of the area and for protection of wildlife. Write a petition on behalf of the forest dwellers to the NHRC, a response from the government and a report of the NHRC on this matter.

10 Draw a web interconnecting different rights discussed in this chapter. For example right to freedom of movement is connected to the freedom of occupation. One reason for this is that freedom of movement enables a person to go to place of work within one's village or city or to another village, city or state. Similarly this right can be used for pilgrimage, connected with freedom to follow one's religion. Draw a circle for each right and mark arrows that show connection between or among different rights. For each arrow, give an example that shows the linkage.

www.apteachers.in

In every chapter we have done an exercise on reading the newspaper. Let us now try to write for the newspaper. Take any example from the reports discussed in this chapter or any other local example that you are familiar with and write the following:

- Letter to the editor highlighting a case of human rights violation.
- Press release by a human rights organisation.
- A headline and a news item concerning a Supreme Court order related to Fundamental Rights.
- Editorial on growing incidents of custodial violence.

Put these together and make a newspaper for your school notice board.

వెళ్లి స్వీపర్ పదవికి దరఖాస్తు చేసుకో" అని చెప్పాడు. ఈ సందర్భంలో మనోజ్ ప్రాథమిక హక్కులలో ఏది ఉల్లంఘించబడుతోంది? మనోజ్ జిల్లా కలెక్టర్‌కు రాసిన లేఖలో వీటిని వివరించండి.

8 మధురిమ ఆస్తి రిజిస్ట్రేషన్ కార్యాలయానికి వెళ్ళింది. "మీరు మీ పేరును ఎ.కె.బెనర్జీ కుమార్తె మధురిమ బెనర్జీ అని వ్రాయడానికి వీలు లేదు. నీకు వివాహం జరిగింది. కాబట్టి మీరు మీ భర్త పేరును తప్పనిసరిగా ఇవ్వాలి. మీ భర్త ఇంటిపేరు రావు కాబట్టి మీ పేరును మధురిమరావుగా మార్చాలి" అని వారు అన్నారు. ఆమె అంగీకరించలేదు. "పెళ్లి తర్వాత నా భర్త పేరు మారలేదు. నేను ఎందుకు మార్చుకోవాలి?" అని ఆమె అంది. మీ ఎంపికలో ఎవరు ఈ వివాదంలో సరైనవారు? ఎందుకు?

9 సాత్పురా జాతీయ పార్క్, బోరి వన్యప్రాణి అభయారణ్యం, పంచమర్హి వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం నుండి తమను తరలించే ప్రతిపాదనకు వ్యతిరేకంగా వేలాది మంది గిరిజనులు, ఇతర అటవీ నివాసులు మధ్యప్రదేశ్‌లోని హెూషంగాబాద్ జిల్లాలోని పిపారియా వద్ద సమావేశమయ్యారు. అటువంటి తరలింపు తమ జీవనోపాధి, విశ్వాసాలపై దాడి అని వారు వాదించారు. ఆ ప్రాంత అభివృద్ధికి, వన్యప్రాణుల రక్షణకు వారి తరలింపు చాలా అవసరమని ప్రభుత్వం పేర్కొంది. ఆ విషయంపై అటవీ నివాసుల తరపున NHRCకి ఒక పిటిషన్‌ను, ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందనను, NHRC యొక్క నివేదికలను రాయండి.

10 ఈ అధ్యాయంలో చర్చించబడిన విభిన్న హక్కులను పరస్పరం అనుసంధానించే వెబ్‌ను గీయండి. ఉదాహరణకు స్వేచ్ఛగా సంచరించే హక్కు వృత్తి స్వేచ్ఛతో అనుసంధానించబడింది. దీనికి ఒక కారణం ఏమిటంటే, సంచరించే స్వేచ్ఛ ఒక వ్యక్తి తన గ్రామం లేదా నగరం లేదా మరొక గ్రామం నుండి నగరం లేదా రాష్ట్రానికి పని చేసే ప్రదేశానికి వెళ్లేలా చేస్తుంది. అదేవిధంగా ఈ హక్కును తీర్థయాత్ర కోసం ఉపయోగించవచ్చు. ఇది మత స్వేచ్ఛ హక్కుతో అనుసంధానించబడి ఉంటుంది. ప్రతి హక్కుకు ఒక వృత్తాన్ని గీయండి. మరియు వివిధ హక్కుల మధ్యగల సంబంధాన్ని చూపేలా బాణాలను గీయండి. ప్రతి బాణానికి అనుసంధానాన్ని చూపే ఒక ఉదాహరణ ఇవ్వండి.

ప్రతి అధ్యాయంలో వార్తాపత్రికను చదవడం కోసం మేము అభ్యాసాలు ఇచ్చాము. ఇప్పుడు మనం వార్తాపత్రికలకు వ్రాయడానికి ప్రయత్నిద్దాం. ఈ అధ్యాయంలో చర్చించబడిన నివేదిక నుండి ఏదైనా ఉదాహరణ తీసుకోండి లేదా మీకు తెలిసిన ఏదైనా ఇతర స్థానిక ఉదాహరణను తీసుకోండి. ఈ క్రిందివి రాయండి.

- మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన కేసును హైలైట్ చేస్తూ ఎడిటర్‌కు లేఖ.
- మానవ హక్కుల సంస్థ ద్వారా పత్రికా ప్రకటన
- ప్రాథమిక హక్కులకు సంబంధించిన సుప్రీం కోర్ట్ ఉత్తర్వు సంబంధించిన శీర్షిక మరియు వార్త.
- పెరుగుతున్న కస్టడీ హింస సంఘటనలపై సంపాదకీయం.

వీటన్నింటినీ ఒక దగ్గరకు చేర్చి మీ పాఠశాల నోటీసు బోర్డుకు ఒక వార్తా పత్రికను తయారుచేయండి.

www.apteachers.in

www.apteachers.in

FUNDAMENTAL DUTIES

Fundamental duties: It shall be the duty of every citizen of India-

(a) to abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem;

(b) to cherish and follow the noble ideals which inspired our national struggle for freedom;

(c) to uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India;

(d) to defend the country and render national service when called upon to do so;

(e) to promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India transcending religious, linguistic and regional or sectional diversities; to renounce practices derogatory to the dignity of women;

(f) to value and preserve the rich heritage of our composite culture;

(g) to protect and improve the natural environment including forests, lakes, rivers and wild life, and to have compassion for living creatures;

(h) to develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform;

(i) to safeguard public property and to abjure violence.

(j) to strive towards excellence in all spheres of individual and collective activity so that the nation constantly rises to higher levels of endeavour and achievement;

(k) who is a parent or guardian, to provide opportunities for education to his child or, as the case may be ward between the age of six and fourteen years;

Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Act, 2009

The RTE Act provides for the right of children to free and Compulsory Education to every child in the age group of 6 – 14 years which came into force from 1st April 2010 in Andhra Pradesh.

Important provisions of RTE Act

- Ensure availability of schools within the reach of the children. •Improve School infrastructure facilities.
- Enroll children in the class appropriate to his / her age.
- Children have a right to receive special training in order to be at par with other children.
- Providing appropriate facilities for the education of children with special needs on par with other children.
- No child shall be liable to pay any kind of fee or charges or expenses which may prevent him or her from pursuing and completing the elementary education. No test for admitting the children in schools.
- No removal of name and repetition of the child in the same class.
- No child admitted in a school shall be held back in any class or expel from school till the completion of elementary education. • No child shall be subjected to physical punishment or mental harassment.
- Admission shall not be denied or delayed on the ground that the transfer and other certificates have not been provided on time. • Eligible candidates alone shall be appointed as teachers.
- The teaching learning process and evaluation procedures shall promote achievement of appropriate competencies.
- No board examinations shall be conducted to the children till the completion of elementary education.
- Children can continue in the schools even after 14 years until completion of elementary education.
- No discrimination and related practices towards children belonging to backward and marginalized communities.
- The curriculum and evaluation procedures must be in conformity with the values enshrined in the constitution and make the child free of fear and anxiety and help the child to express views freely.

www.apteachers.in